

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum w Toruniu ul. Książkowej
87-100 Toruń, P.O. Box 1035 22-186
e-mail: rapak@wp.pl, www.zawacka.pl

Zawiera 2 bentki:

1. akta osob;

2. mieszka

poza Pom.

Włodawek Warszawa
W 5 K - AK

Nowakowska Aniela
z d. Łąkiel
ps. "Anita" H: 924/169830

Opis. I. Ch. 1998
msup. VIII 105

33.08.2005
ek.

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojsko Polskie
87-100 Toruń, ul. Podmurzańska 95, tel. 56 46 00 00 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

Nowakowska Aniela
Wrocław

Str. Zw. Lot. AK
Oddz. we Wrocławiu
ul. Brzeska 8 pok. 12

Warszawa
WSK AK

++ Nowakowska Aniela
z d. Kąkiel

ps. "Anita" U: 724/1698
1-2 2

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Nowakowska Amela

J: K-424/1698 Pom.

Włocławek - Warszawa WSSD-AK

I./1. Relacja k. 3 s. 1-3

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 16 s. 1-18

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 4 s. 1-5

II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ... *większe* k. 246 s. 1-259 = t. 2

IV. Korespondencja k. 32 s. 1-64

1) dot. A. Nowakowskiej k. 4 s. 1-5

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 3

VI. Fotografie *dział i kronografii*

1/1. Relacja: Nowakowska Amieła

1. Amieła Nowakowska, „Amika” - fragment życiorysu - kserokop. rękop. (bez daty) k. 1 s. 1
2. Amieła Nowakowska - dorobek literacki - mpis kserokop. (z 5.12.1992) k. 1 s. 2
3. „Ostatnie słowo pożegnalne dla Amieli Nowakowskiej” - Richard Kraywicki, przewod. Zar. Oddz. ŚLŻAK, mpis, kserokop. k. 1 s. 3

Anna Nowakowska

"Anna"

31/1/1

Fragment życiorysu:

W roku 1940 (później) zostałam wysłana
z Kłocławka do trz. Profektoratu i zamieszkałam
w jeziorze K. Marzany.

Po zaprzęgnięciu - kwietniu 1943 roku - zostałam
przeznaczona do Batalionu III - B. Ubezpieczeniowego -
Kłocławka Straża Robot - Okręgu Warszawskiego - H. P.
Jedną z przeznaczeń wojennych i sanitarycznych -
pełniłam funkcję łączniczki w okolicy Powstania
sanitarnego, tak ambulancji przyfabrycznej w jeziorze.
Po wycofaniu się Czerwonych Partyzantów z Łasca
zatrudniłam, pełniłam nadal funkcję łączniczki.
Po wyzwoleniu - w 1945 roku powróciłam do Kłocławka.

W okresie okupacji - konspiracyjny -
mieszkałam w jeziorze w domu siostry, w
rozprawach pras i ulotek, oraz innych
zbiórki i odprowad.

Anna

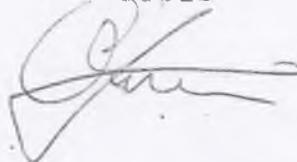
Aniela Nowakowska
 Wrocław
 ul. Traugutta 25 m.10

1/1/2

Dorobek literacki

Od 1969 roku - jestem członkiem Wrocławskiego Klubu Literackiego "Kujawy". W roku 1970 debiutowałam wierszem p.t. "Dym" - na łamach Gazety lokalnej "Życie Wrocławskie". Udziałem się we Wrocławku 22.12.1913 .
 Utwory moje publikowane były : "Kujawy" , "Życie Wrocławskie" , "Zielony sztandar" , "Gazeta kujawska" , "Przewodnik Katolicki" , "Barwy" - "Służba Zdrowia" , "Wrocławski Informator Kulturalny" i obecnie "Nowe Wiadomości" .
 W 1984 roku - wydany został przez DKKK - tomik moich wierszy p.t. "Ulica Trzynastu Kasztanów" . Ponadto prezentowane mam wiersze w trzech antologiach : "Ścieżki naszej obecności" - 1984 rok - "Kujawska Droga na Parnas" - 1988. Almanach - 1989 rok - wydany przez Nauczycielski Klub Literacki we Wrocławku. W dorobku twórczym zaliczyłam pięć wieczorów autorskich, a mianowicie w 1980 roku uczestniczyłam w Zjeździe Pisarzy Kujawskich i w ramach tz. warsztatów miałam wieczór autorski w GOK - w Maciazku, następnie : w Izbie Kuj. - POK - Państ. Domu Opieki Społecznej w Zareczewie, w Bibliotece woj. we Wrocławku i w o.j. Domu Kultury. Brałam również udział w kilku Mitingach organizowanych w powiecie włoc. Od 1976 - roku brałam udział w kilku konkursach poezji. Mam cztery nagrodzone wiersze : "Dym" , "Miraze" , "Mało z Ciebie zostało" , "Bliziej Słońca" . Uczestniczyłam w trzech audycjach radiowych / wspólne z innymi kol." Założycielem i inicjatorem w naszym środowisku literackim był P.mgr. Antoni Cybulski. Jestem rodowitą Kujawianką - z Ojcassłony - gospodarstwo rol. dziadka wieś Machnecz k. Wierca, ze stroy Matki - również gospodarstwo rol. dziadka - wieś Ruda k. Wrocławka. Jestem żołnierzem Armii Krajowej w stopniu sierżanta członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. - Oddział we Wrocławku. -

Podpis

3/1/13

W imieniu koleżanek i kolegów Sw.Zw.Żoł.Ar.Kraj. Oddział Włocławek pragnę pożegnać naszą koleżankę Anielę. Zanim pożegnam – a jestem zobowiązany wobec zmarłej – podziękować wszystkim tu obecnym za modlitwę w Jej intencji, za kwiaty – wogóle za udział w tej ostatniej drodze – naszej jak że nam drogiej koleżanki Anity. – Właśnie Anita bo taki miała pseudonim – urodziła się 22.grudnia 1910 roku tu we Włocławku , i tu spędziła całe swoje życie. Przeszło 90 lat – po za okresem okupacji. W roku 1940 została wysiedlona do t.zw. Protektoratu. Zamieszkała w Jeziornej koło Warszawy. Tam na placówce wstąpiła w szeregi Armii Krajowej. W kwietniu 1943 roku została zaprzysiężona i skierowana na kurs łączniczek i sanitariuszek. Po ukończeniu kursu dostała przydział jako łączniczka do Samodzielnego Batalionu im. Mączyńskiego / Wojskowa Służba Kobiet / . W Jej prywatnym mieszkaniu był punkt kontaktowy przy rozprowadzaniu prasy konspiracyjnej i ulotek. Trwało to do Powstania Warszawskiego. W Powstaniu Warszawskim brała czynny udział jako sanitariuszka w ambulansie przy fabrycznym w Jeziornej. Po wycofaniu się oddziału partyzanckiego do Lasów Janowskich nadał pełnią funkcję łączniczki do wyzwolenia t.j.do stycznia 1945 r. Po wyzwoleniu wróciła do Włocławka. Tu rozpoczęła pracę w Ośrodku Zdrawia i pisać wiersze patriotyczne o Armii Krajowej i zamłkowaniu do Ziemi Kujawskiej. Wydała parę tomików swego dzieła. W roku 1989 wstąpiła do organizacji kombatanckiej ZBoWiD, a jak powstał Sw.Zw.Żoł.Ar. Kraj. w roku 1991 przeszła do naszego związku. W naszym związku od początku zaczęła aktywnie pracować Była członkiem Komisji Rewizyjnej do czasu jak zdrowie pozwalało. Została odznaczona: Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim i Warszawskim Krzyżem Powstańcym. Awansowała parokrotnie a ostatnio do stopnia Podporucznika. W rozmowie prywatnej ze mną powiedziała " Tak ~~XXXXXX~~ marzyłam żeby przed śmiercią otrzymać stopień oficerski ". Pan Bóg wysłuchał Jej prośby – marzenia się spełniły. Żegnamy jak że miłą, zdyscyplinowaną , wielką patriotkę – naszą koleżankę Anitę. Żegnamy Jej ciało , bo duch Jej jest wśród nas tu obecny i pozostanie z nami zawsze. Błaga tym którzy nie spełnili ~~XXXXXX~~ ostatniej woli zmarłej. Cześć Jej pamięci ; Niech spoczywa w Pokoju.

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Oddziału SZŻAK

Michał Krzywicki

1/2. Dokumenty dotyczące relatora: Nowalowska Aniela

1. "Opisadzenie świadka" - Marii Kwojli o działalności komspiracyjnej Nowalowskiej Anieli, kserokop. oryg. k. 1 s. 1-2
2. "Opisadzenie świadka" - Marii Kulinińskiej - Rembickimskiej o działalności komspiracyjnej Nowalowskiej Anieli, kserokop. oryg. k. 1 s. 3-4
3. Mianowanie Anieli Nowalowskiej rozk. personalnym nr 2 z 3.04.1992 r. na stop. siostrzynie, oryg. k. 3 s. 5
4. Mianowanie siostry Nowalowskiej Aniela na stop. st. siostry z dn. 8.05.1995, unierzytelnione kserokop. oryg. k. 1 s. 6
5. Patent nr 3797 Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, oryg. k. 1 s. 7
6. Mianowanie siostry Aniela Nowalowskiej na stop. ppor. W 3 z dn. 1.04.2000 r., kserokop. oryg. k. 1 s. 8
7. Leg. nr 1265-80-05 z dn. 6.05.1980 r. - odsłuki "Zastępcom, Działacz Kultury", oryg. Leg. nr 0103005 z 2.05.1991 Smłt. Zw. 18 dot. ASZ - oryg. k. 2 s. 9-10
8. Leg. nr 317-94-391 z 20.12.1994 Skryżda Partyzanckiego - oryg. Leg. nr 11-95-63 z 24.04.1995 - Warszawski Skryżd Pomstaniży - oryg. k. 2 s. 11-12
9. Leg. dot. ASZ, Akcji Burze nr 121/37-oryg. Leg. nr 102664/105 z 11.11.1995 - "Weteran Walk o Niepodległość" - oryg. k. 2 s. 13-16
10. Leg. nr 0743997 z 17.04.1989 z BoWiP - oryg. Leg. nr 102664 z 26.05.1993 - Unedu ds. Bombatantów i Osob Represjonowanych - oryg. k. 2 s. 17-18

Kudraska Maria

1/2/1

Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie: 04-045 Marianne Zymalskiego Jun 41.

Miejscowość: St. Kuznica

OSWIADCZENIE SWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do) Samodzielnego Batalionu Am. Bractwa Mężczyźnię
Chłopskiej Walki w Am. Okręgu od 03.1943 r. do 0.9.1944 r.

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość po-
danych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer
BR 2025 004 wydanym dnia 12 sierpnie 1963 r. przez K.P.M.C. Kuznica

o s w i a d c z a m :

ze Ob. Marianka Ulika syn (córka) Wojciecha i Juliany
urodz. dnia 27 grudnia 1910 r. w Wierzbicach

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obo-
zu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z o-
trzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): w tej samej formacji -
od kwietnia 1943 do grudnia 1945 w obozie dla kobiet
Współpracownicy na terenie Kuznicy i Kuznic
i okolic.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Ulika" i pełnił(a)
funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie
bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy,
w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem,
udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie
zmiany i czasokres od — do): Kol. "Ulika" została zamarynowana w kwietniu 1944
przebieg służby w zakł. niemieckim szpitalu i Kuznicy.
w latach 1943-44 pełniła służbę szpitalniczą.
W tym czasie znalazła jako "Ulika" kontaktowy
z koleżankami. W szpitalu była uciążliwa jako sanitariuszka
w szpitalu położonym na Osadzie Fabi w "Kuznicy"
i tam wychowała ją po raz ostatni.

Jeśli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkow-
skiej 0697873 wydanej przez Zarząd Okręgu w Wierzbicach w Kuznicy N-17253.

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
Sędziowski Zakład
VII "Wzrost III" "SŁOŻKA"
Zakład Wzrostowy
Jednostka - Pielęgniarki
Zakład Wzrostowy - Pielęgniarki

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem
M. Kudraska
Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko
szpitalniczek - dowódca szkiepu
ŁZGráf. 29 Bilgoraj 371/MS A4 100.000

1/2/2

Zarząd Wojewódzki na podstawie akt N-17253 zaświadcza, że Kcl. Maria Mrówka c. Władysława, ur. 1925.11.21, zam. W-wa, Żymierskiego 7/41 jest zweryfikowanym kombatantem z tytułu działalności w Ruchu Oporu- 03.1943 - 09.1944 - AK Warszawa Samodzielny Batalion im. Mączyńskiego - drużyna Wojskowej Służby Kobiet - sanitariuszka oddziału w Mirkowie k/W-wy - uczestnik Powstania Warszawskiego.

W/w otrzymała legitymację komb. nr 695853 z dn. 16.02.1986r.

Warszawa, 1989.02.13

[Handwritten signature]

Kulinska - Dombielowska

Karolina Kulinska - Dombielowska

Konstanta, dnia 30. I 1978 r. (miejscowość)

1/12/13

Julka Konstanta - Krowiec
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

Konstanta 5305-520

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymień formację, Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): Armia Krajowa i w tym czasie przebywałam w obozie w Karolinie.
świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymując(a) się dowodem osobistym seria i numer APB 378705 wydanym dnia 24. X 1977 r. przez: Komisja M. S. i G. Konstanta - Krowiec

o s w i a d z a m:

że Ob. Nowakowska Aniela syn (córka) Stanisław i Juliana urodz. dnia 27 X 1918 roku we Włoszakowicach jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymień formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ą) oświadczenie i czasokres od — do):

tg samej formacji - od marca kwietnia 1943 - do stycznia 1945. Wykonywała służbę kucyki, w opłatach utrzymywała terenowe formacje - karawanie i kwatery

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim „Aniela” i pełnił(a) funkcje — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcje, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): W czasie służby w Armii Krajowej, w tym czasie przebywałam w obozie w Karolinie, w tym czasie brałam udział w walkach i akcjach bojowych. Byłam kucykiem i kucyką w obozie w Karolinie, w tym czasie brałam udział w walkach i akcjach bojowych. Byłam kucykiem i kucyką w obozie w Karolinie, w tym czasie brałam udział w walkach i akcjach bojowych.

Świadek jest członkiem ZBoWiD powiatu włoszakowski, adres: Karolina - Krowiec, ul. ...
wydanej przez Zarząd Okregu w ...
w oddziale nr ... „Szarego” Karolina N-16323

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
VII OB. S. 432 „OBKON”
p. 2.1.20
ul. ...
przez e i podpis ...
lub Zarządu (ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem
Karolina Kulinska - Dombielowska
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

7/2/4

Zarząd Wojewódzki na podstawie akt N-16329 zaświadcza, że Kol. Barbara Maria Kulińska-Rombielńska c. Franciszka, ur. 1928.02.17, zam. w Konstancinie-Jeziornej jest zweryfikowanym kombatantem z tytułu udziału w Ruchu Operu - 07.1942-09.1944 - Armia Krajowa - Warszawski Batalion "Szarego" w drużynie Wojskowej Służby Kobiet - łączniczka i sanitariuszka - uczestnik Powstania Warszawskiego.

W/w otrzymała legitymację komb. nr 439922 z dn. 29.3.1985r.
Warszawa, 1989.02.13

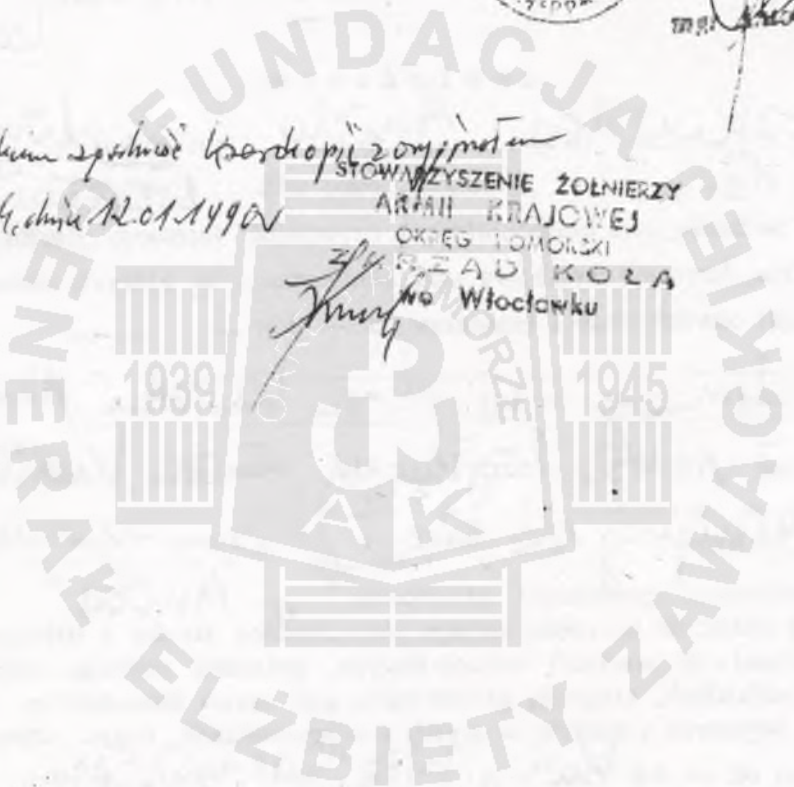

KIEROWNIK
Wydziału Emerytalności i Wypoczynku

[Handwritten signature]

*Potwierdzenie spisanie kserokopii z oryginału
Wrocław, dnia 12.01.1990r*

STOWARZYSZENIE ŻOŁNIERZY
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG ŁÓDZKI
ZARZĄD KOLEJ
ul. Włocławku

1/3/5

SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

§1, §3 ust.2 pkt.2 i §6 ust.1

Na podstawie §. zarządzenia Ministra Obrony Narodowej
Nr 45/MON z dnia 9 września 1970 r. w sprawie przebiegu służby
wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. Rozk. MON z 1982 r. poz. 69)
Nr 06/MON z dnia 9.02.1980 r. w sprawie mianowania na
wyższe stopnie wojskowe żołnierzy nie będących w czynnej
służbie wojskowej

Rozkazem personalnym nr. 2 z dnia 3.04. 19.92 r.

mianował

Obywatela. szeregowa NOWAKOWSKA ANIELA córka Wojciecha
(stopień, imię, nazwisko i imię ojca)

na stopień

S I E R Ż A N T

w korpusie osobowym

z dniem 3 maja 19 92 r.

(data)

3/12/6

SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WOJSKOWY KOMENDANT UZUPEŁNIEN

(nazwa organu uprawnionego do mianowania)

mianował

Pania sierżant NOWAKOWSKA ANIEŁĘ c.Wojciecha

(stopień, imię, nazwisko i imię ojca)

na stopień

Starszego sierżanta

w korpusie osobowym

8 maja 1995

z dniem

1995.05.04

(data)

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
Oddział we Włocławku

zgodnie z oryginałem
SEKRETARZ
Zarząd Oddziału SZŻAK
we Włocławku
Barbara Nieszkowicz

**WOJSKOWY
KOMENDANT UZUPEŁNIEN**

PATENT Nr 3797

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
potwierdza się, że

Pani NOWAKOWSKA Aniela Marianna
.....

w latach walki zbrojnej z najeźdźcami
z honorem pełniła żołnierską powinność
i uzyskała prawo do zaszczytnego tytułu:

*Weteran Walk o Wolność i Niepodległość
Ojczyzny*

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

PREZES
RADY MINISTRÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Praymza

Warszawa, 1999 r.

Praymza

BO HONOR OJCZYZNINA

SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej

sierz. Aniela NOWAKOWSKA c. Wojciecha

na stopień

PODPORUCZNIKA WOJSKA POLSKIEGO

z dniem 6 kwietnia 2000 r.

SZEF
WOJEWÓDZKIEGO SZTABU WOJSKOWEGO
BYDGOSZCZ

plk mgr inż. Ryszard BUKOWSKI

15 sierpień 2000 r.

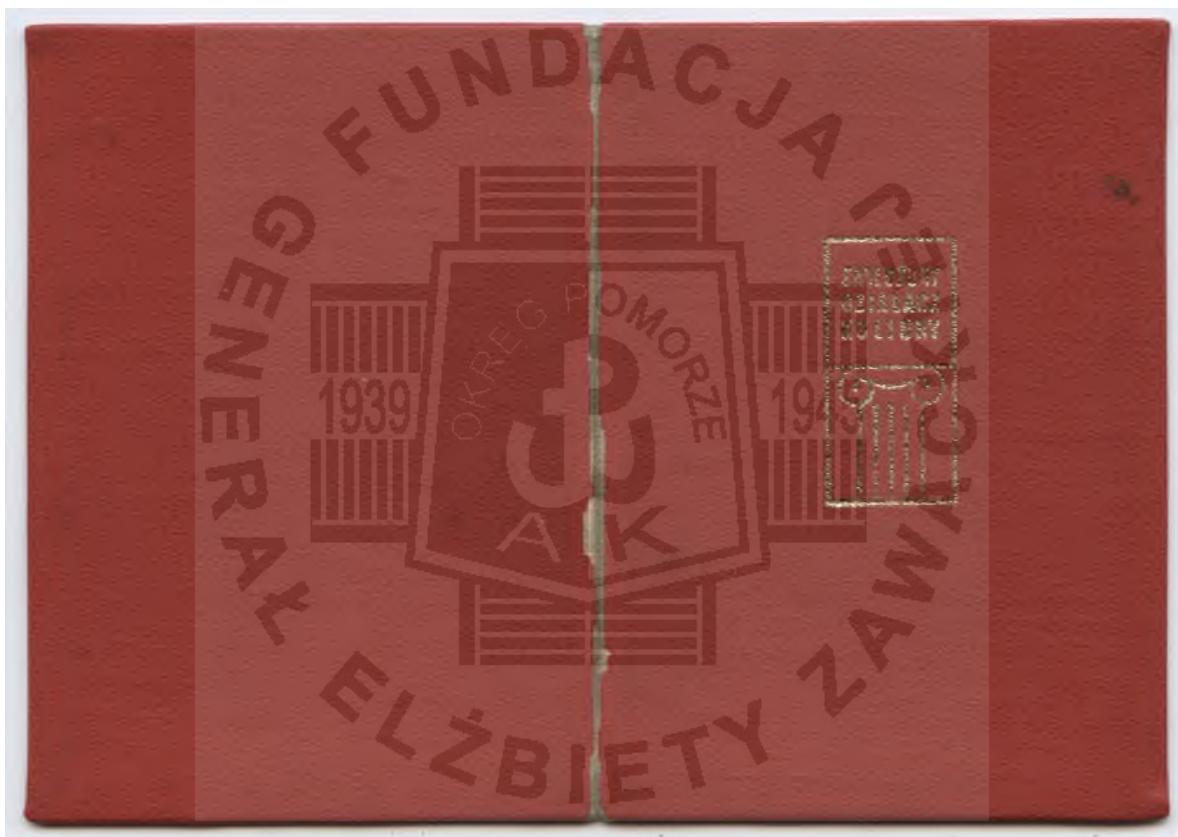
(data)

1/2

poz. 7.

leg. odwołki
Zastępcy Dyrektora
Kultury, emyg. k. 15.9

MINISTER KULTURY I SZTUKI
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
LUDOWEJ

5/2/9 Ob.

Aniela
NOWAKOWSKA

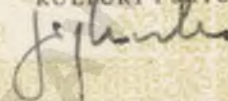
Legitymacja
Nr 1265-80-05

ODZNAKI
ZASŁUŻONY
DZIAŁACZ
KULTURY

został[a] wyróżniony[a]
odznaką

**ZASŁUŻONY
DZIAŁACZ
KULTURY**

MINISTER
KULTURY I SZTUKI

Warszawa, dnia 6.V.1980 r.

1/2.

poz. 7 col.

leg. nr 010305, omg. k. A 5, 10

„W obliczu Boga Wszchemogącego i Najświętszej Marii Panny, Królowej Korony Polskiej, kładę swe ręce na ten Święty Krzyż, znak męki i zbawienia i przysięgam być wiernym Ojczyźnie mej, Rzeczypospolitej Polskiej, stać nieugięte na straży Jej honoru i o wyzwolenie Jej z niewoli walczyć ze wszystkich sił – aż do ofiary mego życia. Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej i rozkazom Naczelnego Wodza oraz wyznaczonemu przezeń Dowódcy Armii Krajowej będę bezwzględnie posłuszny, a tajemnicy niezłomnie dochowam cokolwiek by mnie spotkać miało.”

„Przyjmuję cię w szeregi żołnierzy Armii Polskiej, walczącej z wrogiem w konspiracji o wyzwolenie Ojczyzny. Twym obowiązkiem będzie walczyć z bronią w rękę. Zwycięstwo będzie twoją nagrodą. Zdrada karana jest śmiercią.”

Światowy Związek
Żołnierzy
Armii Krajowej

Legitymacja

nr ❁ 010305

Aniela Nowakowska

podpis

1/20 40 Aniela NOWAKOWSKA

Imię i Nazwisko

Wojciech i Julianna

Imiona rodziców

22 grudnia 1910 r.

data urodzenia

Włocławek

miejsce urodzenia

Toruń

miejsce wystawienia

8 maja 1991 r.

data

Przewodniczący
Zarządu Okręgu

Leszek Michalski

podpis

"Anita"

pseudonimy

Warszawski

Okręgi działania

Inspektorat Warszawa

Obw. VII "Obroża", Plac. V.

Samodź. het. B. Maczyńskiego

WSK łączność-sanitariat.

Przydziały

szeregowiec

Ostatni stopień w AK

strsierzant

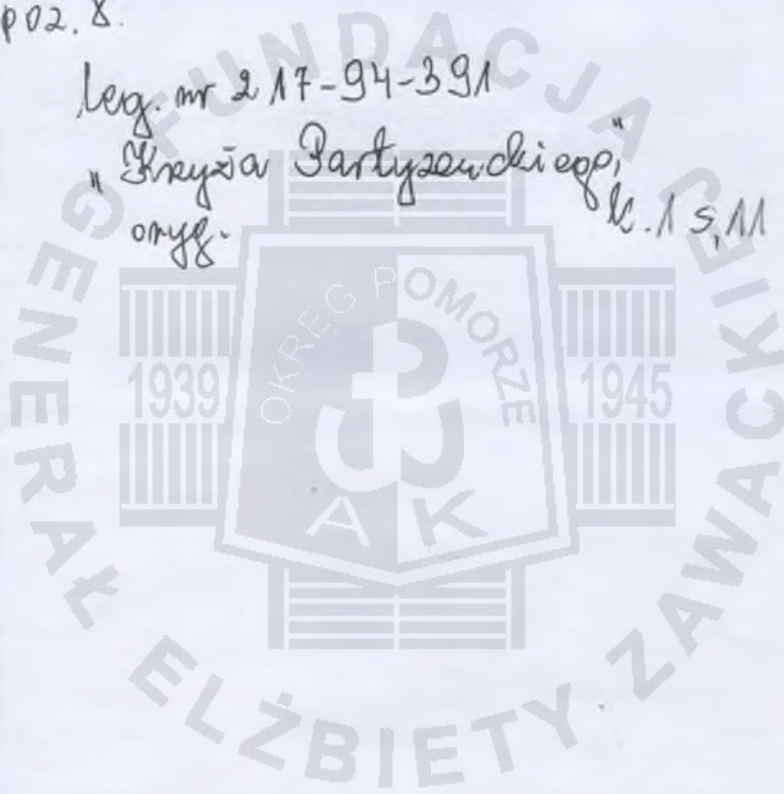
10

col. 1/2

poz. 8.

leg. nr 2 17-94-391

"Kryzja Partyzancki" l. 1 S, M
oryg.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 20 grudnia 1994r.

LEGITYMACJA

Pani NOWAKOWSKA

Aniela c. Wojciecha

odznaczony/a został/a

Nr 217-94-391

KRZYŻEM PARTYZANCKIM

Warszawa

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 20 grudnia 1994r.

1/2

col. poz. 8

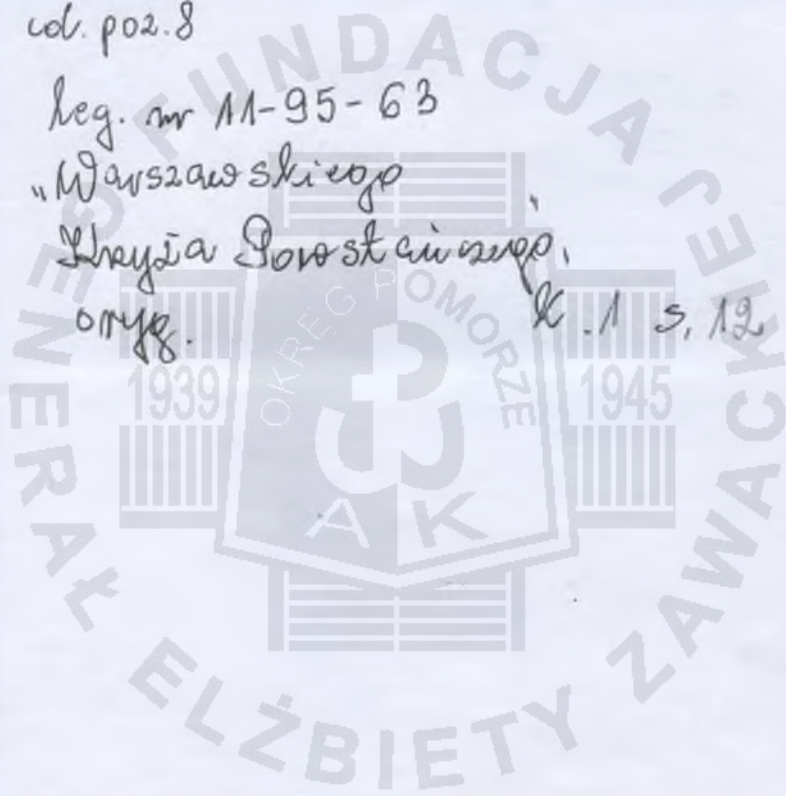
leg. nr 11-95-63

"Warszawskiego

Henryka Dowsta ciw. zap.

oryg.

K. 1 s. 12

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 24 kwietnia 1995 r.

LEGITYMACJA

Pani **NOWAKOWSKA**

Aniela c. Wojciecha

odznaczona została

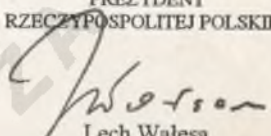
Nr 11-95-63

**WARSZAWSKIM
KRZYŻEM POWSTAŃCZYM**

Warszawa

dnia 24 kwietnia 1995 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lech Wałęsa

1/2

poz. 9

leg. „Soltmierska AK Akcja Burza”

m. 1/21/57, omg. k. 1 5.13-14

RZECZPOSPOLITA POLSKA

1/21/37

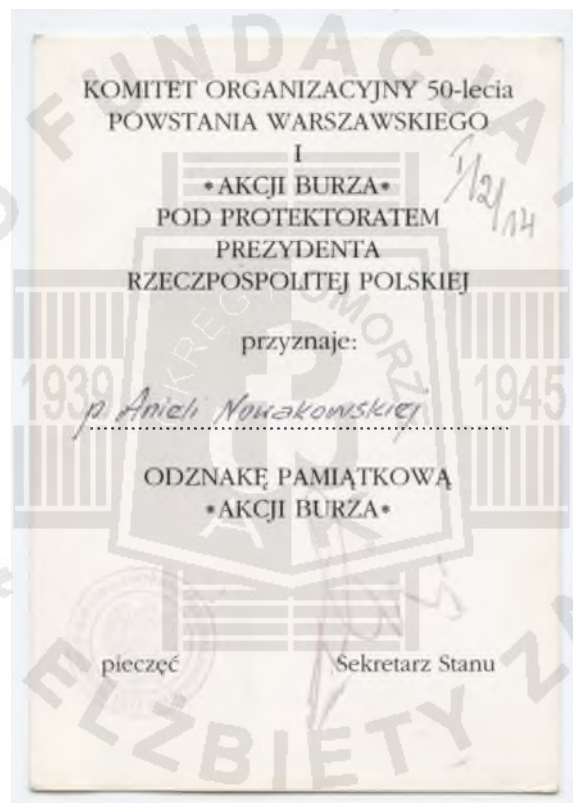
1939

1945

LEGITYMACJA

ŻOŁNIERZA AK
AKCJA BURZA

Nr *1/21/37*

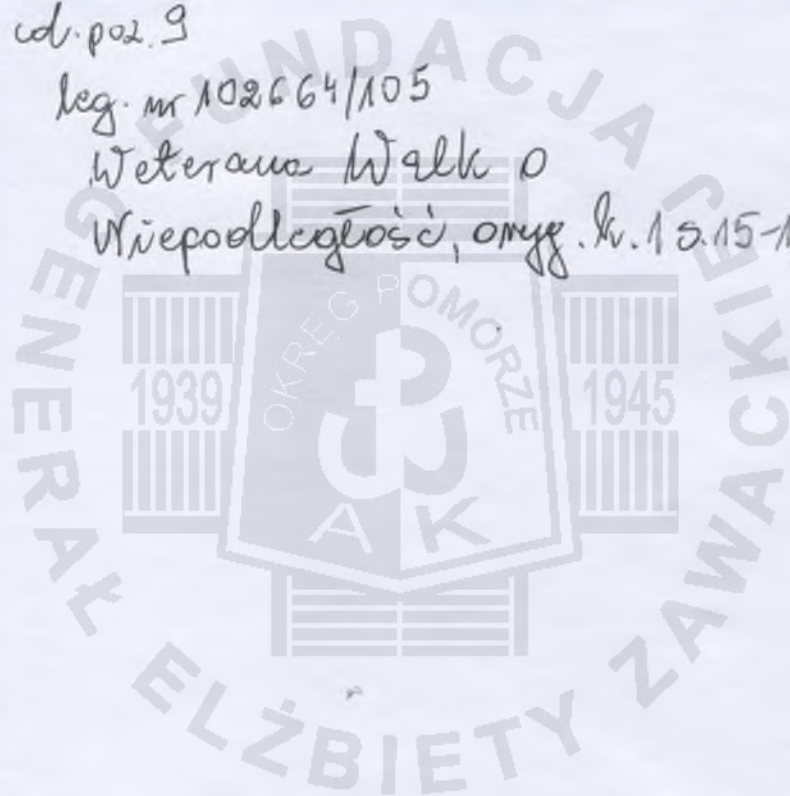
1/c

cd. poz. 9

leg. nr 102664/105

Weterana Walk o

Wniepodległość, omys. Nr. 15.15-16

1/2/100

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
SEKRETARZ STANU

przyznaje

~~Pani~~ (Pani) *Anieli*
Nowakowskiej

ODZNAKĘ
WETERANA WALK
NIEPODLEGŁOŚĆ

PIECZKA

SEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia *11* 1995 r.

Nr 402664/101

1/3

poz. 10

leg. nr 0743997

z BoWiD, omys. k. 2 s. 17-18

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI
w WŁOCŁAWKU

W

LEGITYMACJA NR
0743997

[Signature]
podpis posiadacza legitymacji

Opiekunem
prawnym
PKP i Pa.
Wg 30%
składek

12 Nowakowska
Nazwisko
Aniela
Imiona
Wojciech Juliana
Imiona rodziców
1910.12.27 Włocławek
Data i miejsce urodzenia

jest
KOMBATANTEM
uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
(Dz. Ust. Nr 16, poz. 122)

1989.04.17
data wystawienia
[Signature]
podpis
verte!

RODZAJE I OKRESY ^{1/12/18}
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ
(Uzupełnienia)

Okresy		wyszczególnienie
od	do	
1943	1944	Ruch Oporu
04.01.1943	30.12.1944	

Okresy		wyszczególnienie
od	do	

łącznie lat 1.- miesięcy 6.-

łącznie lat miesięcy

Adora

m. p.

.....
podpis

.....
podpis

1/2

col. poz 9

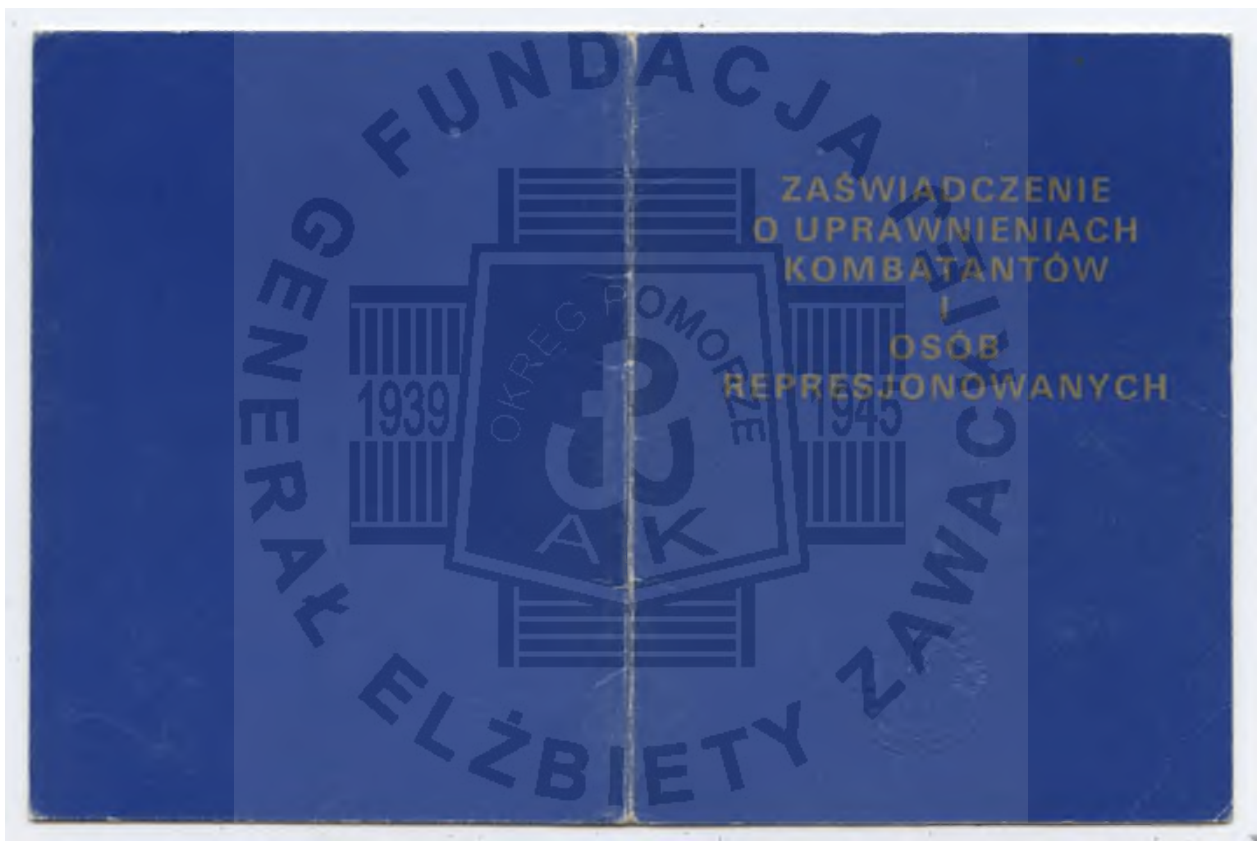
leg.-zaświadczenie

nr 102564 U ds. I: O. P.

omyc.

nr. 2 s. 18-19

ZAŚWIADCZENIE

Nr 102664

12/18

NOWAKOWSKA

Nazwisko

AMELA

Imiona

22-12-1910 WŁOCŁAWEK

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

verte

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

260593

Data

Amela Nowakowska

podpis posiadacza zaświadczenia

Inż. Henryk Pszonak
Pełnomocnik w woj. wrocławskim

RODZAJE I OKRESY *12/19*
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

87-800 WŁOCŁAWEK
ul. TRUGUTTA 25 m 10

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
<i>04</i> <i>1943</i>	<i>09</i> <i>1944</i>	<i>ARMIA KRAJOWA</i>	<i>112/3-</i>

Łącznie: lat *1* miesięcy *6*

Zmiana: lat Z upoważnienia
 Kierownika Urzędu dla Komitantów
 i Osób Represjonowanych

podpis
Inż. Henryk Pszonak
 Pełnomocnik w woj. wrocławskim

30

1/3. Inne materiały dotyczące osoby
relatora: Nowakowska Anniela

1. Deklaracja uczestnictwa w Stow.
Zot. AK z 11.01.1990, kserokop. oryg. k. 1 s. 1-2
2. Pismo Zar. Oddz. SZLAK we
Wrocławu z 29.10.1995, oryg. k. 1 s. 3
3. Pismo Prezesa Wtówawke z
1.09.1999, oryg. k. 1 s. 4
4. Pismo, jak wyżej, z 1.09.2000,
oryg. k. 1 s. 5

TK-724/1698

DEKLARACJA

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Żołnierzy Armii Krajowej i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu Stowarzyszenia.

II.I.1990 r. data..... *Aniela Nowakowska* /imię i nazwisko/ *[Podpis]* /podpis/

adres *Włocławek*
..... *ul. Traugutta 25 m. 10*
telefon */*

ARKUSZ EWIDENCYJNY

Aniela Nowakowska

- 1. Nazwisko i imię.....
/ literami drukowanymi / *Kakiel* *Magdalena*
- 2. Dla mężatek nazwisko panieńskie
- 3. Data i miejsce urodzenia *27.XII.1910 r. - Włocławek*
- 4. Imiona rodziców *Wojciech - Juliana*
- 5. Pseudonimy *"ANITA"*
- 6. Data wstąpienia do :
 - a. SEP
 - b. ZWZ-AK od kwietnia - 1943 r.
 - c. Organizacje seclene, podporządkowane, współdziałające
..... *Łączniczka - Sanitariuszka*
- 7. Przdział organizacyjny *Samodzielny Batalion im. B. Maczyskiego*
..... *Okręg warszawski Armii Krajowej*
/ np. okręg, inspektorat, obwód, rejon, placówka, oddział,
pluton, kompania, batalion, pułk, brygada, dywizja
lub inny rodzaj działalności /
- 8. Odznaczenia uzyskane w AK
- */*
-
/ nr loc. i data wystawienia, przez kogo nadane/

Srebrna Odznaka - " Zasłużony Działacz

9. Inne odznaczenia
Kultury / Min. Kultury i Sztuki Polskiej
" Rzeczywiospolitej Ludowej", Nr. Leg. 1265-80-05 / poe-ja /

/ nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /

10. Przebieg służby /czasokres, nazwa, funkcja/:

- a. do 1939r.
- b. SZP, ZZZ-AK Od marca 1943 do stycznia 1945 wojskowa
wojskowa Służba Kobietna terenie Jeziorny -
Konstancin i okolice
- c. P.S.Z. na Zachodzie

11. Karta Kombatantska /nr, data wystawienia, przez kogo wydana/
Legitymacja Kombatant -0743997-17.04.1989 r. wyd. ZBOWODEM.
Zarząd Wój. w Włocławku

12. Represjonowany / rodzaj / :

- a. 1.IX.1939r. - 15.I. 1945r.
- b. do 15.I.1945r.

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam podpisem
Anna Nowyńska

KOMISJA WERYFIKACYJNA,

KOMISJA WERYFIKACYJNA AK
w Włocławku / Kola, Środowiska /

Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyska-
nia uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej
Kłopotach, dn. 12 stycznia 1990r

/ miejscowość, data /

- Nazwisko i imię 1. *Konrad Wójcik - Jurek*
- pseudonim 2. *Artur Wójcik*
- 3. *K. Gajewski*

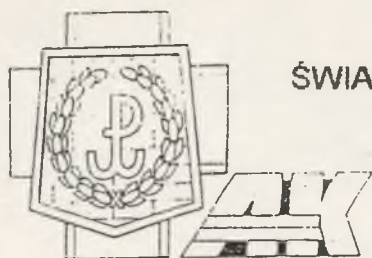
Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Żołnierzy
Armii Krajowej *K. Gajewski* ... 19.02.1990

/ nr ewidencyjny, miejscowość, data /

ZARZĄD ZWYKŁY

- Nazwisko i imię 1. *J. Czajka*
- pseudonim 2. *L. Władysław*
- 3. *F. K. Gajewski*

T/13/3

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
ZARZĄD ODDZIAŁU
ul. 3-go Maja 22, 87-800 Włocławek

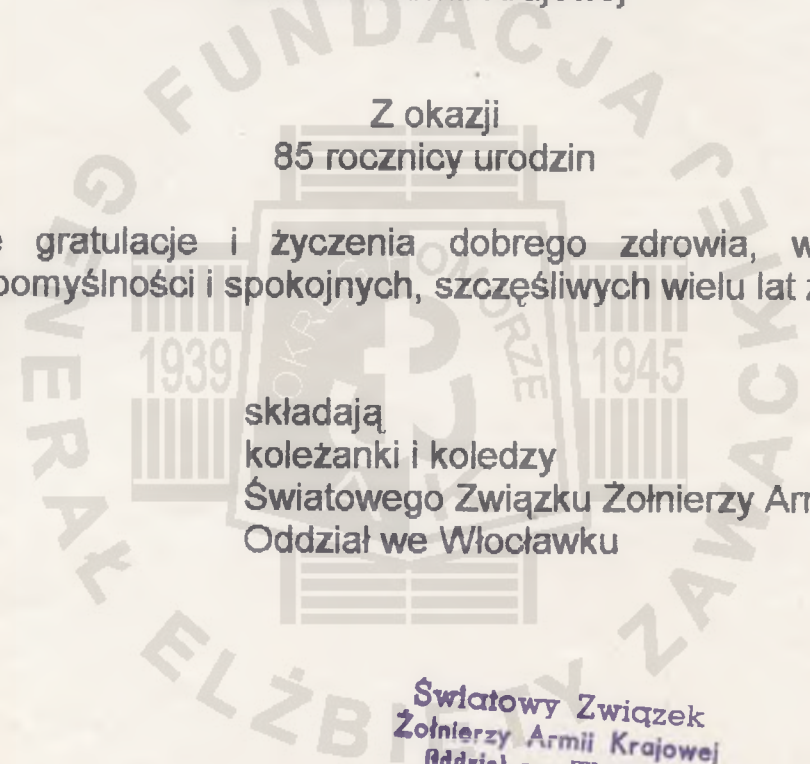
WŁOCŁAWEK

Szanowna Koleżanka
ANIELA NOWAKOWSKA
Żołnierz Armii Krajowej

Z okazji
85 rocznicy urodzin

serdeczne gratulacje i życzenia dobrego zdrowia, wiele radości,
wszelkiej pomyślności i spokojnych, szczęśliwych wielu lat życia

składają
koleżanki i koledzy
Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej
Oddział we Włocławku

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
Oddział we Włocławku
ul. 3-go Maja 22

Sekretarz

Włocławek, 29 października 1995 r.

Prezes

T/13/4

Pani

ANIELA NOWAKOWSKA

Szanowna Pani,

Minęło 60 lat od pamiętnego Września 1939r. gdy na skutek ciosu w pierś, a później w plecy legła nasza Ojczyzna, ale nie upadła przed najeźdźcami na kolana. Dzięki bohaterskiej postawie swych synów i córek krzepiąc się ich krwią na frontach Wschodu i Zachodu powoli wracała do sił.

Polacy walczyli o wolną Polskę, wszędzie tam, gdzie pojawiał się choćby płomyk nadziei: na Westerplatte, nad Bzurą, pod Tobrukiem, Narwikiem, Lenino i Monte Casino, w Powstaniu Warszawskim i na Wale Pomorskim. Wśród obrońców Ojczyzny była również Pani.

W rocznicę polskiego Września składamy Pani należny hołd i wyrazy wdzięczności za patriotyczną postawę.

Życzymy wielu jeszcze lat w zdrowiu i pomyślności.

Prezydent Miasta

Stanisław Wawrzonkoski

Przewodniczący Rady Miasta

Ryszard Chodynicki

Włocławek, dnia 1 września 1999 roku.

7/13/5

Szanowna Pani

sierż. ANIELA NOWAKOWSKA

*Z okazji DNIA WETERANA w związku
z otrzymaniem nominacji na pierwszy stopień
oficerski*

PODPORUCZNIKA

*proszę przyjąć gratulacje, a jednocześnie
życzenia zdrowia oraz wielu pogodnych dni życia.*

Prezydent Miasta Włocławka

Stanisław Wawrzonkoski

Włocławek, dnia 1 września 2000 roku.

II. Materiały uzupełniające relacje -
- Nowakowska Amela:

1. Antoni Cybulski, biogram, Nowakowska Amela, [w:] Włocławski słow. biograficzny, pod red. Stanisława Humińskiego, Włocławek 2004, t. 1, s. 126-127, ilustr. k. 1 s. 1

Włocławski słow. biograf., pod
red. S. Kłunikowskiego,
Włocławek 2004, t. 1, s. 126-127, 11/11

**NOWAKOWSKA ANIELA
MARIANNA**
pseud. Anita

(1910–2001), żołnierz, pielęgniarka, poetka.

Urodziła się 27 XII 1910 r. we Włocławku. Pochodziła z rodziny chłopskiej. Ojciec Wojciech i matka Julianna z d. Nowakowska prowadzili niewielkie gospodarstwo rolne w pobliżu Włocławka. Po ukończeniu szkoły podstawowej A. Nowakowska podjęła naukę w liceum pielęgniarskim we Włocławku.

W 1940 r. została wysiedlona i wyjechała z rodziną do tzw. Protektoratu. Zamieszkała w Jeziornej koło Warszawy

W kwietniu 1943 r. złożyła przysięgę wojskową. Została skierowana na kurs łączniczek i sanitariuszek, a po jego ukończeniu — do Samodzielnego Batalionu im. Mączyńskiego (Wojskowa Służba Kobiet Zgrupowania Obroza Okręgu Warszawskiego AK). Przyjęła pseudonim Anita. Od kwietnia 1943 r. do stycznia 1945 r. w jej mieszkaniu znajdował się punkt kontaktowy dla kolporterów rozprowadzających prasę konspiracyjną i ulotki. W powstaniu brała czynny udział jako sanitariuszka z Jeziornej, Konstancina i okolicy. Pracowała jako sanitariuszka w szpitalu powstańczym w Warszawie i w Szarych Szeregach (z nr. 16 329).

Po wycofaniu się oddziału partyzanckiego do Lasów Janowskich nadal pełniła funkcję łączniczki, aż

do wyzwolenia, tj. do stycznia 1945 r. Po wyzwoleniu wróciła do Włocławka, gdzie rozpoczęła pracę jako pielęgniarka w ośrodku zdrowia.

Aniela Nowakowska debiutowała w 1970 r. na łamach „Życia Włocławka” wierszem *Dym*. Pisała o Armii Krajowej i miłości do ziemi kujawskiej. Jej utwory zamieszczane były w „Sztandarze Młodych”, „Kujawach”, „Gazecie Kujawskiej”, „Przewodniku Katolickim”, tygodniku „Barwy”, „Włocławskim Informatorze Kulturalnym”, „Służbie Zdrowia”, „Wiadomościach Włocławskich”, „Nowych Wiadomościach”, na antenie Polskiego Radia Bydgoszcz. Ponadto jej wiersze znajdują się w almanachach: *Ścieżki naszej obecności* (Włocławek 1987); *Kujawska droga na Parnas* (Włocławek 1988) oraz w antologii wierszy o Włocławku i Kujawach *Tu jest mój dom* (Włocławek 1989). W 1984 r. Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo Kulturalne we Włocławku wydało jej debiutancki tomik *Ulica Trzynastu Kaszianów*. W 1997 r., dzięki pomocy Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, pod auspicjami Nauczycielskiego Klubu Literackiego we Włocławku, ukazał się jej kolejny tomik — *W nutach deszczu kujawskiego*.

Była członkiem Klubu Literackiego „Kujawy”, uczestniczyła w spotkaniach autorskich, brała udział w konkursach literackich regionu i ogólnopolskich.

W 1989 r. wstąpiła do organizacji kombatanckiej Związek Bojowników o Wolność i Demokrację, jednak z chwilą powstania Oddziału Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej we Włocławku, przeszła do niego i aktywnie tam pracowała; była także członkiem Komisji Rewizyjnej (od 1972). Wchodziła w skład Zarządu Miejskiego Ligi Przyjaciół Żołnierzy, Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej.

Liryczne strofy poetki związane były z regionem i krajobrazem kujawskim. Głębokie ślady w psychice autorki wyryły przeżycia wojenne oraz kujawskie zwyczaje i obrzędy ludowe. W wielu wierszach ta tematyka stała się dominująca.

Za pracę społeczną i działalność zawodową została odznaczona: Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim, Warszawskim Krzyżem Powstańczym. Awansowana do stopnia podporucznika rezerwy.

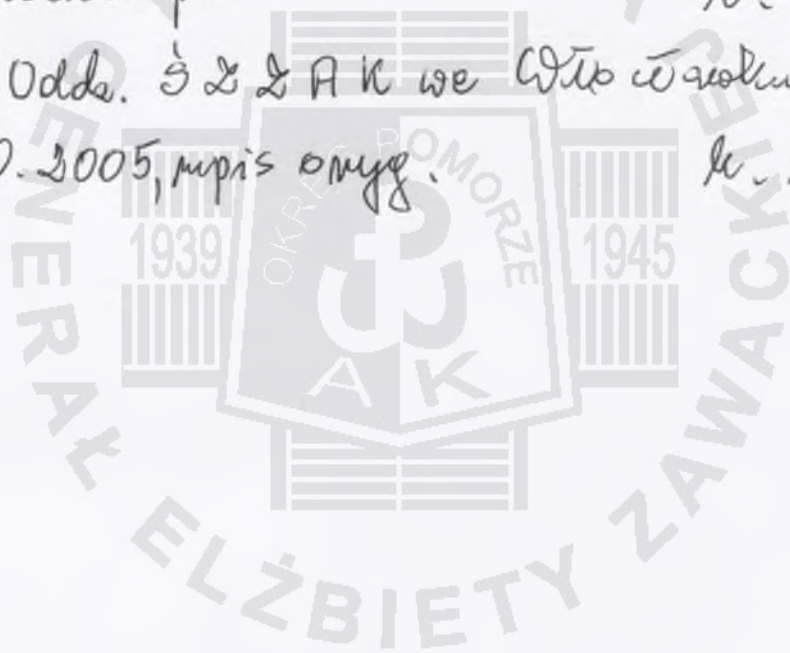
Aniela Nowakowska zmarła 27 I 2001 r., spoczywa na włocławskim cmentarzu komunalnym.

Archiwum Oddziału Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej we Włocławku, nr ewid. 42: — Nowakowska A., *W nutach deszczu kujawskiego*, Włocławek 1997; *Strofy z kujawskich ogrodów. Almanach poezji współczesnej*, zebrał i oprac. A. Cybulski, Włocławek 1993.

Antoni Cybulski

IV/A. Korespondencja: Fundacji dok. A. Nowakowskiej

1. Pismo Fundacji z 23.04.1998,
kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. Pismo Śr. W. Spł. AZ Oddz. we
Wrocławu (data wpływu 14.07.2005r.)
w sprawie przesłania dokumentów
Sp. Amieli Nowakowskiej, oryg. k. 1 s. 2-3
3. Pismo Fundacji z 24.08.2005
do Zar. Oddz. ŚZ & AK we Wrocławu,
mpis, kserokop. k. 1 s. 4
4. Pismo Oddz. ŚZ & AK we Wrocławu
z 11.10.2005, mpis oryg. k. 1 s. 5

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ.

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TELEFON 65-22-186
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY II ODDZIAŁ W TORUNIU NR 10901506-4675-128-00-0

L.d. 1000/1/Pow/188

Toruń, 23IV1998 r.

Szan. Pani

Aniela Nowakowska

ul. Trauguta 25 m 10

Włocławek

Szanowna Pani!

Zapoznając się z materiałami Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Toruń natrafiliśmy na ciekawą dokumentację związaną z Pani działalnością w Armii Krajowej w Warszawie. Interesuje nas przebieg Pani służby konspiracyjnej. Dlatego zwracamy się z uprzejmą prośbą o spisanie relacji /według załączonego schematu/ z działalności w Armii Krajowej.

Archiwum nasze zajmuje się gromadzeniem relacji osób, które brały udział w konspiracji. Są one cennym uzupełnieniem materiałów archiwalnych. Wykorzystujemy je przy pisaniu biogramów do Słownika Biograficznego Konspiracji Pomorskiej.

Z góry dziękujemy za pomoc.

Z wyrazami szacunku

mgr Tomasz Chinciński

Dokumentalista

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY
ARMII KRAJOWEJ

ODDZIAŁ WŁOCŁAWEK

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet
w Toruniu"

Wpłynęło dnia: 15.07.2005
L. dz.: 238 1/Pom-410/05

Załączniki:

87-800 Włocławek, ul. Brzeska 8/12, tel. 054 234 12 98

Fundacja

Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej i Wojsk. Służby Kobiet

XXXXXXXXXXXX

ul. W. Garbary 2
87-100 Toruń

W ~~Reprezentacji~~ przesyłamy do Archiwum Pomorskiego Armii Krajowej dokumenty Anieli Nowakowskiej. Nasza Koleżanka była poetką i w związku z tym wiele jej utworów znajduje się w tym zbiorze.

Spis dokumentów:

1. Życiorys i oświadczenia świadków
2. Nominacja na stopień sierżanta 3 Maja 1992r
3. Nominacja na st. sierżanta 8 Maja 1995r
4. Nominacja na stopień podporucznika 6 Kwietnia 2001r i gratulacje
5. Patent Nr 3797 Weteran Walk o Wolność i Niepodległość
6. Gratulacje z okazji 85 rocznicy urodzin SZŻAK Oddz. Włocławek
7. Z okazji 60 tej rocznicy Września 1939r życzenia od Prezydenta Miasta
8. Mowa pożegnalna na pogrzebie Anieli Nowakowskiej i nekrolog.

Medale i odznaczenia:

- 1 Krzyż Partyzancki legitymacja Nr.217-94-391 grudzień 1994r
 2. Krzyż Armii Krajowej legitymacja Nr.6-94-563-16 marzec 1994r
 - 3 Krzyż Pwstańców Warszawy legitymacja Nr.11-95-63- kwiecień 1995r
- Odznaczenia złożone w Kościele Garnizonowym p.w. Świętego Zbawiciela we Włocławku jako wotum Matce Boskiej.

Zaświadczenia i Legitymacje

1. Zaświadczenie o uprawnieniach Kombatantów i Osób Represjonowanych Nr. 102664
 2. Legitymacja Związku Bojowników o Wolność i Demokrację Nr743997
 3. Legitymacja Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Nr10305
 4. Legitymacja Zasłużony Działacz Kultury Nr 1265-80-05
 5. Legitymacja Polskiego Związku Emerytów i Rencistów i Inwalidów Nr 46/8548
- 2 fotografie z uroczystości nadania Krzyża Partyzanckiego
3 teczki z wierszami Anieli Nowakowskiej

Włocławek dnia 12 lipca 2005r

SEKRETARZ
Zarządu Oddziału SZŻAK

we Włocławku
Romana Wiśkiewicz

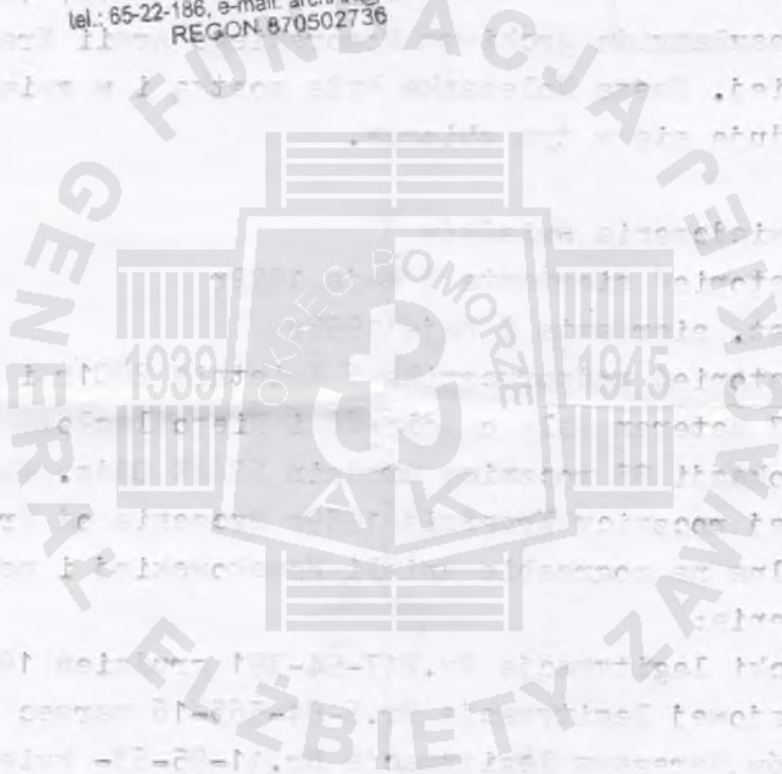
Tristuje odbiór drugostronnie wymienionych
dokumentów, które zostały złożone w Archiwum
Fundacji w ręce osob. sygn. K: 724/1698 Pom. Nowakowski
Amieła z d. Kąkiel ps. "Amika" IV/1/3

24.08.2005

Elżbieta Skerska - dokumentalistka
(Elżbieta Skerska)

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 24.08.2005 r.

odp. L. Sk.

2381 + Biulet.

L. Sk. 2531/Pom-410/2005

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
Oddział Włocławek
ul. Brzeska 8/12
87-800 Włocławek

Szanowni Państwo !

Bardzo serdecznie dziękuję za przesłany komplet dokumentów żołnierza Armii Krajowej śp. Anieli Nowakowskiej ps. "Anita".

Do swojego listu dołączam Państwa pismo, na którego odwrocie umieściłam adnotację o miejscu złożenia dokumentów, a więc w teczce osobowej Zmarłej, opatrzonej sygnaturą K : 724/1698 Pom. W związku z tym, że do przygotowania pełnego biogramu śp. Anieli Nowakowskiej brak nam niektórych faktów z Jej życia, proszę o pomoc w nawiązaniu kontaktu z Jej Rodziną. Potrzebne są nam np. :

-nazwisko panięskie matki śp. Anieli, jej szkolna kariera przed 1939 r. , data zawarcia związku małżeńskiego, imię męża oraz imiona dzieci.

Wśród wierszy podpisanych przez śp. Anielę znalazły się także utwory opatrzone nazwiskami: Marek Kramer, Bogdan Lisowski, Mariola Dąbrowska, Stanisław Szade, Ryszard Świętochowski, Leon Stankiewicz. Kim są te osoby? Czy to członkowie klubu literackiego ? Informacja ta jest niezbędna do opracowania akt Zmarłej. Będę bardzo zobowiązana za pomoc.

W załączeniu przesyłam ostatni nr „Biuletynu”, który wydaje Fundacja. Staramy się w nim na bieżąco informować m.in. o zmarłych, przedstawiając ich biogramy, o ile informacja o śmierci „dochodzi” do nas na czas. W związku z tym mam kolejną prośbę : Uprzejmie proszę o przesyłanie, tak jak w przypadku śp. Anieli, informacji o Zmarłych, abyśmy chociaż krótką notatką w „ Biuletynie” mogli złożyć Im hołd. Ostatnio listonosz oddał nam list wysłany do Pana Wacława Tesznera ps. „Kmicic” z informacją „ zmarł”. Czy informacja jest prawdziwa, czy Pan Wacław jest członkiem Państwa Związku ?

Z góry dziękuję za pomoc.

Łączę wyrazy szacunku. Z poważaniem

.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY
ARMII KRAJOWEJ

TV 1/1/5

ODDZIAŁ WŁOCŁAWEK

FUNDA 87-800 Włocławek, ul. Brzeska 8/12, tel. 054 234 12 98
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 17.10.05
L. dz. 3332/Ram-410/05

Załączniki:

Referent:

Włocławek dnia 11.10.2005r.

Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
ul. Garbary 2
87-100 Toruń

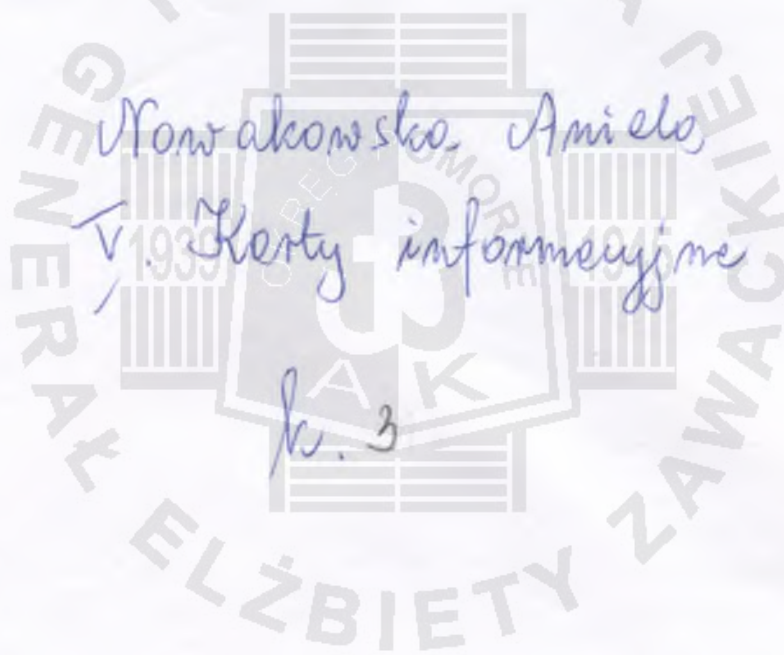
W odpowiedzi na pismo z dnia 24.08.2005r. podaję brakujące dane
śp. Anieli Nowakowskiej, które posiadam, a mianowicie śp. A. Nowakowska
nie miała rodziny, ani dzieci, w dokumentach nie ma wzmianki o mężu.
Nazwisko panińskie matki A. Nowakowskiej Juljanna Nowakowska.
Co nazwisk na utworach podpisanych przez A. Nowakowska są to najpewniej
osoby działające w Nauczycielskim Klubie Literackim we Włocławku.
To byłoby wszystko czym dysponuję na temat śp. Anieli Nowakowskiej.
Pan Wacław Teszner był członkiem naszego związku, ale odszedł naszą
prośbę 01.01.2001r.

Łączę pozdrowienia

SEKRETARZ
Zarządu Oddziału ŚZŻAK
we Włocławku

Romana Więskowicz
Romana Więskowicz

T: K-724/1698 Pom. poza Pom

++

pose Pem. 1

Nowakowska Amieła

Zusot "Dwuletymu" Fundacji
w IV 2001r. i adnotacja, że zmarła
bez podania daty śmierci

zsk. IV 101

Śp.

ppor.

ANIELA NOWAKOWSKA

żołnierz Armii Krajowej, uczestniczka Powstania
Warszawskiego, urodzona 22.12.1910 roku,
zmarła 27.01.2001 r. mając ukończonych 90 lat.

Powiadamy i zapraszamy wszystkich członków Armii Krajowej oraz te osoby, które chciałyby oddać ostatnią przysługę na uroczystości pogrzebowe, które odbędą się w dniu 1 lutego 2001 r. w Kościele Garnizonowym parafii św. Zbawiciela we Włocławku, ul. Jagiellońska o godz. 13.45. Po mszy św. eksportacja na cmentarz komunalny, ul. Chopina we Włocławku.

**Zarząd Światowego Związku Żołnierzy AK
Oddział Włocławek**

ak5053

2

Nowakowska Amieła
c. Wojeweska

poza Dom.
W-wa 3
WSK

ur. 27.12. 1910 Wrocławski;
konspir. - 03. 1943 - 01. 1945

zob. lista członków Św. Zw. ZAK
Obr. Domu, s. 56; z problem.
"Omg. kombatanckie"

AN III, 11

opr TCH 98

Nowakowska Aniela
Włodzawek

K-724/1698
++

W-u
Poza Pom
WSK san
Taj. u.

Nowakowska Aniela
"Anita"

z ol. Krakiel

TCH 98

Nowakowska Aniela

III/5. Wiersze:

1. autorstwa A. Nowakowskiej k. 201 s. 1-201
2. autorstwa A. Nowakowskiej
podpisane pseudonim. liter. k. 25 s. 202-226
3. Wiersze innych autorów k. 5 s. 227-233
4. Utwory oprac. przez J. Brodskę i
wypł. przez Świat. Zw. Sol. A K w
Włocławku w 1995, broszura k. 15 s. 234-253
5. tomik wierszy „W nutach deszczu
kujawskiego, wyd. Nauz. Klubu
Literackiego, Włocławek, 1997 k. 32 s. 1-64
(zeszyt) - osobne numer. poza Pom.

Włocławek Warszawa

WSK AK

†† Nowakowska Aniela
z ob. Kąkiel
ps. „Anita”

42-724/1698 Pom.

2-2

III/15. Wiersze

1. autorstwa A. Nowakowskiej, k. 201 s. 1-201
mpisy

Aniela Nowkowska
Włocławek
ul. Traugutta 25. m. 10

III/5/1

ABBA

Fedre -

przyjm dary ojczyzniane

Papieża Polaka

To -

Polskie Vedemecum

zebrane

s dziesięciu dni chwasty

Nie licz Panie -

złoterek miłości

one są ju cedrami

Uchowaj Panie -

z

Księgę Przymierza -

z wonią kadzideł

z gładkami ziemi

podniesionej

s kłózek

Daj Ojczy -

Merce Swój

t

Czernej Madonnie

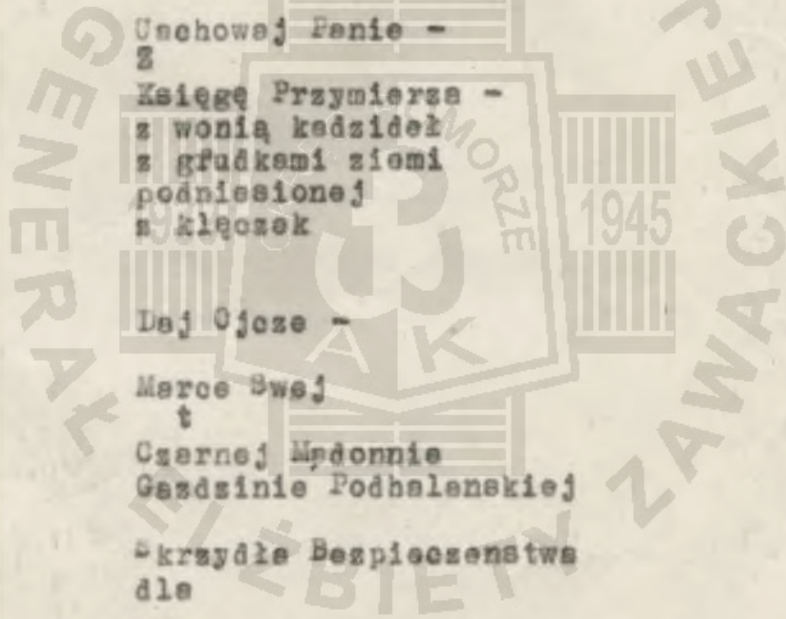
Gazdsinie Podhalenskiej

skrzydła Bezpieczeństwa

dla

Polskiego Białego

Orła

Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi -
poświęcam

Abba

Padre -

odchyl rąbek Alp

i przyjm

ojczyzniane dary

Ucznia Swego
Jana Pawła Drugiego
Papieża Polaka

To Vaterland polskie
stworzone
w dziewięciu dniach chwasty

Nie licz Ojczy
ziarenek miłości
ani serc
wypełnionych światłem

one są już cedrami

Zachowaj Panie
Księżo Przymierza -

z wonią kadzideł
z nęd
"Arbeit Macht Frei "
Auschwitz-Birkenau

z grudkami ziemi polskiej
podniesionej z klęczek

z niebem wypełnionym
pieśnią gór

Daj Panie
przez Matkę Swą -
Czarną Madonnę -Gazdzinę Podhalanską -
płaszcz bezpieczeństwa
rozwartym do lotu skrzydłom

białego Polskiego Orła

A g o r e

W smudze cienia -
złociste skrzydełka
mówią do siebie

Podśłuchaj Przechodniu -
Horoskopu o Miłości

Dlaczego na miłość nie biją Dzwony

O tęsknocie -
Co mi moja Gwiazda Gada

Z zadumy nad życiem -
W minione i przyszłe lata

O przemijaniu -
Nim obsiadą mnie głodne dzieciaki

O Nocy - co poniosła trud

A może radość - Ulicy Trzynastu Kasztanów

Kup -

Śnieże Peonie

w hołdzie Poezji

Wrzesień 1986 r.

Agore

W smudze cienia -
złociście skrzydełka

blyskają
xxxxxxxxx rozbiły

Skupionym milczeniem
mówią do siebie

Przechodniu podsłuchaj
może to Twój Horoskop

O miłości

Dłaczego na miłość nie biją dzwony

A może o tęsknocie
Co mi moja Gwiazda gada

A może z zadumy nad życiem
W minione i przyszłe lata

A może z marzeń

Nim obsiadą mnie głodne dzięcioły

Z Orderem Wdzięczności

gn
noc poniosła trud

A może reszta -

Ulicy Trzynastu Kasztanów

Przechodniu -
kup

Dziękuję Peonie
i złot

w hołdzie

Poezji

III/5/5

Anielsa Nowakowska

Ambrozja

Na szczytach Płfów -
 zaślubiony dzień z nocą ..
 zapraszał w gościnę.
 Zakotwiczone u bramek gwiazdy
 sasdrośnie strzegły
 srebrzystej siatki .
 Na Obelisku - kibicujący Księżyc
 z Drzewa Miłości -
 strząsał złote orzeszki .
 w maratonie za tanczącą odaliską -
 podniesione do potęgi przyjasn
 słożyła hoła Malucskim ...
 wznosząc na piedestał
 cenę ostateczną za osłowieczenstwo.
 Błękitne- kokowy rydwan -
 niby królewska lektyka -
 niesiony przez na splecionych
 ramionach Sztandarów -
 dumnych z przysnanej .. Im rangi .
 z emforą szczęścia
 na skrzydle Cokoła
 okrężnym lotem
 uleciał ... ku Skenou .

Anielsa Nowkowska
" Anita "

III/5/6

Zmarłym

Zołnierzom
Armii Krajowej
z Oddziału Włocławskiego

poswięcam

A P E L ✓

Umilkły -

Wasze Serca
jak
pęknięty dzwon
jak
szęte kłosa z kujawskich pól

Poraz ostatni -

Akowski Sztandar
w postawie Baczność
Oddał
Wam honory

W cien -
odszedł
uscisk waszych dłoni

Noc -
czarną chustą
przewiązała oczy

Juz tylko -
Jesienne kasztany
lecąc rykoszetem
spoczną
obok Was

Juz tylko -
po ukryty orzeszek
zgłosi się wiewiórka

I wiatr -
przeganiając Cmentarną Ciszę
zenuci Wam
czasem

Czerwone Maki na Monte Casino

Włocławek - Luty - 1993 r.

Nie sala zamkowa , ni dworskie podwoje
lecz skromne ustronie
statecznym imieniem ochrzczona sadyba -
gdzie w białych odzieniach
postacie z urzędu pełniły swą służb, -
Komitet Balowy - zebrawszy się kołem,
by sprawę podziału czynności
zatwierdzić pospołem, i oddać
w władania władzę z resortu -
by radość się stało radości z remontu ,
co nowym blaskiem rozjaśnił wnętrza lica
bał kostiumowy z kotyliona wstęgą,
by czasu nie trać zbyteczną mitręgą
czynności powyższe w mandaty ujęte
prawowitym swym członkom przydzielić , , ,
nie tknięte....

Piorytet w sprawności okazał prąd świetlny -
gdyż całun ciemności rozwinął , jak wstęgę.
Dwie świece - nie mogły podolać potędze
więc szybko zginęły w nierównej tej walce.
Choć mężnie walczyły z mocami ciemności -
służąc Damie Dworu - co schylone czoło
lba, zdrowia bliźniego - oddała na ... mękę ..
a diamenty oczu szlachetnym swym blaskiem
prowadziły sprawną ... rękę aaaa...

Jesienny zaś wicherek - z atomowym sprytem
roztańczył się w ramionach wyzwolonych okien
z szalenczymi hołubcami zmuszał do wrzasku,
potem z nutą marsza Meldensona przeleciał
przez odzdzwia sypiąs srebrne gwiazdki
- by z szklanej tafli powstały ... pierwiastki ...
Biedne białe damy - krążyły po alkowach , jak zam
zankowe duchy ;

Klucznica - co ochmistrzynią zapewne była w przeszłości
by zabezpieczać mienie i bezpieczeństwo swych gości
w skrzydła Ikara uzbrojona chyżo -
w ciemności egipskiej przebyła cierpien dużo.
Nadworny Leonardo - niby posąg wyzwolenia -
wysoko na szczeblu drabiny strzelistej ,
dzierżąc w dłoniach ogarek świecy płomienistej i
pukiel szczeciniastych włosów -
cz dabiał nagie ściany wiązaną zielonych kłosów ...
Skamieniały anioł o tważy zastygłej zbratany z mebelkami
co wirowały w walcu - i przyjaznie wyciągały ku Niemu
swoje długie kości - by otoczyć Go kołem i
zabawić w sposób bestialski - odpadzał się od nich
stapając, jak kot syjamski.

Lecz wszystko przemija i bal zniknął bez wieści
goście zmęczeni do snu utuleni ...

Ja r-wnież tam byłam i też balowałam , i wszystko
w te nieudolne rymy w rzędy poukładałam ...

Bandera

W obwolucie kotwie
niebosiężne
ramiona Krzyży
jak
stygmat dla potomnych

Jak
ustrzelone skrzydła orłów
opadłe
na stopień Macierzy
by
dać świadectwo

Rykoszetem ścięte życie
spięte
węzłami stali i marmuru
skarży się
słowami polskiego Poety
..... Który skrzywdziłeś

Bez potosu

~~W krainach słońca -~~

odnalezłam

zagubioną partyturę tęsknoty

za

~~całkowicie~~ całkowicie szczęście

które

jak krople deszczu

~~przez~~ przez

bręsty

w mojej pamięci

nie wspomnienia

Bez Patosu

Odnalazłam -
zagubioną tęsknotę
za pierwiastkiem szczęścia
która jak
kropla deszczu
draży
wn mojej pamięci
ryś wspomnienia

Bez patosu

+

Odnalazłem -

zagubioną partyturę tęsknoty

za

cząstką szczęścia

która

jak krople deszczu

draży

w mojej pięci

misę wspomnienia

x
x x

Po stępnach nocy -

zejdę

w otwarty dzień

Przepaska nocy

omknie

przed świtem

Rozstrzelone -

segmenty życia

niosą

lęk przetrwania

Sierpień 1985 r.

" Bez Tytułu "

III/5/13

Dla Ciebie - wieniec laurowy
z serc wdzięcznych
uwity ...

Z drobnych, niewinnych dłoni -
jak w modlitwie
spLECIONYCH.....

Z oddechów górskich
o woni kadzideł.

Z gwiaździstych rydwanów
złotem kapiących

Z polnych bławatków
kropelkami rosy
pieszczanych.....

Dla Ciebie -

Za Twe mądre dłonie,
co z czeluści niebytu
iskierkę życia,
jak perłę
chwyatają ...

Za ogień wieczny,
co żarem serca
omdlałym kwiatom
soki Ziemi
dają

Za światło oczu,
z mroków nocy,
jak z paszczy
wydarte.

Za krzyk rodzącego się życia

Za ciężar powiek

Za białe noce -
w ofiarnej walce -

Zwycięski wieniec

Hipokratesa Wnuku
~~xxxxx~~ Potomku
w darze

Wrocław, dnia 7 kwietnia 1970 r.

Anielsa Nowakowska

Wrocławsk

to was it mać

11/5/14

Bez Wisy

Niklowych grzyw -
uczepleni
miażdząc pianę chmur -
umknęli Ziemi.
Na mlecznych rozdrożach -
pątnicza Rodzina
odziana w standardy
czynika honory
swym Ziomkom ;
nie chlebem i solą,
ni lotem jaskółek,
nie buszem pachnącym -
lecz wiatrem
opitym pyłami.
Ziejące jęzory
z szyderczym rechotem
bluzwały
roźnami białymi.
Gołoci I
Z demonem zmierzili swe siły -
by łupem
podzielić się
z Ziemią.-

11/15/15

Bez wizy

Niklowych grzyw

uczepieni

miażdżąc piśnię chmur

umknęli

Ziemi

Na mlecznych rozdrożach

zmierzyli siły

by

łupem podzielić się z

Ziemią

i w " Księżę wieczystą "

wpisać

pył z Księżycą

Bez wizy

Niklowych grzyw

uczerieni

miszdzac

pienę chmur

umknęli

Ziemi

Na mlecznych rozdrożach

zmierzyli siły

by

łupem

podzielić się

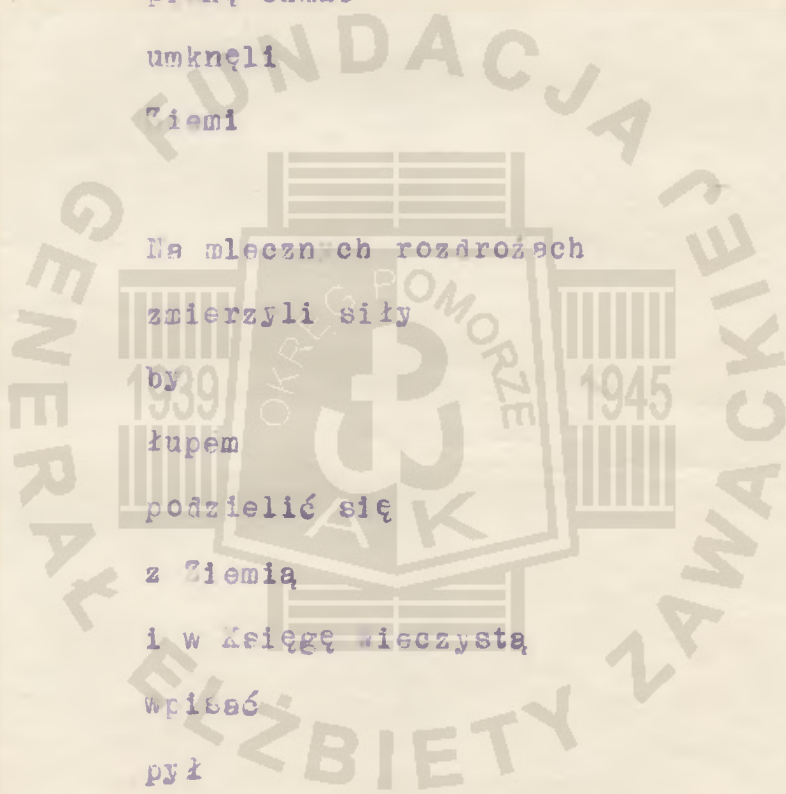
z Ziemią

i w Księgę wieczystą

wpisać

pył

z Księżyc

Aniela Nowakowska

711/5/17

Bez wizy

Niklowych grzyw

uczepieni

miażdżąc pianę chmur

umknęli

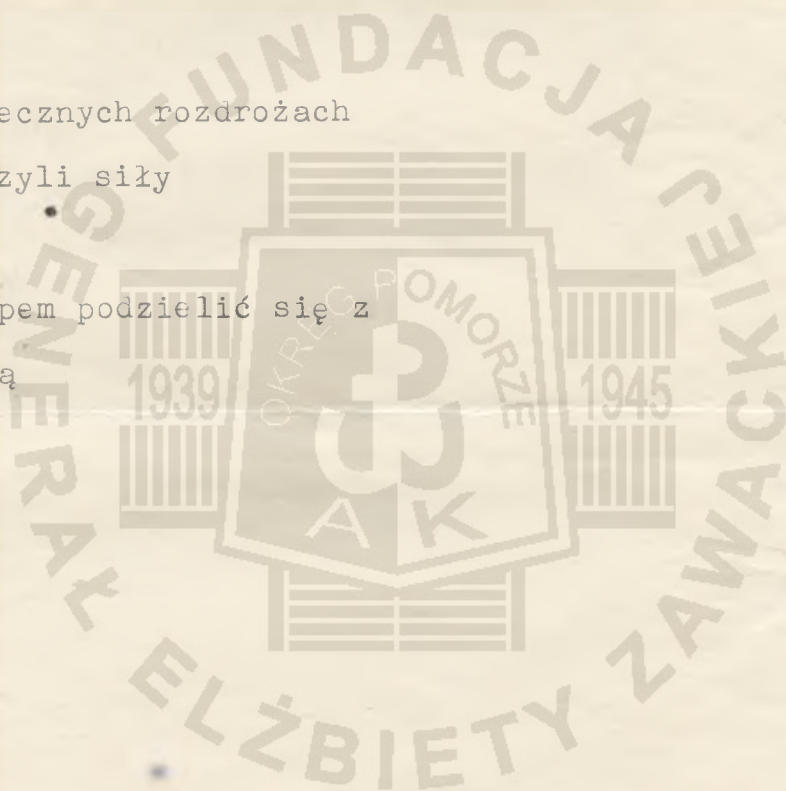
Ziemi

Na mlecznych rozdrożach

zmierzyli siły

by łupem podzielić się z

Ziemią

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/18

Bez Wizy

Na grzbietach Pegazów
niklowych grzyw -
uczepieni,
miażdżąc pianę chmur ..
galopem frunęli
nad siebie ...
Na mlecznych rozdrożach -
Pątnicza Rodziny -
w sztandary odziana -
honory czyniła
swym Ziomkom.
Nie chlebem i solą,
nie lotem jaskółek,
nie buszem pachnącym,
ogrodem wiszącym -
lecz wiatrem słonecznym,
opitym pyłami.
Ciejące jezory
z szyderczym rechotem
bluzgały różnami białymi..
Mocarze !
Z demonem zmierzyli swe siły -
jak orły - zwycięskie,
by kupem podzielić się
z Ziemią...

Bez Wizy

Niklowych grzyw
uczepieni.
Misząząc
pienę chmur.
Umknęli
Ziemi.

Na mlecznych rozdrożach
zmierzyli
siły -
by z paszczy kraterów
podzwonne
śmierci wyrwać.

Przesunąć Słońce
na środek Zenitu-
złotymi wiązkami
nakarmić
Embriony.

Spierzchniętym wargom Ziemi
miast krwi -
dziewiczą
kroplę wody
podać.

Z pierwiastka Globu
" Dzwon Miłości " -
odlać -
by
Gwiazdę "Victoria " -
zawiesił
nad Światem.

Aniela Nowakowska
Włocławek

111/5/20

Na Pamiątkę

Nawiedzenia

Matki Bożej Fatimskiej
w Polsce

Parafia Najświętszego Zbawiciela
we Włocławku

Biała Chusteczka

Pani Fatimska -
Spójrz

na falę bieli

płynącą
Ku Tobie -

Czy to -

Skrzydła Aniołów
towarzyszą Ziemi -

Może to Biała Mewa
na
morskich zegliskach

Może -

zwoje bandazy z pól bitewnych

Czy -

płatki sniegu z Kinemandzeru

Matko -

To Polskie Serca z białym całunem w dłoni

dla

Twych Stóp Pani

Królowo Świata -

Włocławek, lipiec - 1996 rok

Aniela Nowakowska
Włocławek

Blizej Słońca 4 ✓

III/15/21

Ten -
skrawek mojej Ziemi
pulsujący miłością
zabiorą z sobą

Tam -
gdzie pył gwiazdny
całuje
ludzką stopę

Gdzie -
czerwień horyzontów
gasi światło oczu

Tam -
gdzie cisza
bezszelestnym gestem
wskazuje
wszechświat

Tam -
moją grudkę wsunę
w kieszenie Kosmosu
pod
nowy zasiew
Ziemi Obiecanej

Elokaða

Z ślimerzej skorupy
wyniosłem
siebie
tuląc
wylęknione serce

Jestem
przemerzniętą gałęzią

Oczodoły nocy
nie przyjmą
mojego wzroku

Ukruszonym kluczem
usiłuję
dopasować drzwi
do swego Ja

Okręcam siebie
wokół własnej osi

Poranionymi dłońmi
odpycham
kolczaste cienie
by
w labiryncie wydarzeń
znaleść
szczelinę wolności

III/5/23

Blokada

Z śliskszej skorupy
wyniosiem
siabie
tulac
wyląknione serce

Jestem
przemierzniętą
naga,
szlachta
Dziedziły nocą
nie przysięga
mojego
wzroku

Ukruszoną kluczem
usiłuję
doposać drzwi
do swego ja

Odpschem
kolezaste cienie
by
doposać szczeliny wolności.

M/5/24

Blokada

Z ślimaczej skorupy
wyniosłam siebie
tuląc
wylęknione serce

Jestem
przemierzająca ciężką

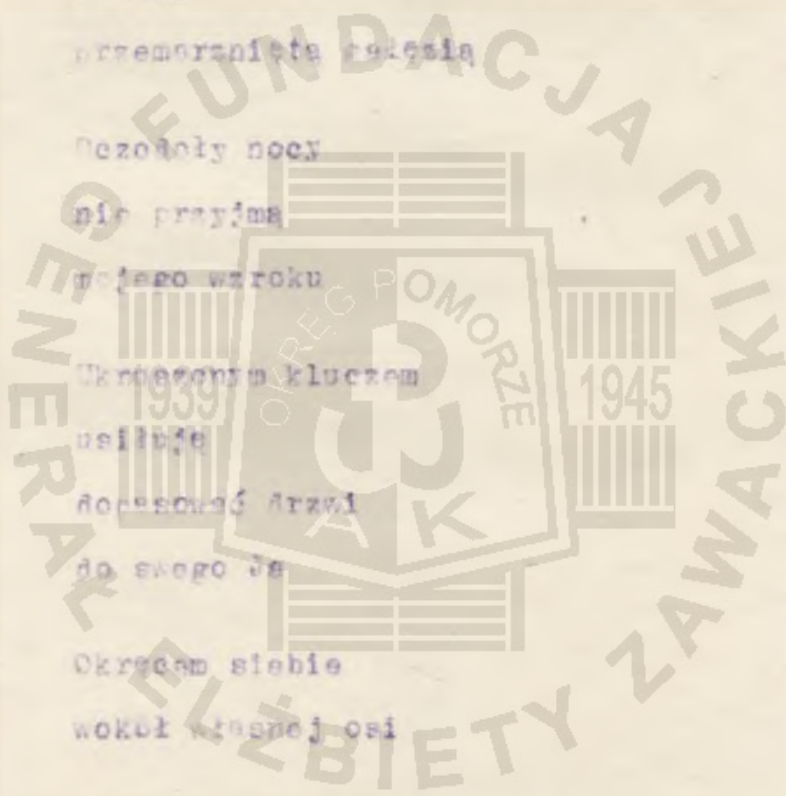
Bezodolny nocą
nie przyjmam

pojęto wyroku
Ukradzionym kluczem
usiłuję
doprowadzić drzwi
do swego ja

Określam siebie
wokół własnej osi

Poranionymi dionami
odpychem
kolczaste cienie
by

w labiryncie wyderzeń
znaleść
szczelinę wolności

III/5/25

Blockada

z zimnoscia skorupy
wynioslam
wylekniona serce

Jestem
przemartwieta calkiem
goscioły nocu
nie wazyjcie mojego wroka

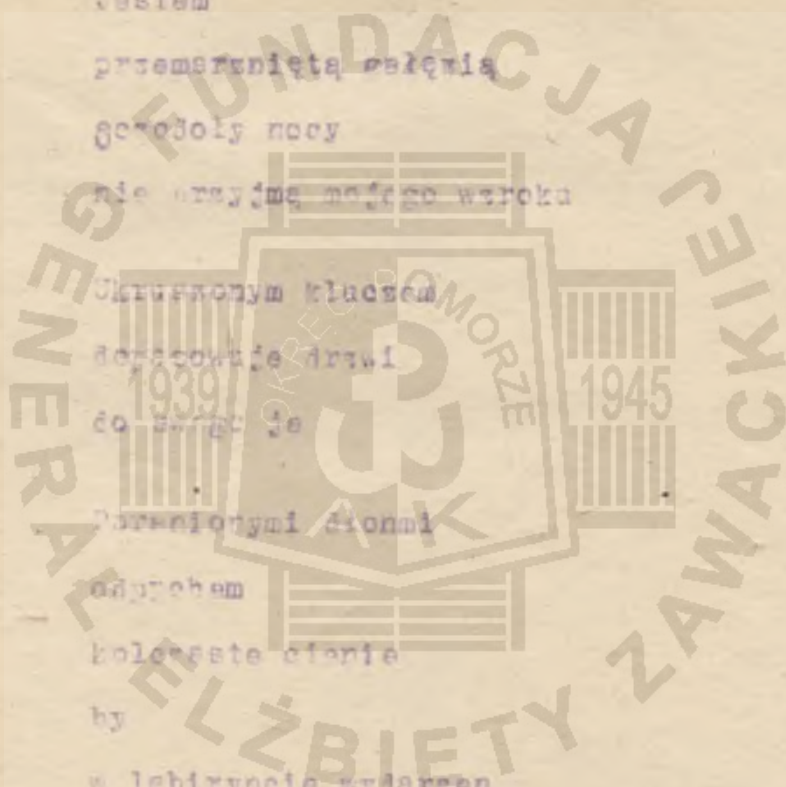
Skruwkowym klaczem
doprowadzcie drzwi
do swiatla

Przebijajcie dziwni

odprzem
kolosaste cienie

by
w labiryncie wstarczen

odnaleść szczytline wolności

Aniela Nowakowska

III/5/26

Blokada

Z ślimaczej skorupy
wyniosłem
siebie,
tuląc
wylęknione serce.

Jestem -
przemarznięta, naga gałęzią.

Czarne oczodoły nocy
nie przyjmą
mojego wzroku.

Ukruszonym kluczem
usiłuję
dopasować drzwi
do swego "Ja".

Okręcam siebie
wokół własnej osi.

Poranionymi dłońmi-
odpycham kolczaste cienie
by
w labiryncie wydarzeń
znaleźć
szczelinę wolności.

III/15/30

Bocianie Gniazdo

Cicho - najciszej

by

nie zbudzić
utrudzonej nocey

Opowiem Ci Synku

. najprawdziwszą z bajek

Tutej -
na tym skrawku Kujawskiej Ziemi
Nasi Praojcowie
uwili
swe gniazdo

Przez -
malenkie okienka
wciskała się bieda

Drewniane pługi
skąpe krojły skibki chleba

Były - lata odlotów
i

przelotów
a chude dni
spisywał
jesienny wiatr

Az niedzedł mój dzień
wrosłem -
podobny dębu
Spróchniałe sochy
odeszły

Pola objęły srebrzyste ^aptki
przymilnym kwileniem
witając wiosnę

Cegła po cegle
buduję Ci Synku Nowy Dom
o pałacowych oknach
i
przekazę Ci pałeczkę Sagi
bys strzegł
tego Kujawskiego Gniazda

Włocławek, maj 1990 r.

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/15/31

Bocianie Gniazdo

Cicho -

Najciszej
by
ni zbudzić
utrudzonej nocy
Opowiem Ci Synku
najprawdziwszą z bajek

Tutej -

na tym skrawku
Kujawskiej Ziemi
Moi Twoi pra - ojcowie
na palczastej topoli
uwili
swe gniazdo

Petez malenkie okienka
weiskała się bieda
Drewniane pługi
skape kroki
skibki chleba

Była lata odlotów i przelot-w
w chude dni
spisywał
jesienny wiatr

Az nadszedł mój czas
wyrosłem z tego gniazda
podobny dęb

Spróchniałe sochy odeszły w nicos

Pola objęły srebrzyste ptaki
przymilnym kwileniem
witając wiosenny zew

Cegła po cegle -
buduję Ci Synku
nowy Dom
o pałacowych oknach
i
po trudzie życia
przejmiesz pałeczkę SAGI
bys
strzegł
tego Kujawskiego Gniazda

III/5/32

C z a s

Z pochodnią -
jak Prometeusz -
kroczysz.
Królewskim berkiem -
rozkaż -
by pierworodnym -
jak Ty zrodzonym -
pokarm obfity -
pierś Ziemi daka.
Ręce okute w oręż -
w węzeł przyjazni spleć.
Zczerniałe płótna -
w dom rodzinny -
wonny jak imbir -
zamien.
Wysłancom Pokoju -
skrzydła użyznij -
by pieśń nad pieśniami -
niosły -
nad Światem.

C z a s

Z pochodnią ~~niezłoty~~,
jak Prometeusz
Kroczyysz -
~~Tajemne moce w uwięzi~~
~~trzymasz.~~
Królewskim berłem -
~~jak szpada~~ -
rozkaz,
by pierworodnym,
jak Ty
zrodzonym -
pokarm obfity -
piers Ziemi -
dała.
Ręce okute w oręż -
w węzeł przyjaźni -
spłć ...
Zczerniałe płotno
w Dom Rodzinny -
wonny, jak imbir -
zamien.
Wysłancom Pokoju
skrzydła
użyznij ...
By pieśń nad pieśniami
niosły ... nad Swistem.-

C z a s

Z pochodnią -
jak Prometeusz -
kroczyss.
Królewskim berłem -
rozkaż -
by pierworodnym -
jak Ty zrodzonym -
pokarm obfity -
pierś Ziemi dala.
Ręce okute w oręż -
w węzeł przyjaźni spleć.
Czerniąte płótna -
w dom rodzinny -
wonny jak imbir -
zamien.
Wysłancom lokoju -
skrzydła użyznij -
by pieśń nad pieśniami -
niosły -
nad światem.

III/5/35

C z a s

Z pochodnią nadziei,
jak Prometeusz
Kroczyś -
Tajemne moce w uwięzi
trzymasz.
Królewskim berłem -
jak szpadą -
rozkaż,
by pierworodnym,
jak Ty
zrodzonym -
pokarm obfity -
piers Ziemi -
dała.
Ręce okute w oręż -
w węzeł przyjaźni -
spląć ...
Zczerniałe płótno
w Dom Rodzinny -
wonny, jak imbir -
zamiem.
Wysłancom Pokoju
skrzydła
użyznij ...
By pieśń nad pieśniami
niosły ... nad Światem.-

III/15/36

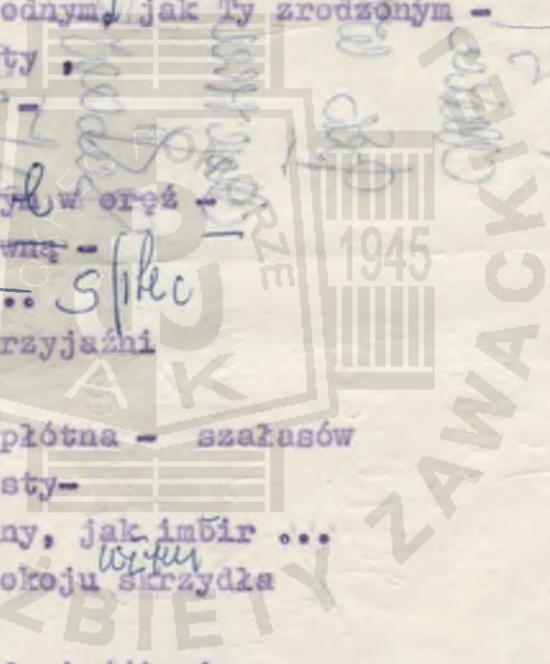
Aniela Nowakowska
Włocławek

Czas
Węże
Węże
Węże
Węże
Węże

~~Zaprawdę - jak Prometeusz~~
 krocysz ... *recha*
 z pochodnią ~~nadziei~~ .. *Węże*
 Moce ~~tajanne~~ .. *Węże*
 w więzi trzymasz .. *Węże*
 Królewskim berłem - jak szpada
 rozkaż : *Węże*
 By, pierwotnym, jak Ty zrodzonym -
 pokaz obfity
 pierś Ziemi -
~~dala~~ ...
 Ręka, skuta w urrez -
 gałązkę oliwną -
~~rozdział~~ *spleć*
 w węzeł przyjaźni
~~spleć~~ ...
 Zczerniałe płótna - szalasów
 w dom ojczyzny-
~~wieniec~~ wonny, jak imbir ...
 Wysłancom pokoju *Węże*
~~użytkuj~~ ..
 by pieśń nad pieśniami
 niosły nad światem....

fajnu
w węzeł
Węże
Węże
Węże
Węże

Węże
Węże
Węże

Dar

Dla Was -
wieniec laurowy -
za mądre ręce
co z czeluści niebytu
iskierkę życia,
jak perłę chwytają.
Za żar serca
co omdlałym kwiatom
dają soki Ziemi.
Za światło oczu -
wydarte, jak s paszczy
z mroków nocy ...
Za oddech
rodzącego się życia -
Potomkom Hipokratesa
... w darze, -

III/5/38

Dar

Dla nas
wieniec laurowy

Za mądre ręce

co

z czeluści niebytu

iskierkę życia

niby

perłę chwytając

Dla nas

kielichy jabłoni

ze światła cezu

wydarto

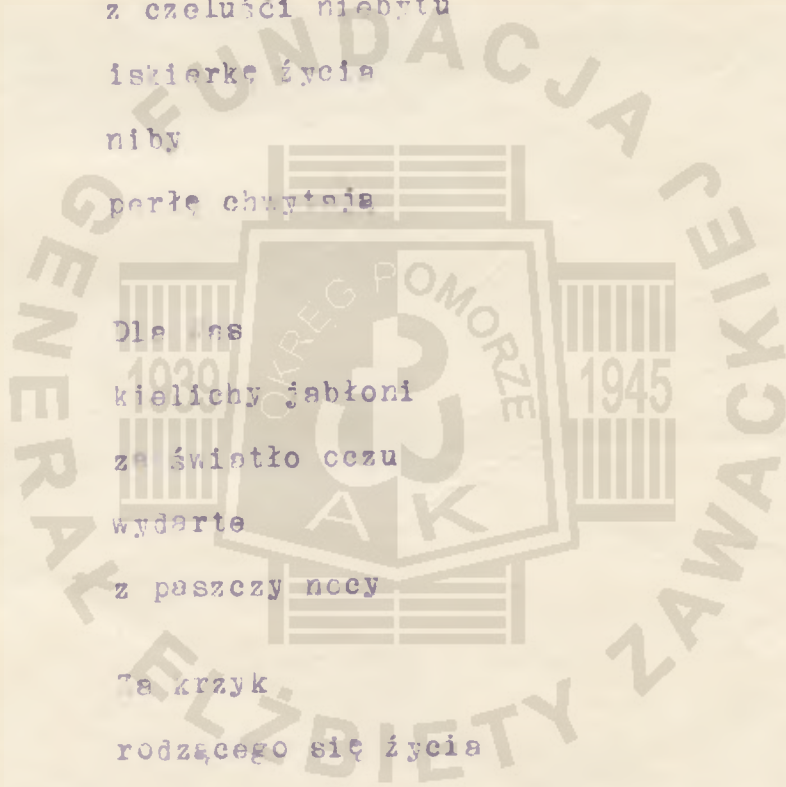
z paszczy nocy

Tę krzyk

rodzącego się życia

Potomkom hipokratesa

w darze

Aniela Nowakowska

Potomkom Hipokratesa

III/5/39

~~"Bezobrotu"~~

"Potomkom Hipokratesa"

Was

Dla ~~Was~~ - wieniec laurowy
z serc wdzięcznych
uwity
Z drobnych, niewinnych dłoni,
jak w modlitwie
splicionych

Z oddechów górskich o woni kadzideł ..
z gwiazdzistych rydwanów -
złotem kapiących..
Z polnych dzwoneczków kropelkami rosy
pieszczonych

Was
Dla Ciebie !

Za ~~Was~~ dwie mądre dłonie,
co z czelusci niebytu
iskierką życia -
jak perłę chwytają.
Za ogień wieczny, co żarem serca
omdlałym kwiatom
soki "iemi
daje

Za światło oczu z mroków nocy ,
jak z paszczy
wydarte.....

Za krzyk rodzącego się życia ...

Za białe noce , ofiarną walkę -
wieniec zwycięski -

Potomkom Hipokratesa
w darze

Włocławek, dn. 7 kwietnia 1970 r.

Aniela Nowakowska
Włocławek

m/5/40

D e p e s z a

Drżąca - jak skrzydła ptaka
schwytanego w locie.
Z obręczą bólu,
z włosami , jak złamane kłosa,
grzebiesz swe marzenia i nadzieje -
może po tym -
co zawisł na srebrnym skrzydle ,
złamanym przez chmurę,
może cząść krateru
dała Mu schronienie -
lub nimfy zwodnicze
uwiodły Go w fale ..
może szczyt górski wyciągnął
swe macki ...
Białe przezrocza -
przyniosły Ci w darze -
złoczone dębu, czy wawrzynu
liście ...
z biało-czerwoną
kokardką dumy...

10/5/41

Deszcz

czy

w fałdach chmur

Perłami powrócą

gdy

Ziemia zawoła je

Kwileniem jaskółek

płatkami kwistów

oczami zwierząt

Powrócą

z darami

Nakarmią bez krzywd

ze znakiem równania

Pochyl i Ty

udręczone myśli

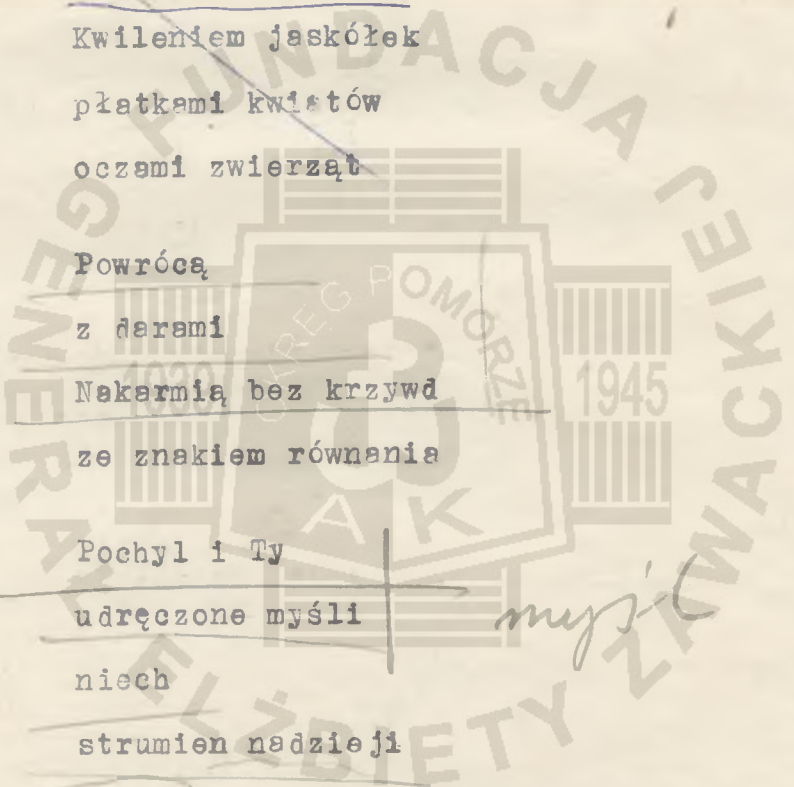
niech

strumień nadziei

obmyje

Twoje rany

myśli

III/15/42

Deszcz

lzy
z fald chmur

Powróca

perłami

gdą

Wiemie

rewolucje

Powróca

z darami

nakaznie bez kraywd

1939

Pochyl i Ty

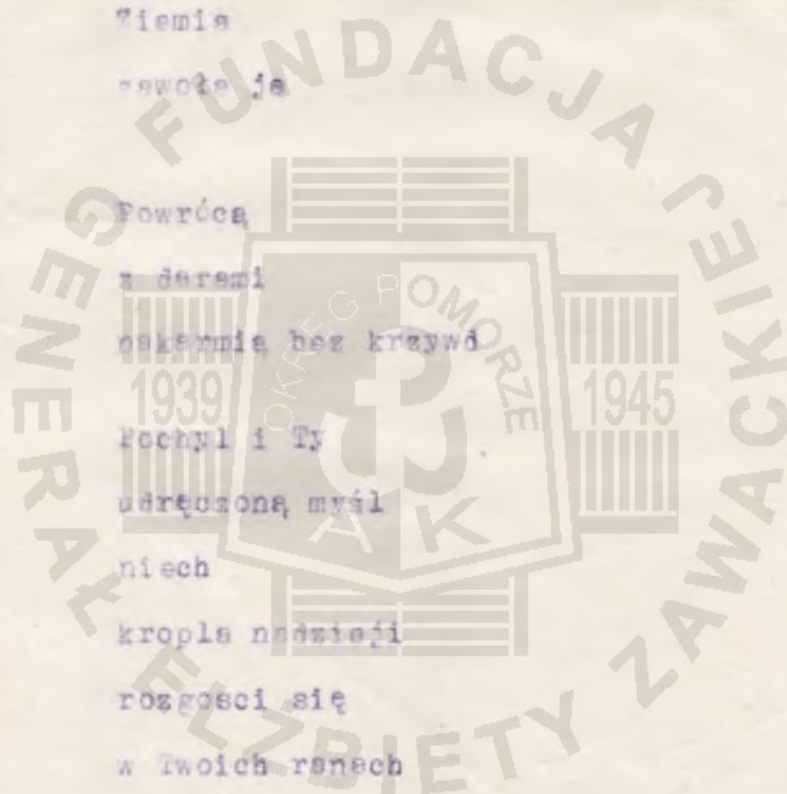
udręzoną myśl

niech

kropła nadzieji

rozgłosi się

w Twoich rękach

Aniela Nowekowska
Wrocław

111/5/43

Drzewko

W zaułku miasta -
pod kujawskim niebem
osieroczone drzewko

Podparte wiekiem
Zamarłym wzrokiem

wypetruje domu

Azylu dzieciństwa
dojrzałego życia

może z brzemiennej pogórki
wyrósł cień cieniów

Pozdrowia Go milczeniem

Może -
kocie futerko
otuli zziębnięte ramiona

Z tękną w sercu

zskodowaną

jak

perła w pustej muszli

Trwa -
bezdolne dzikie Drzewko

Wrocław, grudzień 1992 r.

Dym

Z gardzieli kominów
z oktarzy kadzielnic
szedł dym
o kształtach ludzkich
o oczach rozwartych cierpieniem
krwawa ofiara
jak stygmat dla potomnych
by
dać świadectwo

Z sanktuarium wieczystej tragedii
wrosły dymy pachnące żywica
Z fabrycznych kominów
harcerskich ognisk
i P81 kartoflanych
Z białych osiedli
ogrodów szklarni
Z srebrzystych schronisk
lśniących wśród lasów
by
pod nieba strop
nieść chwałę życia
pokoju

Dzieci Babilonu

Bez -

znaka jakości -

Te z dworców centralnych
z kocich schronisk
z pod mostów obronnych

Wszystkie -
o oczach wypożyczonych z gwiazd

Ich domem -
Arene Świata

Metką - ulica

Zródkiem Życia -zaciśnięta piastka
z darowanym pieniążkiem
Zebrząca harmonia
przytulona
do
zgiętych kolan

Dzieci Świata -
to
obumarłe gałęzie
w Noc Grudniową

Dzieci Niczyje -
mówiące - nieme

Dzieci -
bez Jutra

Włocławek, 27 grudnia 1997 r:

Aniela Nowakowska

III/5/46

Dziękuję Ci Mamo

Za trud miłości co w Swym sercu dźwigasz
za to, że mogłaś, że chciałaś przebaczyć .

Za pierwszą wstążkę

wplecioną

w me sploty.

Za kubki mleka,

miód perlisty , sploty .

Za mowę ojcystą,

za naturalną sukienkę belową.

Za ciepło Twoich kolan

dla bólu mojego

bezpieczne schronisko.

Dla Ciebie Mamo i

w dziękczynnym szepocie

do stóp Twoich składam ;

Kiście białe

pyszniących się bielą,

Kielichy jabłoni -

jak Twe dłonie

darów pełne ..

Trele słowicze i

szumiące fontanny -

by ślady łez Twoich

w swym wnętrzu

ukryły.

Wiązankę z serc naszych,

jak z chabrow

uwitą

Aniela Nowakowska

III/15/47

Dziękuję Ci Mamo

Za trud miłości co w ~~Twoim~~ sercu ~~dzwigasz~~
za to, że ~~mogłaś~~, że ~~chciałaś~~ przebaczać .

Za pierwszą wstążkę

wplecioną

w me sploty.

Za kubki mleka,

miód perlisty , złoty .

Za ~~nową~~ ~~ojczystą~~,

za maturalną sukienkę balową.

Za ciepło Twoich kolan

dla bólu ~~mojego~~ *mojego*

bezpieczne schronisko.

Dla Ciebie Mamo I

W ~~dziękczynnym szepcie~~ *szepcie*

~~do stóp Twoich składam ,~~

Kiścis bżów

pyszniących się bielą,

Kielichy jabłoni -

jak Twe dłonie

darów pełne ..

~~Tęta słowicza i~~

szumiące fontanny -

by ślady ~~Twoich~~ Twoich

~~w całym wnętrzu~~ *w całym wnętrzu*
ukryły.

Wiązankę z serc naszych,

jak z chabrow

uwita

✓
III/5/48

Dziękuję Ci Mamo

Za pierwszą wstążkę -
wplecioną w me sploty .
Za kubki mleka -
miód perlisty , złoty .
Za maturalną sukienkę balową .
Za ciepło Twych kolen -
dla bólu mego -
bezpieczne schronisko .

Dla Ciebie Mamo -
z dziękczynnym szeptem -
kiście bszów pyszniących się bielą,
kielichy jabłoni -
jak Twe dżonie darów pełne .
Szumiące fontanny -
by ślady łez Twych
w swym wnętrzu -
ukryły .
wiązanek z serc naszych -
jak z chębrów -
uwita .

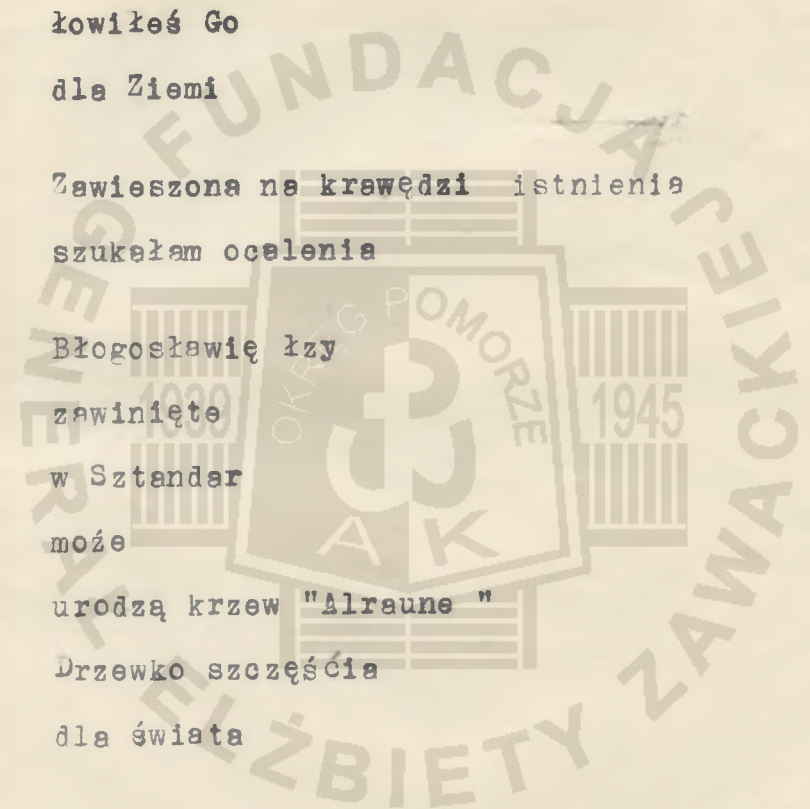
111/5/49

Fenix

Starczyło sił
powtórnie
Cię porodzić
gdy
wyszarpniętą pępowiną
łowikęś Go
dla Ziemi

Zawieszona na krawędzi istnienia
szukałam ocalenia

Błogosławię kzy
zawinięte
w Sztandar
może
urodzą krzew "Alraune "
Drzewko szczęścia
dla świata

III/5/50

Forum

Wółwim piaskiem okryty
drepasz wokół siebie
Tancersz
wypełniony pychą
kotyssa
nie wietry

Obcy Ci jest pokłon
nad martwym kwiatem
Dionie Twoje
nie znają rozkoszy
próżnych myśli
Ustajonym sercem
czujesz światła
dojace Ci słońce

w zatrważającym tym wnętrzu
oszedła pustka
wydzwania
podziwy nicości

III/15/51

" Godzina o zmierzchu "

Gdy ciemność zawiera swą władzę nad światem -
gdy kończy się dzień i nastaje zmrok -
lubię taką godzinę - co daje wytchnienie i
błogość zarazem.

Jak nici pajęczce myśli me biegną - ku
dniom słonecznym, bezpiecznym, radosnym ...
gdy dom rodzinny rozbrzmiewał symfonią - życia radością.

Gdzie opiekuńcza dłoń Matki drogiej z życia naszego
ścierała troski i była przystanią mojej przyszłości.

W łubej godzinie zmroku szarego -
Jej postać świetlana przed oczy me staje i w
szepcie modlitwy z głębokim westchniem -
składałam dziękczynnie ;
Dziękuję Ci Mamo !

Za miłość czystą i wierną,
za to, że chciałaś, że mogłaś przebaczać,
za pierwszą wstążkę wplecioną w me sploty,
za kubki mleka, za miód perlisty, złoty,
za trud czuwania - za wszystkie kłopoty,
za mowę ojczystą, za maturalną sukienkę balową,
za ciepło Twych kolan - gdy przez ból znużowa
kładałam swą głowę - szukając ratunku w swym
wielkim smutku

Przez swe odejście - pustkę uczyniłaś -
pustkę ogromną - nie mającą ceny i
tylko w szarej o zmierzchu godzinie ...
mogę być z Tobą

Dziękuję Ci Mamo !

Święto Zmarłych
Amela Nowakowska
(Włocławek)

64
III/15/52

Gwiazdy

Szukam ich dotąd

Tych

z drutów zdjętych

rozniesionych

przez wiatr

Tych

z blizną na hełmie

i zielonej ruty

Tych

z ram złożonych

przeskoniętych kirem

i Gwiazd Victoria

Szukam

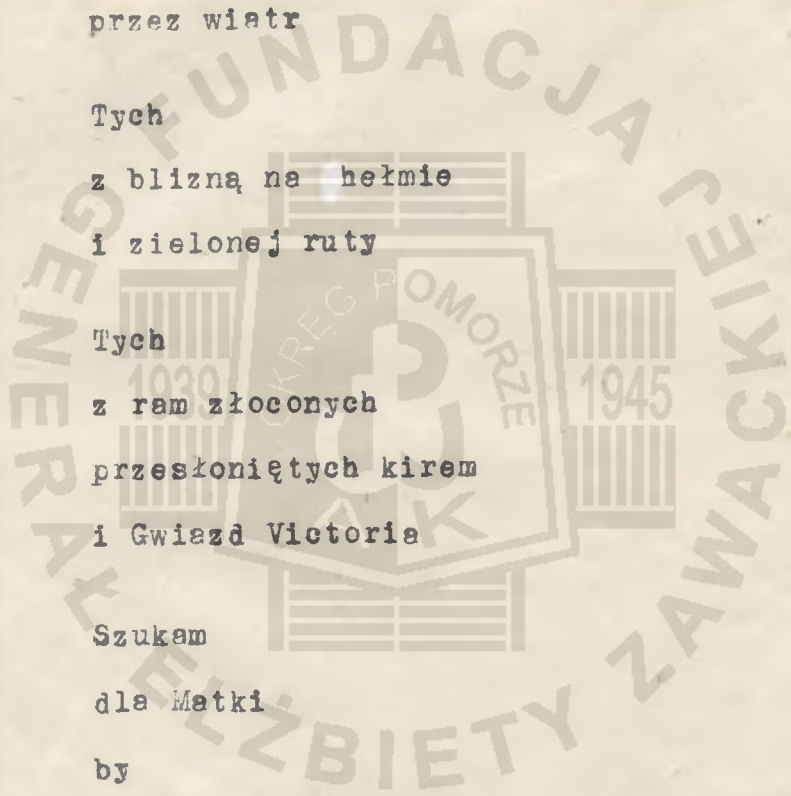
dla Matki

by

Baretka dumy

osuszyć

Jej łyzy

III/15/58

Gwiazdy

Szukam ich ~~dotąd~~
Tych
z drutów zajętych
Rozniezionych
przez wiatr

Tych
z blizną *nie*
~~na stalowym chełmie~~

Tych *i zębami*
~~z sielonej rury~~
~~mogil żołnierskich~~

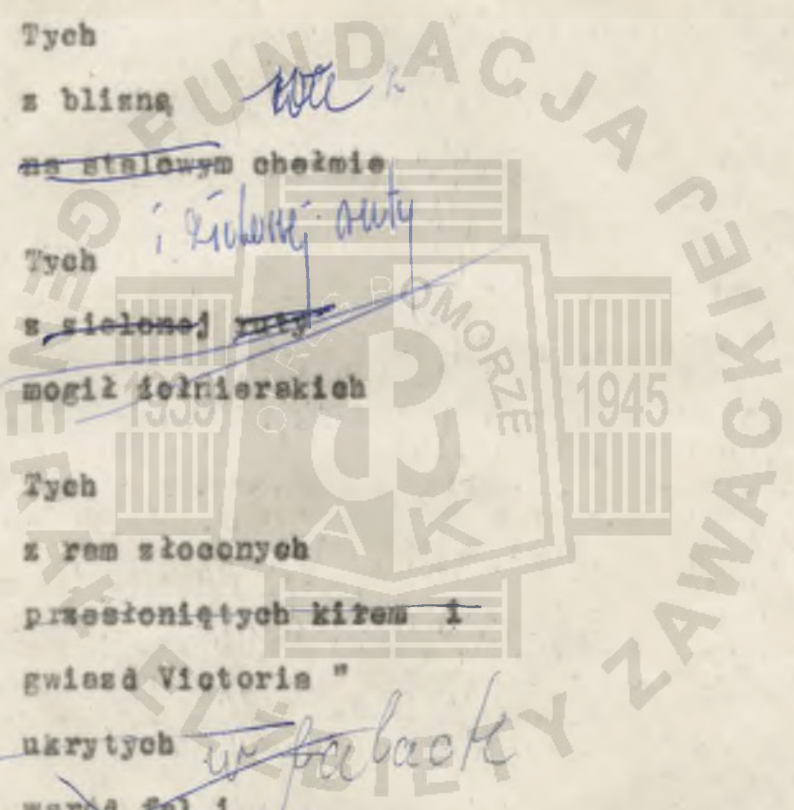
Tych
z ram słocnych
przesłoniętych kitem i
gwiazd "Victoria"

~~ukrytych~~
~~wśród fal i~~
~~krwawej Róży~~

~~na walecznej pierśi~~

~~Szukam dla Matki
by
Baretka dumy
ocuzyc
Joj ły~~

*Szukam
dla Ciebie
zobacz - Ukryte -
Sztandaru
Swoje pasujące oczy*

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/54

G w i a z d y

W sieci pamięci -

(~~jak pajęki~~)
zawieszono: *Włocławek*

Z krwawych kamieni,

z błędnych ogników,

z materii przesłoniętej kirem *Stelmach*

z ogniastych mieczów,

bieżących płacy,

z blizną pośrodku -

~~na żołnierskim hełmie,~~

Z różowych pereł i

bławatków -

jak oczy dziewic,

Gwiazdy V i c t o r i a !

Włocławek, dnia 7 października 1969 r.

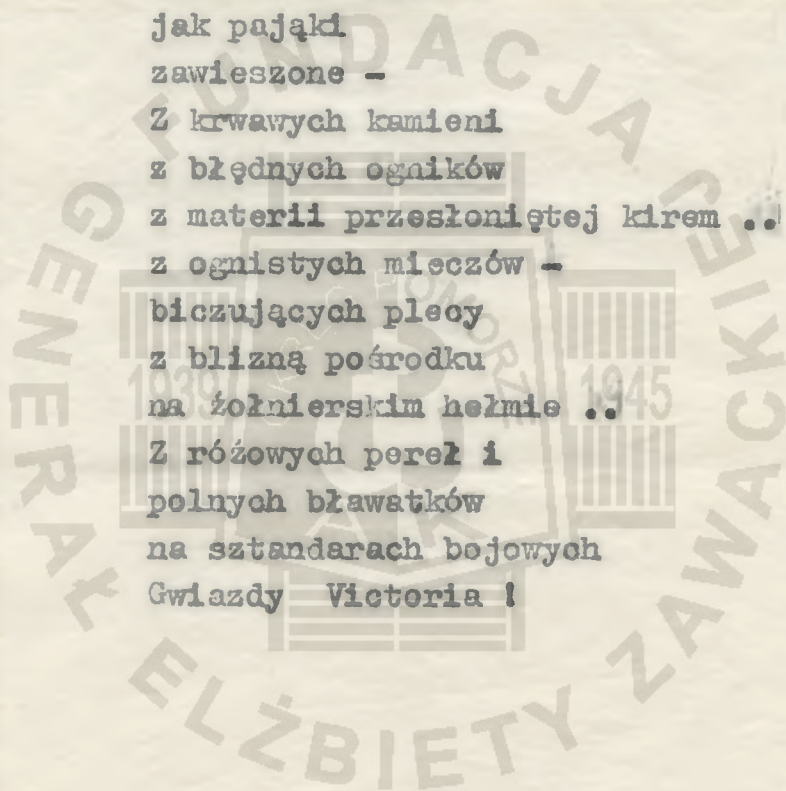
Aniela Nowakowska
Wrocław

65
III/15/55

G w i a z d y

siatka

W sieci pamięci -
jak pająki
zawieszona -
Z krwawych kamieni
z błędnych ogników
z materii przesłoniętej kirem ..
z ognistych mieczów -
biczujących plecy
z blizną pośrodku
na żołnierskim hełmie ..
Z różowych pereł i
pełnych bławatków
na sztandarach bojowych
Gwiazdy Victoria !

III/5/56

Projekt : Hymnu -
3 - Włocławskiego
Pułku Pontonowego

7

Pułkowy Pięścien

I. Z wojennych gniazd -
z wileńskich bram
do Polski szedł

wojennych ~~wojennych~~ trud
Do Polski
wiódł
w ten czas
nowy

3 - Włocławski Pułk Pontonowy

Refron:

Na prawo patrz -
gdzie
wiszą brzeg
historię Ci
podaje
Rycerskiej chwały
przodków Twych
co
legli
nie padali

II. My -
Pontoniaste

My -
Saperszy -

z dumą
nieśliemy
Sztandar nasz
Orzędem silny

Orzeł Biały

W złotej koronie

w słońcu lśni

./.

III/15/54

R e f r e n :

Na prawo patrz - i.t.d.

III.

Srebrnym pierścieniem

drogę zmierszy

Z edzinską -

w Krsysu -

mundur włosy

nowy

i wśród Żołnierszy

na werście stanie -

- 3 Włocławski Pułk Pontonowy

R e f r e n :

Na prawo patrz i.t.d.

Włocławek, Marzec - 1995 Rok

III/5/58

Jesienny liść

Rychło schodzą

by

pożegnać

swoją ziemię

Niesione

wiatrem

wypatrują

miejsca spoczynku

Skarżą się drzewom

na

swe osamotnienie

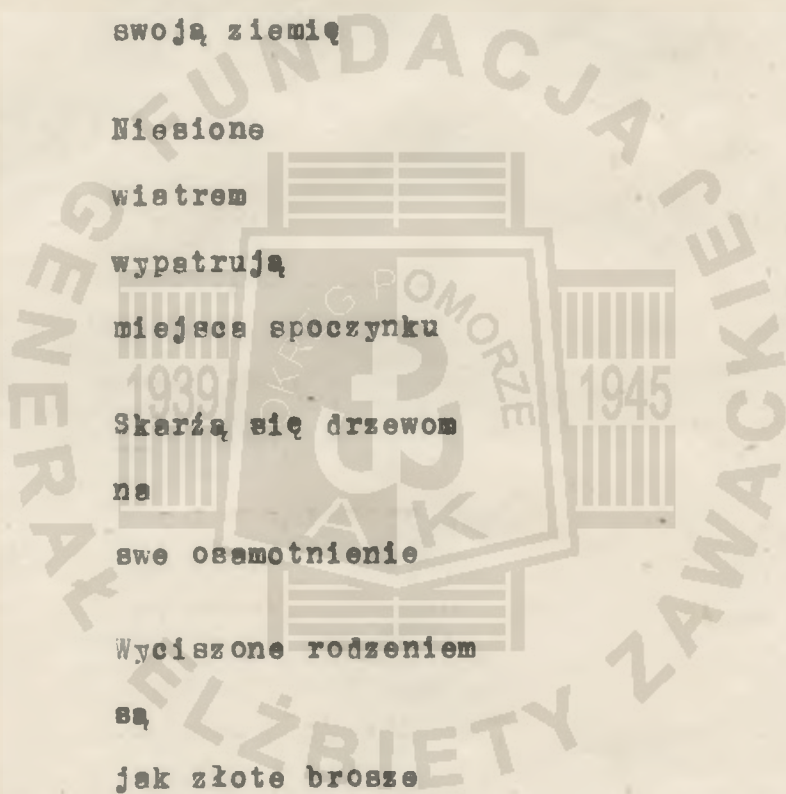
Wyciszone rodzeniem

są

jak złote brosze

wpięte

w gors Ziemi

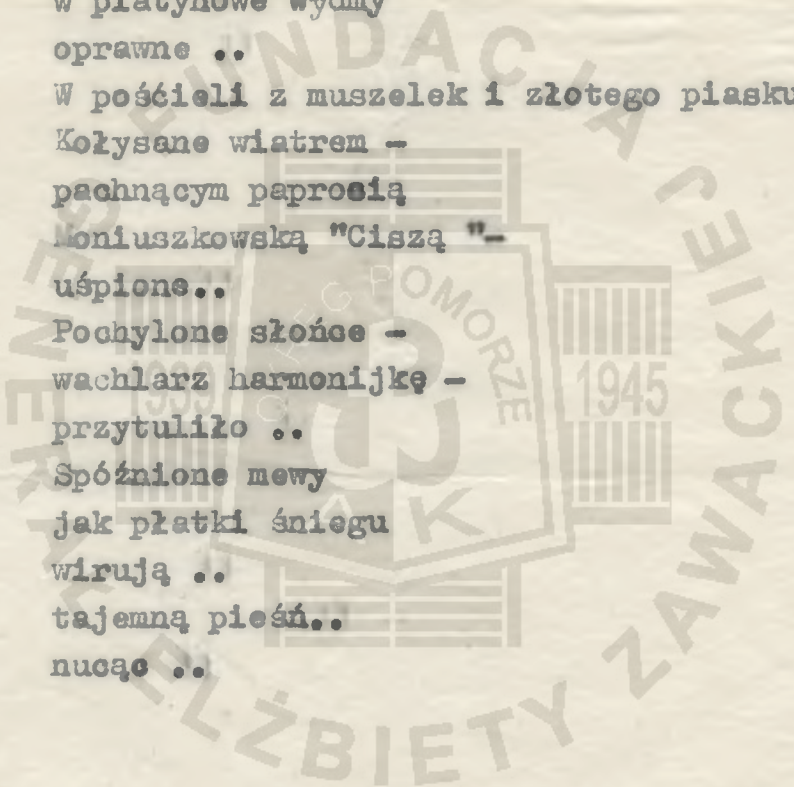

III/5/59

Aniela Nowakowska
Włocławek

Jezioro

Jak diament -
w platynowe wydmy
oprawne ..
W pościeli z muszelek i złotego piasku
Kołysane wiatrem -
pachnącym paprosią
Moniuszkowską "Ciszą" -
uśpione..
Pochylone słońce -
wachlarz harmonijkę -
przytuliło ..
Spóźnione mewy
jak płatki śniegu
wirują ..
tajemną pieśń..
nucąc ..

III/5/60

J e z i o r o

Jak diament -
w platynowe wydmy oprawne.
W pościeli z muszelak i
złotego piasku.

Kołysane wiatrem -
pechnącym paprosiã .

Moniuszkowskã " Ciszã " -
uśpione.

Pochylone słońce -
wachlarz, harmonijkę -
przytuliło.

Spóźnione mewy -
jak płatki sniegu wirują -
tajemną pieśń -
mucąc.

Aniela Nowakowska
członek Klubu
Literackiego "Kujawy"
Ślęciówek

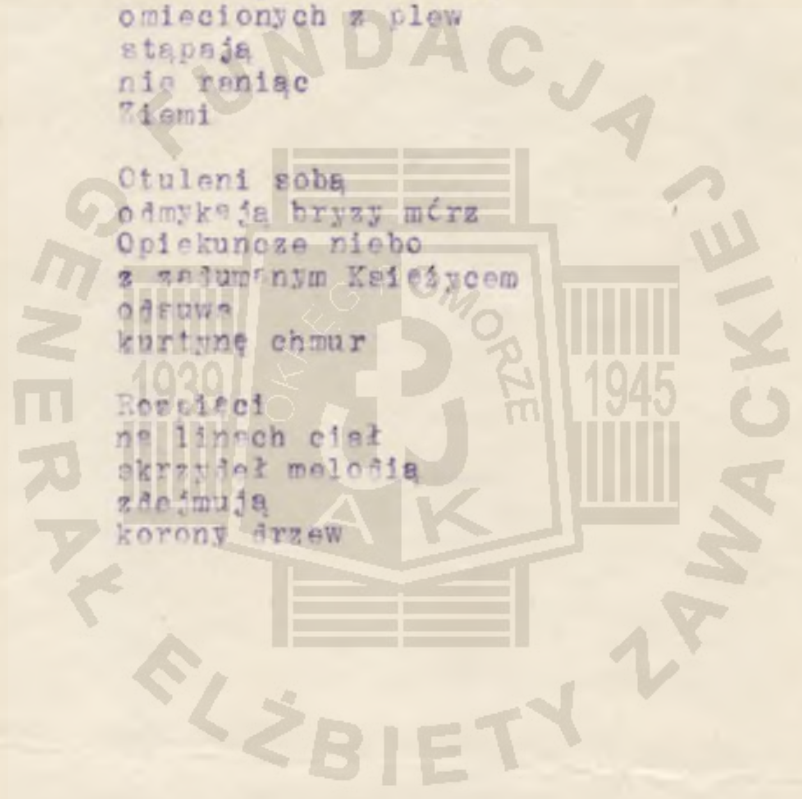
73
III/5/61

Kaskaderzy

w orlich gniazdech
poczęci
o wiosnych obliczach
omiecionych w plew
stapają
nie raniąc
ziemi

Otuleni sobą
odmykają brzozy mierz
Opiekunowie niebo
z animum Księżycem
odsuwa
kurtynę chmur

Rozwici
na linach cięł
skrzydeł melodia
zdejmują
korony drzew

III
15/62

Kaskaderzy

w orlich szkiełkach
począci
o wiszących obliczach
omielonych z plew
stapają
nie reniąc
ziemi
Otuleni sobą
odmawiają
brzyby morza
Opiekuncze
niebo
odsłusze
kurtynę cenzur
rozpięci na linach siał
skrzydeł melodią
zdejmują
korony drzew

Aniela Nowakowska
Wrocław

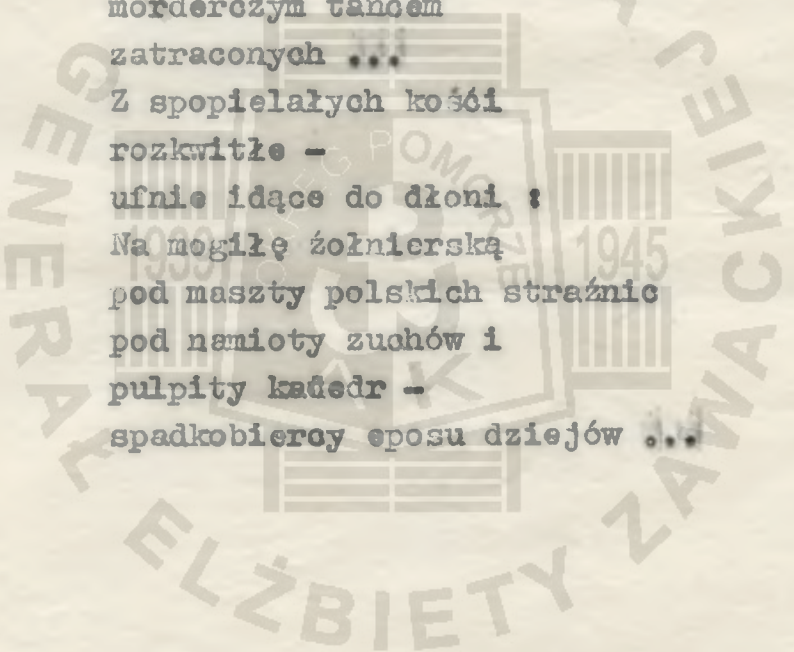
11/5/63

W

K a s z t a n y

W rogatyh kabinkach
wyszczerzone -
triumfalne w swym przebudzeniu
niepomne tragedii swych braci -
krwi sokami karmionych
morderczym tańcem
zatraconych ...

Z spopielalych kości
rozkwitłe -
ufnie idące do dłoni :
Na mogile żołnierską
pod maszty polskich strażnic
pod namioty zuchów i
pulpity kaedre -
spadkobiercy eposu dziejów ...

III/15/64

KONCERT ✓

Byłem w Raju

w tym -

Ziemskim -

gdzie

pyeszniący się purpurą

Barnes -

rodawał Piękno

dane nam przez

Pana -

Skrzydła Aniołów -

w
słotych koronach
wsparte
szumem wodospada

Brzęk słońca

ze skalnych szczelin

Modlitwą Pasażów -

ze
Charyzmat M.drości

Dostojne wnętrze Włocławskiej Świątyni -

zaliczało

każdą nutkę -

szybującą
jak

Gołąb Pokoju -

Aniela Nowakowska
" ANITA "

15/65

Zołnierzowi
Armii Krajowej
Marianowi Małeckiemu
poświęcam

KRATA

Obnazony -
z Człowieczeństwa
zepchnięty
do roli przedmiotu
zaprzyjaziłem się
z skrawkiem nieba
oprawionym
w zakratowane okienko
witając go switem
żegnając zachodem
błagałem
o Promień Słońca
o Pierwiastek życia
Dis -
trzymając w dłoniach
miniaturkę Piety -
Synomina
Tamtych Dni
ufnie i dziękczynnie
otwieram Siebie
dla
Błękitu Niebios

Wrocław - Styczeń - 1993 r.

pis. kol. Marianowi Małeckiemu

Aniela Nowakowska
Wrocławek

11/15/66

Kromka chleba

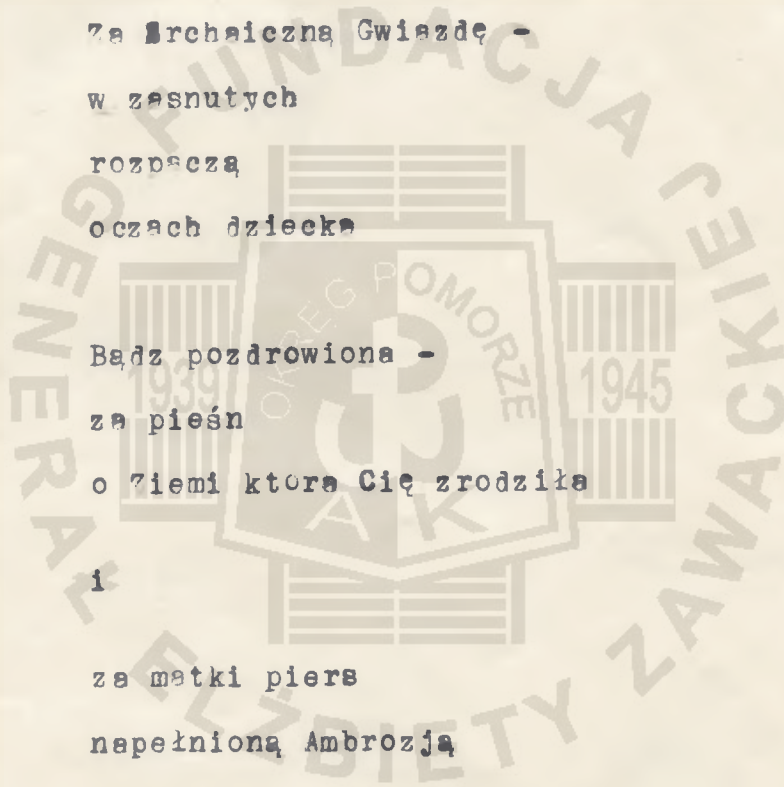
Bądź pozdrowiona -
w otchłani głodu

Za Brchaiczną Gwiazdę -
w zesnutych
rozpuszcza
oczach dziecka

Bądź pozdrowiona -
za pieśń
o Ziemi która Cię zrodziła

i
za matki piers
napelnioną Ambrozją

Bądź pozdrowiona
w zaciszu dłoni

Kujawianka

" Kujawianka " -

nie ma wianka -

Nie ma wianka ?

Ma czapeczkę purpurową,

białą z pasem, czy lampasem.

" Cztery sery dzban masłanki " -

Ich posagiem są fabryki,

instytuty, alchemiki -

zręczne ręce, mocne głowy -

z wiatrem idą wciąż w zawody.

Nie malenka skibka roli -

nie pochyła chatka mała -

lecz Kujawska Ziemia cała -

bochny chleba dorodnego -

na dożynki -

podanego.

Kujawianka

" Kujawianka nie ma wianka " -

Nie ma wianka ?

Ma czapeczkę purpurową,

białą z pasem, czy lampasem ,

~~co szalone główki zdobią ..~~

"Cztery sery dzban maślanki "

Ich posagiem są fabryki,

instytuty, alchemiki.

Zręczne ręce- mocne głowy

z wiatrem idą wciąż w zawody ...

Nie małeńka skibka roli -

nie pochyła chata ^{Fel} mała -

lecz kujawska ziemia cała..

Bochny chleba dorodnego -

na Dożynki -

podanego...

Kujawski "istr" ✓

Ja -
go takim pamiętam

W kapeluszu be bakiar
skrzydłom kruka podobny
z malinową opaską w otoku

W granat sukna
odziany
ze srebrnymi guzami

Po kujawskich równinach
hasał sobie bezpansko

W płachty ziarno
rozzucił
Pługom słońca
dorzucił
Gzoła z potu osuszył
Grzbiety z ziemi
podnosił

W lesie
zbierał zołędzie
i zapraszał
wiewiórki na ucztę

Kołem bocka pokręcił
klekotania posłuchac żywego

W zerdzień narce
sforsował
głosne
bojki wszczynając
w obejściu
O narandę zawadził
Z chłopstwem miodu utoczył

Z butelczyną za swata
szedł
od chaty do chaty
rajfurowac
sąsiedzkie kochanie

III/5/70

W drabiniastym rydwanie
Pannie Młodziej družnował przy wstępach

W oczepinach matkował
skubiąc złote dukaty
w kapelusz

W patronackim zapędzie
kronikarzem pozostał
i równiny zamienił na Skansen
i kucnąwszy na przyzbie
pięsn Kujawską weselną
se nuci

" Na Kujawach powiedają
ze tam duży posąg dają

Cztery syry dzban maslanek
to jest posąg Kujawianki

KUKIEŁKA

Zaplątany w własną
niewolę
nie widzisz siebie

Nic nie jest wartością,
co
nie jest Tobą,

Czy pytałeś się swoich dłoni
co dały

zaszczutemu losom

Czy pytałeś się swoich oczu
obok jakiej niedoli
przeszły skamieniałe

Czy zaglądałeś do wyrzutni serca
ile fałszywych monet
odlano w słowach

- z pętli życia -

- nic poza resztkami Ciebie
nie

przyjmie Ziemia

LAZUROWY SEN

Przechylałam -
godzinę przeznaczenia
wysłuchując się
w dźwięk
spadających pereł

Błękitem Twych oczu
przyozdobioną twarzą
biegnę

na Parnas
w poszukiwaniu
słów szczęścia

W Twych dłoniach -
uśpione
moje serce

Oddaj je -
Ono musi wrócić

nim
skonczy się

Lipcowy Sen

Włocławek, dn. 13 sierpnia 1986 r.

III/15/73

x x x

Łzy
z fałd chmur

Powrócą

perłami

gdy

Ziemia

zawoła je

Powrócą

z ~~szramami~~

niekarmią

bez krzywd

Pochyl i Ty

udręczoną myśl

niech

strumień nadziei

rozgości się

w Twoich ranach

Kropka

może

radziwi

✓

11/15/74

Marzenie

Ogromem Oceanu
w noc Białą
weszło -

by

światła zielone
po drogach
rozwieść :

Dla lotów jaskółczych,
spiżowych myśli,
dłoni,

co cząstki
rtęci

zwierają.

słów -

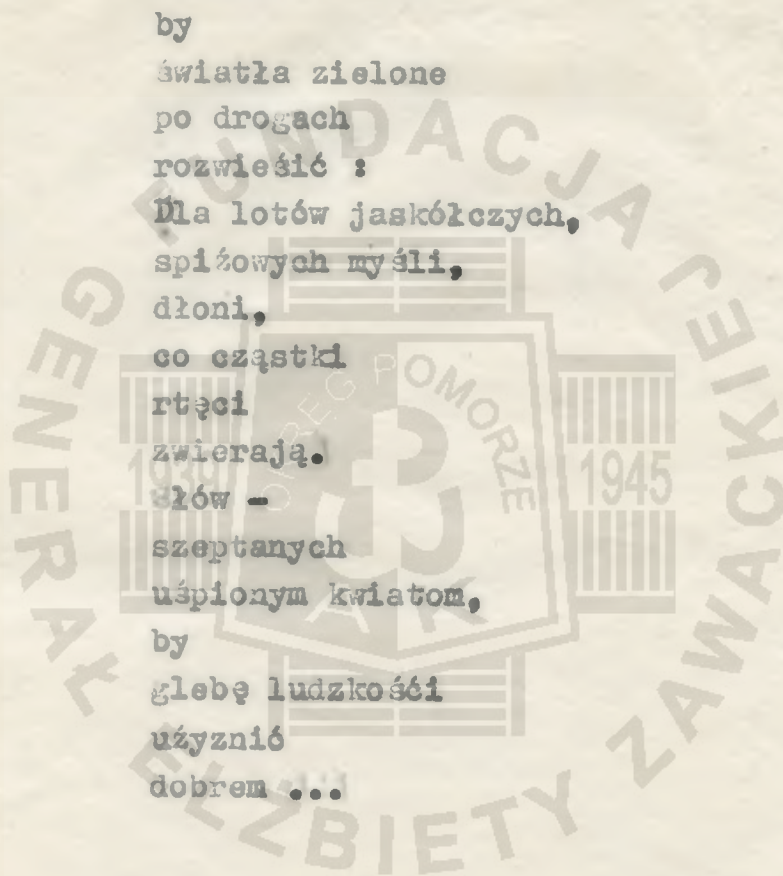
szeptanych
uśpionym kwiatom,

by

glebę ludzkości

użyźnić

dobrem ...

III/5/75

Maska

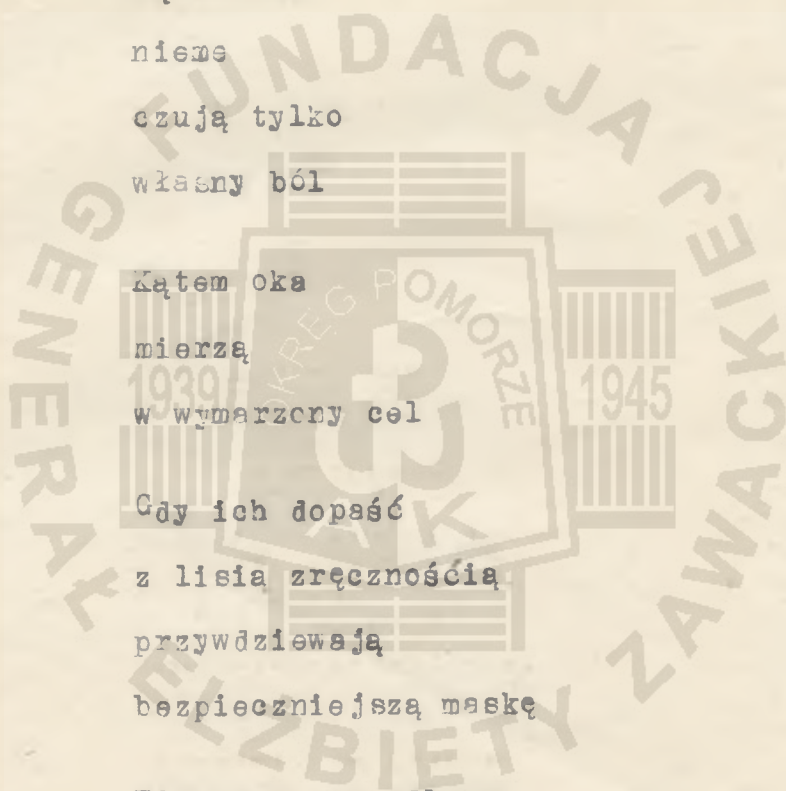
Jakim kryptonimem
zaszyfrowaś
twarze
o wiela odlewach

Są twarde
niez
czują tylko
własny ból

Kątem oka
mierzą
w wymarzony cel

Gdy ich dopaść
z listą zręcznością
przywdziewają
bezpieczniejszą maskę

Pieszczą swe odlewy
dokąd czas
nie unicestwi
ich bezpowrotnie

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/76

Krystiankowi Nawrockiemu -
- na pamiątkę

M A S K O T K A

Zuzia - laska nieduża
a na dodatek
cała ze szmatek

Ale wśród szmatek -

- mam serce gorące

bo kocham

Dzieci kwiaty i Słońce

Milutkie kocięta i małe szczenięta

i zawsze o nich w potrzebie pamiętam

Wez mnie więc Krysiu

do swego domu

Przydam się w domu

Z zabawek Twoich pościeram kurze

w flekoniku postawię róże

Sporządzę obiad z mięsa sałatki

dla

Twojej Mamy dla Twego Tatki

Gazetkikupię dla Waszej sąsiadki

Chrupiące bułeczki zakupię do siatki

./.

III/5/77

A gdy wiosenka w okno zapuka

do Babci Dziadzi

zawiozę Wnuka

niech

Kujawiaczek

sobie posłucha

jak

w naszym lesie

Kukułeczka kuka

Wez więc mnie Krysiu do swego domu

i

nigdy nigdy nie oddeję nikomu

a ja Ci złotą złowię gwiazdeczkę

i na noc wsunę pod poduszeczkę

Abyś -

- rósł zdrowy mądry i dzielny

i swej Ojczyźnie

był zawsze wierny

Powitanie

Matki Boskiej Fatimskiej

Parafii Najświętszego Zbawiciela

we Włocławku

Matko -

o Hebanowym Obliezu

Pani Fatimska

Witamy Cię -
w naszej
Rycerskiej Świątyni

w Grodzie Łokietka

Na Ziemi

Jazielonów ó Chrobrych - Batorych
i składamy Ci w darze

Pochylone Serce -
Dłonie
Ssponom Brła

podobne
utrudzone ryciem kolana

Przemów -
do nas Matko

i
okryj nas
Płaszczem swej światłości

i jak kiedyś w Łanie Galilejskiej
upros
Swego Syna
o Naszego Pana -

aby Polska - Polską było
aby dziecko polskie - dzieckiem było
By
złociste bochny chleba
zawsze
gosiły
w polskim domu

Włocławek, Lipiec - 1996 r.

III/5/79

M e l o d i a

Z rozłupanym sercem na druty -

rzucana...

by bratnią krwią -

poranione stopy -

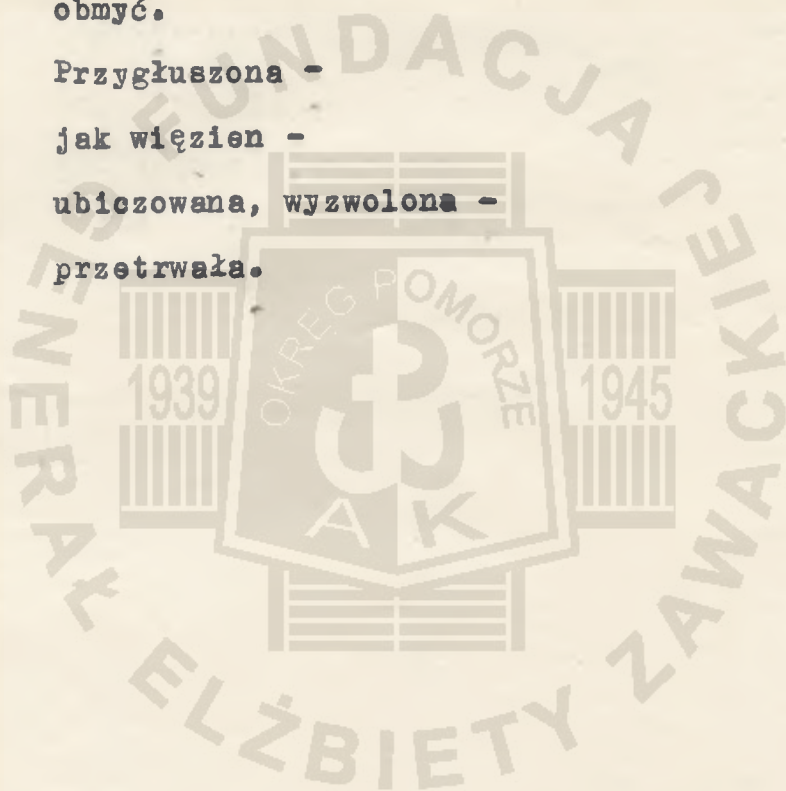
obmyć.

Przygłuszona -

jak więzien -

ubiczowana, wyzwolona -

przetrwała.

Aniela Nowakowska

Włocławek

III/5/80

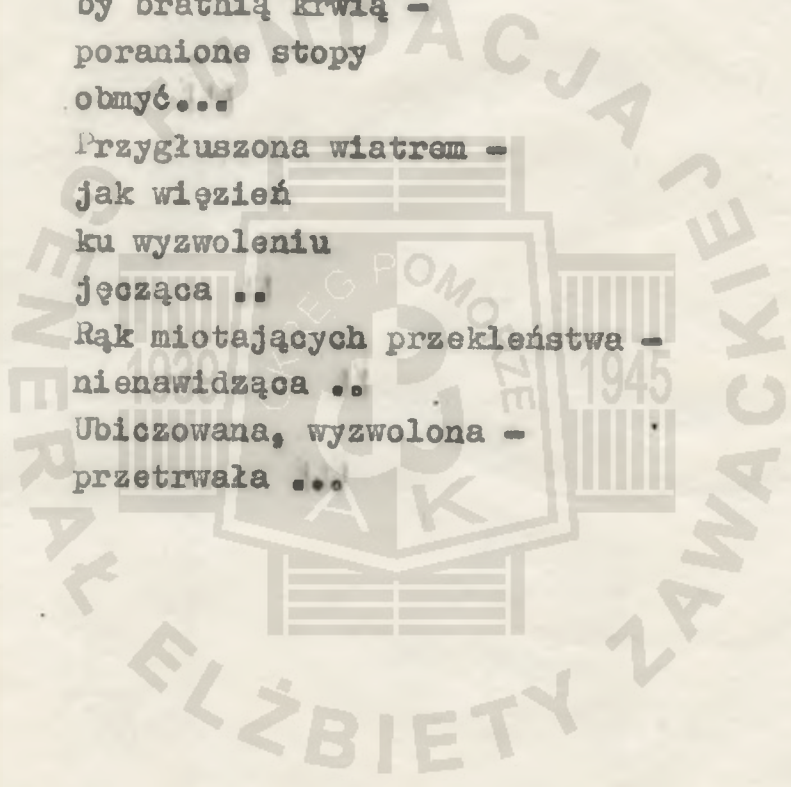
Melodia

Z rozłupanym sercem
na druty
rzucona ..
by bratnią krwią -
poranione stopy
obmyć...

Przygłuszona wiatrem -
jak więzień
ku wyzwoleniu
jęcząca ..

Rąk miotających przekleństwa -
nienawidząca ..

Ubiczowana, wyzwolona -
przetrwała ...

III/5/81

Moja Ulica

Ulica moja -

Trzynastu Kasztanów
z nicmi latawców

bielejących w górze

Ze snopem słońca

uwieszonym płotu

Z pomrukiem bruku

pod ciężarem bytu

Ulica moja

Stu-wejsciowa brema

z różkiem księżyc

w tunelu nocy

Ulica moja

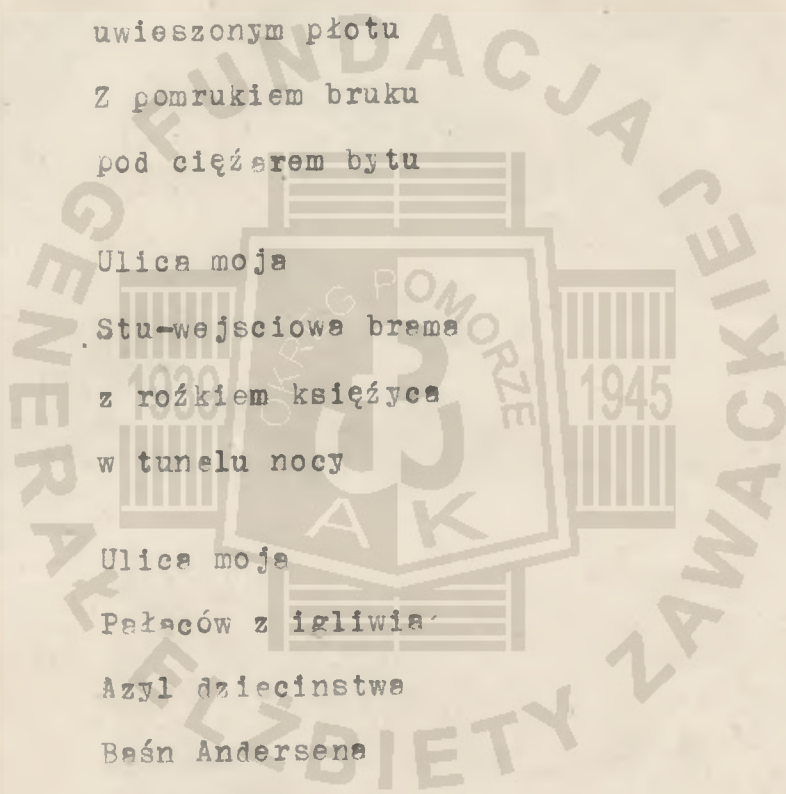
Pałaców z igliwia

Azyl dzieciństwa

Baśń Andersena

wpleciona

w życie

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/15/82

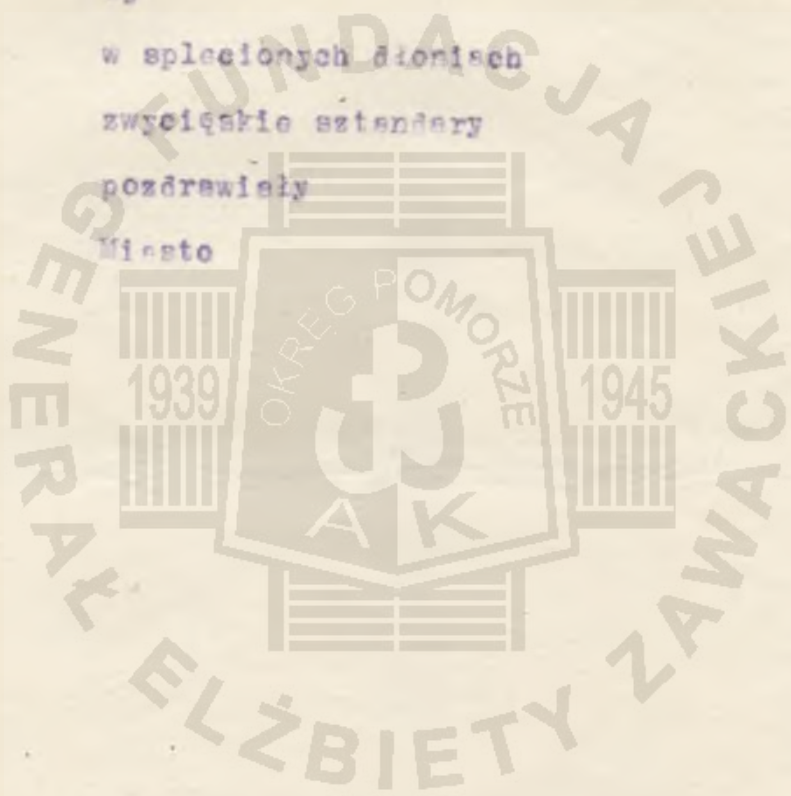
Mojemu Miastu ✓

Pierscien Miłości -
w kocioł ...
wrzący
wrzucę,
by brylantowym blaskiem -
przyswiecał
Potomnym...
W sztambuchu herbowym -
gałązkę oliwną -
zaczaruję
w rzeźbę.
Dla syren Hejnału -
co o brzasku
buksa, drzemiące neony -
by warty objęły
na drogach -
monogram
w splocie fanfar -
zawieszę
na maszcie.
Z Wisły -
wyłowię najbarwniejszą wstęgę i
Miasto Moje -
jak tęcza
spowiję.-

jak tęcza -

III
15/83

Dziś -
stosowe aerys
niby strojne wiechy
wiązaną dumy
wciągają
na maszty
by
w splecionych słoniach
zwycięskie sztandary
pozdrowiały
Mieście

III/5/84

Mojemu "isstu

Sierścien miłości -
w kocioł wrzący -
wrzucę -
by brylantowym blaskiem -
przyświecał -
potomnym.
W sztambuchu herbowym -
sełką oliwną -
zaczaruję w rzeszę.
Dla syren hejnelu -
co o brzesku -
błądzą drzeziące neony -
by warty objęły na drogach -
monogram -
w splocie fanfer -
zawieszę na maszcie.
Z siaty -
w
wyłonię najbarwniejszą stęgę i
"issto Moje -
opowiję -
jak tęczę.

111/5/85

- 2 -

Dziś -
stelowe serca
niby strojne wiechy
wiązaną dumy
wciągają
na maszty
by
w splecionych dionieżach
zwycięskie sztandary
pozdrowiały
Miasto

III/15/86

Mojemu Miastu

Komu -
mam zaszygnąć ból
z cuchnących ran
Twego wnętrza -

Okaleczone oblicze
jak
po gorączce Ziemi

Jestem -
krwią z Twojej krwi
Potomkiem Twego łona

Byłeś -
mi światem
gdy
uczępiła brewion
rodzinnego domu
marzyłam o skrzydłach
by
z lotu ptaka
pokłonić się Tobie

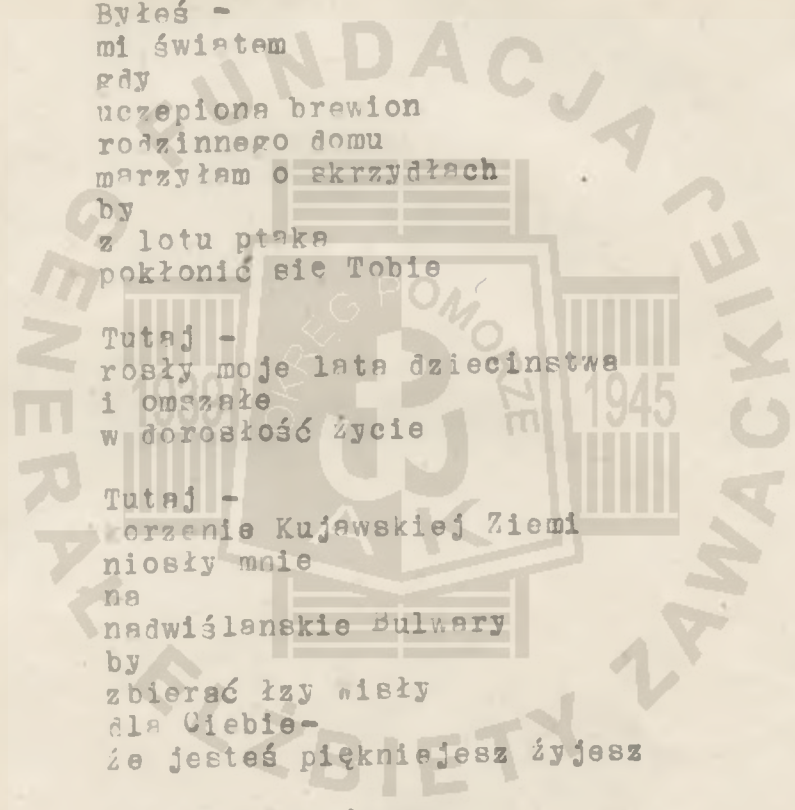
Tutaj -
rosły moje lata dzieciństwa
i omszałe
w dorosłość życie

Tutaj -
Kujawskiej Ziemi
niosły mnie
na
nadwiślańskie Bulwary
by
zbierać kły wiatry
dla Ciebie -
że jesteś piękniejsz żyjesz

Zła moc Posejdone
zniosła
Twą urodę

Patrzę -
na ztroskana Twarz
Tumskiego Chrystusa
i niemym wzrokiem
mówię -

Przebacz
Im Panie

III/5/87

Mojemu miastu

Zrodziła Cię fala
Nadwiślanskie drzewa
były Ci
kołyską

Wachlarze Wisły

lizwały

Twoje rany

gdy

ostrość bruków

ranila

bosę stopy

Martwoty wrota

rozwarły się z trzaskiem

podcięte biczem

zrzuconym

z herbu

Dziś

Stalowe serce

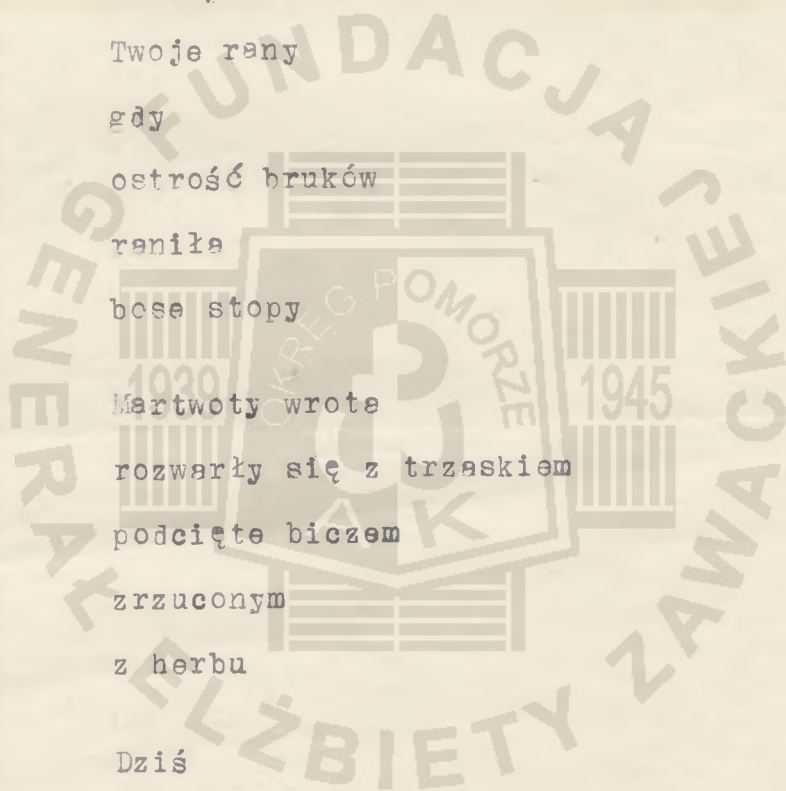
niby

strojne wiechy

wiązankę dumy

wciągają

na maszty

III/5/88

Mojemu miastu

Z kantatą dziejów
na spel
stanałeś
Jak Oni
Jak Tamci

Nedwiłanekie drzewa
były Ci kołyska
schlarze listy
listy

Twoje rany
gdź
ostrość bruków
banbilia
bosa stopy

Tłedzona cizną
wśród domostw szeptałeś
i niemym lękiem
dzieliłeś
kromki chleba

Mertwoty wrota
rozwarły się z trzeskiem
pościęte
wichrem
eposu wydarzeń

a/.

Aniela Nowakowska
członek Klubu
Literackiego "Kujawy"
wrocław

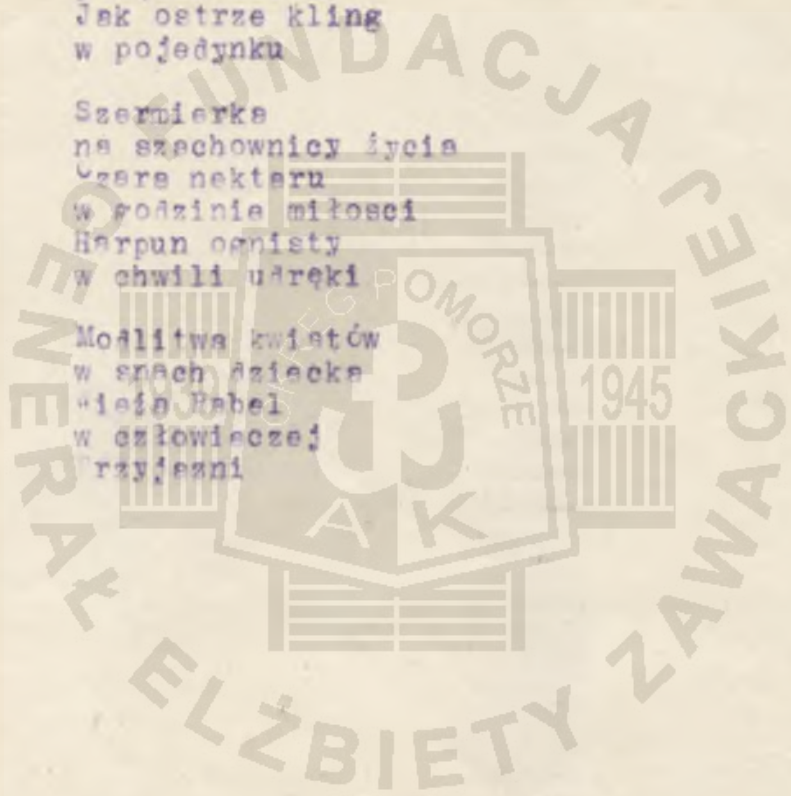
III
15/89

Mowa

Dźwięk na dźwięk
zachodzi - jak
przebieg mostu
Jak ostrze kling
w pojedynku

Szermierka
na szachownicy życia
Czarna nekteru
w rodzinie miłości
Harpuńce
w chwili udręki

Modlitwa kwiatów
w snach dziecka
"Ileś Rabeli"
w człowieczeństwie
przejściu

III/5/90

M o w a

Dźwięk na dźwięk
zachodzi - jak
przeęła mostu,
Jak ostrza kling
w pojedynku.

Szermierka -

na Szachownicy
życia ...

Czara nektaru -

w godzinie miłości

Harpun ognisty

w chwili ... udreki.

Modlitwa kwiatów -

w snach ... dziecka.

Wieża Babel -

w człowieczej

Przyjazni.-

III/5/91

MOWA

Dźwięk na dźwięk
zaohodzi
jak przęsa mostu

Jak ostrza kling
w pojedynku

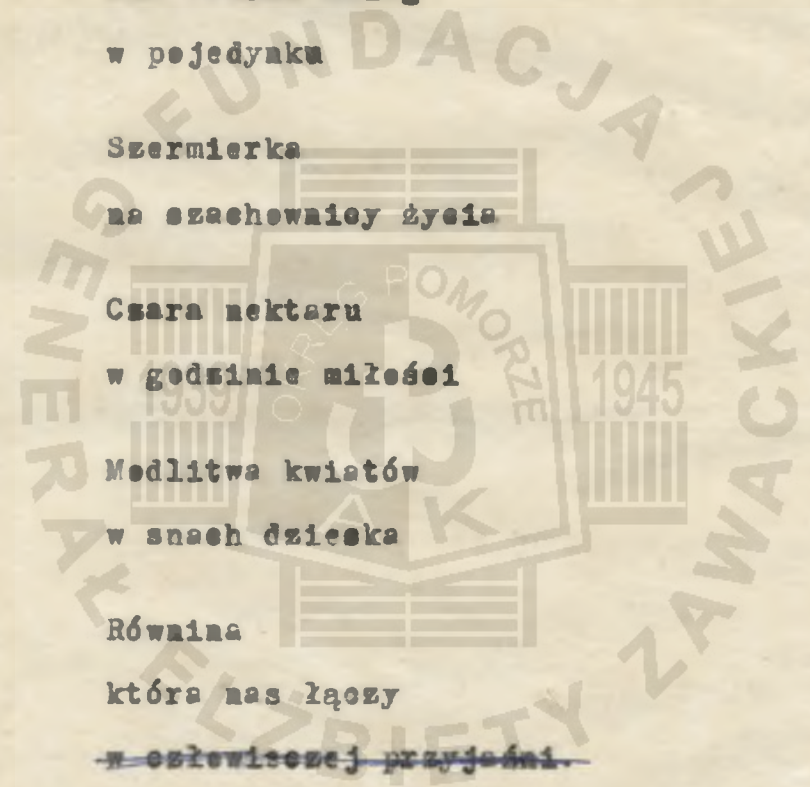
Szermierka
na szachownicy życia

Csara nektaru
w godzinie miłości

Medlitwa kwiatów
w snach dziecka

Równina
która nas łączy

~~w oświetlonej przyjaźni.~~

Aniela Nowakowska

Włocławek

III/5/92

Mowa

Dźwięk na dźwięk
zachodzi
jak przęsa mostu
jak ostrza kling
w pojedynku

Szermierka
na szachownicy
życia
Czara nektaru
w godzinie miłości

Modlitwa kwiatów
w snach dziecka

Wieża Babel
w przyjaźni
człowieczej

III/5/93

Mowa

Dźwięk na dźwięk

zachodzi

jak

przęsła mostu

Jak ostrze kling

w pojedynku

Szermierka

na szachownicy życia

Coś na nekteru

w godzinie miłości

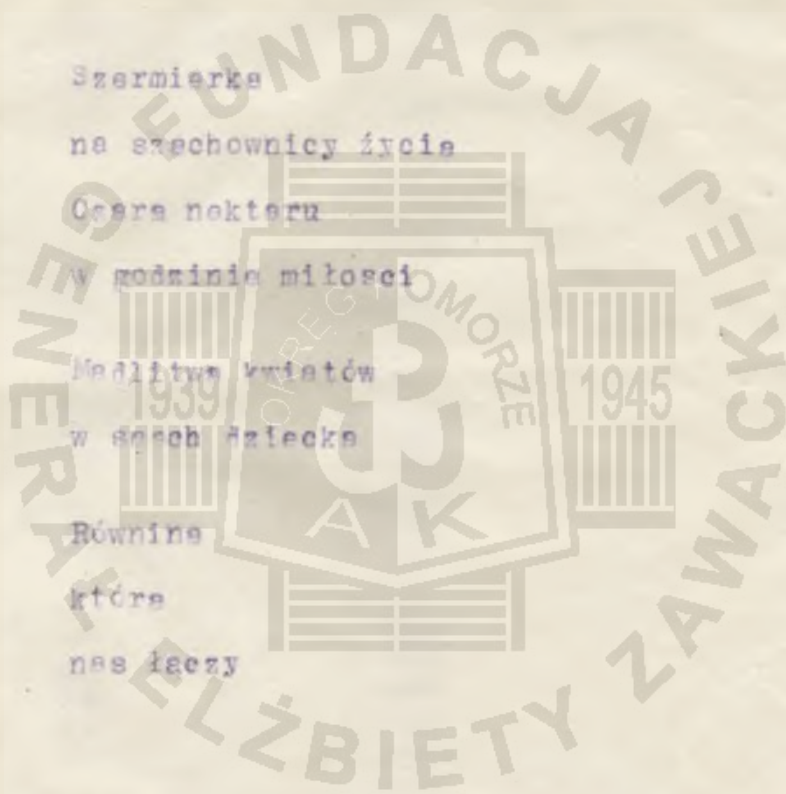
Modlitwa wiatów

w śniegach dziecka

Równina

która

nas łączy

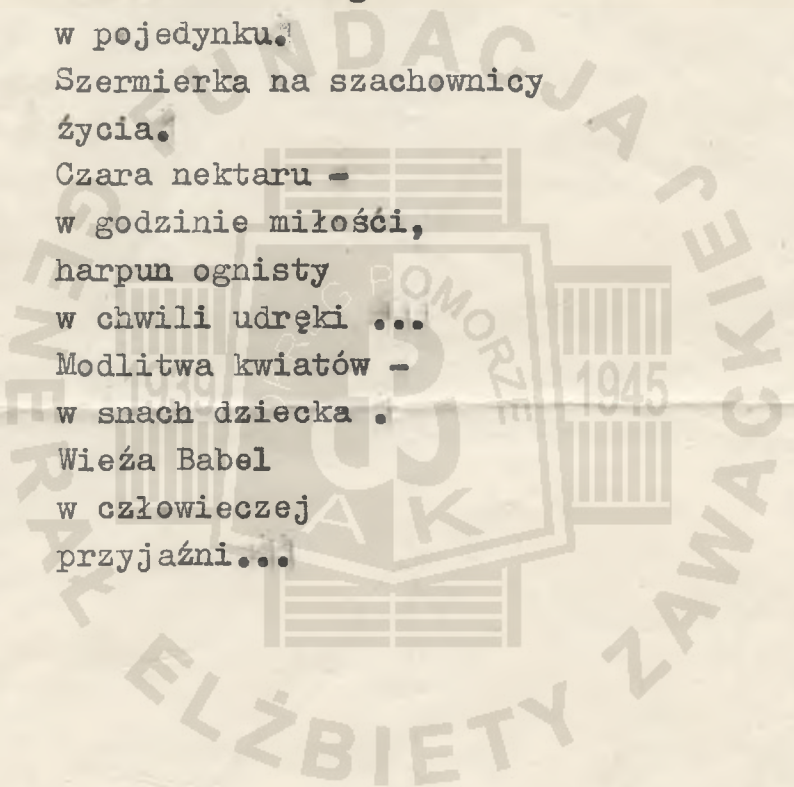

Aniela Nowakowska
Włocławek

11/5/94

M o w a

Dźwięk na dźwięk
zachodzi - jak
przęsła mostu,
Jak ostrza kling
w pojedynku.
Szermierka na szachownicy
życia.
Czara nektaru -
w godzinie miłości,
harpun ognisty
w chwili udręki ...
Modlitwa kwiatów -
w snach dziecka .
Wieża Babel
w człowieczej
przyjaźni....

Aniela Nowakowska
Włocławek

11/15/95

M u z a

spawita
szewita
postawione
osiadła
muwa

Mus i W czepcu z koronek i
granat sułmany -
szewita,
w garnce złożone sstychami
szesedra.
Z rozwianym puklem
wstąg weselnych
restniczona.
Na chatakach o skrzydłach samarłych
osiadła ...
Na nutkach od ucha " Dygu, dygu "
do odzwł
kolacząca ..
Sól Ziemi Kujawskiej -
przez lipy w zapachy
brzemienne
z ust do ust
nieciana ...

Muza

W czepecu z koronek i
granat sukmany
odziana,
Szczodra
w garnce -
nadsiane
słotymi estychami,
Rostańsiona -
z rozwienym puklem
wstąg weselnych.
Osiała
na chatkach
o skrzydłach zamarkłych.
Sól Kujaw -
w lipowe sapachy
brsemienna -
niesiona
z ust .. do ust.-

Muza

W czepou z koronek ~~z~~

granat sukmany

odziana.

Szczodra

w garnce -

nadziene

złotymi sztychami.

Roztańczona -

s rozwiannym puklem

wstąg weselnych.

Osiadła

na chatkach

o skrzydłach zamarych.

~~Sól Kajaw~~ -

w lipowe zapachy

brzemienna -

nieściana

z ust .. do ust. - 11165,044

✓

III/15/98

Na krawędzi

Usiłowałam
uczyć się życia
na pamięć

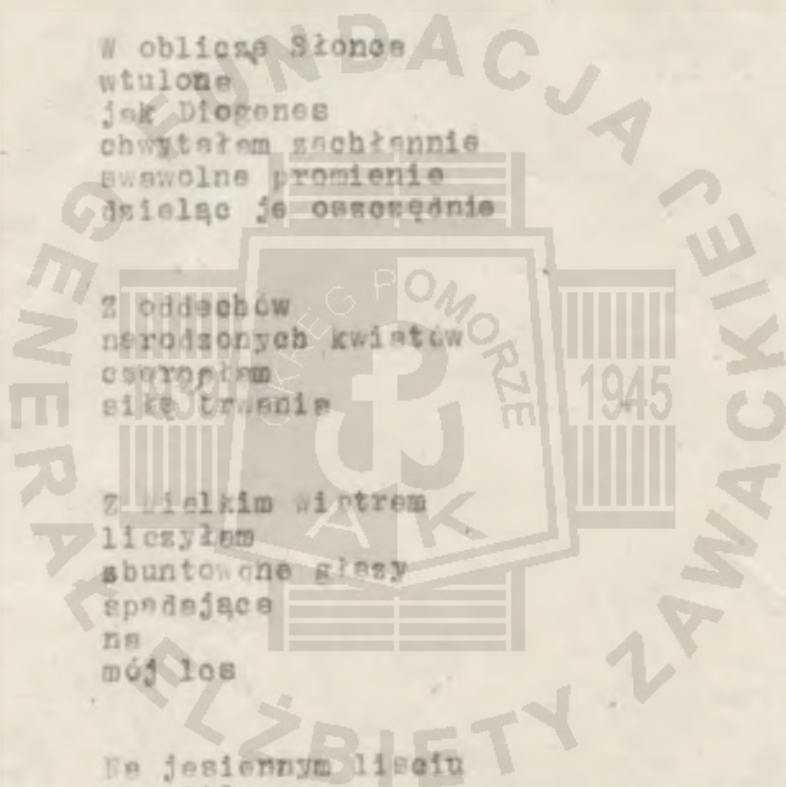
Z płatyny let
wybierałam
jak z makówek
sierrenka mądre
i w sejfie pamięci
chroniłam od zguby

W obliczu Słońca
wtulone
jak Diogenes
chwyciłam zachłannie
swawolne promienie
dzieląc je oszczędnie

Z oddechów
narodzonych kwiatów
czurolnem
sika trawnie

Z wielkim wiatrem
liczyłam
sbuntowane głosy
spodające
na
mój los

Na jesiennym liście
kreśliłam
krawędź ubytych lat

Aniela Nowakowska

Włocławek

11/15/99

Dr. Ewie Witosak

Ordynatorowi

Kliniki Ocznej

we Włocławku

NIKE

Białe Dłonie -
jak lilie wodne
osadzone

w Jeziorze Życia

Jak
Płatki róży
chronione wiatrem

Jak -
Frontowy żołnierz
każdego dnia w pełnym rynsztunku

wyruszają
na wroga

po

pierwiastek światła
dla chorego oka

by

promień słońca był zn-w promieniem
a oczy dziecka oczani katki

Usłusne Dłonie
niosące Amforę Życia
z Ambrosją Bog-w

III/5/100

Oblicze głodu

Matko -

o hebanowych licech

oczach

tropionej głodem wilczycy

Twe ręce -

resztki korzeni

z grzbietami obumarłych liści

Twe piersi -

puste skorupy kokosu

Płaczesz -

porażonym laserem

otulasz

więdnące dzieci

Bądź pozdrowiona Mario -

Pieto bez winy -

Czerwiec 1987 r.

Operowe Echo

Jak -
z
weneckiej gondoli

pod okna tetro
prysiadki
dźwięki skrzypiec

Legendarny śpiewak
w klasycznym sombrero

nucił
arię Nadira z " Poławiaczy Perła "

dując

w zasłuchanych oknach
wspomnienia o Pięknej Miłości
Jontka Stefana Królu Włóczęgów PoPajace Carmen

Ucichła brzęcząca ulica

Uliczne drzewa skandowały aplauz

Utrudzone skrzypiec

żkały cichutko

" Co żaska " -

dla

Wędrownego Trubadura

za

"Beeplaatne bilety "

" 8 Marca "

Dla Ciebie !
Kłose bżów,
pyszących się
bielą ..
Kielichy jabłoni,
jak Twe dłonie
darów pełne ,
Uśmiechy o dźwięku
sypiących się pereł,
Trele słowicze
z kołysanki
nutą ...
Szumiące fontanny ,
by ślady łez Twych
w swym wnętrzu
ukryły ...
Dla Ciebie Matko !
Dla Ciebie Kobieto !
Za trud miłości
co w swym sercu dzwigasz -
wiązaną z serc dobrych,
jak z chabrów -
uwitą

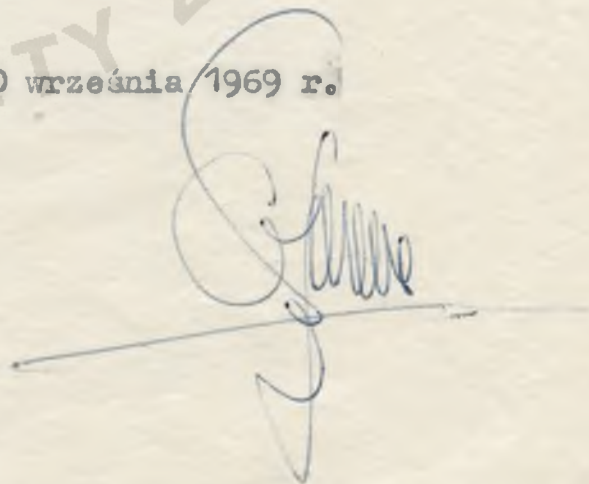
Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/103

P a ł a c

Patyną czasu -
jak płaszczem
okryty ..
W Ziemię Łokietka
wrońnięty -
Traktowe wierzby -
w spłowiąłych perukach,
skumane z wiatrem -
dziwy o Nim prawią -
o krasnoludkach w puchowych komnatach,
o " białych damach " -
o srebrnych motylach,
o czarodziejskich , zaklętych szkatułkach,
A, On ?
Wiekowy młodzieniec -
pręży z dumą
swe strzeliste ramiona i
słucha

Włocławek, dnia 30 września 1969 r.

Pałao

Fatyną czasu -
jak płaszczem
okryty ...
w Ziemię Łokietka -
wrosnięty.
Traktowe wierzby -
w splewiastych perukach -
skumene z wiatrem -
dziwy o Nim ...
prawią ;
O krasnoludkach ...
w puchowych komnatach,
o " Białych Demach ",
o srebrnych motylach,
o czarodziejskich zaklętych szkatułkach.
A. O n ?
wiekowy Młodzieniec -
pręży z dumą -
swe strzeliste ramiona i ...
Słuche

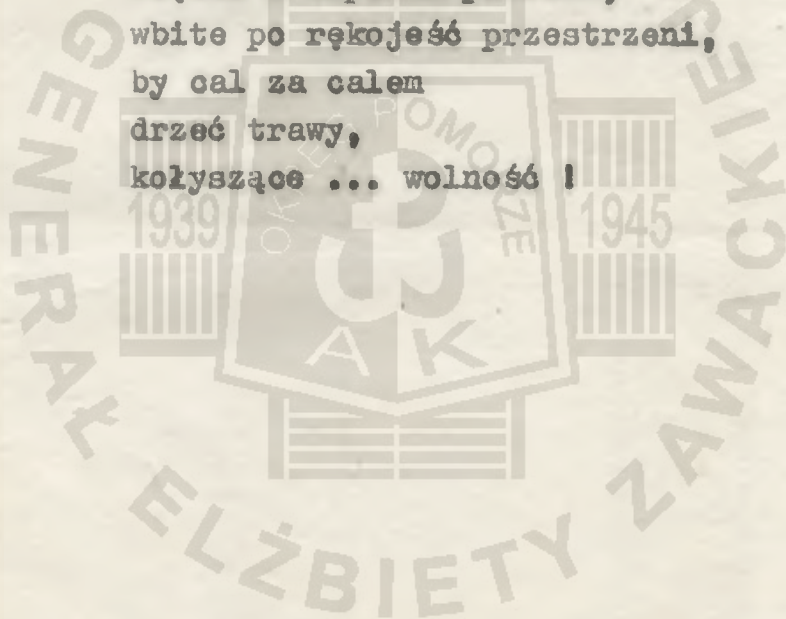
Aniela Nowakowska
Wrocławek

III/5/105

Pamiętnik

Z baldachimem Ziemi
w ustach ...
z grzbietem w podkowę
przywartym ,
z ustrzelonymi śladami stóp
w oczach.

Pięści - szponem podobne,
wbite po rękojeść przestrzeni,
by cał za całem
drzeć trawy,
kołyszące ... wolność !

Panaceum

Wyjdź z siebie -
bez
obrażonej dumy
bez
brzęczących epoletów sukcesu

Do podkurczonych dłoni
zbierz
porzucone odłamki godności

Na marginesie orawdy
przelicz
swoje konto - winien - Ma

I przed odejściem -
Cichą Pokorą
powiedz
Oto moje Człowieczeństwo
Panie

III/5/107

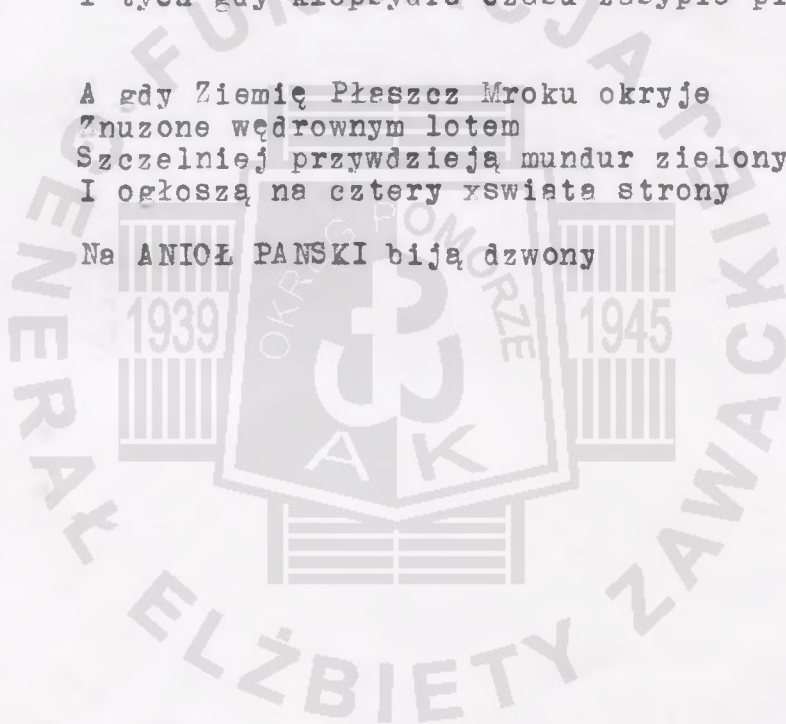
Parafialne Dzwony

Z piewocin Ziemi Wyrosły Waze Serca
Na Cokole Świątyni jak Diogenes na skale
Imiona rezech Wielkich Polaków
W Grodzie Łokietka
Na wieczną Panu ALLELUJA

Charyzmatem głosu obejmują wszystkich
Tych co swą Miłość przewiążą stulą
Tych ,Maluczkich co pierwszym krzykiem
powitają świat
Te dostojne Piotrowe Dłonie
Boże Ciało niosące z Wie czernika
Tych kroczących z Gaudeamus ku przyszłości
I tych gdy klepsydra czasu zasypie piaskiem oczy

A gdy Ziemię Płaszcz Mroku okryje
Znużone wędrownym lotem
Szczelniej przywdzieją mundur zielony
I ogłoszą na cztery xswiata strony

Na ANIOŁ PANSKI biją dzwony

III/5/108

Pieta ✓

Taka Cię widzę -
w godzinie Twojej trwogi
z cierniem w koronie
wbitym po rękofeść

w krwawiących ranach
obłędach z miłości

w wyschniętą pierśią

zastygniętym piaskiem

rozczepionych oczach

Taka Cię widzę -

w czarnej chustce nocny

w dzień

krachy i zwodzonych

śladem -

wiosesów aniołów bez skrzydeł

w dzień męki pamiętnej

otrząj łzy

dnia jutrzejszego

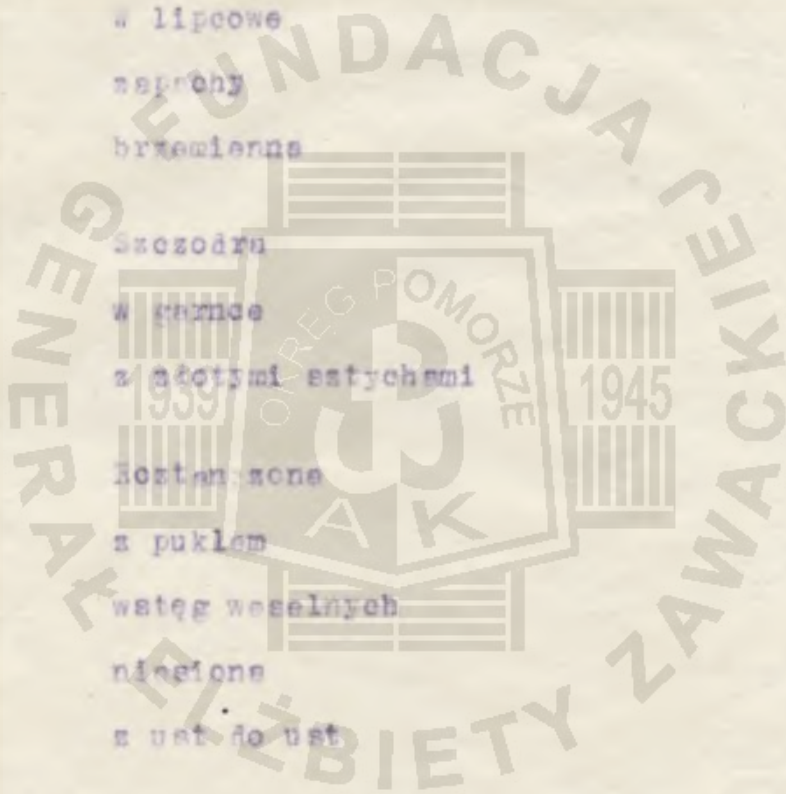

Pieśń Rujewska

w csepku z koronek
w granat sukmany
odcisną

w lipcowe
zaproszę
brzośliwna

Szczodra
w garnce
z adotyml estychami
Kortan: sone
z puklem
wstęp weselnych
nieślone
z ust do ust

Pieśń Kujawska

Roztenczona

z puklem

wstęg weselnych

W czepcu z koronek

Grenat sukman

odziana

W lipcowe zaprawy

osnuta

wiwatująca

na wianach dożynkowych

W złotych bochnach chleba

Rozmierzona

na

skrajkach wiatraków

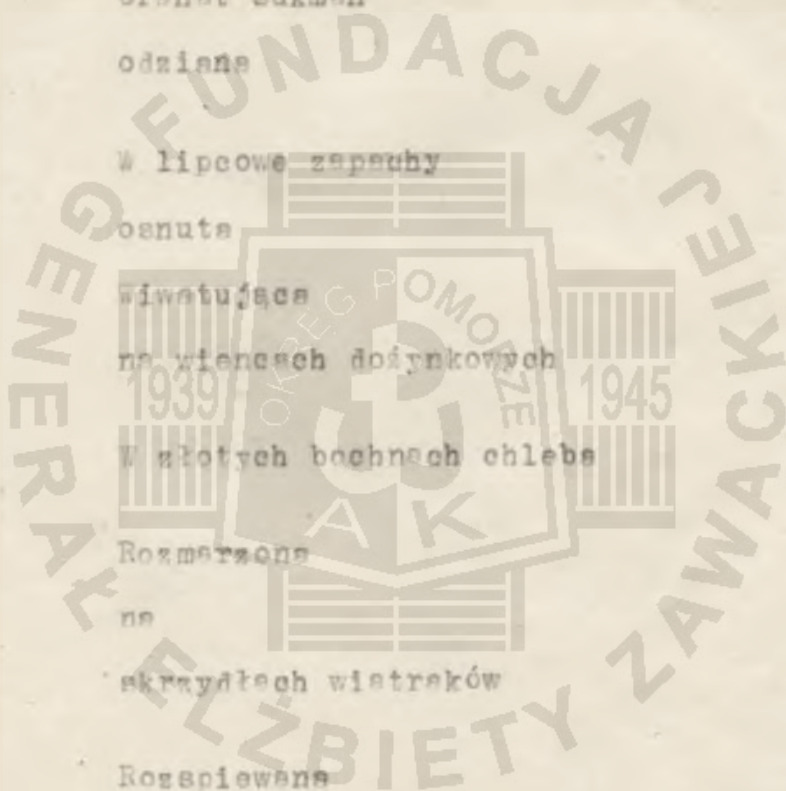
Rozspiewana

w spracowanych dłoniach

Mieszona

z ust

do ust

III/5/111

~~M u s a~~

Prigini kujawskie

W czepcu z koronek

N granat sukmany -

odziana.

11 Szczodra w garnce z złotymi sztychemi.

10 Roztenczona z puklem wstąg weselnych.

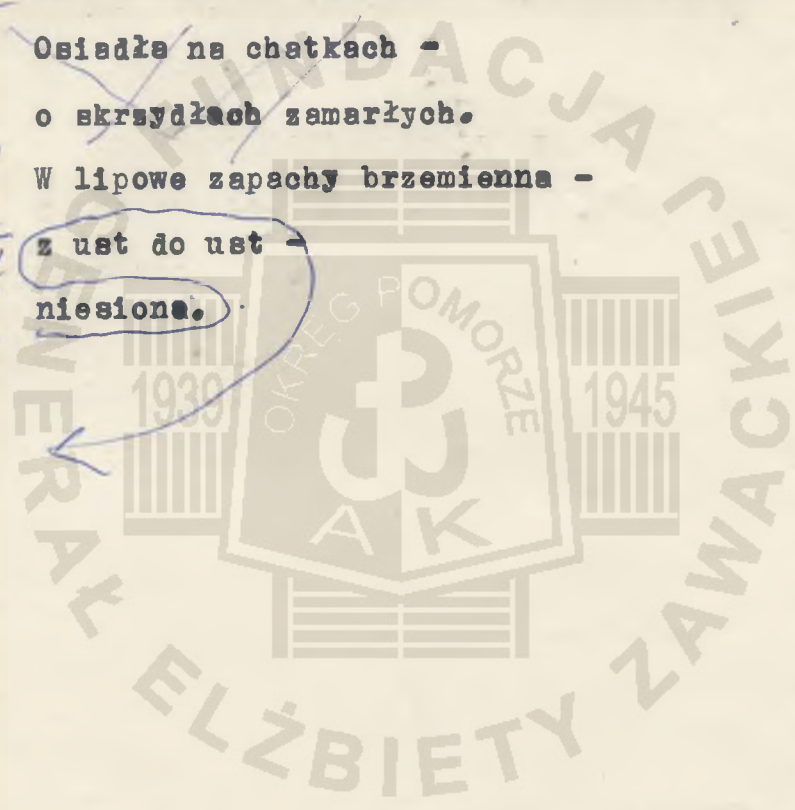
Osiadka na chatkach -

o skrzydłach zamarłych.

1-12/121 W lipowe zapachy brzemienne -

z ust do ust -

niesiona.

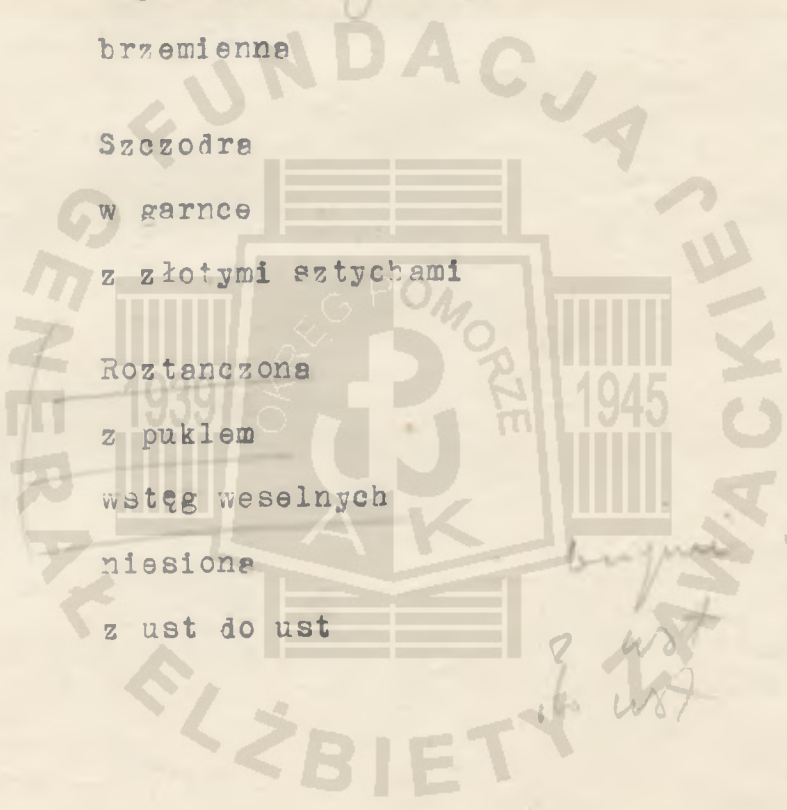

III/5/1112

Pieśń Kujawska

2) W czepcu z koronek
w granet sukman
odziana

3) W lipcowe
zepschy *szkodzący smród*
brzemienna

Szczodra
w garnce
z złotymi sztychami
Roztanczona
z puklem
wstęp weselnych
niesiona
z ust do ust

był... (to mł)
z ust do ust

Pieśń Kujawska

Roztęnczona

z puklem

wstęp weselnych

W czepcu z koronek

W granet sukman

odziana

W lipcowe zapachy

osnuta

wiwatująca

w wiencach dożynkowych

w złotych bochnach chleba

Rozmarzona

na skrzydłach wiatraków

Rozśpiewana

w spracowanych dłoniach

Niesiona

z ust

do ust

III / 5 / 114

Wieś Zujewska

Rozdzielona

z paklem

wstęg weselnych

o czepcu z koronek

o gronie sukien

o szlaku

o liściek zapachy

o smutku

o listkach

o sznurkach sznurkowych

o sznurkach sznurkowych chleba

o sznurkach

o sznurkach sznurkowych

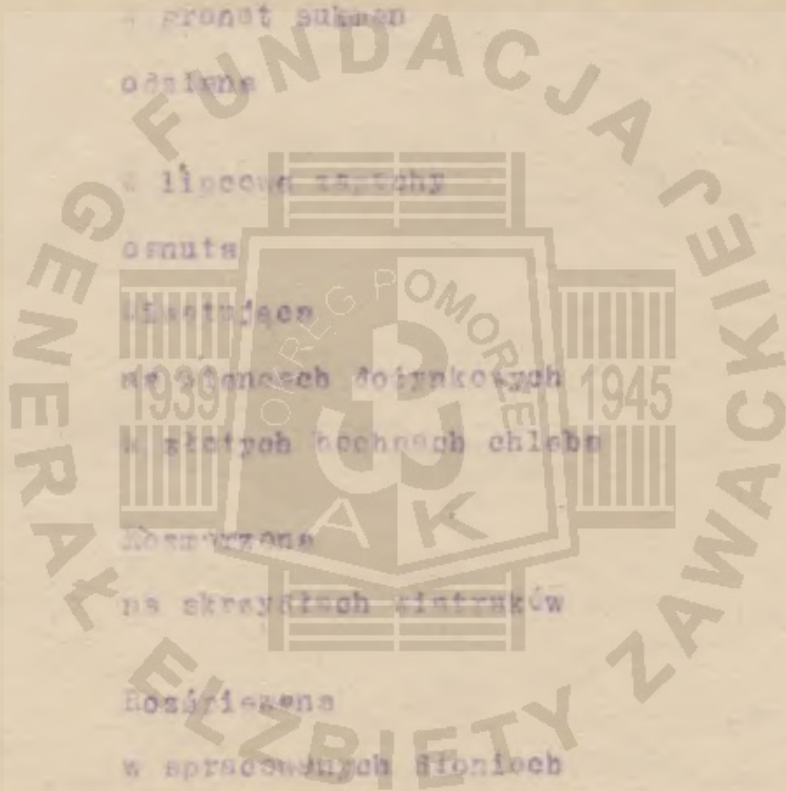
Rozdzielona

w spracowanych sznurkach

o sznurkach

o ust

do ust

III/5/ 115

Podziękowanie

Wylonili się z tłumu - kiedy? - Bez terminu...
Indywidualnością swą odrębni, nieprzeciętni, subtelni...
Z godnością piastujący swoją egzystencję -
Są synonimem tego, co zwie się człowieczeństwem.

Tej "Czwórce Brydżystów" - gościom pałacowego salonu -
Choć nie uprawnione ich spróbatą -
Pragnę strof kilka poświęcić i czynię to z ochotą.-

By dać wyraz swej sympatii i uszerzowania
Złożyć Wszystkim razem i każdemu z osobna - podziękowanie
Bez zbytecznego szarżowania.

"Pani na Siekowie" /Pani Joannie/ - Najmilszej memu sercu
Za szampański humor, za piękne spacery wśród pól i lasów -
Gdzie drzewa przedziwne, rzeźbione jak koronki, przetykane
srebrem...

Za mądrą konwersację - przy pół czarnej w salonie,
I za mądrość rad życiowych z ich najlepszej strony.

Pani Krystynie - "Temidy Władczyni" - za pasję życia,
Za tańczące wieczorki -
By zawsze taki humor był jej udziałem
By delikatność serca - była serca darem...

Panu Stanisławowi - co dostojenstwem swym,
Jest portretowych przodków Pałacu potomkiem,
Za wiarę w szlachetność, dobroć i zasad domaną
Że można znów uwierzyć, że życie ma cenę i nie jest chimera..

Panu Władysławowi - co sposobem bycia, skromnością zasad jest
wzorem,
Za prostotę, bezpośrednią szczerść i nile dowcipy,
Co zawsze uśmiechem pokrywa swe złołości...

Nie jestem Pytią - ani córką "Azy"
Nie wróżę z kart, lecz tylko z ludzkich twarzy,
Mając na swym koncie - doświadczeń moc życiowych -
Życzę Państwu dalszych losów radosnych i nowych
By wszystkie tragedie, duże czy też mniejsze
Pozostały - jak stara księga na klanie - zamknięte.

Tego z całego serca - Państwu i życzy i to zapamięta
Ta "Piąta bez ATU" z Siekowa pacjentka.-

Z wyrazami najmiłszych wspomnień
wspólnych dni - tojej Przyjaciółce
Pani Joannie Grelak - te strofy
poświęca

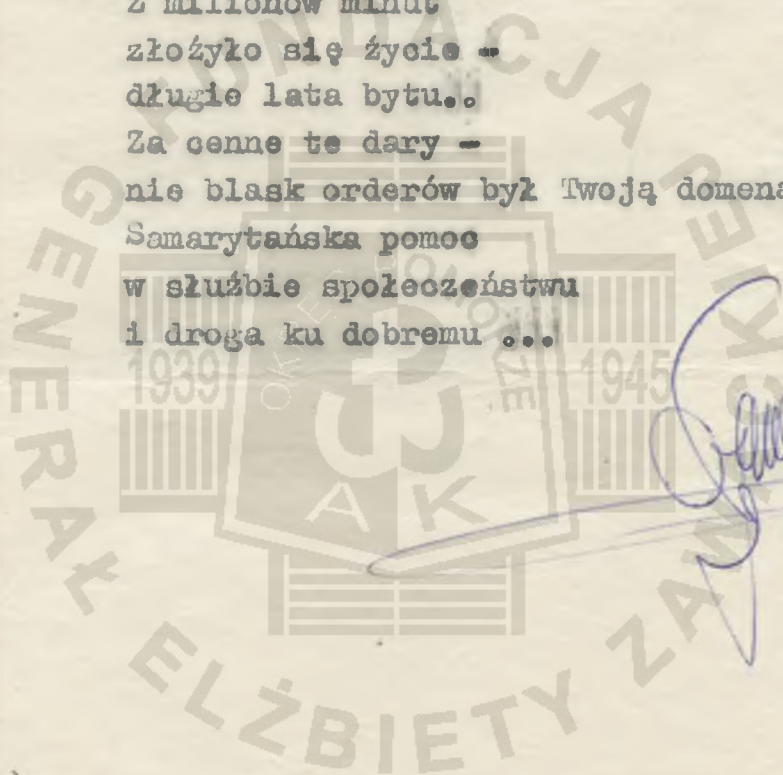
Siekowo, dnia 25 stycznia 1969 /-/Nela Nowakowska

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/116

Podziękowanie

Jak wodospadu szumiące kaskady,
jak trybiki maszyny w precyzji życia ,
biegły dni Twoje Siostrze !
Z milionów minut
złożyło się życie --
długie lata bytu..
Za cenne te dary --
nie blask orderów był Twoją domeną.
Samarytańska pomoc
w służbie społeczeństwu
i droga ku dobremu ...

[Handwritten signature]

POMNIK

Z Gorących Serc

z Wdowich Grosików

**Jak FENIX -
powstał
by
dać świadectwo**

Obronnie Hamione Krsysa

**objęły miasto
Tych -
- co odeszli
Tych co są
i Tych co będą
Ku
Pamięci**

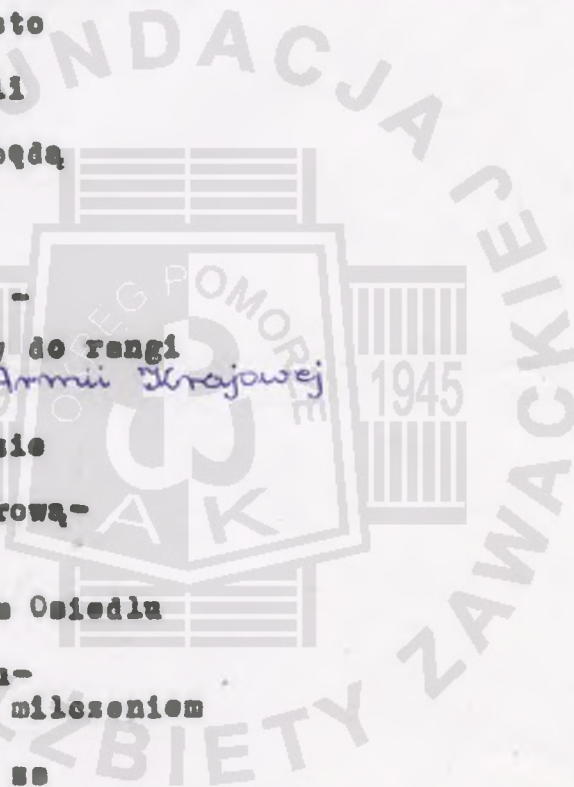
**Poswięcony -
Podniesiony do rangi
Żołnierskiej Armii Krajowej
pełnić będzie
wartę honorową-**

**na
Włocławskim Osiedlu**

**Przeobrodniu-
podniosłym miłoszaniem
Posdrów
Ten Symbol są
Męstwa
i
Charyzmat -**

Dla Ojczyzny

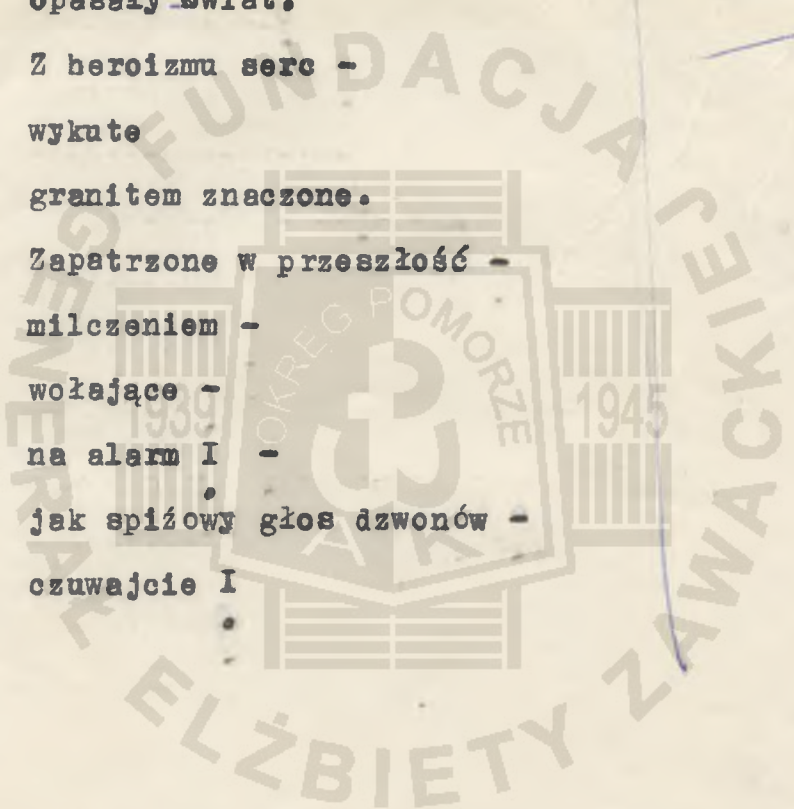
Kwiecień - Rok 2000

11/15/118

P o m n i k

Ogniwami
w łańcuch^y połączone -
w braterskim uścisku -
opasały świat.
Z heroizmu serc -
wykute
granitem znaczone.
Zapatrzone w przeszłość -
milczeniem -
wołające -
na alarm I -
jak spiszowy głos dzwonów -
czuwajcie I

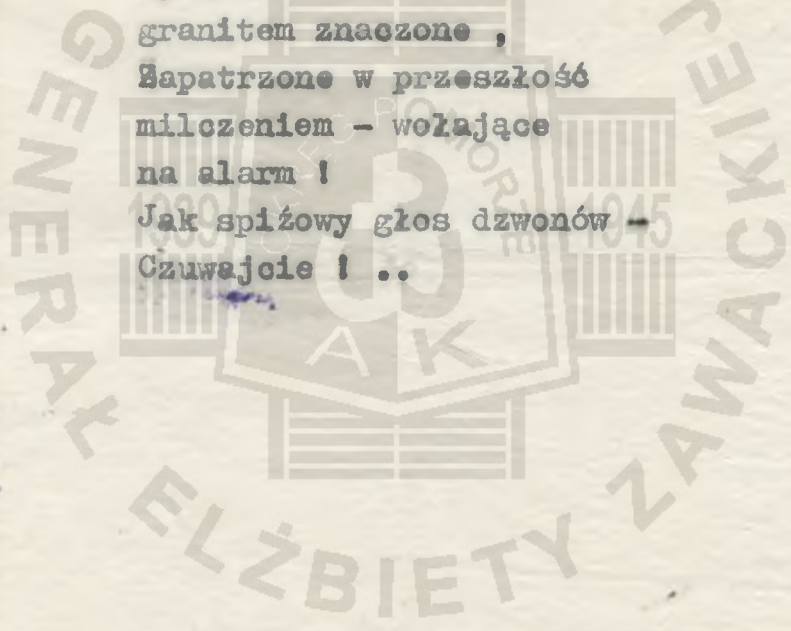

Aniela Nowakowska
Włocławek

III 15/119

P o m n i k

Ogniwami w łańcuchy
połączone ..
W braterskim ucisku
opasały świat ..
Z heroizmu serc ludzkich
wykute -
granitem znaczone ,
Zapatrzone w przeszłość
milczeniem - wołające
na alarm !
Jak spiżowy głos dzwonów -
Czuwajcie ! ..

Aniela Nowakowska
Włocławek

11/5/120

Pomniki

Ciałunem Ciszzy

połączone

Granitem
znaczone

Milczeniem
wołające o Pokój

jak
spizowy Głos Dzwonu

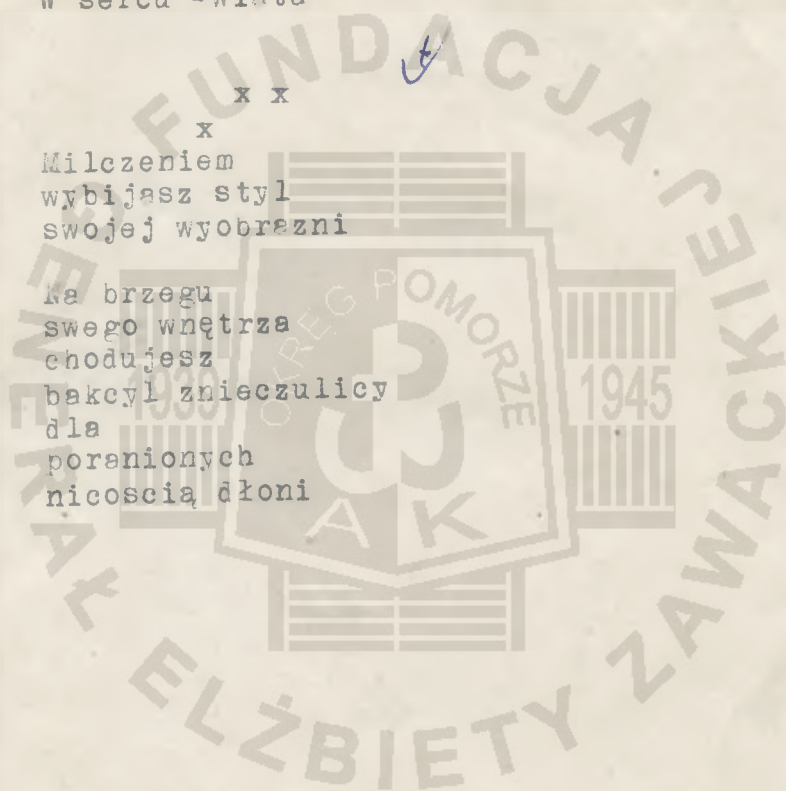
W sercu Świata

x x

x

Milczeniem
wybijasz styl
swojej wyobrazni

na brzegu
swego wnętrza
chodzisz
bakcyl znieczulicy
dla
poranionych
nicoscia dłoni

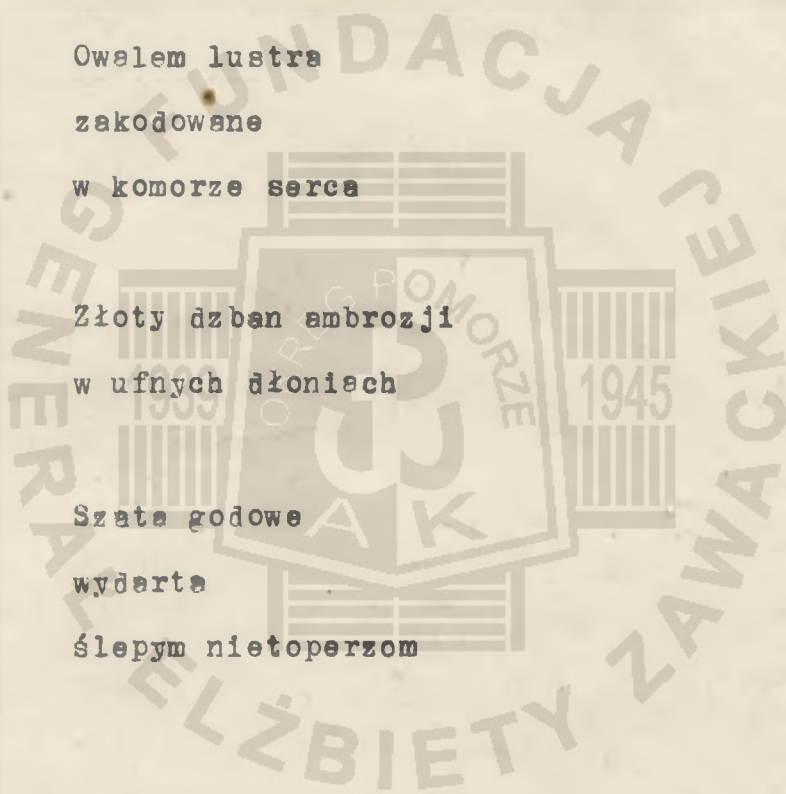
Proscenium

Swiatło
zakamane
na kryształe prawdy

Owalem lustra
zakodowane
w komorze serca

Złoty dzban ambrozji
w ufnych dłoniach

Szata godowe
wydarte
ślepych nietoperzom

Anielsa Nowkowska

III/5/122

Powrót

Jakim
wcieleniem
ozdobisz
szepc nocy ?
Cheliskiem
nieżonym
w skrzywdzone dzieci ?
Kagankiem nieufności
z temtych dni
Milczeniem -
podziurawionym
ostatnim salutem ?

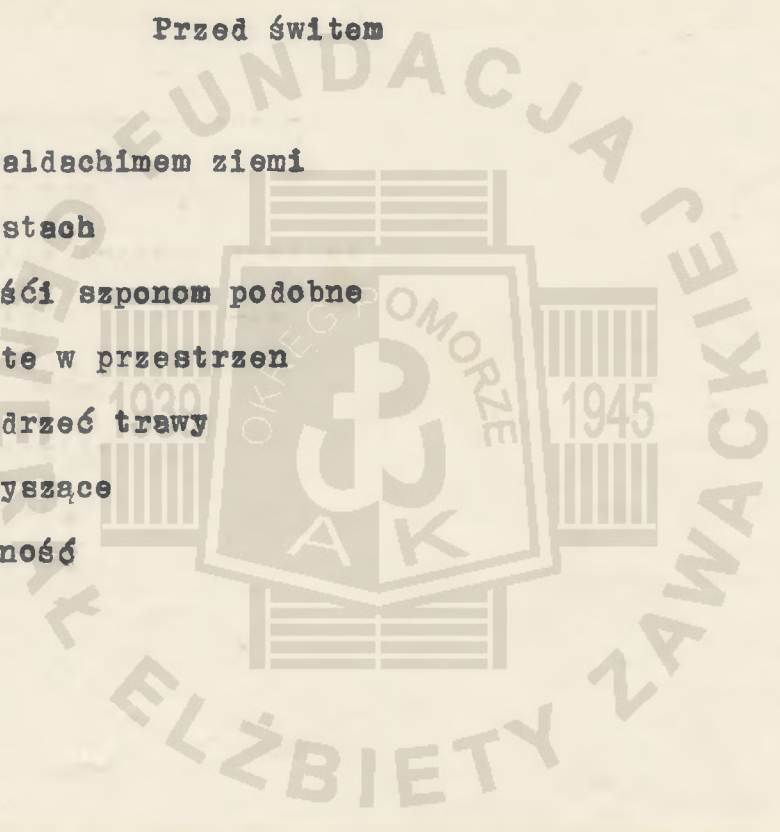

Aniela Nowakowska

11/5/103

Przed świtem

Z baldachimem ziemi
w ustach
pięści szponom podobne
wbite w przestrzen
by drzeć trawy
kołyszące
wolność

Pytia

Oddaję głos chwili

- gdy

Kosmośron Ziemi

z czystym oddechem

wejdzie

w głąb lasów i pol

Chwili

- gdy

wiekowe dłonie gór

rozwiążą węzeł

gnusnych chmur

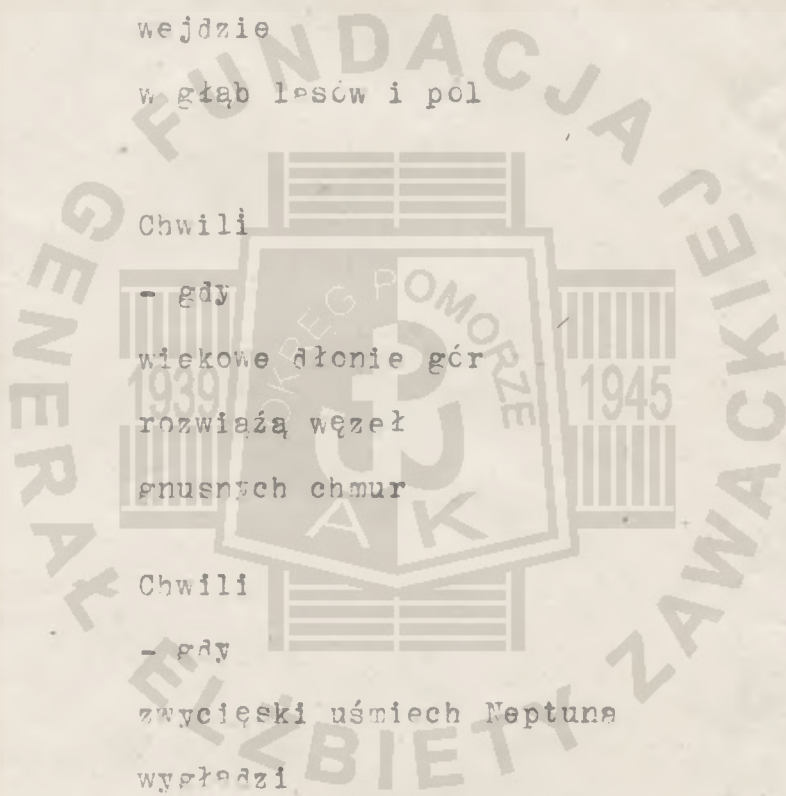
Chwili

- gdy

zwycięski uśmiech Neptuna

wygląda

Oblicze mórz

Aniela Nowakowska

Rampa "X"

✓
III/15/125

Joanno
Nike
Mario

Bezimienny ptaku
o zwęglonych skrzydłach

Kluczysz bezustannie
nad
brzemienna murawą

Czego wypatrujesz

Może
w palczystej koniczynie
szukasz
swych muzycznych dłoni
a może
z błękitu lwiątko3
patrz na Ciebie
oczy Twoego dziecka

A może szukasz
Chlebowego Rozanca
z usciku waszych dłoni

Cieniu Cieniów
odszukaj go
i powiesz
nad światem

Aniela Nowakowska

III/15/126

R e w e r s

Jak samotny żeglars

zarysował kotwicę

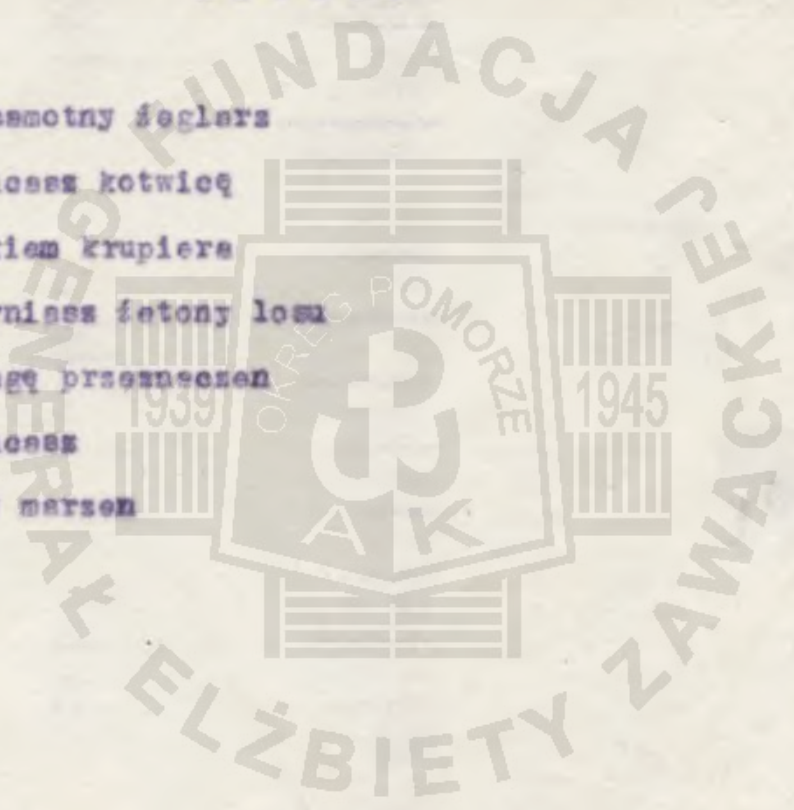
Wrokiem krupiera

zegniesz fatony losu

Na węgił przeszedł

dorzucisz

snopy maseł

11/5/127

Rocznica

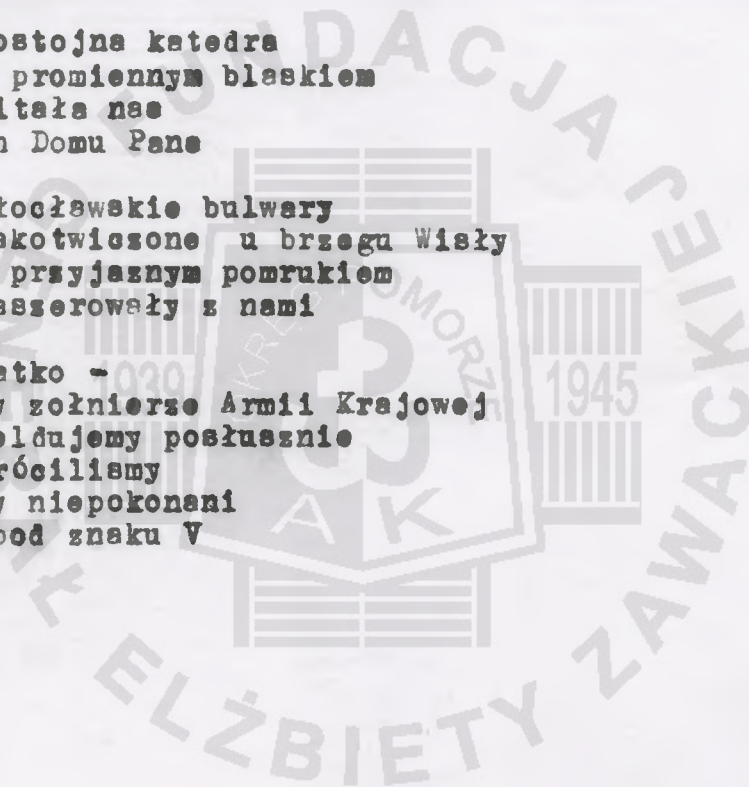
Matko - spójrz
wysoki sztandar
z Twoim Wiserunkiem
obsadzone w moich dłoniach

Noce ogródcowa trwała długi
czas posrebrzył skronie
pogłębił bruzdy bólu
słońce w godzinie Zero
weszło Słońce
słotą koroną wienzącą głowę
Orła

dostojna katedra
w promiennym blaskiem
witała nas
w domu Pana

Wrocławskie bulwary
zakotwiczone u brzegu Wisły
w przyjaznym pomrukiem
ęasserowały z nami

Matko - 020
my żołnierze Armii Krajowej
meldujemy posłusznie
wróciliśmy
my niepokonani
spod znaku V

III/5/1928

Rodem z Kosmosu

Z pyłów Krateru -

jak

z Arki Noego

po stopniach Wrzechswiata

objawia się Ziemi

Czy kwiatem złocistym

wiencem z gwiazd Polarnych

Opancerzonym owocem

w kolczastej powłoce

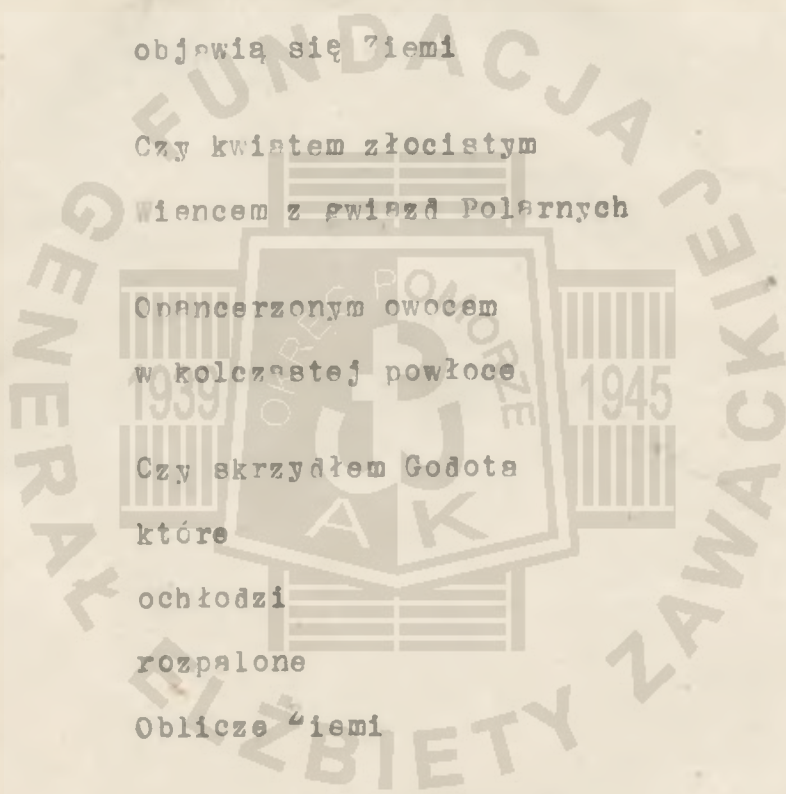
Czy skrzydłem Godota

które

ochłodzi

rozpalone

Oblicze Ziemi

11/5/1929

Mgr. A. Cybulskiemu

Rodzinny Dom

wpisany -
w głąb pamięci

jak

w Księgę Wieczystą

Swe istnienie na Ziemi
zaznaczył skansenem

Przygarbiony -
podparty sękaczem

na

wyszczerbionym progu
posadził - tęsknotę

Najciszej -
z pochyloną głową
odchyłem
Drzwi Przeszłości

Te 9 same bielone ściany
z buszującym w rogu pejakiem

Pani Jaśnogórska -
z Wieczystą Lampką

Siwiejący swierk
Zarys figlarnej lampy

i

biel obrusa z zapachem siana
i dłonie Babei pachnące miodem
rozpostarte jak skrzydła
do wyższego lotu

i

granat sukmany Dzieśka
Znakiem Krzyża
otwierający
Misterium Wigilijne

To On -

Mój Kujewski Dom

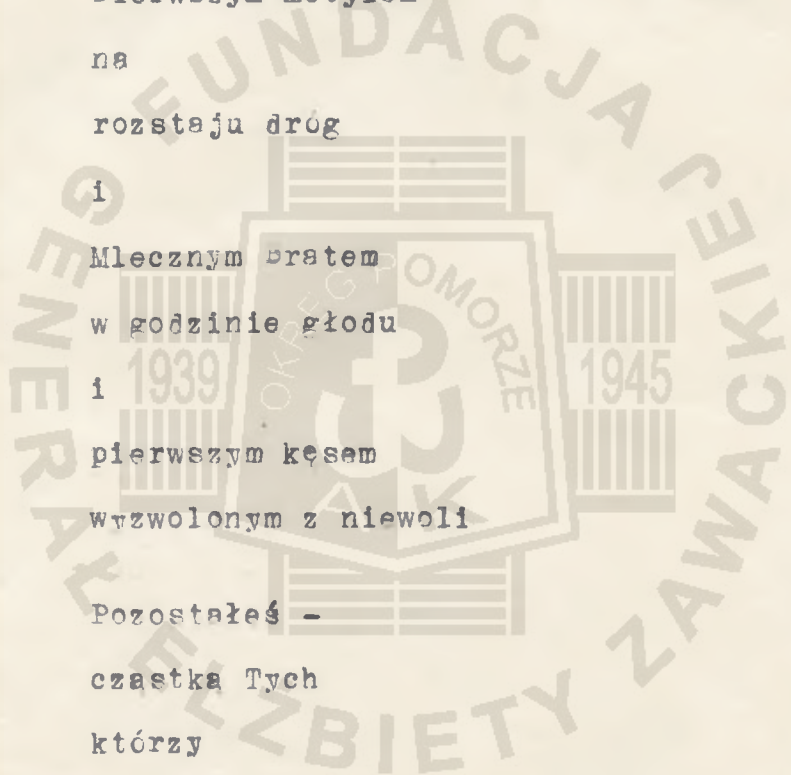
Rodzinny kłos

Byłeś mi -
pierwszą różą
o zapachu chleba

Pierwszym motylem
na
rozstaju dróg

i
Mlecznym bratem
w godzinie głodu
i 1939
pierwszym kęsem
wyzwolonym z niewoli

Pozostałeś -
czastką Tych
którzy
Cię kochali

Segment Zysia ✓

Bye sobą -
bez
retuszu

s delikatnością serec
polnych kwiatów

Częściej -
patrzec w niebo

gdzie

Błękitne Lesery
tanosą

Polones

Ogrodowej rózy
nie zasdroście
Piękna

Jej sywot

to

chwile miłosenia

Moeno -

trzymac eugle

szalejących w nas

Mustangów

Nie szukac szesęscia
w
Drapeszech Chmur

Ono
jest bliżej
Ziemi

i

spotkając nas
na
Prostej Drodze
obdarzy
Charysmem Miłosci

Aniela Nowakowska
Wrocław

III/5/132

Sen bez maski

Byłam Drzewem -
w unikalnej zielonej szacie
Cięższe ramiona
podpierały skamieniałe ptki

Szponami korzeni
ryłam

Chora Ziemię
dla

kropki sycia

Spopielać Wzgórze
odsłoniło

Posąg Archimedesa

o

Białych Oczach

Wrocław - 1989 r.

Sen o Apokalipsie

Akordem grozy

powitało

mnie miasto

Rozszarpane kurtyna chmur

jak

postrzelone skrzydło ptaka

nieruchome

zasłaniała przestrzeń

Słońce -

porażone sobą,

ocalełym promieniem

biegło

ku Ziemi

Zastygłe echo

bezsukutecznie

szukało swego rodowodu

Z kamiennej bryły

szedł człowiek -

posąg o białych oczach

Może -

to ARCHIMEDES

szkał

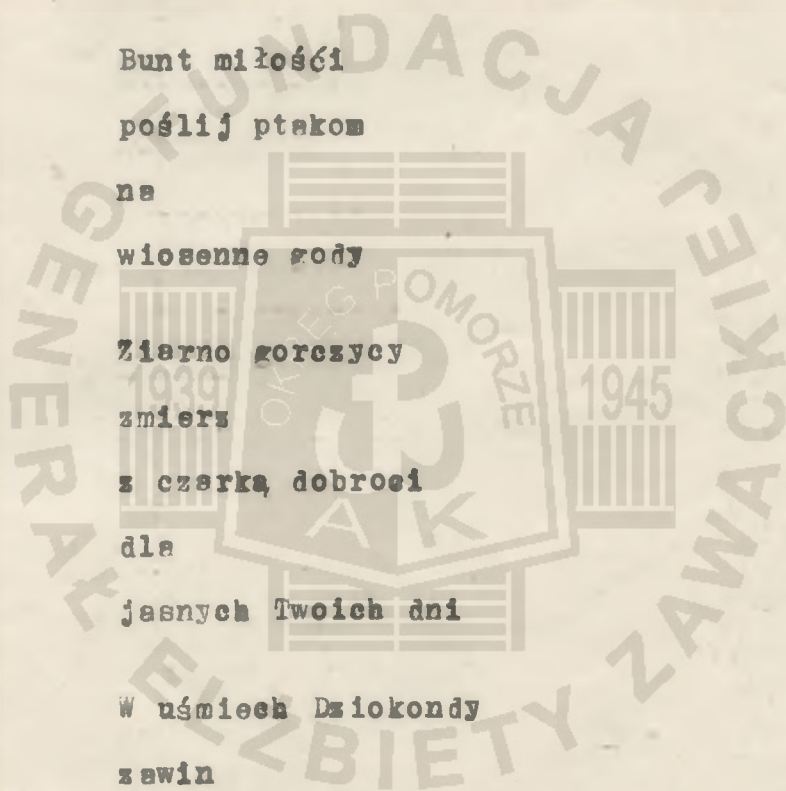
swoich pałeców

III/5/134

Sezam

Odejdź
od drzwi pustych
To bezlistne drzewo
nie ma już
cienia

Bunt miłości
poślij ptakom
na
wiosenne wody
Ziarno gorzycy
zmierz
z czerką dobroci
dla
jasnych Twoich dni
W uśmiech Dziokondy
zawin
swe oblicze i
deruj gwiazdom
za
wieczne czuwanie

S f i n k s

Powstał - jak Feniks
z sierenek gorących -
jak oddechy.

Skrzydlaty śuraw

karmi go słoneczem.

stu- głowe oblicze

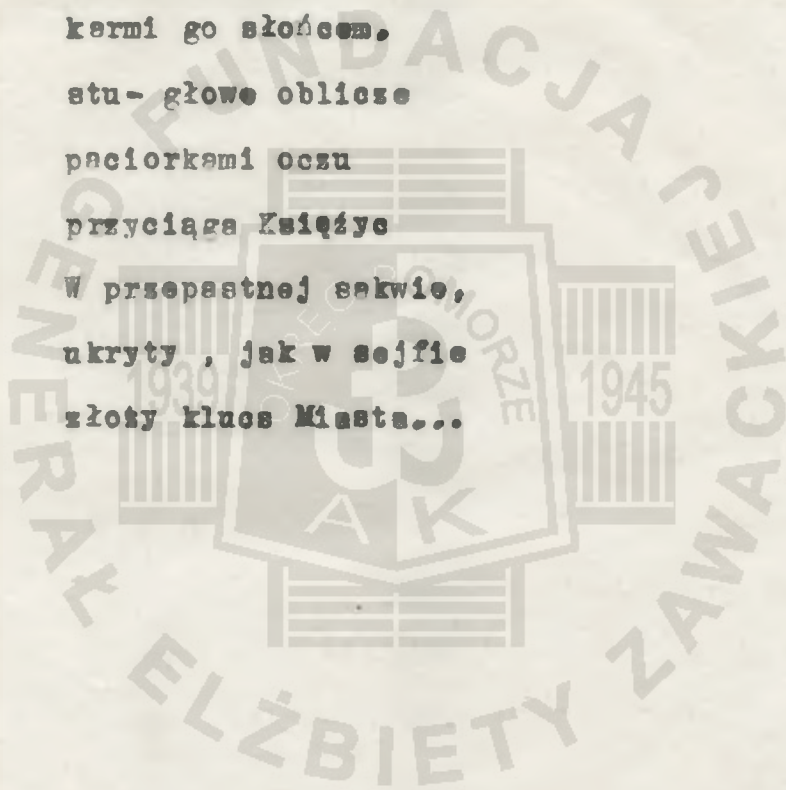
paciorekami oczu

przyciąga Księżyc

W przepastnej sekwie,

ukryty , jak w sejfie

złoty klucz Miasta...

III / 5 / 1936

Skórka chleba

Spotkałam Cię
u wylotu smietnika
Skuloną bez wnętrza przytuloną do deski

Widok Twój -
9 obudził Genzę
powstania Ciebie

Zrodziła Cię ziemia
wśród Kujawskich Pól
wyrosłaś
na słocisty kłos

Płacowite ręce -
Ś dały Ci schronienie

Dalsze Twoje losy
to wagony kolejowe warczące młynny
ciemne spichrze

Na białym obrusie

dorośnię

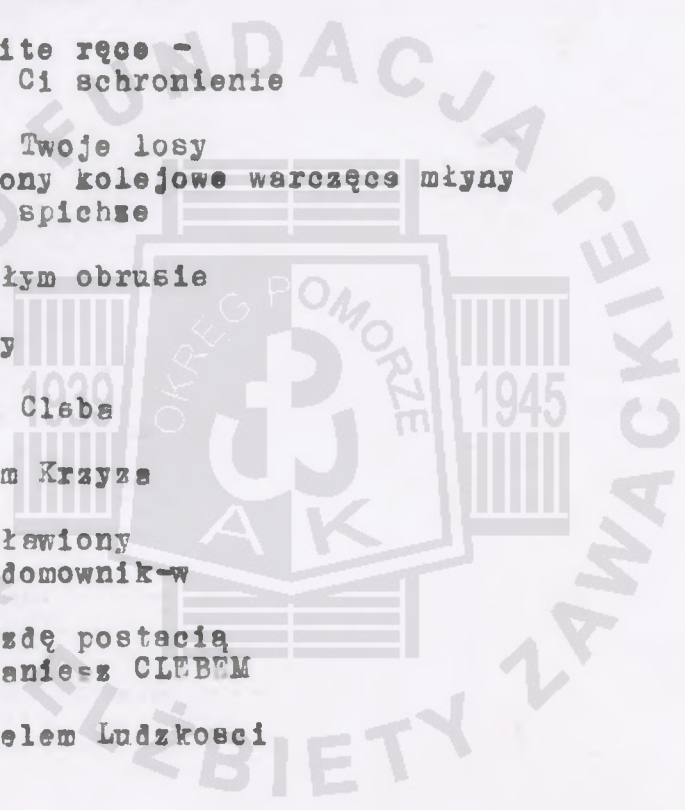
Bochen Ciebie

Znakiem Krzyża

błogosławiony
przez domownik-w

Pod każdą postacią
pozostaniesz CIEBEM

Zywicielem Ludzkości

11/15/137

Sprzątanie Świata ✓

Hebronie

~~Podanie~~ -

Biblijny ~~Podanie~~ - Hebronie

Z obszaru Globu

Potomku Królewski -
pachnący pomarańczę

Najstarszym oknem świata
podłóż swe blizny
po ranach nienawiści

Hebronie

~~Podanie~~ Hebronie -
Ziobłoty -

świejącym palcem -
wskaz

Tym -

od Sciany Płaczu

Tym -

od Allacha

za

Słońce jest niepodzielne

Księżyc Okrągły

Wody Jordanu bezbrzesne

I

Droga -

do Ziemijskiego Domu -

- JEDNA

III/15/138

Sprzątanie Świata

Fedronie -

Biblijny Fedronie -

Z obrzeża Globu

Potomku Królewski -
pachnący pomarańczą

Najstarszym okiem świata
podlicz swe blizny
po ranach nienawisci

Fedronie Złocisty -
świejącym palcem -
wskaz

Tym -
od Ściany Płaczu

Tym -
od Allacha

ze
Słońce jest niepodzielne

Księżyc Okrągły

Wody Jordanu bezbrzezne

I

Droga -

do Ziemijskiego Domu -

- JEDNA

Włocławek, październik - 1996 r.

Aniela Nowakowska

III/5/139

Szkatułka

Mitem jesteś -
a jednak ?
Jedno wspomnienie
przywraca Ci
oblicze rzeczywistości;

Dotyk dłoni -
o wyciętą na korze
strzałę Amora
odbitą
rakoszetem.

Płaskanie kamyka,
rzuconego na szczęście.

Chrzęst liści,
opierających się bosym stopom.

Półowa orzełka -
na włóknie otoku,
segment przyjazni żołnierskiej.

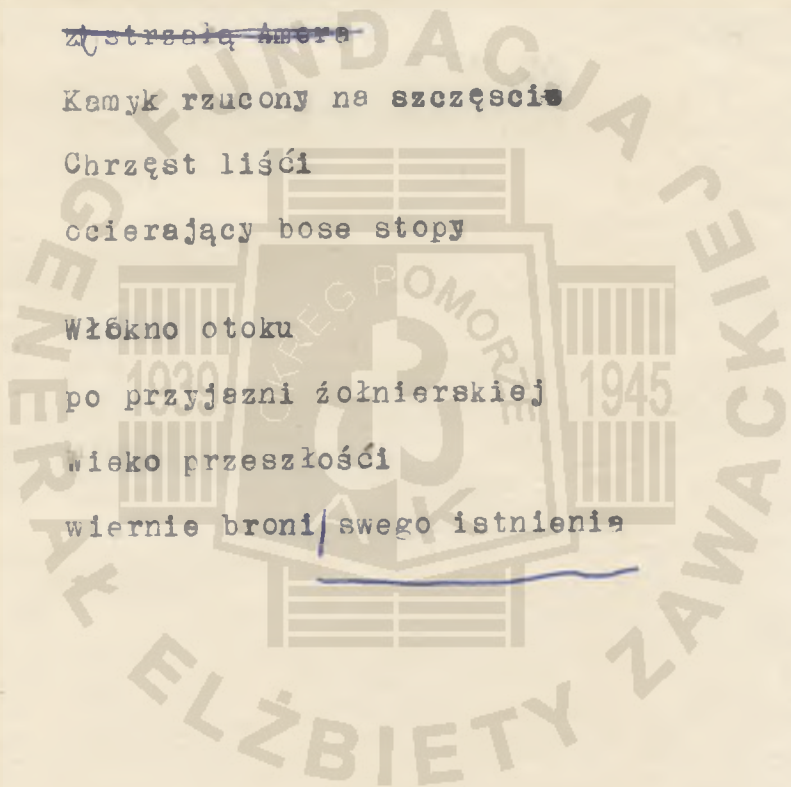
W spoczonej dłoni
odchylone
wieko przeszłości,
broniące wiernie
swego istnienia.-

Szkatułka

Mitem jesteś -
a jednak
jedno wspomnienie
przywraca Ci
oblicze rzeczywistości

Dotyk dłoni na korze
~~z strzałą Amora~~
Kamyk rzucony na szczęście
Chrzęst liści
ocierający bosa stopy

Włókno otoku
po przyjeździe żołnierskiej
wieko przeszłości
wiernie broni swego istnienia

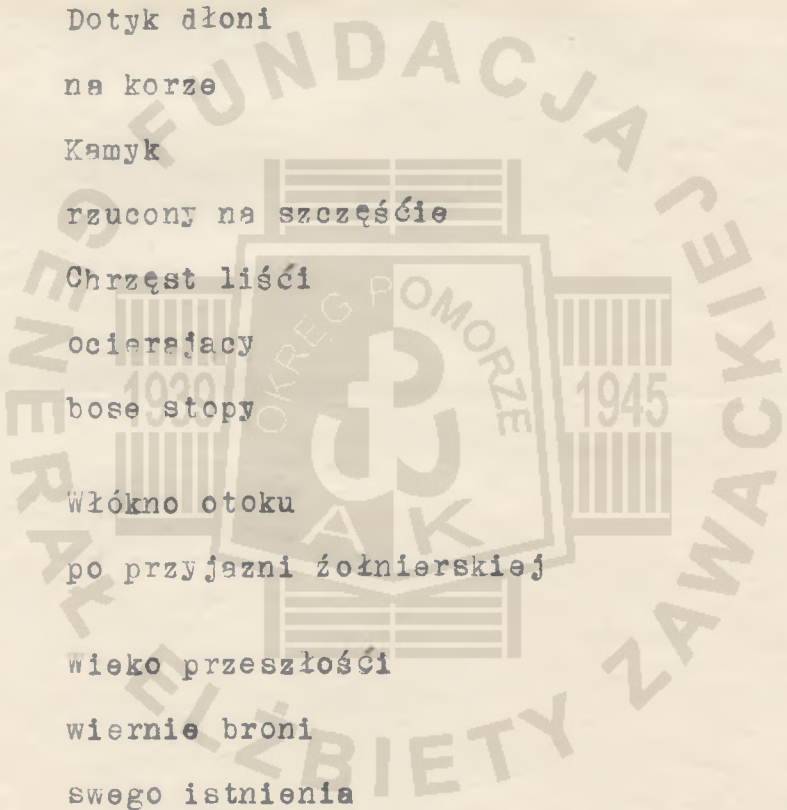

III/5/141

Szkatułka

Mitem jesteś
a jednak
jedno wspomnienie
przywraca Ci
oblicze rzeczywistości

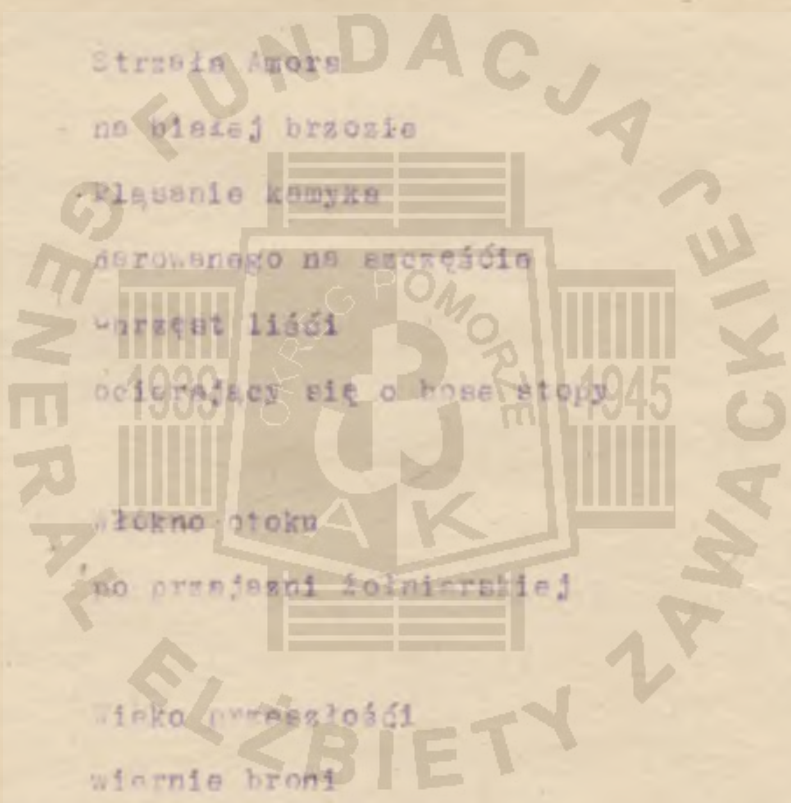
Dotyk dłoni
na korze
Kamyk
rzucony na szczęście
Chrzest liści
ocierający
bosa stopy
Włókno otoku
po przyjazni żołnierskiej
wieko przeszłości
wiernie broni
swego istnienia

Sekstulka

Wtem jesteś
o jednek -
wspomnienie
przywroca ci
oblicze wieczności

Strzeż się Agors
na wieziej brzozie
Kłusanie kemyka
srowanego na szczyście
wzrost liści
ocierający się o bosa stopy
Włokno otoku
no przesłani żołnierskiej
Wieko przeszłości
wiernie broń
swego istnienie

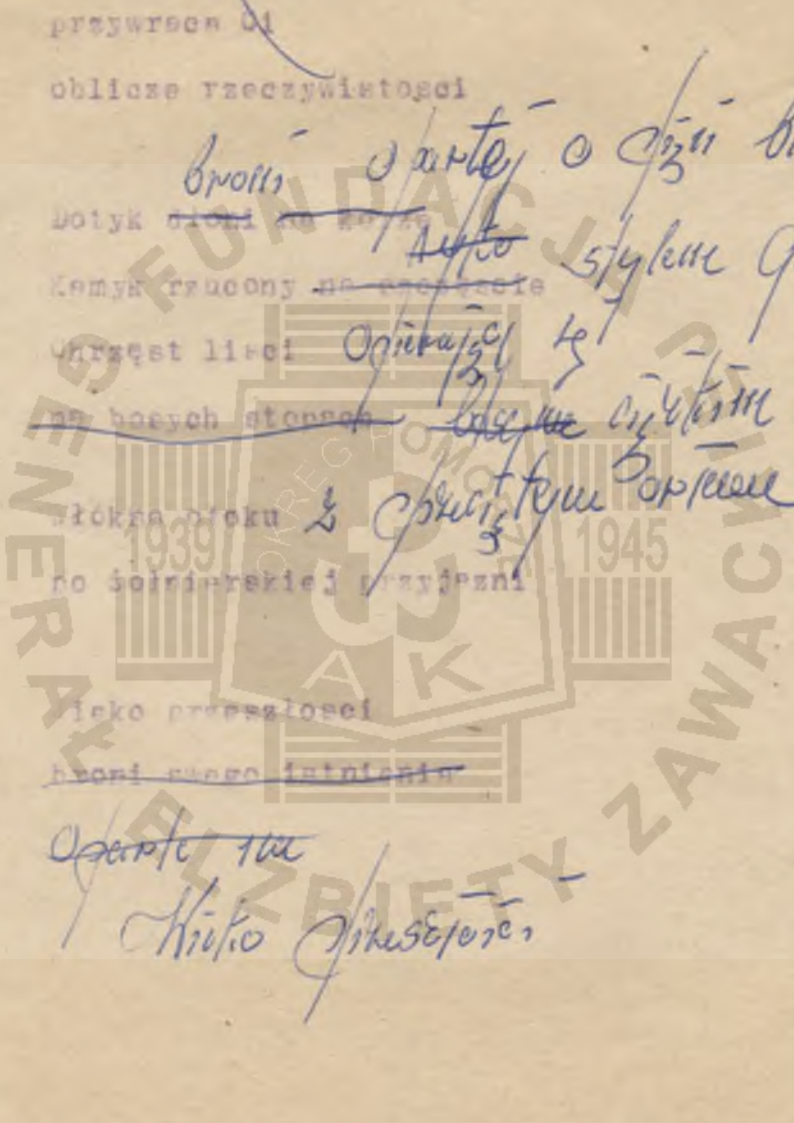
11/15/143

Przetulko

Mitem jesteś
a jednak
jedno wspomnienie
przywroca ci
oblicze rzeczywistości

Wzrost i siły o fizji brzoj
dotyk ~~nie~~ *dotyk*
Kamylk rzucony na ~~przebieg~~ *stylu gwiazdy*
urzęst liści *Opiekajcie*
~~na boych stonach~~ *Wzrost i siły*
Wiekna wieku *z chwytym*
no żołnierskiej *przejści*
Wiek przeszłości
~~byłi całego istnienia~~

Oparte na
Wielko przesłane

III/15/144

Ślubowanie

Najjaśniejsza Pani I

Pod baldachimem
włocławskiego nieba,

jarzących oczach naszych skromnych domostw ,
wsparta na ramionach swych poddanych,
otulone pochylonymi głowami -
Bądź pozdrowiona -
w naszej Parafii - Cudowna Madonno I

Obok kwiecia woni ,
na stopy Twoje ,
składamy Ci Pani :

Serca porace, czystym ogniem syte ...
kwiaty rodzace - jak Twe dłonie darów pełne,
szepty modlitwy - czystej mowy polskiej,
biel ślubnych sukien - godnych swego ciała,
szyl miłości, samotności sroziej.

Królowo Polska I

Zrólowo kwiatków I

Zdejm bliznę z Oblicza i
jak berłem rozkaż :

By pierworodnym i nienarodzonym -
miejsce na Ziemi było dzielone -
by pokarm dziecka -
był pokarmem matki.
By znak równania
między dłońmi powstał.
By myśli - czynem -
podażaiły ku Słońcu.
By werset szczęścia nie opuszczał serca.
Po chore życie, życie odchodzące -
dłonie dobroci - podić.

Matko naszych czasów - w Swym Majestacie -
Pod Twoją obronę I

Włocławek, dn.22.IX.1975 r.

Aniela Nowakowska
Wrocław

III/5/145

Swiatowy Sztandar

W Testamencie Swiata -
uwieczniony

Twoje Imię

Czarna Madonna
na Błękitnym Polu
Srebrzysty orzeł w koronie

Szczęśliwi Ci -

co pod Twoim Płaszczem
bronili Ojczyzny

Po dniach męki i bólu
o godzinie Zero

jak

Złotych kłosów łan
wyszliśmy z Podziemia

by walczyć

Dzis -
w Dumnych Dłoniach
Drzewiec Sztandaru

poniosą Go CHŁOPCY

przez Swiat -

Ten Nasz Zwycięski

Sztandar Armii Krajowej -

~~U 482~~

III/5/146

Gdy świt różowy ~~zawita~~ nad miastem i
budzi mężczyznę ^{budzi} i niewiastę i
wszystkie stworzenia - owady i gady
by żywot swój wiodły dla siebie wygodny

W społecznej tej masie - zaszczytne zadanie
przypada ulowi pszczelemu - co dnia każdego
składa ludziom w darze -
dzbany miodu wonnego

Ciągną więc do ula - krasnoludki żwawe,
by miodu słodkiego zaczerpnąć w nadmiarze ,
a pszczołki odziane w swe białe kitelki -
szykują już dla nich te swoje rondelki

By igła - co daje życiodajne soki - leciutko, bezboleśnie
wbijała się w boki, by ząbki były, jak ^{ptasie} pióreczka i
lśniły - jak promień słoneczka,
by dziecku wywafzyć z kwiatków nektar słodki,
by rosły w tężyznę i pociechę matki

Ul - brzęczy, ul szumi - w swych mocnych posadach -----
by sprostać zadaniom, a ruch wciąż się wzmaga :
Zabiegi , badania, recepty, rentgeny !
Malinko Najmilsza ! Daj nici pajęcze i kostki zajęcze,
pręciki drucziane, norki drewniane, probówki, lansety,
gazę i bandaże - wszak przepis tak każe

Kaktusik ~~małeńki~~ ! Wieliznę na zmianę -
bo czystość to zdrowie, tak głośzą slogany

Władczyni "Pegazów " - daj rączę rumaki -
by puch ten kłabędzi przywiozły do paki

./.

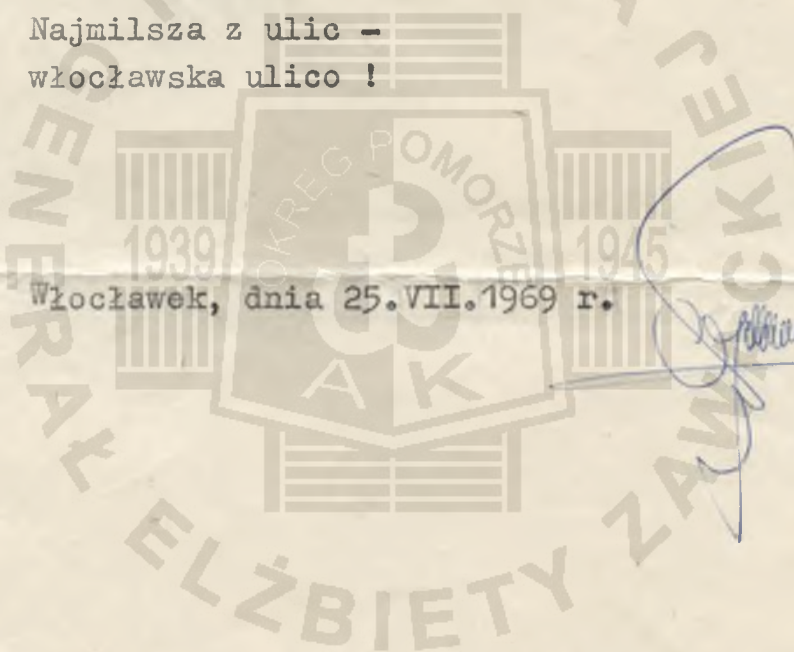
Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/147

U l i c a

Ulica " moja " - mieniąca wstęga
srebrem, błękitem, zielenią,
Ulica moja stu-wejściowa brama,
azyl dzieciństwa, dojrzałego bytu
miłości wszelkiej, samotności srogiej,
Ulica moja - " Trzynastu kasztanów "
z partingiem piaskownic, nicmi latawców,
baśⁿ, Andersena - pałaców , morz szaro-burych,
łódeczek z kory ,
kół kredowych,
Najmilsza z ulic -
włocławska ulico !

Włocławek, dnia 25.VII.1969 r.

[Handwritten signature]

U l i c a

Ulica " Moja " -
mieniaca się wstęga -
srebrem, błękitem, zielenią.
Ulica moja -
stu-wejsciowa ... brama
Azyl dzieciństwa -
Dojrzałego bytu,
miłości wszelkiej ,
samotności srogiej.....
Ulica moja -
" Trzynastu Kasztanów " -
z parkingiem piaskownic -
niemi latawców -
bielejących w górze
Baśń Andersena ;
Pałaców z igliwia ,
Mórze szaro - borych,
Łódeczek z kory i
kół kredowych -
Najmilsza z ulic -
Włocławska Ulica I

U P r o g u

Gdy ... z witraży -
wahadło czasu -
zetrze
złoczone freski -
prawem dzieciństwa
w przebitym murze
przesytu
odszukasz i
Przyjaznych ramion
drog -
z wpiętą
brossą lasów,
brzemiennej kłosa
o schylonych czołach -
i jak ... pilgrzym -
na progu
rodzinnego domu -
odnajdziesz siebie.

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/15/150

U P r o g u

Gdy ... z witraży -
wahadło czasu -
zetrze
złocene freski -
prawem dzieciństwa
w przebitym murze
przesytu
odszukasz I
Przyjaznych ramion
dróg -
z wpiętą 1939
broszą lasów,
brzemionnych kłosów
o sehyłonych czołach -
i jak ... pilgrzym -
na progu
rodzinnego domu -
odnajdziesz siebie.

Aniela Nowkowska
Włocławek

III/5/151

m

W progu

Gdy wahadło czasu

zetrze

złoczone freski

w murze przesytu

odszukam

przejazdnych

ramion dróg

z wpiętą broszą lasów

Brzemiennych kłosew

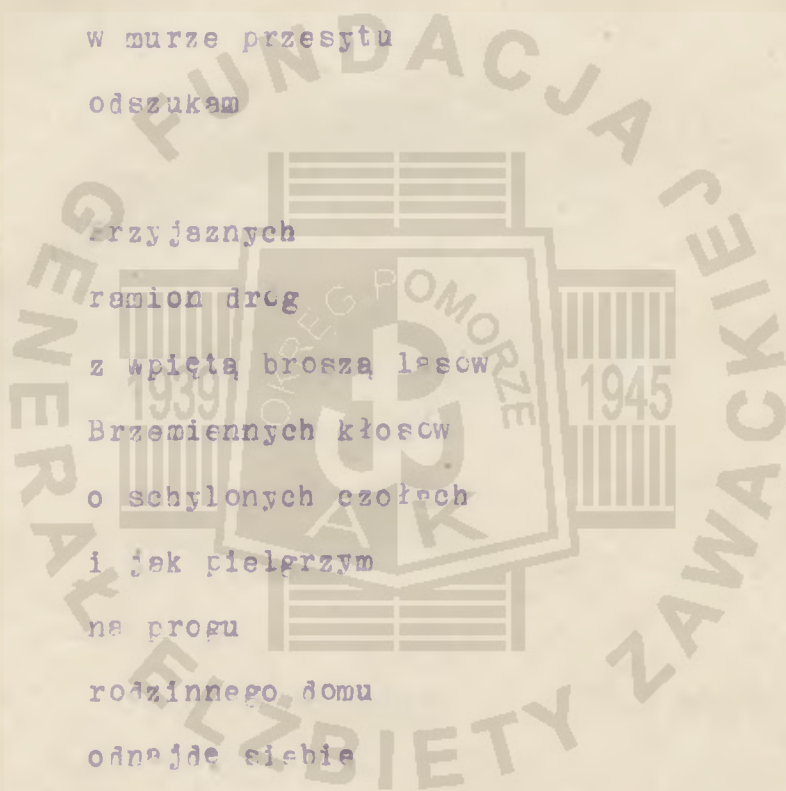
o schylonych czołach

i jak pielgrzym

na progu

rodzinnego domu

odnajde siebie

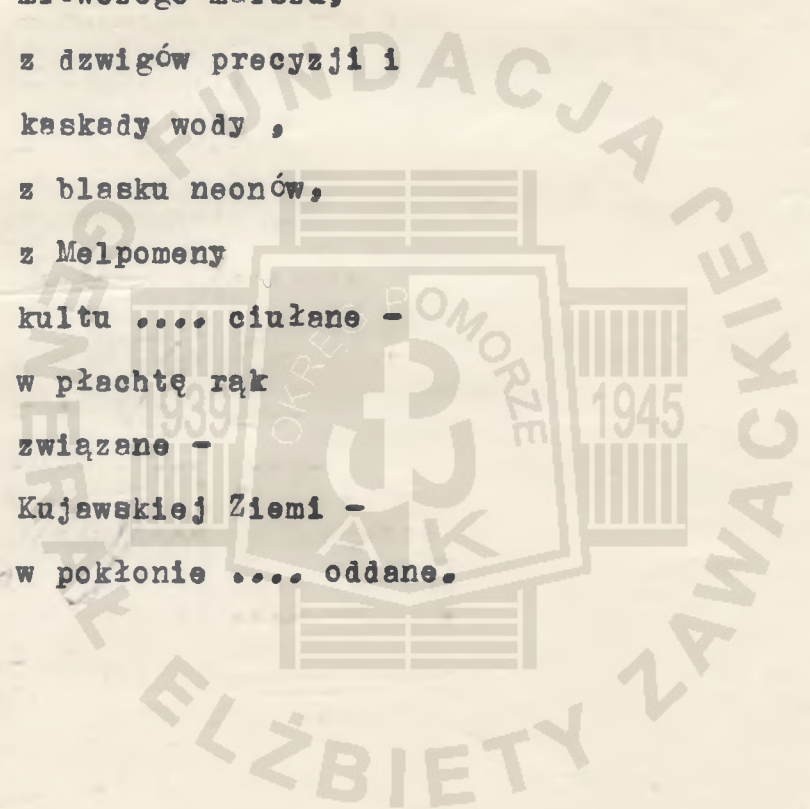

Aniela Nowakowska
Wrocław

III/5/152

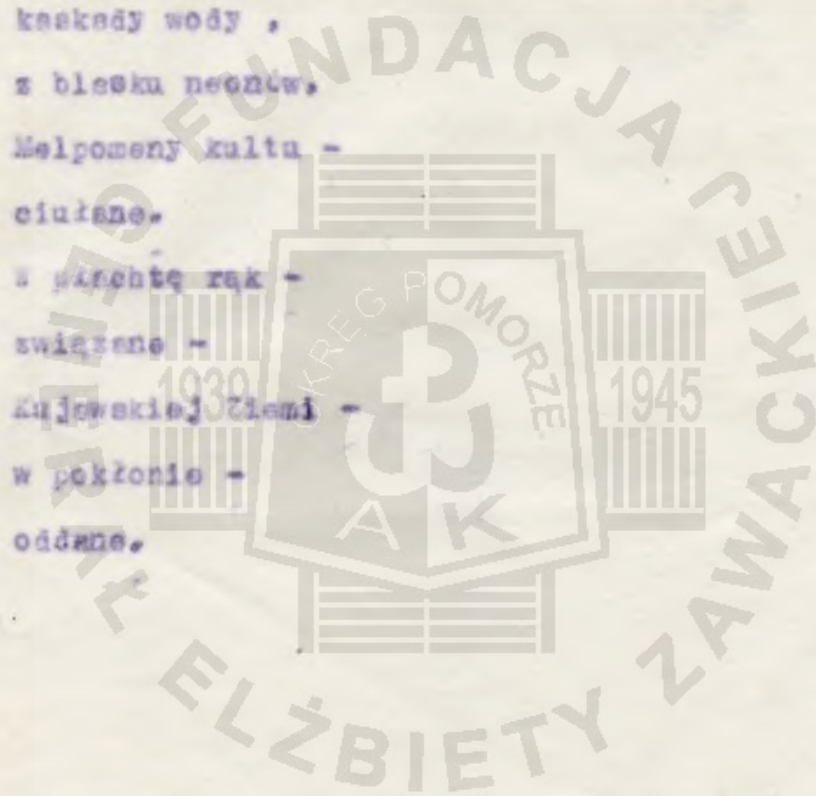
W i a n o

Z miarek dni
płodnych -
dzielonych minut -
mrówczego marszu,
z dźwigów precyzji i
kaskady wody ,
z blasku neonów,
z Melpomeny
kultu ciułane -
w płachtę rąk
związane -
Kujawskiej Ziemi -
w pokłonie oddane.

W i e n o

z miarek dni -
płodnych
dziślonych minut
młodego marszu,
z dźwigów precyzji -
kaskady wody ,
z blasku neonów,
Melpomeny kultura -
cięższe.
z węższą ręk -
związane -
Kujawskiej Ziemi -
w pokłoniu -
oddane.

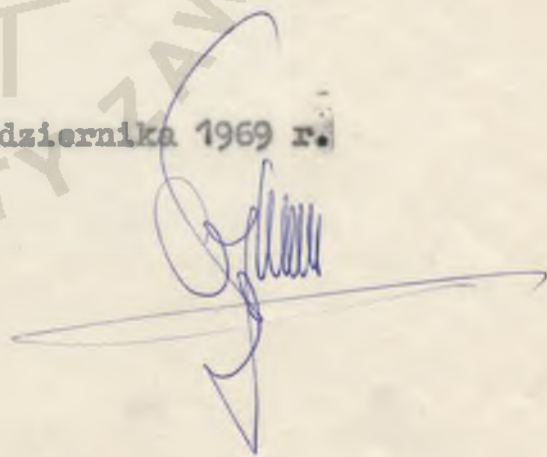
Aniela Nowakowska
Włocławek

III/15/154

W i a n o

Z miarek dni płodnych,
z dzielonych minut,
z mrówczego marszu,
z dźwigów precyzji
z kaskady wody -
z blasku neonów -
z świątyni Ateny,
z Melpomeny kultu -
ciułane ...
W płachtę z rąk -
związane -
Kujawskiej Ziemi -
w pokłonie -
oddane

Włocławek, dnia 10 października 1969 r.

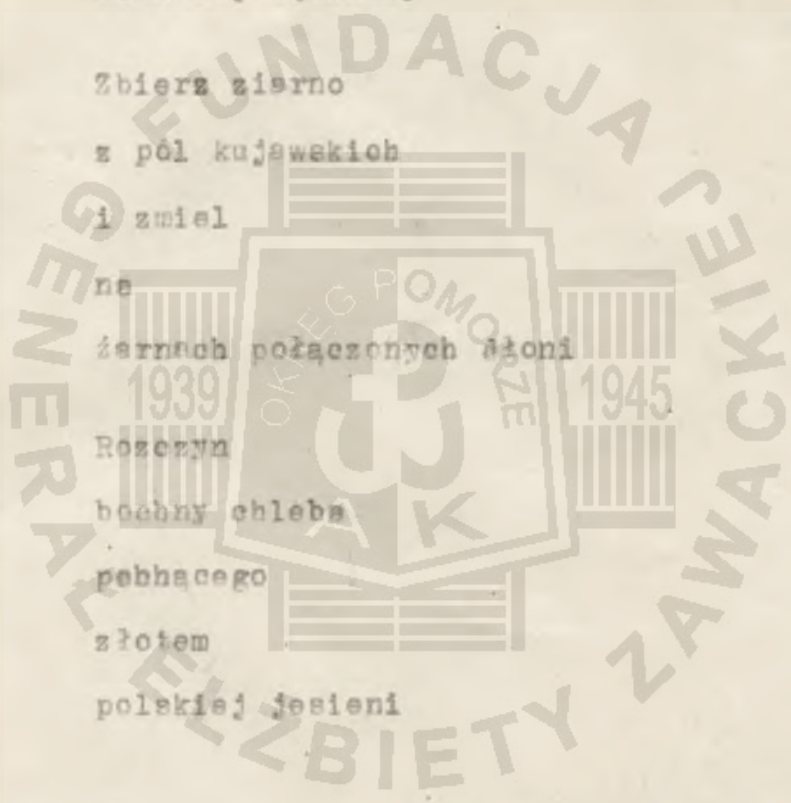

III
/5/155

Wiatrak

Zejdź -
z piedestału przeszłości
i rzuć skrzydłami
w wir
ludzkiej tęsknoty

Zbierz ziarno
z pól kujawskich
i zmiel
na
żernach połączonych łańcuchami
Rozczyn
bobny chleba
peknącego
złotem
polskiej jesieni

Wiosenny zew

Przypadasz -
jak żołnierz
w bitewnym
ataku ...
by w eddechu Ziemi
zanurzyć
swe wątroze.
W kielichu wonności
nasycaś serce -
by sen sinowy
rozluźnił
złe nacki.
Rozmarzonym drzewom
rozdzielasz uśmiech
przebudzenia..

16.lutego 1971 r.

Wizja

Nie odchodz -

Podnies nasze zycie

ku

Słonecu

Erosie Ubogi -
zatruta strzała,
usmiercam
embriony Ziemi

Wróć z hanbiacej drogi -

nim

klepsydra ostatnie ziarnko przesyple

Co w testamencie uwiecznisz Potomnym

Zwinięte w papirus liście drzew

bez cienia orzeszka w rudych łapkach

łaki - omentarzw

bez

spiewu pszczoł

Ogłuchcie wody z zimnymi brzuchami ryb

Posąg Archimedesa o białych oczach -

Obmle 9 - Mieszkanca naszej Planety

Wrocław , czerwiec - 1984 r.

III/5/158

W i s j e

nie odchodz -
nie udawaj nieobecności
Pochyl się wrok
nad
naszym ~~obliczem~~ *istotnością*

Wes -
nasze rachityczne życie
~~w swej małej celi~~
i
podnieś ku Słońcu

Wrodzić -
ubocić duchem
zatruta siła
uśmiercać embriony Ziemi

Wzrosnąć z hanbiącej proci
nim
kierując ~~czas~~
przez życie ostatnie słowo pioski

Co testamentem
uśmiercając octowym -
Zwiniste ~~u~~
~~jak~~
pacirne liście drzew
bez
cienia orzechka w rudych łapkach
Laki -
cmentarze
bez słowa ~~bezczelnych karków~~
Ogłuchłe wody z zimnymi brzuchami ryb

Podaj Archimedeusz o białych oczach
mieszkanca naszej Planety

Wzrosnąć -
~~z dnia wczoraj~~
nim
wybije rodzina "0"

W i z j a ✓

Nie odchódz -
nie udawaj nieobecności

Pochyl sępi wzrok
nad

naszym istnieniem

Wez nasze

rachityczne życie
i podnieś
ku

Słońcu

Erosie -
ubogi duchem
zetrutą strzałą
usmiercasz
embriony Ziemi

wrót z hanbiącej drogi
nim
klepsydra
przesypie ostatnie ziarnko piasku

Co testamentem -
uwiecznisz potomnym-

Zwinięta w papirus
liście drzew
bez cienia
orzyszka w rudych łapkach

Łąki -
cmentarze
bez śpiewu pszczół

Ogłuchłe wody
z zimnymi brzuchami ryb

Posąg Archimedesza o białych oczach
mieszkanca naszej Planety

Aniela Nowakowska
członek Klubu
Literackiego "Kujawy"
Włocławek

III/5/160

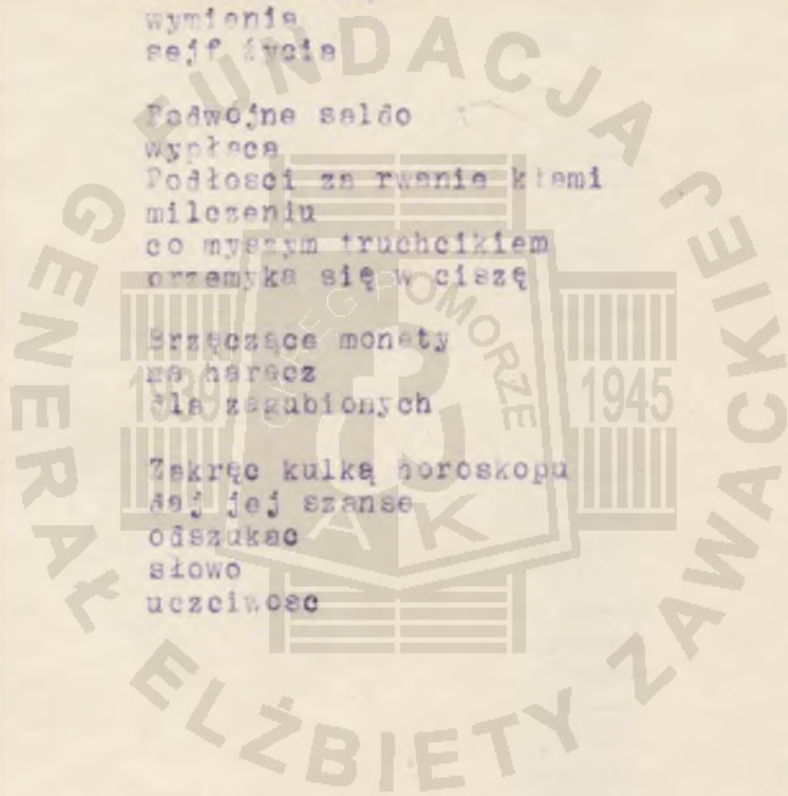
Wizytówka

Przez drzwi wyobraźni
widzę negą rzeczywistość
Dzień z nocą
wymienia
sejf życie

Podwójne sędzi
wypłaca
Podłości za rwanie klami
miłości
co myśm truchcikiem
orzemyka się w ciszę

Przechwytuje monety
na chęć
dla zagubionych

Zakręć kulką horoskopu
daj jej szansę
odszukaj
słowo
uczciwość

III 202
1/5/161

Wizytówka

Przez drzwi wyobraźni
patrzę na nagą rzeczywistość.
Dzien z nocą
wymienia sejf życia.

Podwójne saldo
wypłaca
podłości za rwanie kłami
Milczeniu co myślim truciakiem
przemyka się w ciszę
Brzęczące monety
na haracz dla zagubionych
Zakręć kulką horoskopu
daj jej szansę
odszukać
słowo uczciwość

Aniele Nowkowska
członek Klubu
Literackiego
"Kujawy" wrocław

III/5/162

Wodnik

Zrodziła Cię fala
Nadwiślańskie drzewa
były Ci
koiyską

Wachlarze Wisły
lizęły Twoje rany
gdy ostrość bruków
hambila
bosa stopy

Zamknięciem ciszy
wśród domostw stanałam i
z niemią lekkiem
szelikiem
kronki chleba

Martwość wrota
rozwarły się z trzeskiem
podcięte biczem
sznuconym
z herbu

Dzisiaj
Stalowe serca
niby strójne płochy
wiązaną dumy
wciągają na szczyt

Wodnik

Zrodziła Cię fala
Nadwislanskie drzewa
były Ci
kołyską

Wachlarze Wisły
lizęły Twoje rany
gdy ostrość bruków
hanbiła bosc stopy

Martwoty wrota
rozwarły się z trzaskiem
podcięte biczem
zrzuconym z herbu

Dziś -
Stalowe serca
niby strojne wiechy
wiązanek dumy
wciągają na maszty

ul. Bohna 8

Przemysła Wojewódka Straszę Pożycie

Anielsa Nowkowska
wrocławsk

III/15/164

Sróżba

Pierwiastek gwiazdy
wtulony
w ciepło dłoni

Oślany

z łez medalion
z segmentów życia
ciulany

przed światłem

jak niżej
w sępie skorupy

Aniela Nowakowska
wrocławek

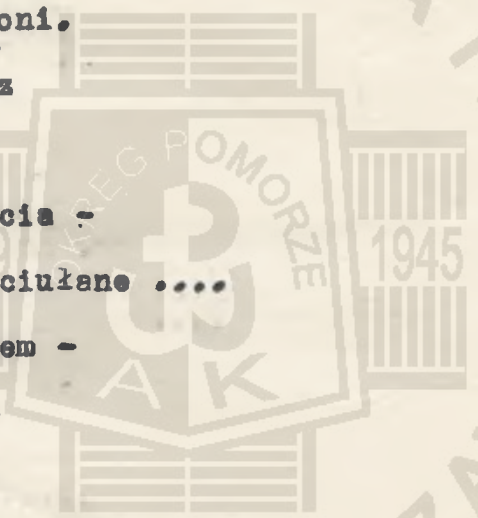
III/5/165

2
+

+

W r ó ź b a

Gałązka rozmarynu -
niby grzywiasta
fala -
wabi magneśm;
Pierwiastek gwiazdy -
wtulony
w ciepło dłoni.
Odlany z łez
Medalion -
segmenty życia -
zazdrośnie ciulane
przed Światem -
zaskniesz -
jak miąższ
w sejfie skorupy.

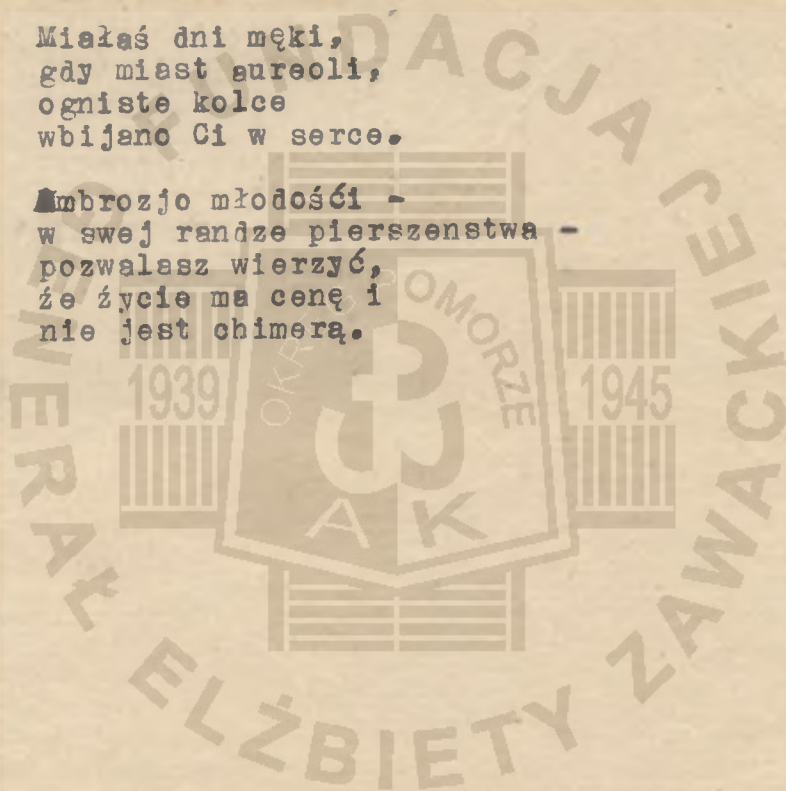
W Stylu Retro

Poezjo -
Matko wybranych,
Odwieczna Muzo -
o odmiennych dźwiękach.

Wypełni sobą -
Ci co Cię nie znają,
Ci co głosu Twego
nie umieją słuchać.

Miałas dni męki,
gdy miałas aureoli,
ogniste kolce
wbijano Ci w serce.

Ambrozjo młodości -
w swej randze pierścionka -
pozwalasz wierzyć,
że życie ma cenę i
nie jest chimerą.

Wysoki próg

Uchwycić piękno

z

pułapu gwiazd

i w kielichach nadziei

roznieść

wśród ludzi

Poranną rosą

napić oczy

by 1939

stały się czyste

jak źrenice dziecka

Z żywicznych smor

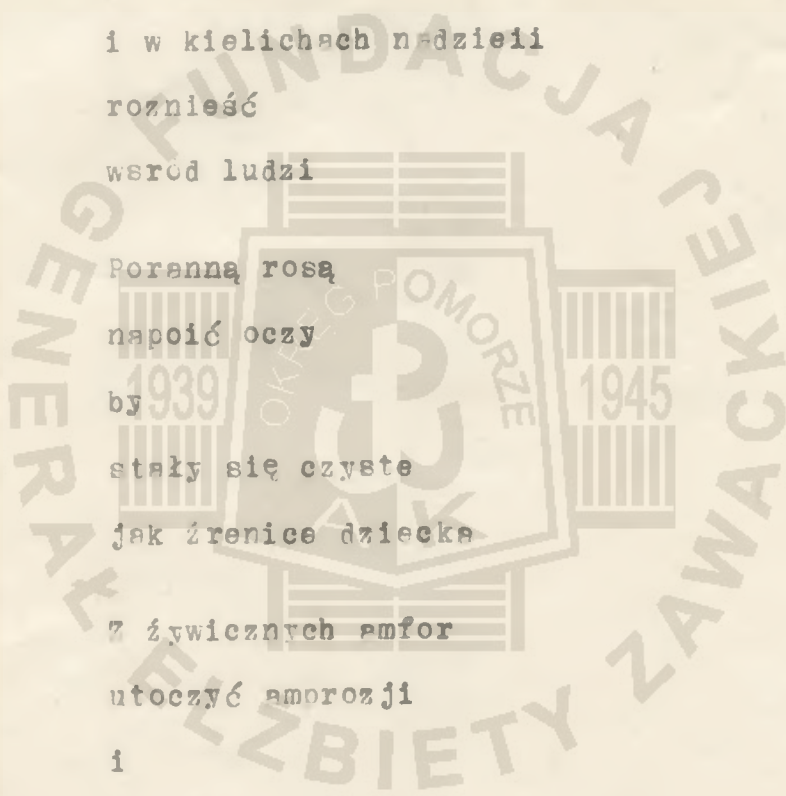
utoczyć smrozji

i

z wyśn Olimpu

pozdrowić

nią ludzkość

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/2/168

Z a b a w k a

Nie miś pluszowy jest bohaterem,
ani radiowy " Rududu ",
posłuchaj Izo, Rafałku !
W sklepieniu bramy
ruda kulka
przerażona i smutna -
towarzysz dzieci, przyjaciel dorosłych,
wzrokiem prosi o łaskę
może Ty, właśnie Ty !

Podasz mu rączkę,
wezmiesz w ramiona,
oczyszczysz futerko,
dasz mu część mleczka i 1945
część łódeczka -
może właśnie Ty -
będziesz jego Panem -
dasz mu imię " Ami " -
to przyjaciel znaczy .-

Włocławek, dnia 21.IX.1969 r.

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/169

Z a b a w k a

Nie miś pluszowy jest bohaterem,
ani radiowy "Rududu"-
posłuchaj - Izo, Rafałku !
W sklepieniu
ruda kulka puchu,
bezbronna , głodna , smutna,
towarzysz dzieci, przyjaciel dorosłych,
łaski prosi wzrokiem,
może Ty, właśnie Ty !
podasz mu rączkę,
wezmiesz w ramiona,
oczyszczysz futerko,
dasz mu część mleczka,
i część łóźeczka
może właśnie Ty !
Będziesz jego panem
nazwiesz go "Ami "
to przyjaciel znaczy.-

Włocławek, dnia 21 IX.1969 r.

Aniela Nowakowska
Wrocław

III/5/170

Zasięki

Rozłupany orzech nieba -
ziarna prawdy
rozsypał ...
Gwiazdy - jak choinki
strojne
na druty nanizął ...
Uparte czoła
w krople potu
uzbroił ..
Dłonie - cięciwom podobne
w firanki buntu
owinął,
by owoc nadzieji
udzwignąć
zdołały

8888888888888888

Anielsa Nowkowska
członek Klubu
Literackiego "Kujawy"
Wrocław

III/5/171

Złote Runo

Na słomianych nosach
idziemy
do naszych dłoni

Szare komórki
w kożu owoców
dejemy w derze

Sefianowe szaty
odwieszono
na kołku historii

Szare
robotnicze popiersie
soloniste
pesem mądrości
Chleb frontowy
zrodzony z miłości
jedzony
pospołu

Aniela Nowakowska

III/15/
172

Złote Runo

Na słomianych nogach
z odchylną przyłbicą
idziemy
do waszych dłoni.

Złote komórki
w koszu owoców
dajemy
w darze.

Chleb frontowy
zrodzony
z miłości
kładziemy
przed Wami.

Obniżone z safianowych szat -
zawieszonych
w "Galerii Historii"
w szarych, roboczych odzieniach,
ściągniętych
pasm mądrości -
dumne
zdążamy
ku swemu
Przeznaczeniu.

III/5/173

Złote Runo

Na słomianych nogach
z odchylną przyłbicą
idziemy
do Waszych dłoni

Szare komórki

~~w koszu owoców~~

dajemy

w darze

Safianowe szaty

odwieszona na kołku historii

Szare robocze popiersia ✓

ściągnięte pasem mądrości

Chleb frontowy ✓

~~zrodzony z miłości~~

jedzony pospołu

III/5/174

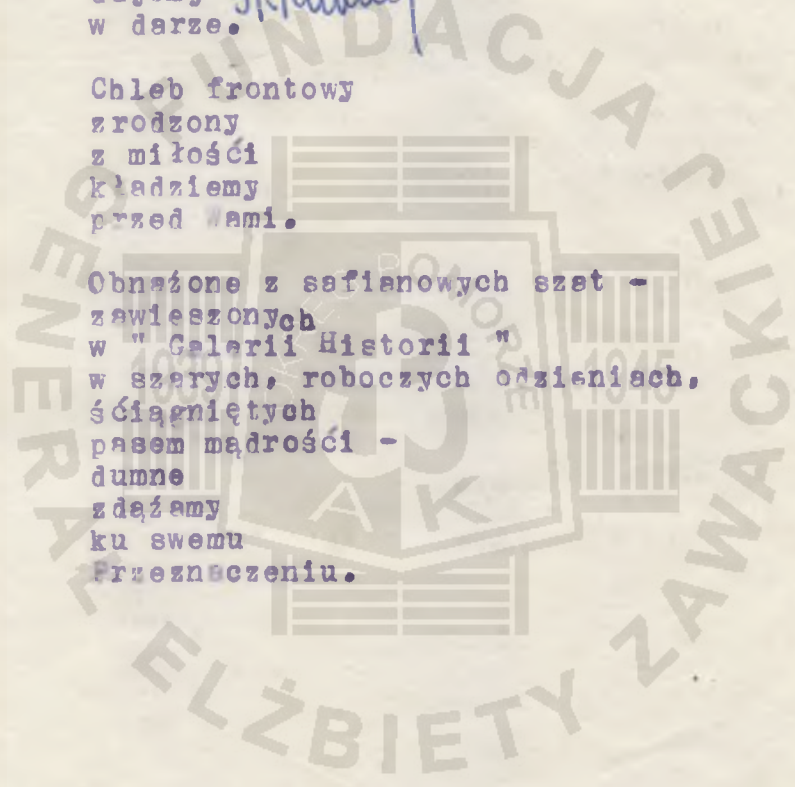
Złote Runo

Na sionianych nogach
z odchylną przybicią
idziemy
do waszych dłoni.

zabawne komórki
w kossu owoców
dajemy *składamy*
w darze.

Chleb frontowy
zrodzony
z miłości
kładziemy
przed wami.

Obnażone z safiarowych szet -
zawieszonych
w "Galerii Historii"
w szerych, roboczych odzieniach,
ściągniętych
pasek mądrości -
dumne
zdeżamy
ku swemu
Przeznaczeniu.

Aniele Nowkowskie
Wrocław

111/5/195

Złote runo

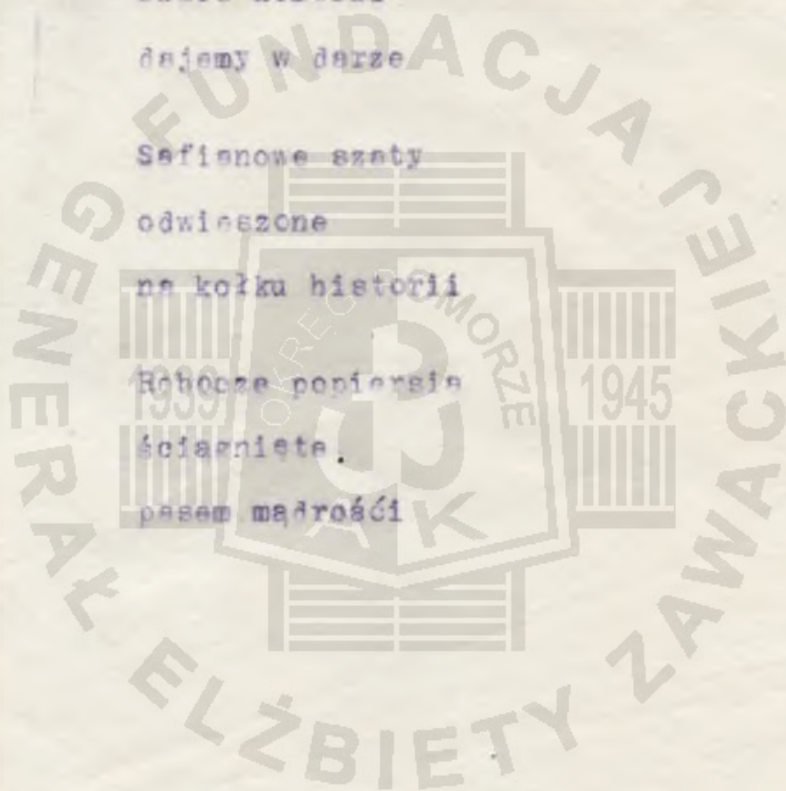
Na słomianych nogach
idziemy
do waszych rąk

Szare komórki
dajemy w darze
Srebrne szaty
odwieszane

na kołku historii

Chocze popiersie
ścianiete.

pasem mądrości

Aniele Nowakowska
Włocławek

III/5/176

Znak równania ✓

Podzielić się Słońcem

jak

krwiobiegem podanej dłoni

Uciszyć gorączkę

i Czarne Izy Zagłady

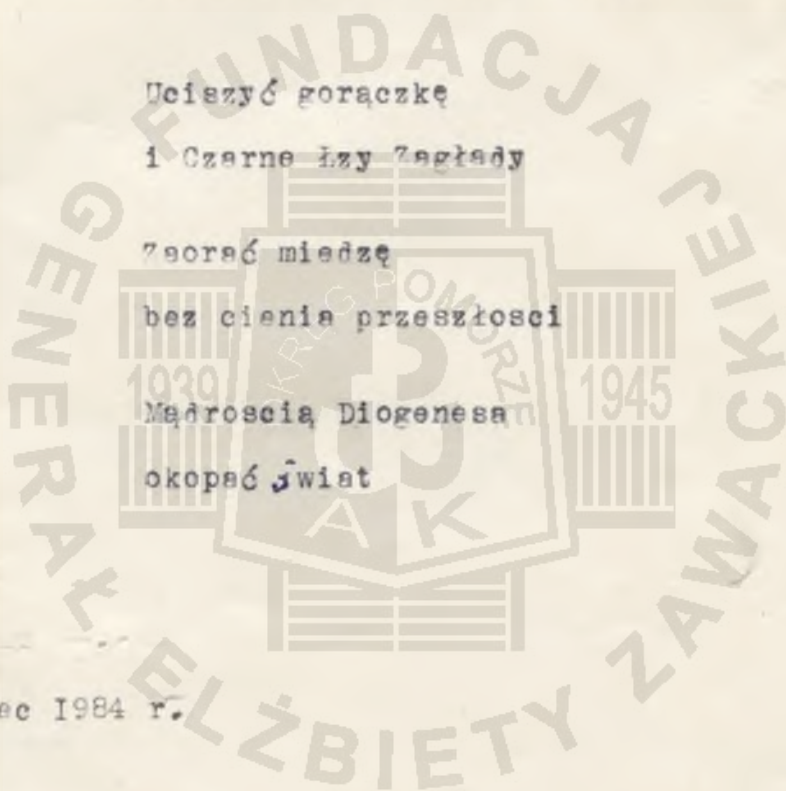
zgorać miedzę

bez cienia przeszłości

Mądrością Diogenesa

okopać świat

Czerwiec 1984 r.

Aniela Nowakowska
i córce

114/5/177

Znak równie

Podzielić się Słońcem

jak

krwiobiciem podanej dłoni

Cieplej gorączkę ~~niebezpieczną~~ i

i

Czerne są sąsiady

Zachować miłość i trwanie

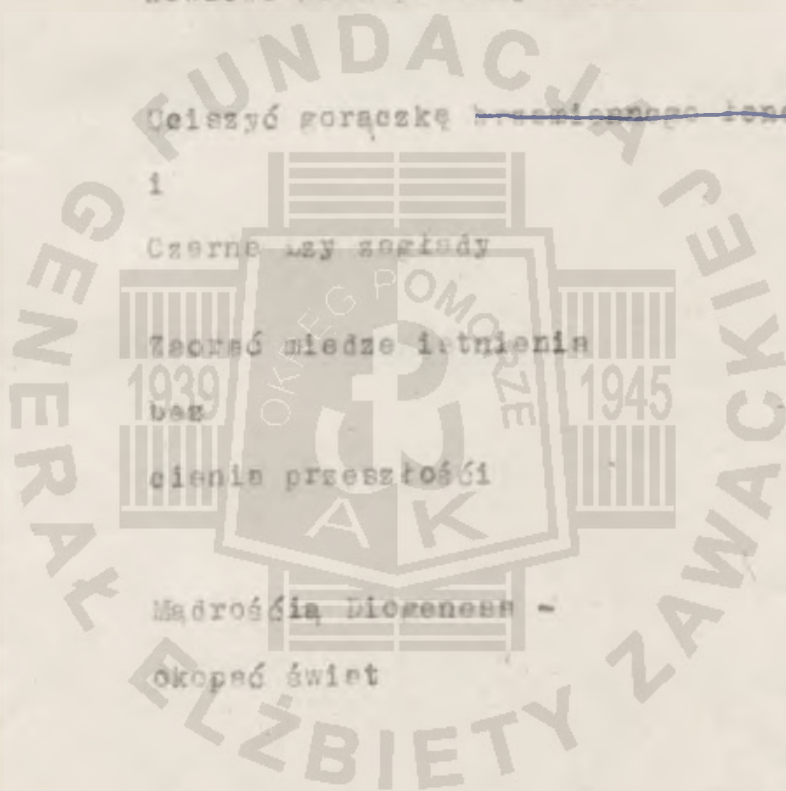
1939
bez

1945

cienia przeszłości

Mądrością Dłonie

okopie świat

Aniela Nowkowska
członek Klubu
Literackiego "Kujawy"
"Łocławek"

VIII/5/1978

Znicz

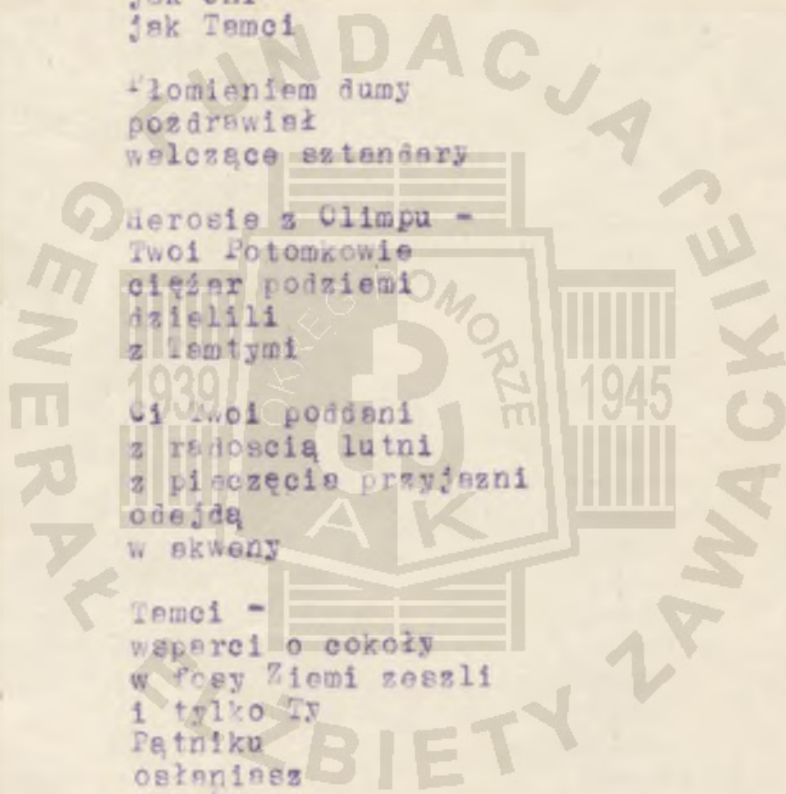
Kantata dziejów
na Apel
zełonał -
jak Oni
jak Temci

Flamieniem dumy
pozdrowiał
welczące sztandary

derosie z Olimpu -
Twoi Potomkowie
ciężar podziemi
dzielili
z łentymi

Ci Twoi poddani
z radością lutni
z pieczęcią przyjeźni
odejda
w skweny

Temci -
wspierci o cokoły
w fosy Ziemi zesłi
i tylko Ty
Pątniku
osłanisz
Ich Wienie

III/5/179

Znicz

Kantatą dziejów
na speł zapłonął
Jak Oni
Jak Tamci

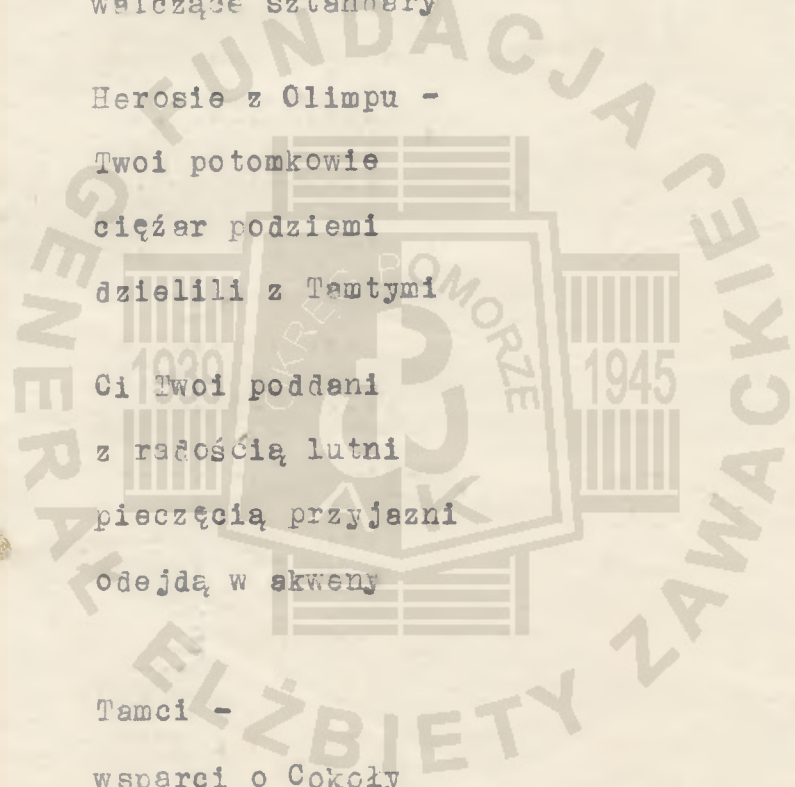
Płomieniem dumy
pozdrewiał
walczące sztandery

Herosie z Olimpu -

Twoi potomkowie
ciężar podziemi
dzielili z Tamtymi

Ci Twoi poddani
z radością lutni
pieczęcią przyjazni
odejdą w skweny

Tamci -
wsparci o Cokoły
w fosy Ziemi zeszli
i tylko Ty
płomieniem
osłaniaasz Ich cienie

Aniela Nowakowska
Włocławek

7m/5/180

~~Allegro~~ /

Znicz

Kantatą dziejów
na speł
zapionął
Jak Oni - jak Tamci

Płosteniem dumy
pozdrawiał
walczące szwadrony

Herosi
Twoi żołnierze
ciężar wsi
dzielili z tamtymi

Ci Twoi poddani
z radością lutni
odejdą w skweny

Tamci -
wspierci o cokoły
w fosy ziemi
szesli
i tylko *Łmł*
osłaniesz Ich cienie

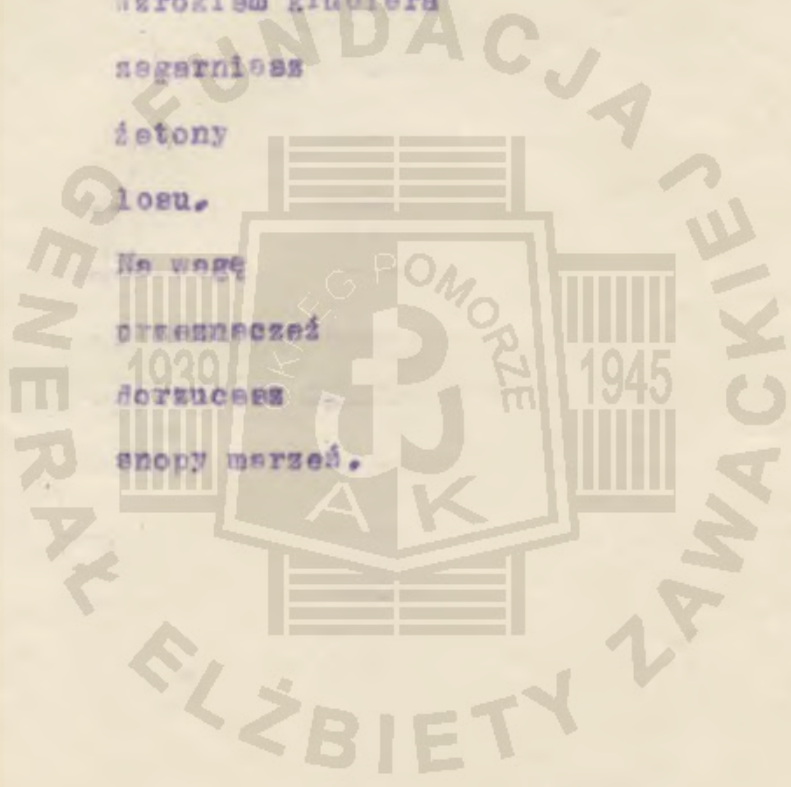

III/5/188

Zwierciadło

Twarzą w twarz -
Jek samotny
leglarz
zarzuca kotwicę,
Wzrokiem krusiera
negarniob
żetony
losu.

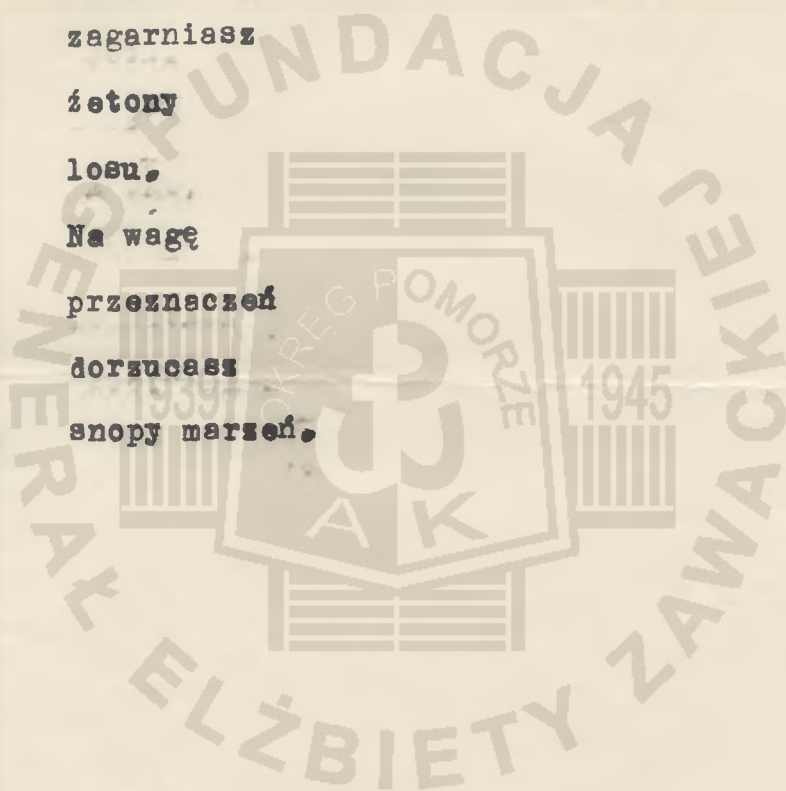
Na wagę
przeszczę
1030
forzucees
snopy merzeń.

III/5/182

Zwierciadło

Twarzą w twarz
jak samotny
zeglarski
zarzucaś kotwicę
Wzrokiem krupiera
zagarniasz
żetony
losu,
Na wagę
przeznaczę
dorzucasz
snopy marseń.

Anielsa Nowakowska
Włocławek

III/5/183

Członek : Włocławskiego
Klubu Literackiego
"Kujawy "

Zółw

W " Wyciegu na tempo " -
zółw nie wezmie nagrody
zagarną ją
Włocławscy Budowlani
za
dogodne ohody

Towarzystwo
z wielu instytucji
patronujących
"Gazecie " -
Czterdziesto-letnie
Towarzystwo Gryzoni
najwierniejsze w świecie

Spacer

Po Włocławskich Bulwarach
zbytnio nie paraduj
bo
Ci zleci na głowę
cegła albo mazut

Włocławek, 30 sierpnia 1988 r r.

Zycie na kredyt

O świcie -
porządkuję stopnie
po których zejść
w otwarty Dzień

Dzień -
Słońca
Przelotu ptaków
Cadechów pierwotnych

Dzień -
Brzemiennych pól
Chleba naszego powszedniego

Dzień -
Przyjeźnych dłoni
Piosenek retro

Dzień -

Zywy -
bez stygmatu

Martwego Kanionu

III/5/185

" Życzenia Noworoczne "

szanowni Państwo - Goście nasi byli i
 tradycji zwyczajem - wypada dziś złożyc
 noworoczne życzenia nawzajem -
 By Rok ten Nowy był dla nas łaskawy, pomyslny
 "Rok Nowy" - powitac jak trzeba uroczyscie i kazdemu
 nos życzyć - nawet i siercy_ście I
 Żłómy więc zatem w hierararii pierwszenstwa -
 Władzy naszej Kochanej - a więc „Służbie Zdrowia”:
 By etatów dosieno im w normie , by cały personel przez rok
 cały był w formie , by p emie, awanse, oznaczenia i medali
 Władze Polski Ludowej im nie zablowali -
 By procentów szaszszas był zawsze deficyt rok cały,
 a budżet sanatoryjny - nie miał konca miary I.
 By mile porządki - niezbędne i wieczne - odbywały się
 troszeczkę ciszej i bardziej bezpiecznie
 By krzesła zostały zmuszone do ciszy i łózek to także dożyj
 Pacjentom zaś - miłym gościom szaszszas - by nocce mieli
 spokojne bez szaszszas hałasu I
 By - " Amor skrzydlaty " , - mniej miał własnej pracy
 niech poczeka do śpiwu skowronków i wieczorów wiosny
 By " Astarynka " - co ma dać unilenie - nie będzie koszmaram,
 papugą, ani szaszszaszeniem
 By cisza , co dla nęrwów jest antybiotykiem - szodkim ,
 nie była mirażem , lecz neketerem cudnym.
 By niest nudy i niepotrzebnej dumy - było więcej dowcipów ,
 żarcików - frazsek modnych
 By wśród gości kiltych - było mniej Adonisów, Parysów ,
 a więcej Wołodyjowskich , Wokulskich i A.....
 Życzymy zatem , aby troski bóle i przebyte zaważy -
 rozłóżyć na " Nowy Rok " cały - w teraz w redosnej odmianie
 ztenaszszas "Białego Walca" - do którego w steropolskim ukłonie
 proszą piękne Panie I

Kuracjuszka "X"

VA DEMECUM

W układzie marzeń -
spotkać Człowieka -
jak medalion
z kruszczu Prawdy

W źrenicach źródlanej wody
obmyć umęczone życiem oczy

W spiżowe wnętrze

jak

w serce dzwona

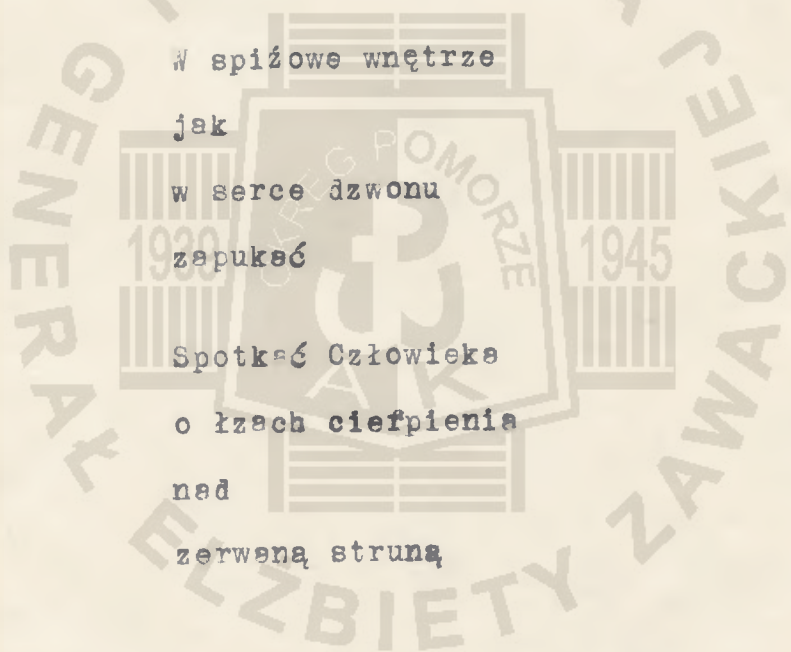
zapukać

Spotkać Człowieka

o łzach ciepłenia

na

zerwną struną

Vademecum

W układzie marzeń -
spotkać Człowieka -
jak medalion
z kruszczu Prawdy

W źrenicach źródlanej wody
obmyć

umęczone życiem oczy

W spiżowe wnętrze

jak w serce dzwonu

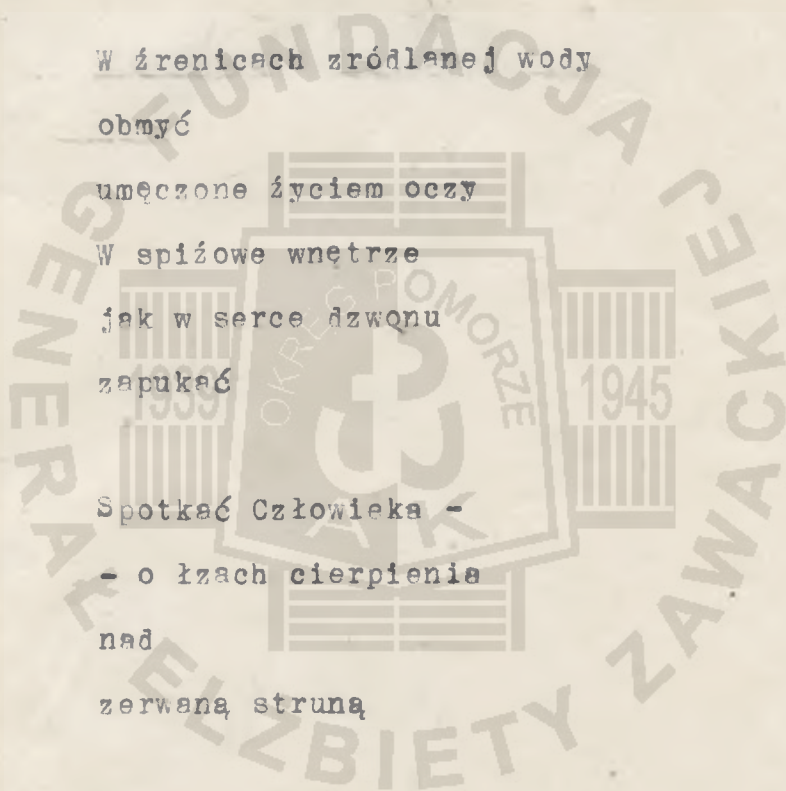
zapukać

Spotkać Człowieka -

- o łzach cierpienia

nad

zerwaną struną

III/5/188

Vademecum

Na -

Kracie Sumienia
zewies
brzęczące emblematy sukcesu

Krzywe Oko Satyra

wekasy Ci

bleaski i cienie
Twojego życia

Po stronie - Ma -
wpier
Isy euforii za wspinaczkę życiową

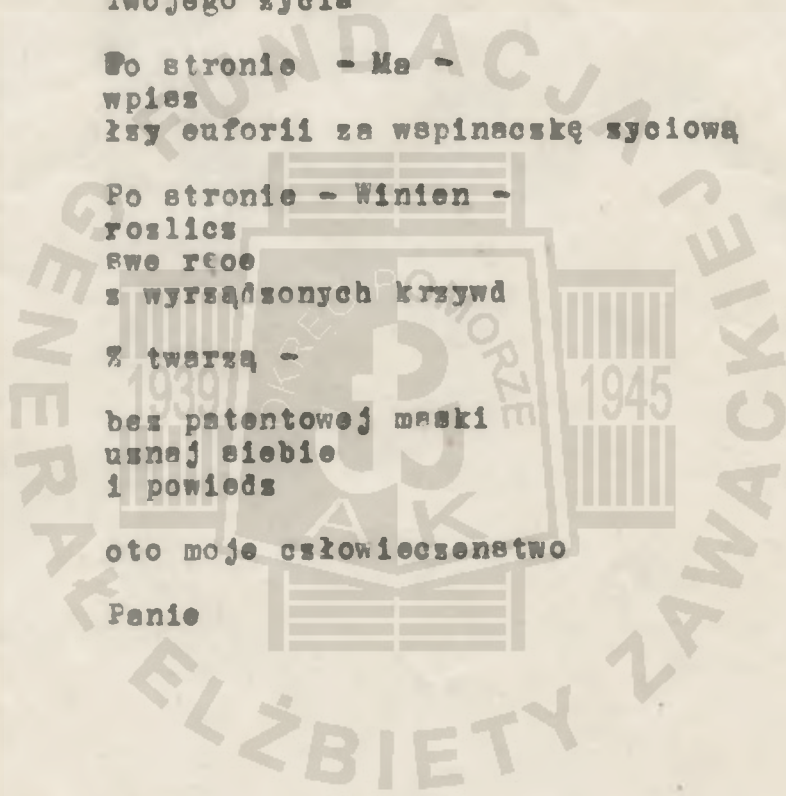
Po stronie - Winien -
rozlicz
swe ręce
z wyrządzonych krzywd

z twarzą -

bez patentowej maski
uznaj siebie
i powiedz

oto moje osławienie

Panie

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/189

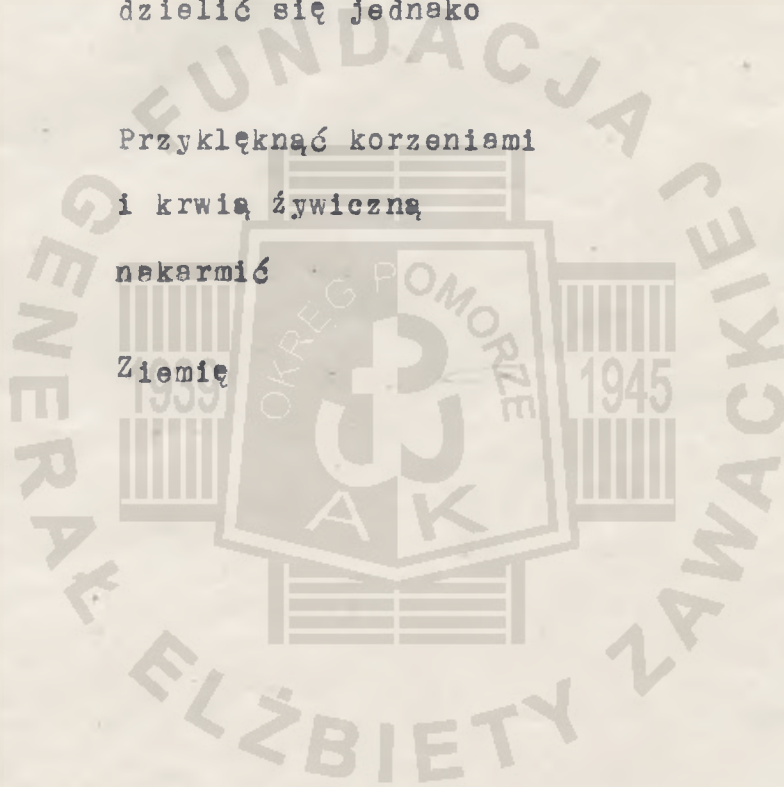
x x
x x

Cedrem być -
zapachem ziemi
dzielić się jednako

Przykleknąć korzeniami
i krwią żywiczną

niekarmić

Ziemię

Aniela Nowakowska
członek
Wrocławskiego Klubu Literackiego
"Kujawy "

III/15/1930

Dla Ciebie Mamo -
kiście bżów
pyszniace się bielą
Kielichy jabłoni
jak
Twe łonie darów pełne
Szumiace fontanny
by
ślady łez Twych w swym sercu
ukryły

Za ciepło Twych kolan
dla bólu mego bezpieczne
schronienie
Za promień Słońca
wpięty w moje sploty
Za kubki mleka miód perlisty
złoty
Za mądrość trwania po
nieruchomość gwiazd

Z wyrazami przyjazni
Szanownej Kółce
Pani
Pelagii Hadrowicz

Aniela Nowakowska

--Włockawek--

Żołniers Armii Krajowej
" ANITA "

III/15/1941

Żołniersowi

Armii Krajowej

Kpt. DR. Józefowi Brzósce

X
X X

3

Dla Was -

Wieniec Laurowy -
za
Mądre Ręce

co
z czelusei niebytu

iskierkę sycie
jak
perłę obwytają

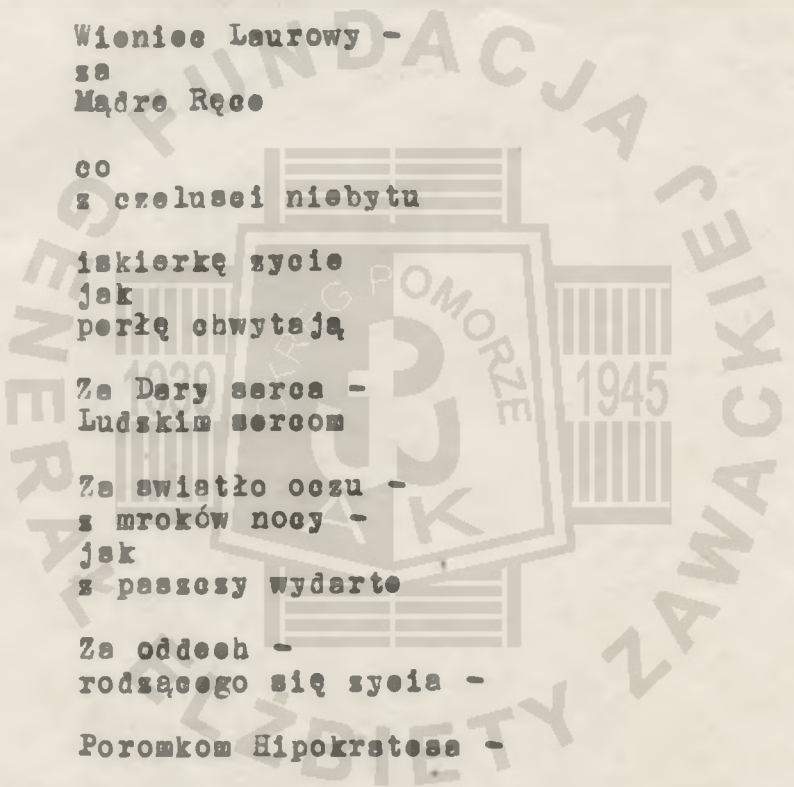
Za Dary serca -
Ludskim sercom

Za światło oczu -
z mroków nocy -
jak
z paszosi wydarte

Za oddech -
rodzącego się sycia -

Poromkom Hipokratesa -

w Darze

III/5/1932

~~Wiersz~~

~~Wiersz wiersz~~

Wiek samotny seglarski *

zarysuje kotwicę,

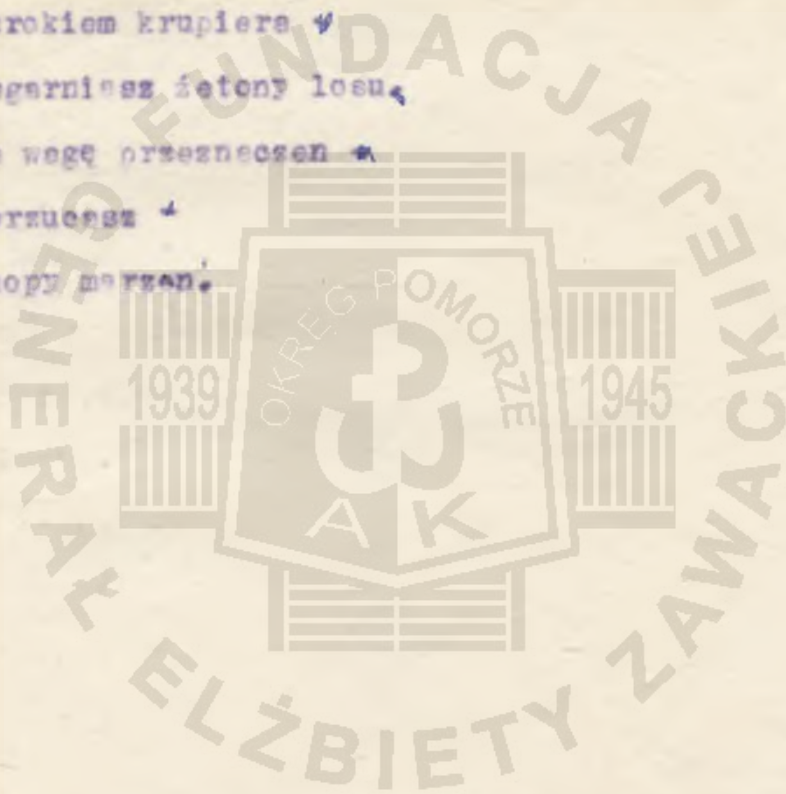
Wzrokiem krupiera *

wzgardzi się fetony losu,

Na węgiel przeszedł *

zarysuje *

snopy miazgi.

III/5/193

x
x x

Mało z Ciebie zostało
Połamano Ci skrzydła
byś pozostał
porzuconym bocianem

Z uchem przy ziemi
przeliczasz

koszty istnienia
Wyważasz szanse
podłożenia lontu

Nakłaniasz siebie
do
ryzyka lotu

W uśmiechu snu
rzezbisz

nowe skrzydła

Aniela Nowakowska
Wrocławsk

Pamięci
KS. J. Popiełuski

111
15/194

x
x x

Na krawędzi marmuru -
spotkałam
Twój Uśmiech

Przejrzysty -
jak skrzydło motyla
Jak -
Lampka Oliwna przed Panem

Uśmiech -
pojednania miłości
Wadzieli

wieczyste piękno -
na
Obrazie Duszy

Anielsa Nowakowska
Wrocław

III/5/1935

Pamięci
Poety

Leona Stankiewicza

x
x x

Odeszłeś -
- Ku

Gwiazdzie która Ci gadała

W spinaczce na
Parnie
ciulkaś
ojczyzniane warstwy

Uczyłeś
szumiące lasy
pieśni kujawskich

A kwiatom polnym
nuciłeś
kokysenki

Osierocone skrzypczki
nie doznają
już
pieszczoty Twoich Dłoni

Byłeś -
pozostaniesz -
Twórcą

Piękna poezji kujawskiej

Aniela Nowakowska
Włocławek

III/5/196

x
x x

Uczestnikowi
Żołniersowi -

Powstania Warszawskiego

Odnalazłem Cię -
w Kanionie Cissy

~~przekreśliła~~
ze stygmatem śmierci

Czyje ramię -
zdobiłeś
~~swą obecnością~~

Pytałem -
o Przyjciół - milczakaś

Pytałem o wrogów - milczakaś

Podniosłem do ust
Czarnymi Łzami zroszone

Two Oblicze

Na białym polu -
prezentuję Ci

Trzy
Cztery Krz yżo

Wybierz -
sbliżony do Twego męstwa

~~Moja Ty~~

Białe Czerwone Pamiątko Walki

Kwiecien 1987 r.

III/5/1997

x
x x

Po linie błękitu -

niby

cyrkowej arenie

suną

twarze ludzkie

Te -

z prawdziwego kruszczu

Te -

o jarmarczonym blasku

Skorupki rozbitych marzeń

kalectzą mi dłonie

Pod kopułą -

rozpięty omszały nietoperz znieczlicy

W posiwających ramach -

profity kolorowych szkiełek

wyjętych

z oczu ludzkich

Maj 1987 r,

III/5/199

x
x x

Przez Ucho Igielne

przewlekasz

osnowę

swego egoizmu

Kilofem milczenie

ubijasz

model swego życia

W futerale wnętrza

chodujesz

bakcyl zniszczy

dla

porażonych

nicością dłoni

x
x x

Pychą indyczą
rozszedzesz
sierną prawdy

Przez Ucho Igielne
przewlekasz
skorupę swego egoizmu

Kilofem milczenia
pokrywasz
model swego życia

W futerale wnętrza
obdujesz
lek nieszalicy
dła
porażonych nieością
dłoni

Aniela Nowakowska
Wrocław

III/5/201

Wnuczkom
Ewuni Cichońskiej

x
x x

W strugach deszczu -
dwa słutkie życia
- Dwa kocięta porzucone bezbronne

Ciepło rąk ludzkich
odsunęło
od nich widmo śmierci
Po czarnej nocy -

- znów ujrzały jasność dnia
W Pałacu z Bajki -
- Dwie Małe Księżniczki
z utęsknieniem czekały
na Niech

W wyciągniętych rączkach -
trzymały
dla

Kubusia i Marci
Kolorową Przyszłość

Pochyl z pokorą głowę
nad
każdym pierwiastkiem życia

Wrocław - Lipiec - 1993 r.

III/15

2. Wiersze autorstwa A. Nowakowskiej
podpisane pseudonimem liter., k. 25 s 202-226
mpisy

III/5/202

Oblicze Głodu

Matko -

o hebanowych licach

oczach

tropionej głodem wilczyey

Twe ręce -

resztki korzeni

z brzołatami obumarłych liści

Twe piersi -

puste skorupy kokosu

Płaczem -

poreżonym laserem

otulasz

więdnące dzieci

- Bądź pozdrowiona Mario -

Pieto bez winy

.....

Definicja Głodu

Matko -

o hebanowych liściach

ooczach

tropionej głodem wilczycej

Two ręce -

resztki kersen

s grzbietami obumierłych liści

Two piersi -

puste skorupy kokosa

Płaczem -

porażonym laserem

otulac

więdnące dzieci

Bądź pozdrowiona Merio -

Pieto - bez winy -

1 sierpień - 1987 r.

Proscenium prawdy

Swiatło -
załamane
na kryształe

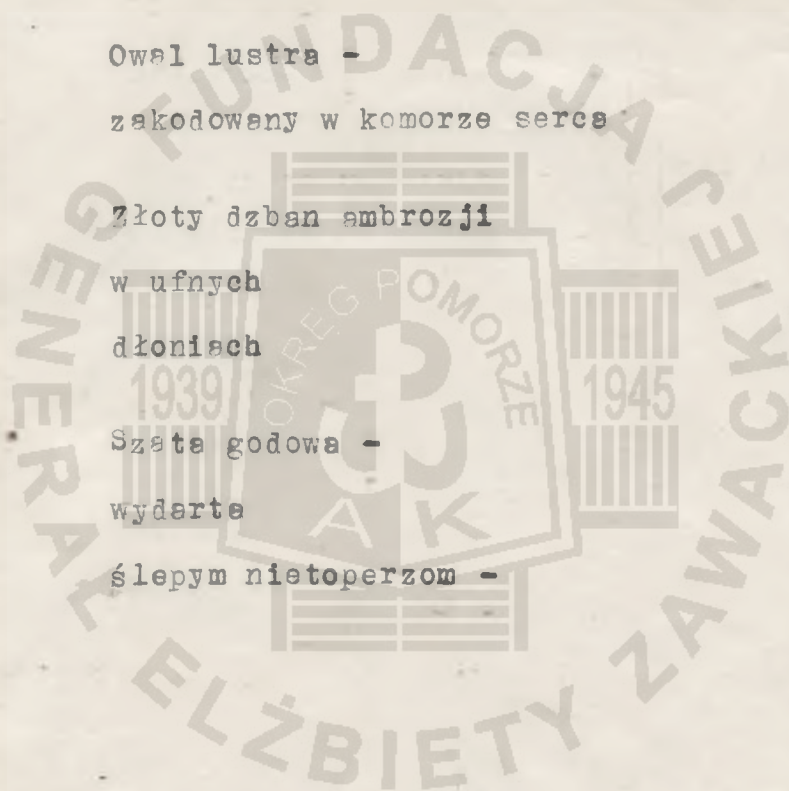
Owal lustra -
zakodowany w komorze serca

Złoty dzban ambrozji

w ufnych
dłoniach

Szsta godowa -
wydarte

ślepych nietoperzom -

GODIO : " Echo "

III/5/1905

Oblicze Grodu

Matko -
o hebanowych liściach

Oczyszcz -
tropionej głodem wilczycej

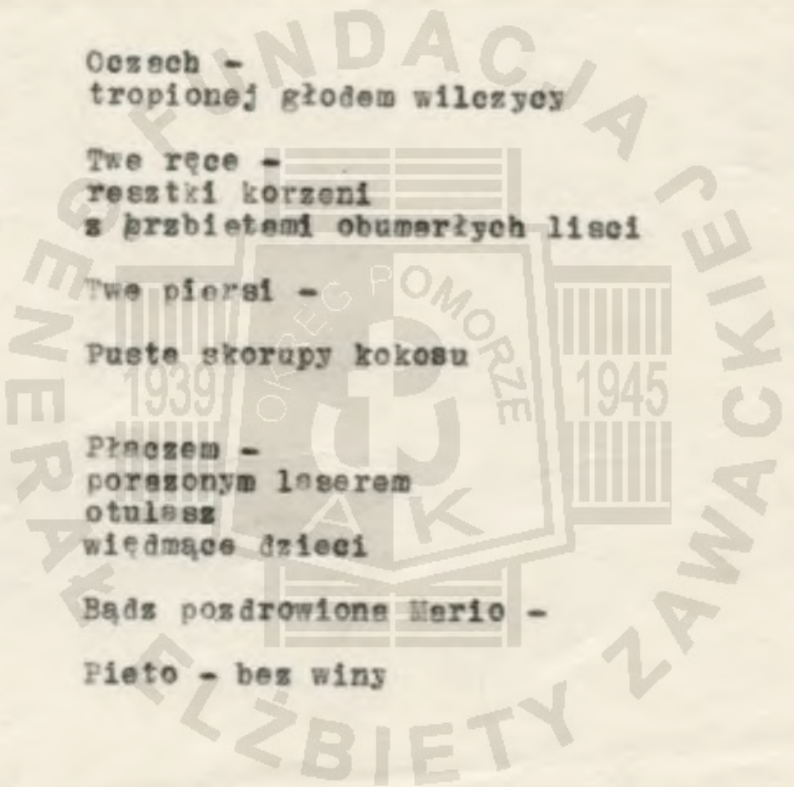
Twe ręce -
resztki korzeni
z przbietami obumarłych liści

Twe piersi -
Puste skorupy kokosu

Placzem -
porażonym laserem
otulasz
wiedzące dzieci

Bądź pozdrowiona Mario -

Pieto - bez winy

GODŁO : " Echo "

III/5/206

AGORA

Ciągnę na Butik -
z przeszczepami życia

Dla zagubionych
Porzuconych przez los
Poszukających siebie

Gdy strzały Amora nie usunie oczu -
zaplikowac
kzy głodnego dziecka

Z przepęknionego skorpionami serca -
wypłukac gady

1
z wplecionym dzieciństwem
stanac
przed Panem

Skarżę Samotności -
Plaster słonecznego Miodu

Maluczkim -
Tym od Dantego -
Złoty Piasek
w spinesce
na
Parnas

GODZIO : " Echo "

11/15/207

Twoje imię ... Włodzisławek

Uchyl -
wieczko z wieczystą dzierzawą

Moi pradziadowie -
drewnianą sroxbą
dzielili
Twe skiby

We wczesnej młodości
ubogie miśles szety

Pochmurne okienka
bosa stopy
w adeptanych w siebie ulieskach

W obliczu bólu
kamienie Twoje
płakały krwią
A Ty trwałeś
bos Kujewiak

Dzis -
Kiedy dzień osuwa nad Tobą

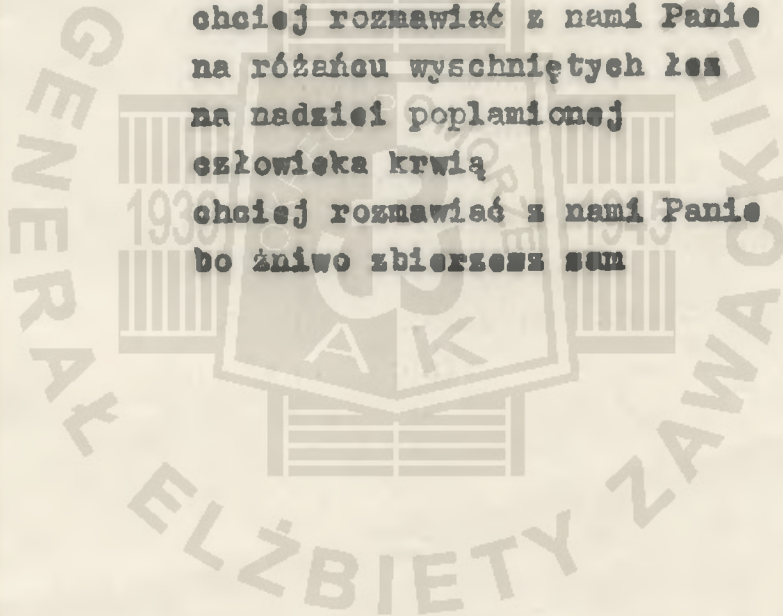
Hejnały syren trzymają stres

Bądź pozdrowiony
Potomku łokietka

11/5/208

x x x

chciej rozmawiać z nami
bo nam twojej obecności brak
bo wyrośnie w nas jakiś gad
bo zabraknie słów
bo nie będzie nas
chciej rozmawiać z nami Panie
na różańcu wyschniętych łez
na nadziei poplamionej
człowieka krwią
chciej rozmawiać z nami Panie
bo żniwo zbierzesz sam

III/15/209

PRZED POCHODEM

Od tablicy do pomnika
od placu do alej
w strugach deszczu
harcerka pomyka
kuśtyka staruska
spieszę parkiem

wspominam

opasany pszenicą
snopy kładłem równo
jak słowa

i słuchałem sieni
przenoszącej
odległy zgrzyt
gusienic
i nie rzeźbiłem kosi

a dziś

gdy na festyn spieszę
nie na staruski

a chciałem jej przysiąc
gałąź lipy
dla dziadka
na kassel

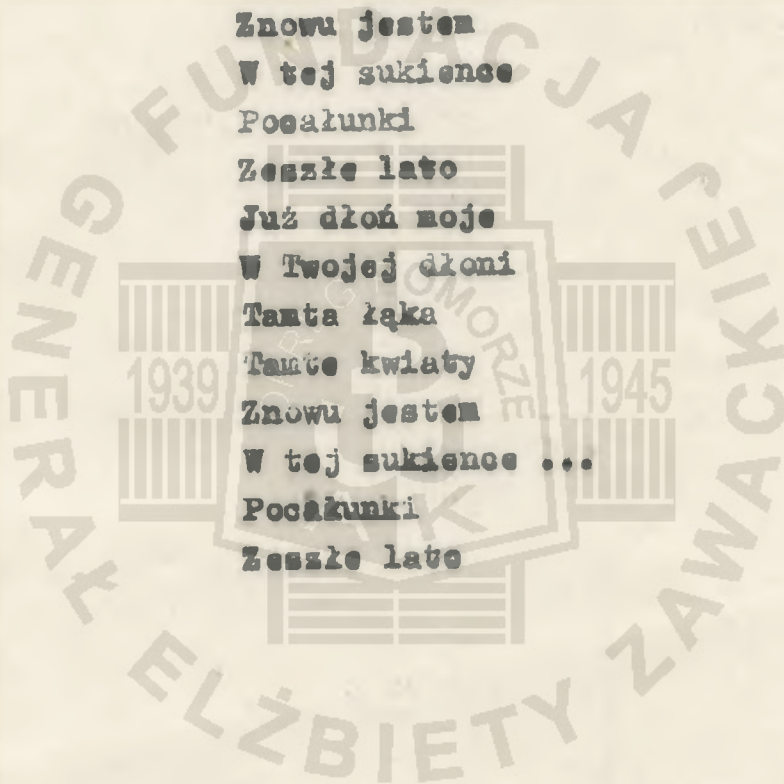
gdybym mógł

słońce bym z kazuł wydobyl
by białe nogi harcerek
nie deptały po promieniach
bo umajona aleja
w transparentach czeka
czeka
na powiew młodości

III/15/210

x x x

A ja biegnę
A ja tańczę
Roszypując
Bukiet kwiatów
Znowu jestem
W tej sukience
Pocakunki
Zeszłe lato
Już dłoń moja
W Twojej dłoni
Tanta łaka
Tante kwiaty
Znowu jestem
W tej sukience ...
Pocakunki
Zeszłe lato

11/5/211

TU JEST MÓJ DOM

Tu jest mój dom,
gdzie kalin biel
i jarzębiny w koralach -
kapicaki brzoś
w cichych wód
kapia się w luster kryształe

Tu jest mój dom,
gdzie noszą szum
i lip pachnące korony
kolobią piśń
w kołyskach swych
ptakom i wiatrom śpiewaną

Tu jest mój dom,
gdzie Popiel, Piast
o wielkiej śnił ojezanie
gdzie przelał krew
pradziad i mąż
za trwały pokój i wolność

11/15/212

AGORE

Ciułam -

na Butik

z przeszczepami życia

Dla zasubionych

Porzuconych przez los

Poszukujących siebie

Gdy Strzy Amora

nie usunie czas -

zasplikowac

żły głodnego Dziecka

Z przepełnionego -

skorpionami serca

wypłukac gady i

z wplecionym Dziecinstwem

stanąc przed Penem

Skardze Samotności -

plester miodu słonecznego i

błogosławione ciepło gniazd

A Maluczki -

Tym od Dantego

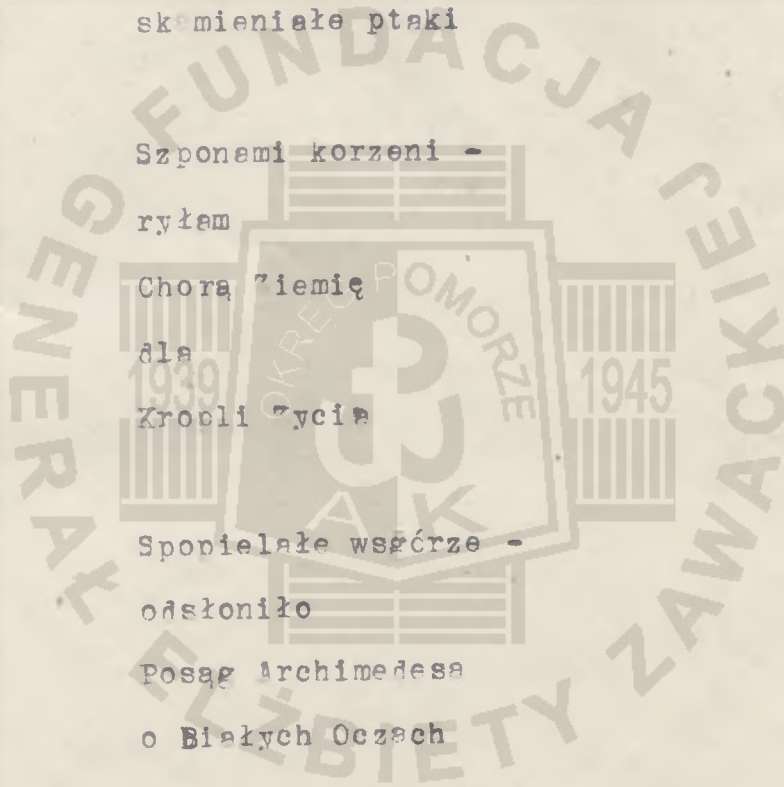
Skrzydło Pęzesa i Żłoty Piasek

w spinaczce na Parnas

III/5/213

Sen bez Maski

Byłam Drzewem -
w unikalnej Zielonej Szacie
Ciężące ramiona
podpierały
skamieniałe ptaki
Szponami korzeni -
ryłam
Chora ziemię
dla
Kropli życia
Sporniałe wścórze -
odsłoniło
Posąg Archimedeśa
o Białych Oczach

III/5/3, 14

godło: "Kujawiak"

BEZ TYTUŁU

Cząstkę życia objął warokiem,
co to sółwim idąc krokiem
- drzeem się stała.

Teraz jego zmarłe widziadło
które zębami maszyn pocięte
proszkami karmione - wzdęte
jak śnieg pięknie wybielało

Z niego trzy widziadła siostrzyce
Każda światła poszła drogą.

Suknię im kolejno udzielał,
ciśkew warokiem w środek wchodził
i tak patrząc dużo widział:

w pierwszej pszczołkę w jabłoni kwiatkach
smutne liście żrące uszyce,
w drugiej - Orła Białego w Gnieźnie
i Łokietka - księcia Kujawskiego,
w trzeciej - siebie ciedzącego w zadumie
nad brzegiem Morza Północnego,
fale go porywają, szarpiają
i żywego brzegowi oddają.

Dziwne fale!...

Dlaczego jednym go nie porzą żykiem?

III/5/315

Godło: L i ś c i

PAMIĘTAM

Rok 33 rokien - grusy,
popioły sraszane łzami.
W nienawiści krwawiło serce.
Wreszcie w przestrzeni -
ruszył czas.

Zołnierze sali nieznani
znacząc kwią
wiele pól i dróg,
Wyzwolenie rozrzewnia się
w mojej pamięci.

Liście grzebią wciąż przeszłość,
Czterdzieści lat brzmiał nokturn
"n i g d y w o j n y"

godło: "Lustro"

III/5/216

MALOWANIE LUSTRA

MALOWANIE LUSTRA

Liczę

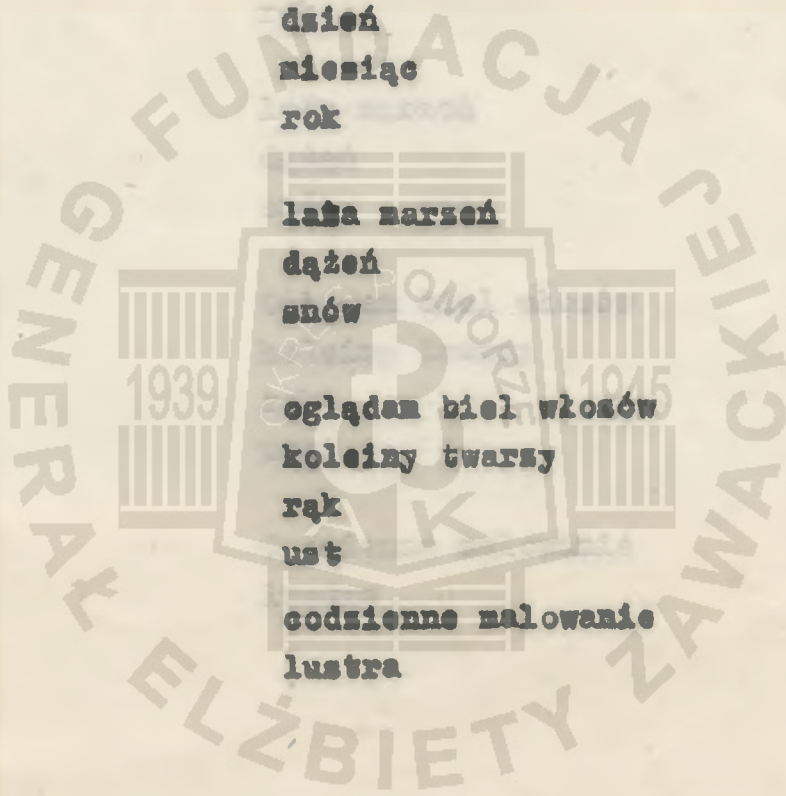
dzień
miesiąc
rok

lata marszeń

dążeń
snów

oglądam biel włosów
koleiny twarsy
rąk
ust

codzienne malowanie
lustra

III/5/217

Fragment listu

Matko Górnicza -
Odwieczna Madonna -
- Ziemia Kujawska
podrawia Cię
posłaniem

Noe Brzemienne
Noe siejące grozą
człunem bólu
nakryła
Two oczys
Po głosie syreny -
- Twój Synek Matko
nie wrócił DOMA

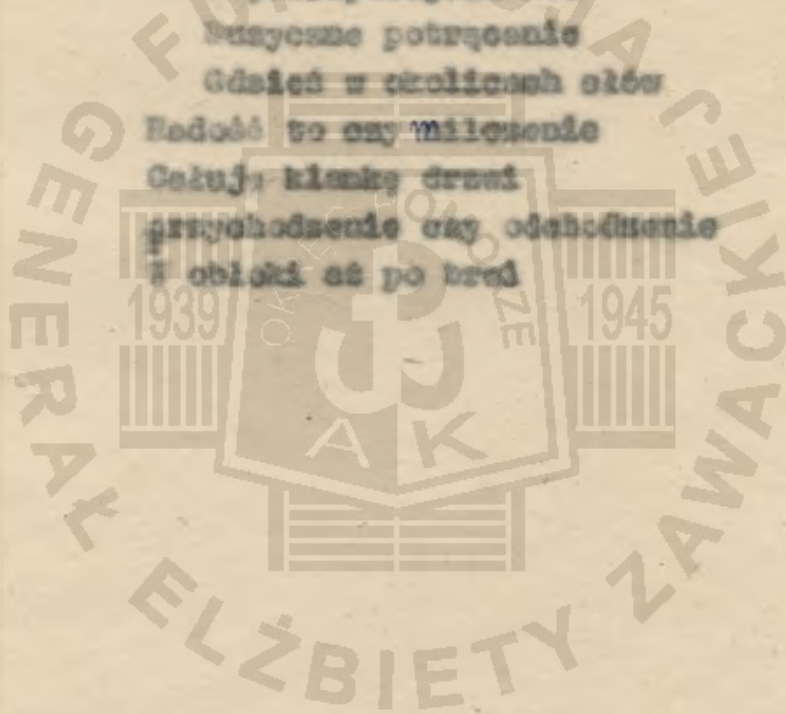
Oblicze kirem
patrzy
w Two serce

w którym
Kołofem Dany
w węglu i soli
rzezbione Polskose

Bądź posłowana Matko Matek Śląskich

Po obu stronach piętna
Są zakamarki snu
To jakby struna pękła
Musycznie w duszy znów

Właśnie granie to czy stanie
W przedpokojach snu
Musyczne potrącenie
Gdzieś w szcziłkach słów
Radobó to czy miłowanie
Człuj: kłuska drzewi
przychodzenie czy odchodzenie
W obłoki aż po brzo

III/5/219

OSAD

Nawet gdy kamień
otwiera się na słońce
straszą czyjeś twarze

masz
krwią nabiegłe ślady

pekza jad

lecz czas
przetrawia wnętrze
porami skóry uchodzisz

w tobie
pająk z hakenkreutzem
czeka

zasuszone muchy

i to jest samotność

III/5/220

CHCIAŁBYM

Chciałbym rozbroić gniewnych
prośbą albo wzrokiem
wskazać im upiory
wracające w snach

Chciałbym powstrzymać iskrę
z której tyle ognia
dopala świece
na uboczach ~~miast~~ miast

Chciałbym wskazać na wszystko
co jest przeciw
wszystkim

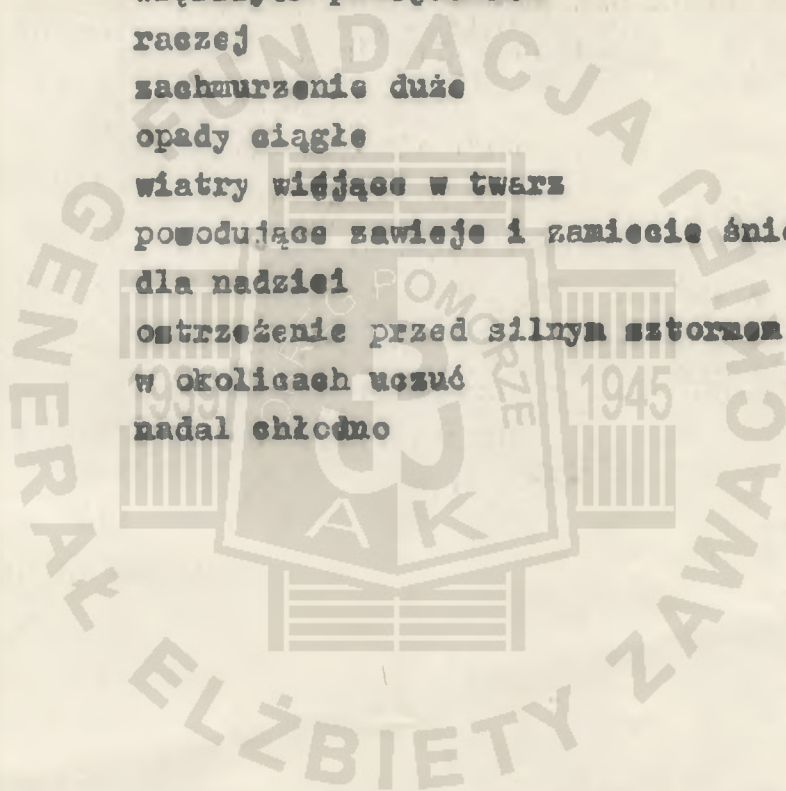
SIECI

Zaciągniesz ku sobie
niższe sieci.
O! Jaka długa sieć Twoja.
W księżycach mi zliczyć
rozstania,
tesknota za Tobą wola.
Sięgniesz do siebie
nieśmiało.
O! Jak trudno
z mej toni,
do Ciebie wypłynąć.
W Twoich sieciach
duże błękitne oczy,
myśle,
dla mnie są
w nich nogę
nawet zginąć.
Sięgniesz do siebie,
jako nieśmiało.
O! Jakżeś długa sieć Twoja.
W dno topoli
korseniami chyba wrosną,
nim mnie wylowić zdolasz.

III/5/222

PROGNOZA

Na podstawie danych wieloletnich
nie przewiduję dla siebie na najbliższe lata
większych przejaśnień
raczej
zachmurzenie duże
opady ciągłe
wiatry wiejące w twarz
powodujące zawieje i zamiecie śnieżne w myślach
dla nadziei
ostrzeżenie przed silnym sztormem
w okolicach uczuć
nadal chłodno

GODZIENNOŚĆ

Papka poranna
papka wieczorna
mieszanka faktów
krzywa emocji

Nasze oddechy
ich tumiwizizm
nasze sprawy
ich sprawy

Wszyscy mówią
wszyscy mają rację

Współczesne zależności
krajowe
światowe
kosmiczne
zależności między człowiekiem
a uzbrojeniem
zależności między człowiekiem
a cieniem jego
strachu

Godło: S t e l l a

VI/15/1924

x x x

Oby nasi potomni nie sasnali już wojny

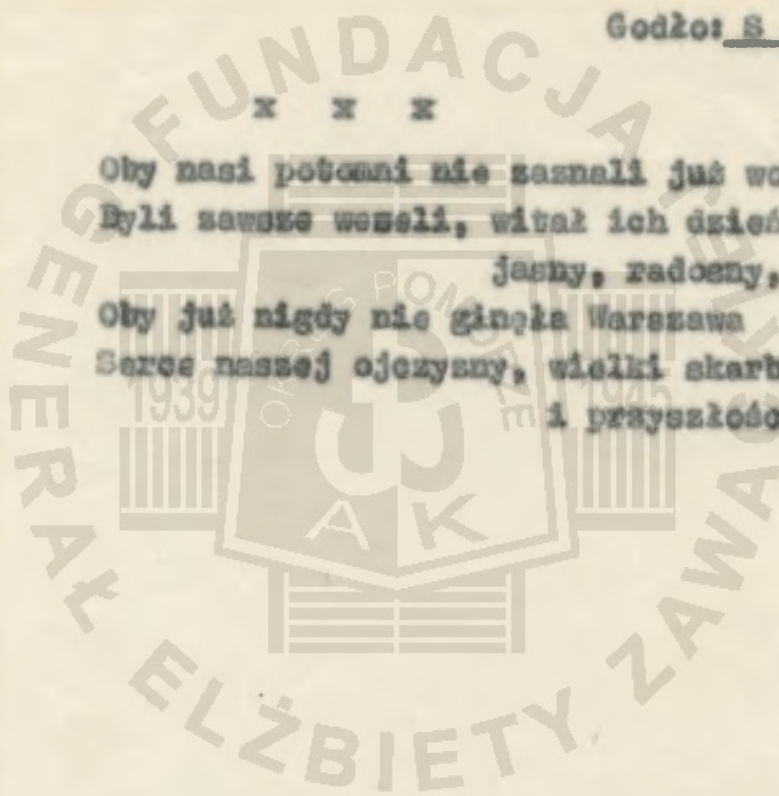
Byli zawsze weseli, witali ich dzień

jasny, radosny, spokojny.

Oby już nigdy nie ginęła Warszawa

Serce naszej ojczyzny, wielki skarb przeszłości

i przyszłości słowa.

III/5/225

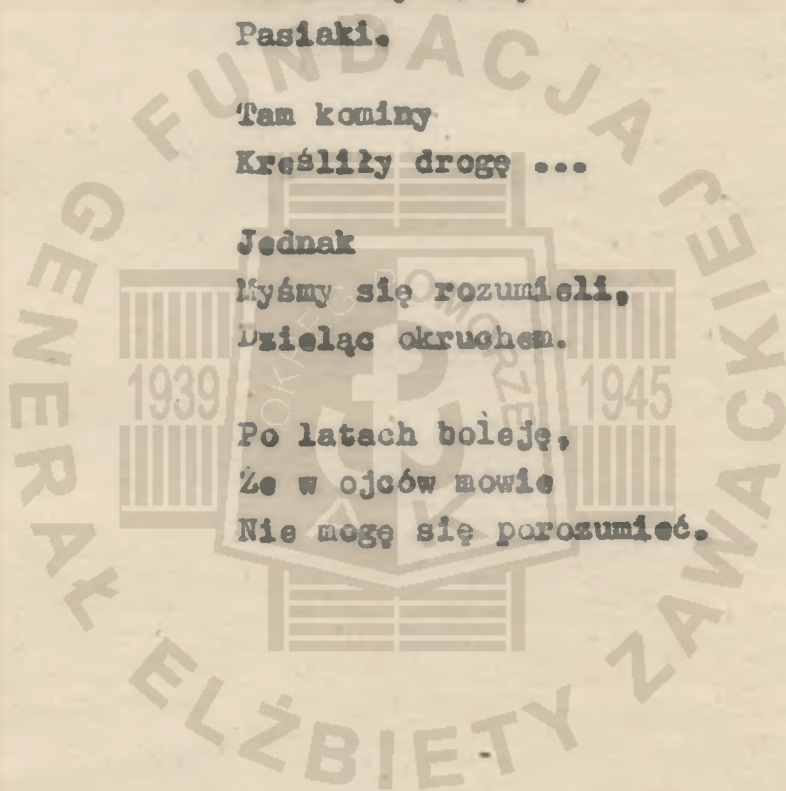
DLACZEGO?

Wracają do mnie
Łuny pieców,
Kolezasty drut,
Pasiaki.

Tam kominy
Kreśliły drogę ...

Jednak
Myśmy się rozumieli,
Dzieląc okruchem.

Po latach boleję,
Że w ojców mowie
Nie mogę się porozumieć.

III/5/226

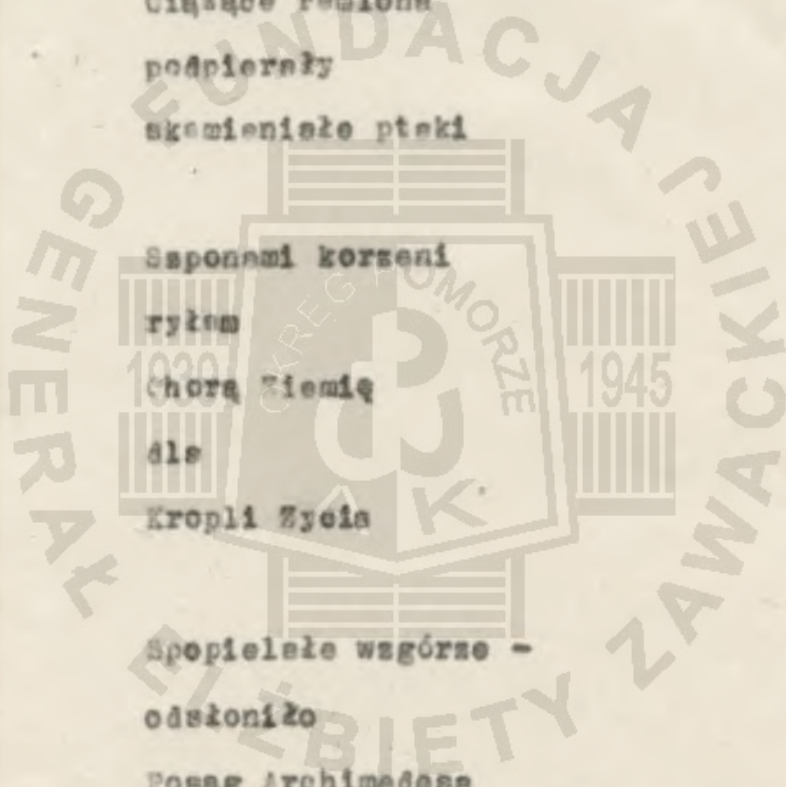
Sen bez Maski

Byłem drzewem -
w unikalnej Wielonej Szacie

Ciągnące ramiona
podpierały
skamieniałe ptaki

Sapozami korseni
ryłom
Chora Ziemię
dla
Kropki Życia

Spopielała wzgórze -
odsłoniła
Posąg Archimedesa
o Białych Cieczach

III/5.

3. Wiersze imnych autorów, mpisy k. 5 s. 227-233

X X X

Konik z ceraty
stoi pod piecem
z opuszczonym łbem
- tak jak go zostawiłaś
patrzę na niego często
stoi bez ruchu
nawet gdy mucha
buduje namiot z jego grzywy
- nie chowam go do pudła z zabawkami
jest tak
jakbyś porzuciła go na chwilę
~~jakby~~
jakby zaraz miał ruszyć
w wielką podróż
do twych rąk

Marek Kramer

Wrocław

III/5/228

x x x

Dotykam palcami włosów

Twoje włosy

Są złote jak żyto

Wieczorem szukamy stęsknionych dłoni

Szukamy siebie niemymi spojrzeniami

I nocą mówimy o nas całemu światu

Rano rozplątamy dłonie

Przymykamy wstydliwie powieki

Mówimy, że to nieprawda

Usta nasze nie potrafią jeszcze kłamać

Chociaż nie chcemy - uciekamy

Zapominamy o nas.

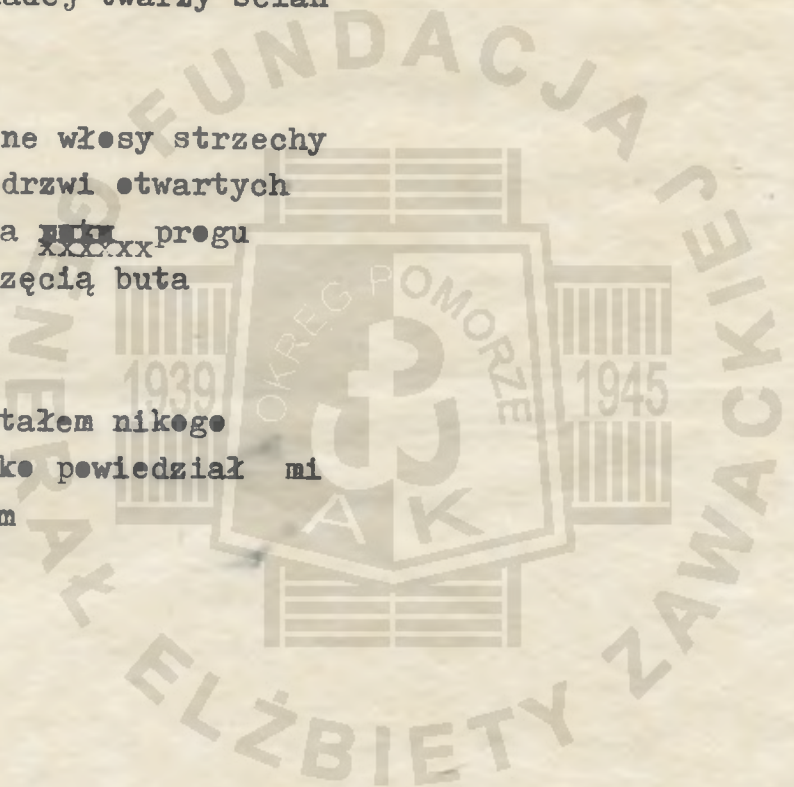
III/5/229

Pewroty

wykrute oczy okien
ślady kul
na bladej twarzy ścian

rozwiane włosy strzechy
krzyk drzwi otwartych
i wargę ~~prze~~ progu
z pieczęcią buta

nie pytałem nikogo
wszystko powiedział mi
mój dom

III/5/230

Leon Stankiewicz

" SMUTEK "

=====

Pada deszcz ...
wiatr w oknach zawiesza klawisze
i gra smutnie jakby na podswonie,
jakby odszedł ktoś bliski

Czyj to smutek
zaszedł teraz z kwiatów zbitych gradem?
- To mój smutek idzie prosto do mnie
i płacz jabłoni niesie mi z sadu ...

III/5/231

Stanisław Szade

" X X X "

=====
Cegła po cegle
rośnie dom,
kalendarzem zbijany
w lata
rosnących dzieci.

Przychodzi nowe,
rodzą wnuki,
- dziadków powaga
zawisła na włosie
i zgina plecy
z rozrostu serca,
umiłowania życia.

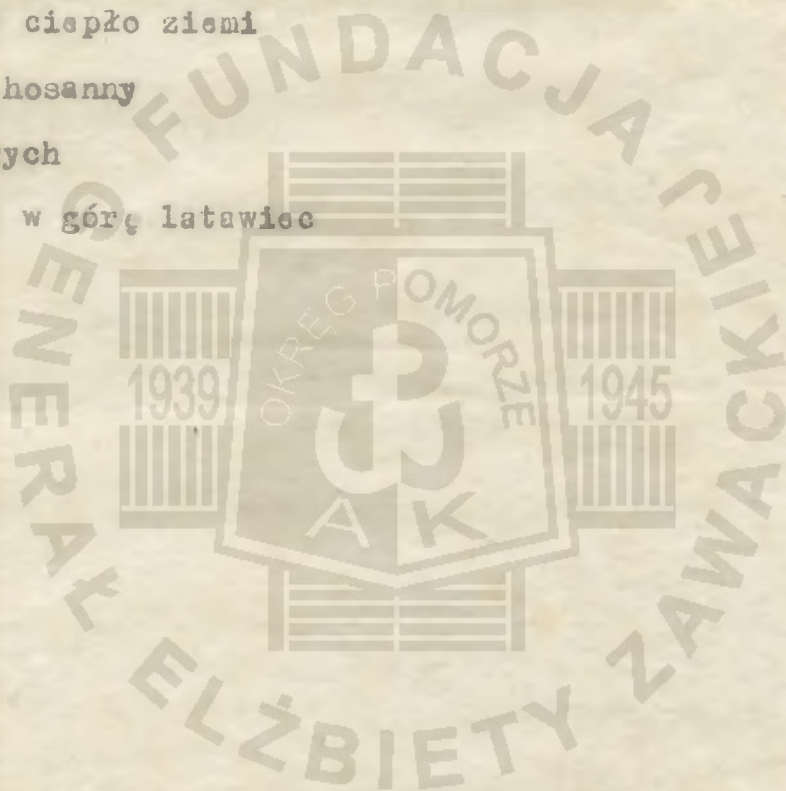
Ryszard Świętochowski

III/5/232

Obrazek

Wzlatują
konwoje gawronów
i wydziobują
robacze myśli chmurom

radosne ciepło ziemi
wznosi hosanny
po których
pełźnie w górę latawiec

Cecylia Zielińska

Włocławek

III/5/283

Kwiat wdzięczności

Szczęście, jak kruchość
kwiatów,
co zapach niosąc, oczy cieszą
i falą wzruszeń poją...

W nich uśmiech wiosny i lata,
okruchy smętku jesieni,
choć kryją ciepło promieni,
z podmuchu wiatru
giną...

~~Kwiat, który nigdy nie więdnie,~~

Jest Kwiat, co nigdy nie więdnie
Kwiat szczerzej w sercu
WDZIĘCZNOŚCI, ten gdy,
korzenie zapuści,
Pamięć go nigdy
nie zgubi...

III/5

III/5
234

4.

Drożej Koleżance Anieli Nowakowskiej
z okazji jej jubileuszu 85 rocznicy urodzin
serdeczne życzenia zdrowia, pogody ducha i wszyst-
kiego najlepszego oraz wyrazy głębokiego szacunku
składa

Josephyna

Wrocław, 29 października 1995 r.

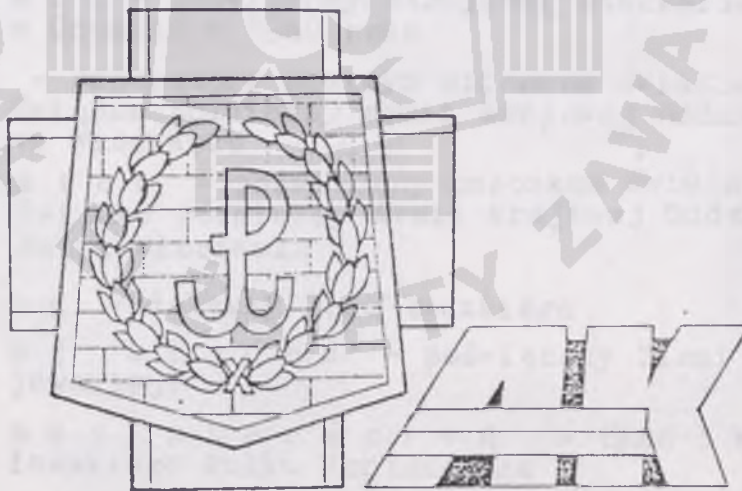
M/15/235

ANIELA NOWAKOWSKA

TOBIE OJCZYŻNO

Wiersze patriotyczne i wspomnienie wojenne o Armii Krajowej

Wybór i opracowanie: Józef Brzóska

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
 ODDZIAŁ WE WŁOCŁAWKU
 W Ł O C Ł A W E K 1 9 9 5

III/5/236

S P I S T R E Ś C I

1. Motto	5
2. Wstęp	7
3. Nota biograficzna	8
U t w o r y p o e t y c k i e	
4. D y m - poświęcony pomordowanym w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu	9
5. O p a s k a p o w s t a ń c z a - poświęcony żołnierzowi Powstania Warszawskiego	10
6. R a m p a "X" - poświęcony kobietom pomordowanym w hitlerowskich obozach koncentracyjnych	11
7. K r a t a - poświęcony kol. Marianowi Małeckiemu	12
8. X ^X Y - poświęcony kol. Józefowi Brzósce	13
9. X ^X X - poświęcony lotnikom Wojska Polskiego	14
10. M a ł o z c i e b i e z o s t a ł o - poświęcony prześladowanym w PRL	15
11. P i e t a - napisany w dniu ogłoszenia stanu wojennego w 1981 roku	16
12. B a n d e r a - poświęcony strajkowi stoczniowców w Gdańsku w 1980 roku	17
13. A p e l - poświęcony zmarłym członkom Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Oddziału we Włocławku	18
14. R o c z n i c a - poświęcony członkom Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Oddziału we Włocławku	19
15. K a m i e ń - dotyczy losu ludzkiego	20
16. B l i ż e j s ł o ń c a - poświęcony Ziemi Kujawskiej	21
17. P u ł k o w y p i e r ś c i e ń - Hymn 3 Włocławskiego Pułku Pontonowego	23
18. P a r a f i a l n e d z w o n y - napisany na uroczystość poświęcenia dzwonów w dniu 25 czerwca 1995 roku	25
W s p o m n i e n i e w o j e n n e	
19. B o c i a n i e G n i a z d o	26

WŁOCŁAWEK i okolice

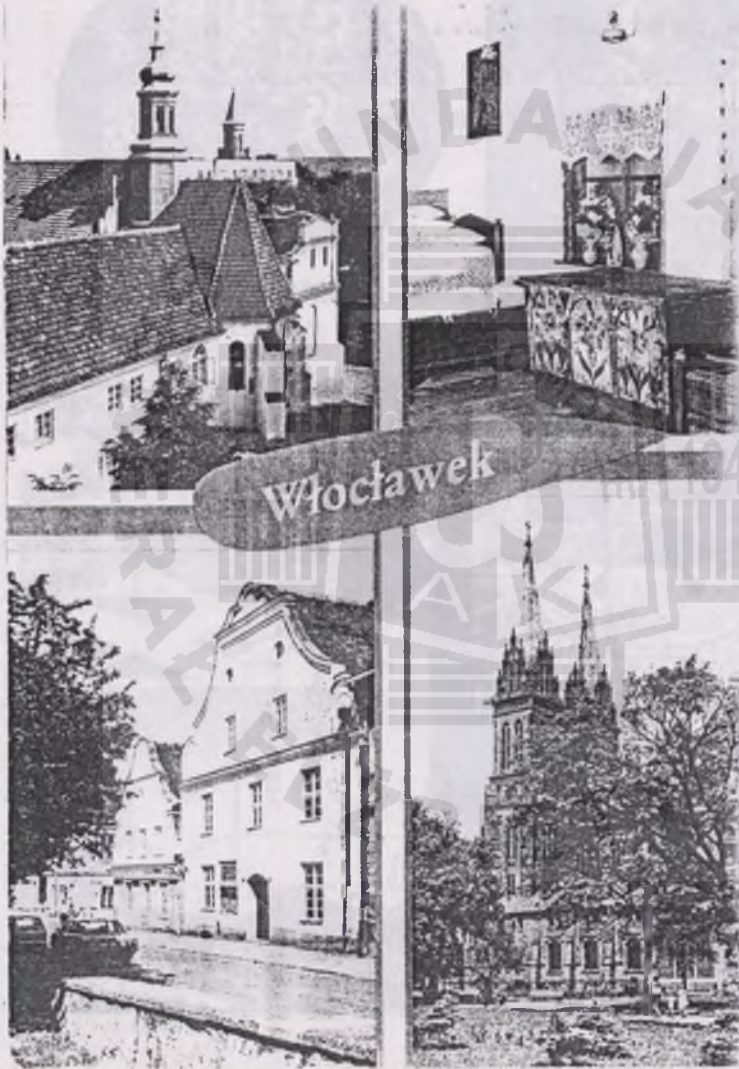
III/5/237

M O T T O

"Ciebie jedyną kocham,
cudowna, rodzinna ziemię.
Bądź błogosławiona, stworzona dla nas,
abyś wspierała dusz naszych małość,
piękna, dobra, umiłowana ..."

Stefan Żeromski

III/5/238

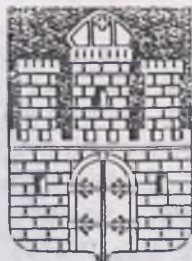
Zbiór, poprzedzony notą biograficzną, zawiera 15 utworów patriotycznych koleżanki Anieli Nowakowskiej i jej wspomnienie wojenne "Bocianie Gniazdo". Dwa ostatnie wiersze napisała w roku bieżącym z uwagi na bliską współpracę: jeden "Pułkowy Pierścień" dla 3 Włocławskiego Pułku Pontonowego i drugi z okazji poświęcenia dzwonów w dniu 25 czerwca 1995 roku dla kościoła Najświętszego Zbawiciela we Włocławku przy ul. Reymonta 11, pełniącego funkcję kościoła garnizonowego i organizacji kombatanckich.

Autorka wierszy w okresie okupacji niemieckiej była żołnierzem Armii Krajowej w latach 1943-1945 i brała czynny udział w Powstaniu Warszawskim.

Wydanie zbiorku powstało z inicjatywy Zarządu Oddziału Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej we Włocławku z okazji 85 rocznicy urodzin Poetki.

Szanownej Jubilatce składam serdeczne życzenia i wyrazy głębokiego szacunku.

J ó z e f B r z ó s k a

WŁOCŁAWEK

ANIELA NOWAKOWSKA z domu KAKIEL urodziła się 27 grudnia 1910 roku we Włocławku. Rodzice: Wojciech i Julianna z Nowakowskich posiadali niewielkie gospodarstwo rolne i ojciec równocześnie prowadził przedsiębiorstwo przewozowe. We Włocławku ukończyła szkołę podstawową. W 1940 roku wraz z rodziną wysiedlona przez Niemców do Generalnej Gubernii mieszkała w Jeziornej koło Warszawy przez okres okupacji hitlerowskiej. Tutaj pracowała dorywczo i ukończyła średnią szkołę w tajnym nauczaniu.

W latach 1943-1945 była żołnierzem Armii Krajowej na terenie okręgu AK Warszawa, obwodu AK VII "Obroża"/powiat warszawski/ i placówki AK Jeziorna-Konstancin. Przybrała pseudonim "Anita" i po przeszkoleniu w zakresie służby sanitarnej i łączności pełniła służbę w stopniu szeregowej jako łączniczka w drużynie Wojskowej Służby Kobiet w miejscowej placówce. Jej mieszkanie było punktem kontaktowym, szkoleniowym i rozdziału prasy podziemnej. Brała czynny udział w Powstaniu Warszawskim jako sanitariuszka w szpitalu powstańczym w osadzie fabrycznej "Mirkowie" od 1 sierpnia 1944 roku do jego upadku.

W 1945 roku powróciła do Włocławka i była pracownikiem umysłowym kolejno: w Zakładach Celulozowo-Papierniczych, Powiatowej Radzie Związków Zawodowych w Wydziale Kultury i Oświaty oraz w Miejskim Zarządzie Ligi Przyjaciół Żołnierza, a od 1953 roku do 1971 roku, tj. do emerytury w Miejskim Wydziale Zdrowia i Opieki Społecznej.

W 1953 roku ukończyła Wydział Kultury i Sztuki w Wyższej Szkole Centralnej Rady Zawodowych Związków w Łodzi.

Jest od 1969 roku członkiem Włocławskiego Klubu Literackiego "Kujawy". Debiutowała w 1970 roku wierszem "Dym" w "Życiu Włocławka". Utwory jej drukowano w "Sztandarze Młodych", tygodniku "Barwy", "Kujawach", "Przewodniku Katolickim", "Włocławskim Informatorze Kulturalnym", "Gazecie Pomorskiej", "Gazecie Kujawskiej", "Wiadomościach Włocławskich", "Nowych Wiadomościach", "Służbie Zdrowia" i nadawano na antenie Polskiego Radia.

Uczestniczyła w spotkaniach autorskich, brała udział w konkursach regionalnych i ogólnopolskich. Jest laureatką kilku nagród literackich.

Utwory jej znajdują się w almanacach: "Ścieżki naszej obecności", "Kujawska droga na Parnas" i "Strofy z kujawskich ogrodów", oraz w antologii wierszy o Włocławku i Kujawach "Tu jest mój dom" i tomiku wierszy "Ulica Trzynastu Kasztanów".

Wiersze rodowitej włocławianki Anieli Nowakowskiej związane są z regionem kujawskim, jego krajobrazem i kulturą. W jej wierszach sygnalizowana jest przeszłość, a szczególnie Armia Krajowa.

Po wojnie awansowała do stopnia starszego sierżanta. Jest członkiem zwyczajnym Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej od 12 stycznia 1990 roku.

Odnaczona Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim i Pamiątkową Odznaką "Akcji Burza" oraz Srebrną Odznaką "Zasłużony Działacz Kultury".

Adres: ul. Traugutta 25, 87-800 Włocławek.

711/15/240

D Y M

Pomordowanym w obozie koncentracyjnym
w Oświęcimiu

Z gardzieli kominów
z ołtarzy kadzielnic
szedł dym
o kształtach ludzkich
o oczach rozwartych cierpieniem
krwawa ofiara
jak stygmat dla potomnych
by
dać świadectwo

Krzyż Oświęcimski

Z sanktuarium wieczystej tragedii
wyrosły dymy pachnące żywicą -
Z fabrycznych kominów
harcerskich ognisk
i pól kartoflanych
Z białych osiedli
ogrodów szklarni
Z srebrzystych schronisk
lśniących wśród lasów -
by
pod nieba strop
nieść chwałę życia -
pokoju

Wiersz zamieszczony w 1970 roku w "Życiu Włocławka",
w "Przewodniku Katolickim" z dnia 5.04.1981 roku i
w tomiku wierszy "Ulica Trzynastu Kasztanów"- Do-
brzyńsko-Kunawskie Towarzystwo Kulturalne, Włocławek
1984 r.

III/5/241

O P A S K A P O W S T A Ń C Z A

Żołnierzowi Powstania Warszawskiego

Warszawski Krzyż Powstańczy

Odnalazłam Cię -
w Kanonie Cisy
ze stygmatem śmierci

Czyje ramię -
zdobiłaś

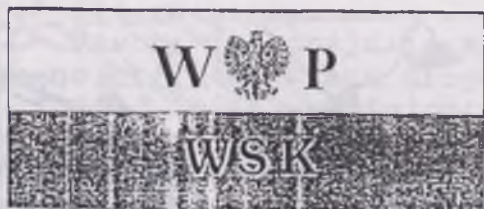
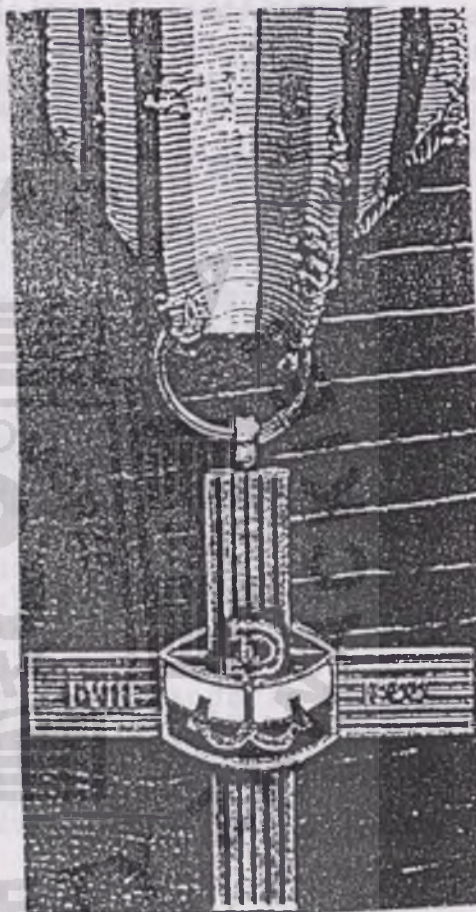
Pytam -
o Przyjaciół - milczałaś
Pytałam o wrogów - milczałaś

Podniosłam do ust
Czarnymi łzami zroszone
Twe Oblicze

Na białym polu -
prezentuję Ci
Trzy Krzyże

Wybierz -
zbliżony do Twego męstwa

Kwiecień 1987 rok

m/15/242

R A M P A "X"

Kobietom pomordowanym w hitlerowskich
obozach koncentracyjnychJoanno
Nike
Mario -

Krzyż Oświęcimski

Bezimienny ptaku
o zwęglonych skrzydłachKluczysz bezustannie
nad
brzemienną murawą -

Czego wypatrujesz -

Może
w palczastej koniczyńce
szukasz
swych muzycznych dłoni
a może
z błękitu kwiatków
patrzają na Ciebie
oczy Twego dzieckaA może szukasz
Cholebowego Różańca -
z uścisku Waszych dłoniCieniu Cieniów -
odszkaj go
i zawieś

nad światem

Wiersz zamieszczony w tomiku poetyckim
"Ulica Trzynastu Kasztanów" 1984 rok.

111/5/243

K R A T A

Żołnierzowi Armii Krajowej i więźniowi
hitlerowskich obozów koncentracyjnych
M a r i a n o w i M a ł e c k i e m u

Krzyż Partyzancki

Obnażony -
z Człowieczeństwa
zepchnięty
do roli przedmiotu

Zaprzyjaźniłem się
ze skrawkiem nieba
oprawionym
w zakratowane okienko

Witając go świtem
żegnając zachodem
błagałem
o Promień Słońca
o Pierwiastek życia

Trzymając w dłoniach
Miniaturkę Piety -
Synonimu
Tamtych Dni

ufnie i dziękczynnie
otwieram Siebie
dla
Błękitu Niebios

Włocławek, styczeń 1993 rok.

III/5/244

X X X

Żołnierzowi Armii Krajowej
kpt. dr. Józefowi Brzósce

Dla Was -

Wieniec Laurowy
za
Mądre Ręce

Krzyż Zasługi z Mieczami

co
czeluści niebytu

iskierkę życia
jak
perłę chwytają

Za Dary serca -
Ludzkim sercom

Za światło oczu -
z mroków nocy -
jak
z paszczy wydarte

Za oddech -
rodzącego życia -

Potomkom Hipokratesa -

w Darze

Włocławek, lipiec 1995 rok.

III/5/245

X X
X X

Lotnikom Wojska Polskiego

Z orlich gniazd
o własnych obiczach
stąpają

nie raniąc Ziemi

Otuleni sobą -

odmykają
bryzy mórz

Rozpięci -
na linach ciał

melodią skrzydeł
zdejmują
korony z drzew

Włocławek, 1980 rok.

111/5/246

MAŁO Z CIEBIE ZOSTAŁO

Prześladowanym w PRL

Mało z Ciebie
zostało
Połamano Ci skrzydła
byś
pozostał
porzuconym bocianem

Z uchem przy ziemi
przeliczasz
koszty istnienia

Wyważasz szanse
podłożenia lontu

Nakłaniasz siebie
do
ryzyka lotu

Z uśmiechem snu
rzeźbisz
nowe skrzydła

Wiersz zamieszczony w tomiku poetyckim
"Ulica Trzynastu Kasztanów", 1984 rok.

10/5/24 ♀

PIETA

Taką Cię widzę -
w godzinę Twojej trwogi
z cierpieniem w koronie
wbitym po rękojeść

Z wyschniętą piersią
Pustynnym piaskiem
zasypanych oczach

Taką Cię widzę -
W czarnej chuście nocy
w dniach
kruchych zwodzonych

Madonno -
Wieszczów Aniołów bez skrzydeł
w dniach męki pamiętnej
otrzyj łzy
dnia jutrzejszego

Wiersz zamieszczony w tomiku poetyckim
"Ulica Trzynastu Kasztanów", 1984 rok.
Napisany w dniu ogłoszenia stanu wojen-
nego 13 grudnia 1981 roku.

III/5/248

B A N D E R A

Na cześć wydarzeń w Stoczni Gdańskiej
w sierpniu 1980 roku

W obwołucie kotwic
niebosiężne
ramiona Krzyży
jak stygmat dla potomnych

Jak
ustrzelone skrzydła orłów
opadłe
na stopień Macierzy
by
dać świadectwo

Rykoszetem ścięte życie
spięte
węzłami stali i marmuru
skarży się
słowami polskiego Poety
... Który skrzywdziłeś

Włocławek, 1982 rok.

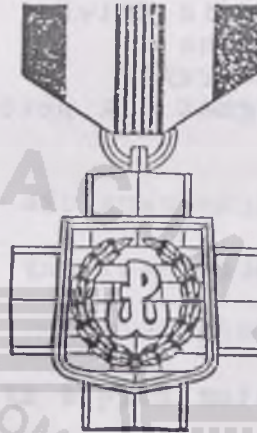
III/15/249

A P E L

Zmarłym członkom
Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej
Oddziału we Włocławku

Umilkły -
Wasze Serca
jak pęknięty dzwon
jak zżęte kłosa
z kujawskich pól

Krzyż Armii Krajowej

Po raz ostatni
Akowski Sztandar
w postawie baczność
oddał Wam honory
W cień odszedł
uścisk Waszych dłoni
Noc czarną chustą
przewiązała oczy

Już tylko -
jesienne kasztany
lecąc rykoszetem
spoczną obok Was
już tylko
po ukryty orzeszek
zgłosi się wiewiórka

I wiatr -
przeganiając cmentarną ciszę
zanuci Wam czasem
Czerwone Maki na Monte
Cassino

Wiersz ogłoszony w Gazecie Kujawskiej
w lutym 1993 roku.

Tablica pamiątkowa w hołdzie poległym, pomordowanym i zmarłym żołnierzom AK w kościele garnizonowym we Włocławku

11/5/250

R O C Z N I C A

Światowemu Związki Żołnierzy Armii
Krajowej - Oddziałowi we Włocławku

Matko - spójrz
- wyszły sztandary
z Twoim Wizerunkiem
obsadzone w mocnych dłoniach

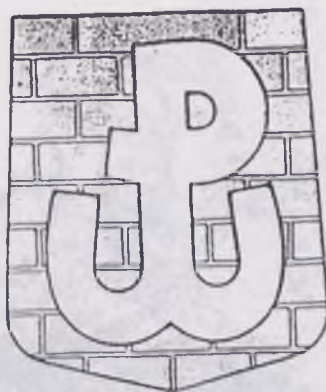
Noc ogrójcowa trwała długo
czas posrebrzył skronie
pogłębił bruzdy, bólu
ale w godzinie Zero
weszło Słońce
złotą koroną wieńcząc głowę Orła

dostojna katedra
z promiennym blaskiem
witała nas
w Domu Pana
włocławskie bulwary
zakotwiczone u brzegu Wisły
z przyjaznym pomrukiem
maszerowały z nami

Matko
- my żołnierze Armii Krajowej
meldujemy posłusznie -
wróciliśmy
my niepokonani
spod znaku V

Wiersz publikowany w 1994 roku w Gazecie Kujawskiej.

ODZNAKA PAMIĄTKOWA ARMII KRAJOWEJ

III/15/251

K A M I E Ń

Dotyczy losu ludzkiego

Na Drzewie Żywota -
zawieszę je wszystkie

Te -
z królewskich rodów
o barwach tęczy

Te -
z tętna Ziemi
kamienie przyjaźni

Te -
z obliczem świątka
dłutem rzeźbione

Te -
Wyniosłe z segmentów śmierci
i te czarne diamenty
z Perłą w Koronie

Zaliczę je razem
na aukcję
ludzkiego losu

Wiersz zamieszczony w zbiorzku poetyckim
"Ulica Trzynast Kasztanów".

B L I Ż E J S Ł O Ń C A

Poświęcony Ziemi Kujawskiej

Ten -
skrawek mojej Ziemi
pulsujący miłością
zabiorę ze sobą -

Tam -
gdzie pył gwiazdny
całuje
ludzką stopę

Gdzie -
czerwień horyzontów
gasi światło oczu

Tam -
gdzie cisza
bezszelestnym gestem
wskazuje wszechświat

Tam -
moją grudkę wsunę
w kieszenie Kosmosu
pod nowy zasiew
Ziemi Obiecanej

Wiersz zamieszczony w almanachu "Scieżki naszej
obecności" - Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo
Kulturalne we Włocławku.

III/5/253

Pomnik Żołnierza WP
Pl. Wolności - Włocławek

FUNDACJA
1945
ZAWACKIEJ
ELŻBIETY

III/5/254

PUŁKOWY PIERSCIEN

Hymn 3 Włocławskiego Pułku Pontonowego

1. Z wojennych gniazd -
z wileńskich bram
do Polski szedł

żołnierski trud

Do Polski

wiódł

w ten czas

nowy

3 Włocławski Pułk Pontonowy

Refren:

Na prawo patrz -

gdzie

Wisły brzeg

historię Ci

podaje

Rycerskiej chwały

przodków Twych

co

legli

nie padali

2. My Pontoniarze -

My Saperzy -

z dumą

niesiemy

Sztandar nasz

Orężem silny

Orzeł Biały

w złotej koronie

w słońcu lśni

Refren:

Na prawo patrz - i t.d.

3. Srebrnym pierścieniem

drogę zmierzy

Z odznaką -

w Krzyżu -

mundur włoży

nowy

i wśród Żołnierzy

na warcie stanie -

3 Włocławski Pułk Pontonowy

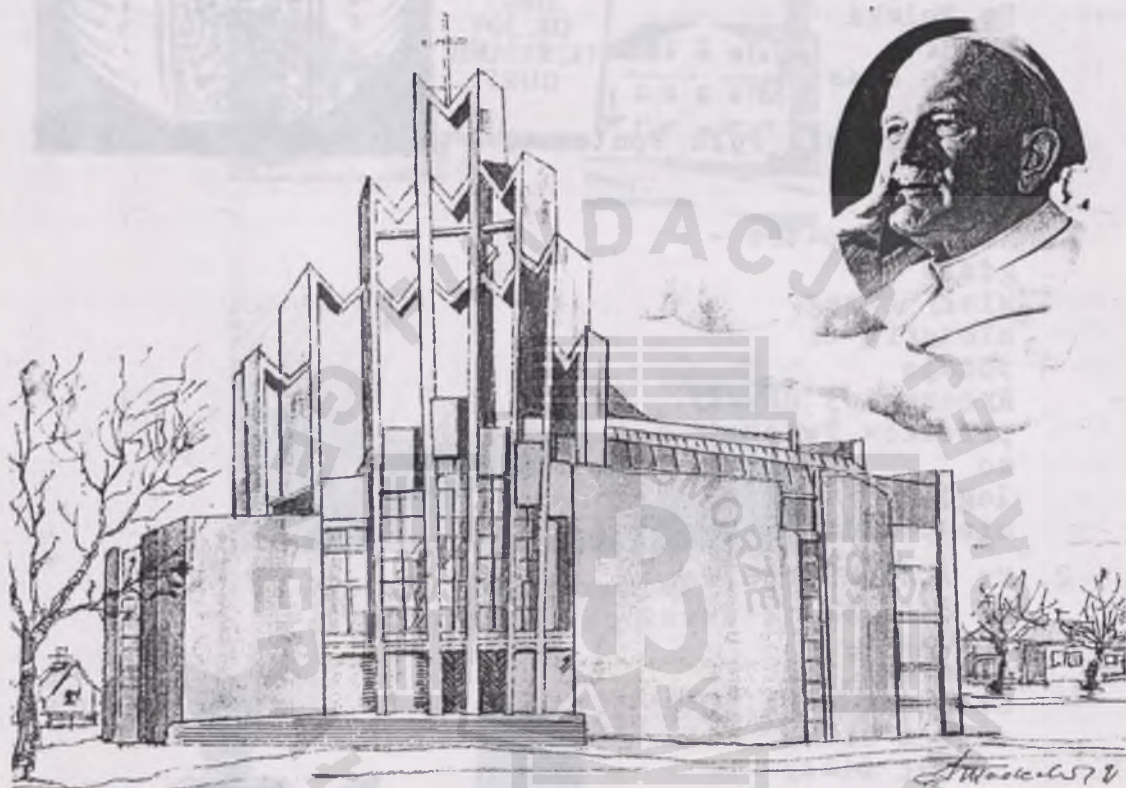
Refren:

Na prawo patrz i t.d.

Włocławek, Marzec 1995 rok.

III/15/255

Kościół garnizonowy Najświętszego Zbawiciela we Włocławku przy ul. Reymonta 11

PARAFIALNE DZWONY

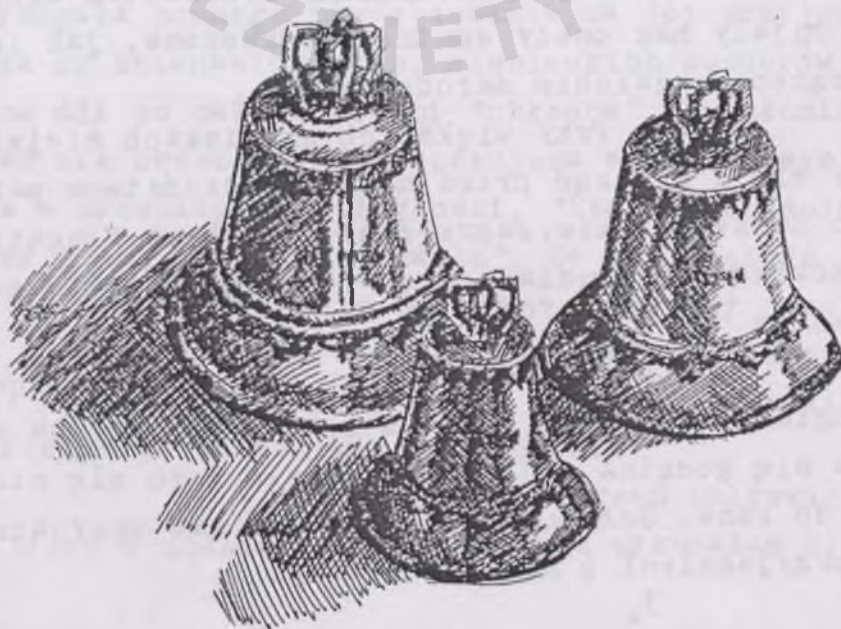
Z pierwocin Ziemi wyrosły Wasze Serca
 Na Cokole Świątyni jak Diogenes na skale
 Imiona trzech Wielkich Polaków
 W Grodzie Łokietka -
 Na wieczną Panu ALLELUJA

Charyzmatem głosu obejmują wszystkich:
 Tych co swą Miłość przewiążą stulą
 Tych Maluczkich co pierwszym krzykiem
 powitają świat
 Te dostojne Piotrowe Dłonie -
 Boże Ciało niosące z Wieczernika
 Tych kroczących z Gaudeamus ku przyszłości
 I tych gdy klepsydra czasu zasypie piaskiem oczy

A gdy Ziemię Płaszcz Mroku okryje
 Znużone wędrownym lotem
 Szczelniej przywdzieją mundur zielony
 I ogłoszą na cztery świata strony -
 Na ANIOŁ PANSKI biją DZWONY

Wiersz napisany na uroczystość poświęcenia dzwonów
 w Parafii Najświętszego Zbawiciela przy ul. Reymonta 11
 we Włocławku w dniu 25 czerwca 1995 roku.
 Dzwony poświęcił ks. biskup ordynariusz Bronisław Dembowski.

3 dzwony: 1- "JAN PAWEŁ", 2- "STEFAN" i 3- "JERZY"
 nazwane imieniem 3 sławnych Polaków: papieża Jana Pawła II,
 Prymasa Tysiąclecia Stefana Wyszyńskiego i ks. Jerzego
 Popieuszki, zamordowanego przez oficerów Urzędu Bezpieczeń-
 stwa w 1984 roku na tamie we Włocławku.

JAN PAWEŁ

JERZY

STEFAN

III/5/257

B O C I A N I E G N I A Z D O
W S P O M N I E N I E W O J E N N E

Lipiec 1943 roku szczerze rozrzucił plony na polskiej ziemi. Czerwienią i złotem pyszniły się mazowieckie sady. Pola i zagony pokryły zielone dywany wszelkiego ornamentu. Radowały się oczy na widok tych darów, darów przetrwania.

Przeznaczenie sprawiło, że miałam to szczęście wędrować przez wsie i osady i przeżyć to piękno żyjącej przyrody. Żyjąc sama, czułam się częścią tej ziemi, na której się urodziłam i której winna byłam pomoc i wyzwolenie z hitlerowskiej niewoli.

"Moje wspomnienie wojenne" - Dziś po latach to już kopia dokumentu w sejfie serca ukryta. Drogi medalion, oprawiony w czyny i wzruszenie, bardzo rzadko otwierany nawet przed sobą.

Wydarzenie, które pragnę zaprezentować, wyjęłam właśnie z mojego "medalionu".

Pewnego lipcowego dnia Anno Domini 1943 roku z rozkazu mojego dowództwa ja i trzy moje towarzyszki - łączniczki otrzymaliśmy zadanie przedostania się do "Partyzantki" w lasach Janowskich z tajnymi meldunkami. Uzbrojone w koszyki wiklinowe pełne warzyw i przydziałowy chleb kartkowy - bardzo brzemienny w miąższu, wyruszyliśmy rykoszetem dróg do celu podróży. Mijały nas osady smutne, zatrużone, jak ich mieszkańcy, pogrążeni w żałobie narodowej.

Przy większych skupiskach miejskich rozdzielałyśmy się i klucząc przed niebezpieczeństwem parłyśmy do celu. Niebo nasze polskie, zaprzężone w srebrne "Pegazy", było naszym ambasadorem, musiało się wierzyć w bliskie zwycięstwo nad okupantem.

Wyczerpane ogromem pracy słońce opatuliło się w mgławicę cnmur i cicho stąpając odeszło na spoczynek. Zbliżała się godzina policyjna i koniecznym się stało zaszyć gdzieś do rana. Schronienia udzieliła nam przyjazna stodoła i jej zaprzyjaźnieni z nią mieszkańcy.

11/5/19
258

Przez sito dachu obserwowałam nocne niebo i zderzające się ze sobą chmury, które w ucieczce przed ogłuszającym warkotem szukały schronienia zapalonej choinki.

Świtem ruszyliśmy w dalszą drogę. Monotonność marszu umilały mi marzenia: o powrocie do domu, o życiu wśród swoich i białym chlebie, synonimie sytości.

Drugi zasnód słońca dogonił nas przy wyjściu do bramy lasu. Elikser wonności odurzył nas i rozsunał firanki rzesz na otaczające nas piękno. Na nasze spotkanie wyszedł pluton groźnych "Posejdonów" z wyciągniętymi ramionami, gotowymi do uścisku. Sosny w lakierowanych kolczykach uśmiechały się do nas przyjaźnie. Zmęczone stopy nasze tuliły się ochoczo do przebogatej roślinności, splecionej w puszysty dywan, tłumiący nasze kroki.

Leśna komnata miała kształt toru kolejowego. W zasięgu wzroku zwężała się do rozmiarów stożka.

W jakiej chwili i na jakiej odległości, dziś z perspektywy przeszłości, nie jestem w możności podać, ale to czego doznałam, wieczną pieczęcią zakodowało się w mojej pamięci.

Przy końcu tej stożkowatej alei zobaczyłam, a po prostu - nie wierząc oczom: ujrzałam polskiego żołnierza. Był w zielonym mundurze, z białą - czerwoną opaską na ramieniu, w polskiej rogatywce z polskim orłem na otoku i z całym arsenałem broni, obudowany od stóp do głowy. Znałam cel mojej "wycieczki", ale to misterium w ciemnym borze było szokującą wizją, która wymagała pewnego przygotowania na jej przyjęcie.

Przywykła do znienawidzonych, niemieckich mundurów oczy latały z góry na dół po całej postaci "chłopca". Na słomianych nogach zbliżyłam się urzeczona i wyczekująca epizodu tego spotkania. Zatrzymana w przepisanej odległości, "Stać" i do mojej świadomości dotarł głos żołnierza: "Hasło", Ze ściśniętego gardła wydobyłam niezapomniane "Bocianie Gniazdo". Sztylety oczu "Chłopca" wróciły do futerału powiek i z przyjaźnie ułożonych ust padło krótkie: "Przejsć". Szliśmy przed naszym przewodnikiem, jak cztery "dzikie gęsi" po dalekim przelocie.

Sceneria wydarzeń całkowicie spięła moją wolę i tylko z żołnierską powinnością wykonałam zleczone zadanie.

11/5/259

W pewnym momencie, stojąc wśród partyzantów, rozrzucałam się ukradkiem po okolicy i oczy moje zatrzymały się na dachu stodoły, na kole z żelazną obręczą i o dziwo zobaczyłam bocianie gniazdo. Uczułam, jak serce moje odbywa ćwiczebny marsz z melodią pieśni partyzanckiej "Hej Chłopczy bagnet na broń". Ja długo patrzyłam na moje, macierzyste, polskie "Bocianie Gniazdo" i z dumą, cichutko zanuciłam: "Jeszcze Polska nie zginęła".

Aniela Nowakowska

W nutach deszczu
kujawskiego

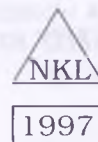
NKL WŁOCŁAWEK

ANIELA NOWAKOWSKA

W NUTACH DESZCZU
KUJAWSKIEGO

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Pol.
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel. 056 85 22 186, e-mail: arch@um.torun.pl
REGON 870502738

Wybór i opracowanie:
Antoni Cybulski

Projekt okładki:
Daniel Jaskóła

Korekta:
Marianna Cybulska

Biblioteka NKL nr 60

Copyright by
Aniela Nowakowska
Włocławek, 1997

ISBN 83-87421-03-0

Książkę wydano ze środków
Światowego Związku Żołnierzy
Armii Krajowej Oddział Włocławek

i

Śląskich Zakładów Przemysłu Cukierniczego
„Hanka” S.A. w Siemianowicach
Oddział „Kujawianka”
we Włocławku

Wydawca: Nauczycielski Klub Literacki we Włocławku
ul. Nowomiejska 15. Wydanie I. Nakład 500 egz.
Do druku złożono i druk ukończono w listopadzie 1997 r.
Zakład Poligraficzny **MARFLY** 87-800 Włocławek,
ul. Barska 97, tel. 33-23-44

BEZ PATOSU

Odnalazłam zagubioną
partyturę tęsknoty
za cząstkę szczęścia
która jak krople deszczu
draży w mojej pamięci
mięse wspomnienia

RODZINNY KŁOS

Byłeś mi
pierwszą różą
o zapachu chleba
pierwszym motylem
na rozstaju dróg
i Mlecznym Bratem
w godzinie głodu
pierwszym kęsem
wyzwolonym z niewoli

Pozostałeś
cząstką tych
którzy Cię
kochali

X X X

Po stopniach zejść
w otwarty dzień

Przepaska nocy
umknęła
przed świtem
rozstrzelone segmenty życia
niosą
lęk przetrwania

sierpień, 1985

WIATRAK

Zejdź
i rzuć skrzydłami
w wir
ludzkiej tęsknoty

Zbierz ziarno
z pól kujawskich
i zmiel na żarnach
połączonych dłoni

Rozczyń
bochny chleba
pachnące złotem
polskiej jesieni

KASZTANY

W rogatych kabinkach
wyszelone
triumfalne w przebudzeniu
niepomne tragedii swych braci
krwi sokami karmionych
morderczym tańcem
zatraconych...
z popielatych kości
rozkwitłe
ufnie idące do dłoni

Na mogiłę żołnierską
pod maszty polskich strażnic
pod namioty zuchów
i pulpity katedr
spadkobiercy
eposu dziejów

SEN BEZ MASKI

Byłam drzewem
w unikalnej zielonej szacie
ciężące ramiona podpierały
skamieniałe ptaki

Szponami korzeni
ryłam chorą Ziemię
dla kropli życia

spopielale Wzgórze
odsoniło
posąg Archimedesza
o białych oczach

Włocławek 1989

SFINKS

Powstał jak Feniks
z ziarenek gorących
jak oddechy
skrzydlaty żuraw
karmi go słońcem
stugłowe oblicze
paciorkami oczu
przyciąga Księżyc
w przepastnej sakwie ukryty
jak w sejfie
złoży klucz Miasta

PARAFIALNE DZWONY

Z pierwocin Ziemi wyrosły Wasze Serca
na cokole Świątyń jak Diogenes na skale
imiona trzech wielkich Polaków
w grodzie Łokietka
na wieczną Panu Alleluja

Charyzmatem głosu obejmują wszystkich
tych co swą Miłość przewiążą stułą
tych maluczkich co pierwszym krzykiem
witają świat
te dostojne Piotrowe dłonie
Boże Ciało niosące z Wieczernika
tych kroczących z Gaudeamus ku przyszłości
i tych gdy klepsydra czasu
zasypie piaskiem oczy

a gdy Ziemię płaszcz Mroku okryje
znużone wędrownym lotem
szczelniej przywdziewają mundur zielony
i ogłoszą na cztery świata strony
na ANIOŁ PAŃSKI biją dzwony

ŻYCIE NA KREDYT

O świcie
porządkuję stopnie
po których zejść
w otwarty dzień
Słońca
przełotu ptaków
oddechów pierworodnych

Dzień
brzemiennych pól
chleba naszego powszedniego
przyjaznych dłoni
piosenek retro

Dzień
żywy bez stygmatu
martwego Kanionu

VADEMECUM

Na kracie sumienia
zawieś
brzęczące emblematy sukcesu
krzywe oko Satyra
wskaże ci
blaski i cienie
Twojego życia

Po stronie - Ma
wpisz lzy euforii
za wspinaczkę życiową
po stronie - Winien
rozlicz swe ręce
z wyrządzonych krzywd

Z twarzą
bez patentowej maski
uznaj siebie i powiedz:
oto moje Człowieczeństwo
Panie

BANDERA

W obwołucie kotwic
niebosiężne ramiona Krzyży
jak stygmat dla potomnych
jak wystrzelone skrzydła orłów
opadłe na stopień
Macierzy
by dać świadectwo

Rykoszetem ścięte życie
spięte
węzłami stali i marmuru
skarży się
słowami polskiego poety
... „Który skrzywdzites”

SEGMENT ŻYCIA

Być sobą -
bez retuszu
z delikatnością serca
polnych kwiatów
częściej patrzeć w niebo
gdzie błękitne lasery
tańczą poloneza

Ogrodowej róży
nie zazdroście piękna
jej żywot
to chwila milczenia

Mocno trzymać cugle
szalejących w nas mustangów
nie szukać szczęścia
w drapaczach chmur
ono jest bliżej
Ziemi
i spotykając nas
na
prostej drodze
obdarzy
Charyzmem Miłości

KONCERT

Byłam w Raju -
w tym ziemskim -
gdzie pyszniący się purpurą
Parnas
rozdawał Piękno
dane nam przez Pana

Skrzydła aniołów
w złotych koronach
wsparte szumem wodospadu
brzęk złota
ze skalnych szczelin

Modlitwę pszczoł
za charyzmat Mądrości
dostojne wnętrze
Włocławskiej Świątyni
zaliczało każdą nutkę
szybującą
jak gołąb Pokoju

WIZJA

Nie odchodź
nie udawaj nieobecności
pochyl sępi wzrok
nad naszym istnieniem
weź rachityczne życie
i podnieś ku Słońcu

Erosie
ubogi duchem
zatrutą strzałą
uśmiercasz embriony
Ziemi

Wróc
z hańbiącej drogi
nim klepsydra
przesypie ostatnie ziarno piasku
co testamentem uwiecznisz
potomnym

Zwinięte w papirus
liście drzew bez cienia
orzeczki w rudych łapkach
łąki cmentarze
bez śpiewu pszczół
ogłuchłe wody
z zimnymi brzuchami ryb
posąg Archimedesza
o białych oczach
mieszkańca naszej Planety

czerwiec, 1984

DRZEWKO

W zaułku miasta
pod kujawskim niebem
osierocone drzewko
podparte wiekiem
zamarłym wzrokiem
wypatruje domu
azyłu dzieciństwa
dojrzałego życia
może z brzemiennej pagórka
wyrosną cienie cieniów
pozdrowią go milczeniem

Może
kocie futerko
otuli zziębnięte ramiona
z tęsknotą w sercu
zakodowaną
jak perła
w pustej muszli

Trwa
bezdome
dzikie Drzewko

grudzień, 1992

NA KRAWĘDZI

Usiłowałam
uczyć się życia
na pamięć

W płataninie lat
wybierałam
jak z makówek
ziarenka mądrości
i w sejfie pamięci
chroniłam od zguby

W oblicze słońca
wtulona jak Diogenes
chwytałam zachłannie
swowolne promienie
dzieląc je oszczędnie

Z oddechów
narodzonych kwiatów
czerpałam siłę
trwania

Z wielkim wiatrem
liczyłam
zbuntowane głązy
spadające na
mój los

Na jesiennym liściu
kreśliłam krzywą
ubytych lat

BOCIANIE GNIAZDO

Cicho
najciszej
by nie zbudzić
strudzonej nocy
opowiem ci synku
najprawdziwszą z bajek

Tutaj
na tym skrawku Kujawskiej Ziemi
moi i twoi prapraojcowie
na palczastej topoli
uwili swe gniazdo

Przez maleńkie okienko
wciskała się bieda
drewniane pługi
skąpe kroily skibki chleba
były lata odlotów
a chude dni spisywał
jesienny wiatr

aż nadszedł mój czas
wyrosłam z tego gniazda
podobna dębu
spróchniałe sochy odeszły
w nicość
pola objęły srebrzyste ptaki
przymilnym kwileniem
witając wiosenny zew

Cegła po cegle
buduję Ci synku
nowy dom
o pałacowych oknach
w których przeglądać się będą
chmury
i po trudzie życia
przekażą Ci pałeczkę Sagi
byś strzegł
tego naszego Kujawskiego Gniazda

RODZINNY DOM

mjr. Antoniemu Cybulskiemu

Wpisany
w głąb pamięci
jak w Księgę Wieczystą
swe istnienie na Ziemi
zaznaczył skansenem
na wyszczerbionym progu
posadził tęsknotę

Najciszej
z pochyloną głową
otwieram
drzwi Przeszłości
te same bielone ściany
z buszującym w rogu pająkiem
Pani Jasnogórska
z Wieczystą Lampką
siwiejący świerk
zarys figlarnej lampy
i biel obrusa
z zapachem siana
dłonie Babci
pachnące miodem
rozpostarte jak skrzydła
do wyższego lotu
i granat sukmany Dziadka
znak Krzyża otwierający
Misterium Wigilijne

To on -
mój Kujawski Dom

MOJEMU MIASTU

Pierścień Miłości
w kocioł wrzący
wrzucę
by brylantowym blaskiem
przyświecał potomnym

W sztambuchu herbowym
gałązkę oliwną
zaczaruję w rzeźbę
dla syren hejnału
co o brzasku budzą
drzemiące neony
by warty objęły
na drogach

Monogram
w splocie fanfar
zawieszę na maszcie
z Wisły wyłowię
najbarwniejszą wstęgę
i Miasto moje
spowiję
jak tęczę

ROCZNICA

Matko - spójrz
wyszły sztandary
z Twoim wizerunkiem
obsadzone w mocnych dłoniach

Noc ogrójcowa trwała długo
czas posrebrzył skronie
pogłębił bruzdy bólu
ale w grodzie Zero
weszło słońce
złotą koroną wieńczące głowę
Orla

dostojna katedra
w promiennym blasku
witała nas
w Domu Pana
włocławskie bulwary
zakotwiczone u brzegu Wisły
z przyjaznym pomrukiem
maszerowały z nami

Matko -
my żołnierze Armii Krajowej
meldujemy posłusznie
wróciliśmy
niepokonani
spod znaku V

SEN O APOKALIPSIE

Akordem grozy
powitało mnie miasto
poszarpana kurtyna
chmur
jak postrzelone skrzydło ptaka
nieruchoma
zasłonięta przestrzeń

Słońce
porażone sobą
ocalałym promieniem
biegło
ku Ziemi

Zastygłe echo
bezsukutecznie
szukało swego rodowodu

Z kamiennej bryły
szedł człowiek-
posąg o białych oczach
może to Archimedes
szukał swoich
pałaców

MOJA ULICA

Ulica moja
„Trzynastu Kasztanów”
z nimi latawce
bielejące w górze
ze snopem słońca
umieszczonym u płotu
z pomrukiem bruku

Ulica moja
stuwęjsciowa brama
z różkiem Księżyca
w tunelu nocy

Ulica moja
pałaców z igliwia
azyl dzieciństwa
baśń Andersena
wpleciona
w życie

X X X

Mało
z Ciebie pozostało
połamano Ci skrzydła
byś się stał
porzuconym bocianem

Z uchem przy ziemi
przeliczasz
koszty istnienia
wyważasz szanse
podłożenia lontu
nakłaniasz siebie
do ryzyka lotu

W uśmiechu snu
rzeźbisz
nowe skrzydła

JEZIORO

W platynowe wydmy
oprawione
w pościeli z muszelek
i złotego piasku
kołysane paprocią
uśpione ciszą
pochylone Słońce
wachlarzem przytuliło
uśpione mewy
pieśń tajemną nucąc

PANACEUM

Wydź... z siebie
bez obrażonej dumy
bez brzęczących splotów sukcesu
do podkurczonych dłoni
zbierz
porzucone odłamki godności

Na marginesie prawdy
przelicz swoje konto
- winien - ma
i przed odejściem
cichą Pokorą
powiedz:
oto moje Człowieczeństwo
Panie

KROMKA CHLEBA

Bądź pozdrowiona -
w otchłani głodu
za archaiczną Gwiazdę
w zasnutych rozpaczą
oczach dziecka

Bądź pozdrowiona -
za pieśń
o ziemi która cię zrodziła
i za matki pierś
napelnioną Ambrozją

Bądź pozdrowiona
w zaciszu dłoni

DZIĘKUJĘ CI, MAMO

Za pierwszą wstążkę
wplecioną w me włosy
za kubki mleka
miód perlisty złoty
za maturalną sukienkę balową
za ciepło Twych kolan
dla bólu mego
bezpieczne schronienie

Dla Ciebie, Mamo
z dziękczynnym szeptem
kiście bzów pyszniących się bielą
kielichy jabłoni
jak Twe dłonie darów pełne
szumiące fontanny
by ślady łez Twych
w swym wnętrzu
ukryły
wiązanek z serc naszych
jak z chabrów
uwitą

JESIENNY LIŚĆ

Rychło schodzą
by pożegnać
swoją ziemię
niesione wiatrem
wypatrują
miejsca spoczynku

Skarżą się drzewom
na osamotnienie
wyciszone rodzeniem
są jak złote brosze
wpięte w gors Ziemi

PIEŚŃ KUJAWSKA

Roztańczona
z pukłem wstęp weselnych
w czepcu z koronek
w granat sukien odziana
w lipcowe zapachy osnuta
wiwatująca na wiecach
dożynkowych
w złotych bochnach chleba

Rozmarzona
na skrzydłach wiatraków
rozśpiewana
w spracowanych dłoniach
niesiona
z ust do ust

SPRZĄTANIE ŚWIATA

Hebronie -
Biblijny Hebronie
z obrzeża Globu
potomku królewski
pachnący pomarańczą
najstarszym okiem świata
podlicz swe blizny
po ranach nienawiści

Hebronie -
Hebronie złocisty
siewającym palcem
wskaż
tym od
ściany płaczu
tym od
Allacha
że
Słońce jest niepodzielne
Księżyc okrągły
wody Jordanu bezbrzeżne
i
Droga
do Ziemijskiego Domu -
jedna

X X X

Milczeniem
wybijasz styl
swojej wyobraźni

Na brzegu
swego wnętrza
hodujesz
bakcyl znieczulicy
dla poranionych
nicością dłoni

KAMIEŃ

Na drzewie Żywota
zawieszę je wszystkie
te z królewskich rodów
o barwach tęczy
te z tętna Ziemi
kamienie przyjaźni

Te
z obliczem świętka
dłutem rzek wryte
te z segmentów śmierci
i te czarne diamenty
z Perłą w Koronie
zaliczę je
na sukcesję
ludzkiego losu

WRÓŻBA

Gałązka rozmarynu
niby grzywiasta fala
wabi magnesem
pierwiastek gwiazdy
wtulony w ciepło dłoni
odlany z łez
Medalion

Segmenty życia
ciulane przed Światem
jak miąższ
w sejfie skorupy

MASKOTKA

Zuzia - lalka nieduża
a na dodatek
cała ze szmatek

Ale wśród szmatek
mam serce gorące
bo kocham dzieci
kwiaty i słońce
milutkie kocięta
i małe szczenięta
a w potrzebie o nich pamiętam

Weź mnie Krysiu
do swego domu
przydam się komuś
z zabawek twoich
pościeram kurze
w flakoniku postawię różę
sporządzę obiad
z mięsa sałatki
dla Twojej mamy
dla Twego tatki
gazetkę kupię
dla waszej sąsiadki
chrupiące bułeczki
zakupię do siatki
a gdy wiosenka w okno zapuka
do Babci Dziadzi
zawiozę wnuka
niech Kujawiaczek
sobie posłucha
jak w naszym lesie
kukułka kuka

KUJAWSKI WIATR

Takim go pamiętam
w kapeluszu na bakier
skrzydłom kruka podobny
z malinową opaską w otoku
w granat sukna odziany
ze srebrnymi guzami

Po kujawskich równinach
hasał sobie bezpiecznie
Z płachty ziarno rozrzucał
pługom słońca dodawał
czoło z potu osuszał
grzbiety z ziemi podnosił

W lesie zbierał żołądźcie
i zapraszał
wiewiórki na ucztę
kołem boćka pokręcił
klekotania żywego
posłuchać nakazał

W żerdziach harce wyczyniał
bójki wszczyniał w obejściu
o Harendę zawadził
z chłopstwem miodu utoczył
z butelczyną na swata
szedł od chaty do chaty
rajfurować
sąsiedzkie kochanie

W drabiniastym rydwaniu
Pannie Młodej družbował
przy wstęgach
w oczepinach matkował
skubiąc złote dukaty
w kapeluszu

W patronackim zapędzie
kronikarzem pozostał
i równiny zamienił na Skansen
a kucnąwszy na przyzbie
pieśń kujawską weselną
tak nuci:

*„Na Kujawach powiadają
że tam duży posag dają
cztery syry dzban maślanki
to jest posag Kujawianki”*

PAŁAC

Patyną czasu
jak płaszczem okryty
w Ziemię Łokietka
wrośnięty
traktowe wierzby
w splewiałych perukach
skumane z wiatrem
dziwy o Nim prawią

O krasnoludkach
w puchowych komnatach
o „Białych Damach”
i o srebrnych motylach
o czarodziejskich szkatułach
zaklętych

A On?
Wiekowy Młodzieniec
pręży z dumą
swe ramiona strzeliste
i słucho

BIAŁA CHUSTECZKA

ZNAK RÓWNANIA

Podzielić się Słońcem
jak krwiobiegiem podanej dłoni
uciszyć gorączkę
i czarne lzy Zagłady
zaorać miedzę
bez cienia przeszłości
mądrością Diogenesa
okopać świat

czerwiec, 1984

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Pol-
87-100 Toruń, ul. Podmurna 92
tel. 056 65 22 186. e-mail: archiw@um.tn
REGON 870502/38

OBLICZA GŁODU

Matko
o hebanowych licach
oczach
tropionej głodem wilczycy
Twe ręce -
resztki korzeni
z grzbietami obumarłych liści
Twe piersi
puste skorupy kokosu
płaczem
porażonym laserem
otulasz
wędnące dzieci

Bądź pozdrowiona Mario
Pieto bez winy

BIAŁA CHUSTECZKA

*Na pamiątkę nawiedzenia
Matki Boskiej Fatimskiej
w parafii Najświętszego Zbawiciela
we Włocławku*

Pani Fatimska
spójrz na falę bieli
płynącą ku Tobie
czy to skrzydła aniołów
towarzysz Ziemii
może to białe mewy
na morskich żaglach
może zwoje bandaży
z pól bitewnych
czy płatki śniegu
z Kilimandżaro

Matko
to polskie serca
z białym całunem w dłoni
u stóp Twych
Pani
Królowo Świata

Lipiec. 1996

PIETA

Taką Cię widzę -
w godzinie Twojej trwogi
z cierniem w koronie
wbitym po rękajeść

W krwawiących ranach
obdartych z miłości
z wyschniętą piersią
pustynnym piaskiem
zasypanych oczach

Taką Cię widzę -
w czarnej chuście nocy
w dniach kruchych
zwozzonych

Madonno - Wieszczów
aniołów bez skrzydeł
w dniach męki pamiętnej
otrzyj łzy
Dnia jutrzejszego

WYSOKI PRÓG

Uchwycić piękno
z pułapu gwiazd
i w kielichach nadziei rozniecić
wśród ludzi

Poranną rosą napić oczy
by stały się czyste
jak źrenice dziecka

Z żywicznych amfor
utoczyć ambrozji
i z wyżyn Olimpu
pozdrowić
ludzkość

DAR

*kpt. dr. Józefowi Brzósce
żołnierzowi Armii Krajowej*

Dla was
wieniec laurowy
za mądre ręce
co z czeluści niebytu
iskierkę życia
jak perłę chwytają
za żar serca
co omdlałym kwiatom
soki Ziemi
dają

Za światło oczu
z mroków nocy
jak z paszczy
wydarłe
za oddech
rodzącego się życia
potomkom Hipokratesa
w darze

GWIAZDY

Szukam ich dotąd
tych drutów zdjętych
rozniesionych przez wiatr
tych z blizną na helmie
i zielonej ruty

Tych z ram złożonych
przesłoniętych kirem
i Gwiazd Victoria

Szukam dla Matki
by beretką dumy
osuszyć Jej łzy

ZGASLEŚ

Pamięci Stanisława Osterloffa

Zgasleś jak dzień
pod całunem nocy
wpisany w poezję

Twe
„Kujawskie skiby”
na stopniach cokołu
pozostaną z Tobą

Swe ręce
dłonie artysty
zerwane jak nenufary
zabrales z sobą
na drugi brzeg
nieznanej Orbity

X X X

Pamięci ks. J. Popieluszki

Na krawędzi marmuru
spotkałam
Twój uśmiech
Przejrzysty
jak skrzydło motyla
jak lampka oliwna
przed Panem

Uśmiech pojednania
miłości nadziei
wieczyste piękno
na Obrazie
Duszy

RAMPA „X”

Joanno Nike Mario
bezimienny ptaku
kluczysz bezustannie
o zwęglonych skrzydłach
nad brzemiennej murawą

Czego wypatrujesz?

Może w palczastej koniczynie
szukasz swych muzycznych dłoni
a może
z błękitu kwiatków
patrzą na Ciebie
oczy Twego dziecka?

A może szukasz
Chlebowego Różańca
w uścisku Waszych dłoni?

Cieniu Cieniów
odszukaj go
i powieś nad światem

POETA

Pamięci Leona Stankiewicza

Odszedłeś ku Gwiazdzie
która Ci gadała
w spinaczce na Parnas
ciulałeś
ojczyźniane wersety

Uczyłeś szumiące lasy
pieśni kujawskich
a kwiatom polnym
nuciłeś kołysanki

Osierocoone skrzypczki
nie doznają już
pieszczoty Twych dłoni

Byłeś i pozostaniesz
Twórcą
piękna poezji kujawskiej

APEL

Pamięci żołnierzy AK
z Oddziału Włocławskiego

Umilkły
Wasze serca
jak pęknięty dzwon
jak zżęte kłosa
z kujawskich pól
po raz ostatni

Akowski sztandar
w postawie „Baczość”
oddał Wam
honory
w cień odszedł
uścisk Waszych dłoni
noc
czarną chustą
przewiązała oczy

Już tylko
jesienne kasztany
lejąc rykoszetem
spoczną obok Was
już tylko
po ukryty orzeszek
zgłosi się wiewiórka
i wiatr
przeganiając
Cmentarną Ciszę
zanuci Wam czasem
Czerwone Maki na Monte Cassino

lipiec 1993

KRATA

Marianowi Mateckiemu -
żołnierzu Armii Krajowej

Obnażony z Człowieczeństwa
zepchnięty do roli
przedmiotu
zaprzyjaźnił się
ze skrawkiem nieba
oprawionym
w zakratowane okienko

Witając go świtem
żegnając zachodem
błagałem
o promień Słońca
o pierwiastek życia

Dziś
trzymając w dłoniach
Miniaturkę Piety
Synonim Tamtych Dni
ufnie i dziękczynnie
otwieram siebie
dla błękitu niebios

styczeń 1993

LAZUROWY SEN

Przechylałam
godzinę przeznaczenia
wsluchując się
w dźwięk spadających perel

Błękitem Twych oczu
przyozdobioną twarzą
biegnę na Parnas
w poszukiwaniu słów
szczęścia

W twych dłoniach
uśpione moje serce
oddaj je
ono musi wrócić
nim skończy się
Lipcowy Sen

X X X

*Żołnierzowi
Powstania Warszawskiego*

Odnalazłam Cię
w Kanonie Ciszy
ze stygmatem śmierci
czyje ramię zdołałaś
pytałem o Przyjaciół -
milczałaś
pytałem o wrogów -
milczałaś

Podniosłam do ust
czarnymi łzami zroszone
Twoje Oblicze

Na białym polu
prezentuję Ci
trzy krzyże
wybierz
zbliżony do Twego męstwa

biało-czerwona
Pamiątka Walki

Kwiecień, 1987

X X X

Po linie błękitu
niby cyrkowej arenie
suną twarze ludzkie
te z prawdziwego kruszcu
te o blasku
jarmarcznym

Skorupki rozbitych marzeń
kaleczą mi dłonie
pod kopułą rozpięty
omszaly nietoperz
znieczulicy
w posiwiałych ramkach
profity kolorowych szkiełek
wyjętych z oczu
ludzkich

maj, 1987

BEZ WIZY

Niklowych grzyw
uczepieni
miażdżąc pianę chmur
umknęli Ziemi

Na mlecznych rozdrożach
pątnicza Rodzina
odziana w sztandary
czyniła honory
swym Ziomkom
nie chlebem i solą
nie lotem jaskółek
nie buszem pachnącym
lecz wiatrem
opitym pyłami
ziejące jęzory
z szyderczym rechetem
bluzgały
różami białymi
Godoci!

Z demonem zmierzyli swe siły
by łupem podzielić się
z Ziemią

BLIŻEJ SŁOŃCA

Ten skrawek
mojej Ziemi
pulsujący miłością
zabiorę z sobą

Tam
gdzie pył gwiezdny
całuję ludzką stopę

Tam
gdzie czerwień horyzontu
gasi światło oczu

Tam
gdzie cisza
bezszelestnym gestem
wskazuje wszechświat

Tam
moją grudkę wsunę
w kieszenie Kosmosu
pod nowy zasiew
Ziemi Obiecanej

PULKOWY PIERŚCIEN

*Hymn Trzeciego
Włocławskiego Pułku
Pontonowego*

Z wojennych gwiazd
z wileńskich bram
do Polski szedł
żołnierski trud
do Polski wiódł
w ten czas nowy
Trzeci Włocławski
Pułk Pontonowy

Refren:

Na prawo patrz
gdzie Wisły brzeg
historię Ci podaje
rycerskiej chwały
twych przodków
co legli
nie padli

My Pontoniarze
my Saperzy
z dumą niesiemy
sztandar nasz
orężem silny
Orzeł Biały
w złotej koronie
w słońcu lśni

Ref. Na prawo patrz...

Srebrnym pierścieniem
drogę zmierz
z odznaką w Krzyżu
mundur włoży
nowy
i wśród Żołnierzy
na warcie stanie
Trzeci Włocławski
Pułk Pontonowy

Ref. Na prawo patrz...

POMNIKI

Całunem Ciszy
połączone
granitem znaczone
Milczeniem wołające
o Pokój
jak spiżowy głos
Dzwonu
w sercu świata

X X X

Cedrem być
zapachem ziemi
dzielić się jednako

Przyklęknąć korzeniami
i krwią żywiczną
nakarmić

Ziemię

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wpływowej Służby Pożar-
czej" ul. Podmurna 9a
tel. +48 55 22 186, e-mail: arch-1@um.lodz.pl
REGON 870502/36

SPIS WIERSZY

Bez patosu	3
Rodzinny kłos	4
X X X (Po stopniach zejść...)	5
Wiatrak	6
Kasztany	7
Sen bez maski	8
Sfinks	9
Parafialne Dzwony	10
Życie na kredyt	11
Vademecum	12
Bandera	13
Segment Życia	14
Koncert	15
Wizja	16
Drzewko	17
Na krawędzi	18
Bocianie gniazdo	19
Rodzinny dom	21
Mojemu miastu	22
Rocznica	23
Sen o Apokalipsie	24
Moja ulica	25
X X X (Mało z Ciebie...)	26
Jeziro	27
Panaceum	28
Kromka chleba	29
Dziękuję ci, Mamo	30
Jesienny liść	31

Pieśń kujawska 32
Sprzątanie świata 33
X X X (*Milczeniem wybijasz styl...*) . 34
Kamień 35
Wróżba 36
Maskotka 37
Kujawski wiatr 38
Pałac 40
Znak równania 41
Oblicza głodu 42
Biała chusteczka 43
Pieta 44
Wysoki próg 45
Dar 46
Gwiazdy 47
Zgasłeś 48
X X X (*Na krawędzi marmuru...*) 49
Rampa „X” 50
Poeta 51
Apel 52
Krata 53
Lazurowy sen 54
X X X (*Odnalazłam Cię...*) 55
X X X (*Po linie błękitu...*) 56
Bez wizy 57
Bliżej Słońca 58
Pułkowy Pierścień 59
Pomniki 61
X X X (*Cedrem być...*) 62

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby P.
87-100 Toruń, ul. Podmurna 9.
tel. 056 65 22 186, e-mail: arch@zawackie.pl
REGON 871507

64

Aniela Nowakowska urodziła się 27 grudnia 1910r. we Włocławku. Pochodzi z rodziny chłopskiej. Była żołnierzem Armii Krajowej w stopniu starszego sierżanta i członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Oddział Włocławek. Brała udział w Powstaniu Warszawskim, gdzie walczyła w jednym ugrupowaniu z „Basią” - Barbarą Baczyńską, żoną znanego poety Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

Debiutowała w 1970 r. na łamach tygodnika **„Życie Włocławka”**, ponadto drukowała w: **„Zielonym Sztandarze”**, **„Kujawach”**, **„Barwach”**, **„Gazecie Kujawskiej”**, **„Przewodniku Katolickim”**, **„Służbie Zdrowia”**, **„Włocławskim Informatorze Kulturalnym”**, **„Poezji”**, **„Nowych Wiadomościach”**, a także wiersze jej prezentowało Polskie Radio Bydgoszcz. Utwory A. Nowakowskiej znajdują się w almanachach, jak: **„Tamte drzewa”**, **„Ścieżki naszej obecności”**, **„Twórcy regionu”**, **„Strofy z kujawskich ogrodów”**, **„Twórcy regionu 2”**. Wydała własny tomik poezji **„Ulica Trzynastu Kasztanów”** (DKTK, 1984). Była członkiem Klubu Literackiego **„Kujawy”**, brała udział w wielu konkursach literackich i wieczorach autorskich.

Liryczne strofy poetki związane są z regionem i krajobrazem kujawskim, z miejscami zacisznymi i ulicznym gwarem. Głębokie ślady w psychice autorki wryły przeżycia wojenne oraz kujawskie zwyczaje i obrzędy ludowe, stąd wiele powrotów do przeszłości.

Posiada m.in.: **„Krzyż Armii Krajowej”**, **Warszawski Krzyż Powstańczy**, **„Krzyż Partyzancki”**.

ISBN 83-87421-03-0